

ΤΡΟΠΑΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

Πρώτος πόλεμος Ἑλλήνων καὶ Περ-
σῶν, καὶ θρίαμβος τῶν Ἑλλήνων,
συλλεχθεῖς, καὶ συνταχθεῖς εἰς τὴν
ἡπλοσύραν Ἑλληνικῆν
γλώσσαν

ὑπὸ

ἈΘΑΝΑΣΙΟΥ ΣΤΑΓΗΡΙΤΟΥ

Καθηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τῇ ἐν Βιέννῃ
τῆς Αὐστρίας Κρατικῆς Ἀκαδημίᾳ τῶν
Ἀνατολικῶν γλωσσῶν.

Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας
Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Ἰωάν. Βαρθ. Ταβουλῶς.

1818.

Τοῖς Ἀναγνώσταις

Ὡςπερ οἱ γεωγράφοι ἐν τοῖς καθολικοῖς πᾶσι γράφουσι μόνον τὰ πρὸς καθολικὴν γῆν, οὕτω καὶ οἱ ἱστορικοὶ ἐν ταῖς καθολικαῖς ἱστορίαις γράφουσι μόνον τὰ πρὸς καθολικὴν γῆν ἀναγκαῖα ἐκάστου ἔθνους. Τὰς δὲ γενικὰς ἱστορίας ἐκάστου ἔθνους, ἢ πολέμου, ἢ ἀνδρὸς ἐπισήμου, ἢ ἄλλου τινός, γράφουσιν ἰδίως περιστατικώτερας, ὡς καὶ οἱ γεωγράφοι τοὺς γενικοὺς καὶ μερικικοὺς πῦσσας, τόπων, πόλεων, πολέμων, καὶ ἄλλων· ἐπειδὴ ἄλλως γίνονται δυσχρηστοὶ καὶ οἱ πῦσσας καὶ αἱ ἱστορίαι. Διὰ τοῦτο ὁ μὲν Ἡρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφῶν, καὶ ἄλλοι, ἔγραψαν ἱστορίας ἐνὸς πολέμου ἑαστος. Ὁ δὲ Πλούταρχος, Λαίρτιος, καὶ ἄλλοι, μόνον βιογραφίας. Ὁ δὲ Διόδωρος, Νικόλαος ὁ Ἀμασσηνός, καὶ ἄλλοι, ἔγραψαν καθολικὰς

ἱστορίας πάντων τῶν ἔθνῶν εἰς γνώσιν καθό-
 λικην, συντάξαντες εἰς μίαν βιβλίον τὰς πρά-
 ξεις αὐτῶν. Ἐκαστον δὲ ἔθνος ἐπιθυμεῖ νὰ γνω-
 ρίσῃ πρῶτον τοὺς προγόνους, ὡς καὶ τὰ τέκ-
 να του, γονεῖς, ἵνα μιμῆται αὐτοὺς, ἂν ἴσῃ
 ὅτι εἰς μιμήσειωσ. Προγόνους μὲν εὐδοξοτάτους
 κατὰ πάν. α καὶ μιμήσειωσ ἀξίους ἔχομεν ἡμεῖς,
 ὅμως ἱστορίαν αὐτῶν συστηματικῶν κοινωφελῆ
 ἀνάλογον εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν τοῦ
 γένους οὐκ ἔχομεν. Ὅθεν εἶναι ἀνάγκη νὰ μα-
 θήωμεν ἐξ ἀλλοτρίων γλωσσῶν τὰ ἔργα τῶν
 ἡμετέρων προγόνων. Ἄλλ' ἕκαστον ἔθνος ἔχει
 ἴδιον σαροῦν, καὶ λαμβάνει μόνον τὰ πρὸς τὴν
 ὠφελίαν αὐτοῦ ὀφωρῶντα. Οἱ δὲ ἡμέτεροι
 πρόγονοι ἔγραψαν ἱστορίας κοινωφελεῖς καὶ ἀνα-
 λέγους εἰς τὴν τότε κατάστασιν τοῦ γένους,
 ὡς ἤδη εἶναι ὀδύνατον νὰ διδαχθῇ τις ἐκεί-
 θεν συστηματικῶς τὴν ἱστορίαν αὐτῶν, καὶ ὁ
 εἰδημονεῖστος τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ τῶν ἰθί-
 μων ἀπάντων, ἂν δὲν συνάψῃ αὐτὴν πρῶτον
 εἰς σύστημα χρονολογικόν, ὅπερ εἰς ἔργον πο-
 λύπουον, καὶ πολυχειρίας δεινόν· ἐπειδὴ
 τὰ τοιαῦτα συστηματικὰ συγγράματα οὐκ ὀ-
 ζονται ὀλοσχερῆ· ἢ δὲ σωζομένη ἕλη τῆς ἱστο-

μῆς, ἐξ ἧς γίνεται τις συρραφή ἰκανή πρὸς
γνώσιν τοῦ ποθομένου, εἶναι διεσπαρμένη καὶ
διακεχυμένη εἰς πάντας τοὺς ποιητὰς, σχολια-
στας, ῥητορας, γεωγράφους, ἱστορικοὺς, βιο-
γράφοις καὶ λεξικογράφους, ὡσπερ καὶ ἡ με-
θολογικὴ ὕλη, τὴν ὁποίαν συναγαγὼν ἤδη δι-
κα χρόνους, παρατηρῶν καὶ τὸ ἱστορικὸν μέ-
ρος. Τοῦτο ἠναγκασε καὶ τὸν Διόδωρον, ὡς
αὐτὸς μαρτυρεῖ, νὰ συναψῆ τὴν καθολικὴν
ἱστορίαν, ἣτις δὲν ἐσώθη ὁλοσχερῆς εἰς ἡ-
μᾶς· ἐπειδὴ λέγει, ὅτι αἱ πρὸ αὐτοῦ ἱστορίαι
κατέβαινον τρεῖς μὲν μέχρι τοῦ Φιλίππου, ἄλ-
λαι δὲ μέχρι τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἄλλαι μέ-
χρι τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐπειδὴ
ἔγραψαν μέχρι τῶν χρόνων αὐτῶν τὰς πρό-
τερον πράξεις. Εἰς ἡμᾶς ὁμως δὲν ἐσώθησαν
μητε ἐκεῖναι, ἐκτὸς τοῦ Ἀρριανοῦ.

Ἔναι τοίνυν τὸ πρῶγμα τόσον συμπλεγμέ-
νον, ὡς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνωθῆσιν τις φιλο-
λογικῶς τὸ ἐν σύγγραμμα ἄνευ τῆς γνώσεως
τοῦ ἄλλου· τοὺς ῥητορας ἄνευ τῶν ἱστορικῶν,
καὶ τοὺς ἱστορικοὺς ἄνευ τῶν ῥητόρων, καὶ
γεωγράφων· καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἐμοίως·
διότι ἡ ἱστορία διερχεται διὰ πάντων, διατεί-

σουτα κλώνους πανταχοῦ, συνεχῶς διακοπτο-
μένους, καὶ πάλιν ἀρχὴν ἀσύνδετον λαμβάνου-
τας, καὶ οὐδέποτε εἰς ἄθος, ἀλλ' εἰς εὐλίχην
κατάξηρα λήγουσας. Ὅθιν ἡ ἀναγινώσκων φι-
λολογικῶς καὶ περιέργως τὸν Ἡρόδοτον, πρί-
πει νὰ ἴναι εἰδημῶν τῆς Ἰωνικῆς διαλέκτου,
πολλῆς ἀρχαιολογίας, καὶ τῆς ἱστορίας τῶν Ἑλ-
λῆνων καὶ Περσῶν, ἵνα γνωρίζῃ τὴν πολιτι-
κὴν κατάστασιν αὐτῶν, τὴν χρηματικὴν δύ-
ναμιν, τὸ πλῆθος τῶν ὑποκειμένων, καὶ
ἐκείθιν νὰ συμπράξῃ, ἂν ἔχῃσι πιθανότητα
τὰ ἱεραρχούμενα τοῦ Ξέρξου κρατεύματα, καὶ
αἱ παράδοξοι εἰκαὶ τῶν Ἑλλήνων. Ἐπειτα ἔ-
μιν Ἡρόδοτος πᾶσι, ὃ δὲ πόλεμος ἐξακολου-
θεῖ. Πού νὰ εὐρωμεν ἄρα τὸ τέλος; Μέρους
εἰς τὸν Θουκυδίδην, μέρος εἰς τὸν Διόδωρον,
μέρος εἰς τὸν Πλούταρχον, μέρος εἰς τὸν Παυ-
σασίαν. Ὅμοίως εὐρήσωμεν καὶ τὸν Θουκυδί-
δην, Ξενοφῶντα, Πολύβιον καὶ λοιπούς, οὐ-
τως ἔγραψον ἵνα πόλεμον μόνον, ἢ μίαν ἐκ-
κρατείαν. Ὁ δὲ Πολύβιος δὲν ἐσώθη εἰς ἡμᾶς
ἐπισχερής. Ἐξ ὧν δὲ μάλιστα προφάνει ὁ μα-
θητὴς, νὰ διδαχθῇ ὀλίγον τι μέρος· ἐπειδὴ ἀ-
ναγινώσκωμεν αὐτοὺς, νὰ μαθαίνωμεν τὴν

γλώσσῳ ἐξ αὐτῶν, καὶ οὐχὶ τὴν ἰσορίαν, ἐν ᾧ αὐταὶ οἶν ἔγραψαν περὶ γλώσσης, ἀλλ' ἰσορίαν. Ἡ δὲ συνάγωγος τῆς ἰσορίας απαιτεῖ γνώσειν ἀκριβῆ τῆς γλώσσης, καὶ ἄλλων πολλῶν, εἰς καταλήψιν τῶν διαφορῶν ἐνοσιῶν, πολιτικῶν, κρατικωτικῶν, γεωγραφικῶν, ἠθικῶν καὶ λοιπῶν.

Διὰ τοῦτο εἶναι καλὸν καὶ ἀναγκαῖον ἐκ συνταχθῆ ἰσορία γενικὴ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν νῦν κατάστασιν τοῦ γένους, κοινωφελῆς πρὸς πάντας, καὶ κατ' ἔθνος ἀτηρημένη ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐκάστου ἔθνους, εἰς σαφείραν καταλήψιν τῶν προνομικῶν ἡμῶν ἔργων. Δηλαδὴ ἰδίως ἡ ἰσορία τῶν Ἀθηναίων, τῶν Ἀργείων, Λακεδαιμονίων, Ἠλείων, Ἀχαιῶν, Ἀρκάδων, Σικωνίων, Κορινθίων, Βοιωτῶν, Θεσσαλῶν, Μακεδόνων, Ἠπειρωτῶν, Βυζαντιῶν, Ἰαίων, Κρητῶν καὶ λοιπῶν, ἀπὸ καταβολῆς τῆς διοικήσεως αὐτῶν, μέχρι τέλους. Τοιαῦτα βοηθήματα εὐρίσκονται ἐν τῇ γενικῇ ἰσορίᾳ τοῦ Γκιουθρῆ, καὶ εἰς ἄλλας τινάς· ἔγω καὶ ἐγὼ ἐξηρηνημίνας τὰς ἀρχὰς πόντων τῶν ἔθνων τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ δ' καὶ ε' τόμῳ τῆς Ἔγκυκλιος. Εἶναι ὁμοίως καὶ ἄλλα πολλὰ διασπαρ-

μίνα, ιστορικά και ανοίκεια εις τὴν πραγμα-
 εἶαν τῆς Ἑλληνικῆς. Καλλίστου δὲ καὶ συντο-
 μώτατον ἴκνυτο τὸ ἔργον, ἂν μετεχειρίζοντο
 πολλοί, καὶ συνάψωσαν ἕκαστος μίαν, ἢ δύο,
 ἢ ἑσᾶς δυνηθῆ, τὰς ὁποίας ποθεῖ καὶ ἡ Εὐ-
 ρώπη, καὶ διὰ τοῦτα ἐτίμησε τὸν Μουσοζύδην,
 τὸν γράψαντα τὴν ἱστορίαν τῶν Ηερκυραίων
 Ἰταλῶν· ἐπειδὴ ὡς εἴρηται, δὲν εἶναι ἔργον
 ἑνὸς τὸ πρᾶγμα. Ἄλλα μήπως λείπει μόνον ἡ
 ἱστορία;

Τινὲς δὲ καταφρονουῦντες ἄλλας τὰ πολ-
 λὰς μαθήσεις, εἰς οὐδὲν νομίζουσι καὶ τοῦτο
 τὸ θεῖον μᾶθημα, καὶ τὴν κοινὴν φιλοσοφίαν.
 Αἱ μαθήσεις εἶναι ἅπασαι ὠφελίμοι, καὶ συν-
 διδιδέμεναι πρὸς ἀλλήλας, καὶ τὸ πλῆρωμα
 οὗτω ἀποτελεῖ τῆς φιλοσοφικῆς γῶσιν, οὐχὲ
 τὸ ὄνομα μόνον τῆς φιλοσοφίας. Ὅθεν καὶ δι-
 δασκονται κατὰ τάξιν προπαρασκευαστικὴν,
 καὶ οὕτω μαθάνονται βασιμῶς καὶ ὠφελίμως,
 ὡς καὶ ἅπασαι αἱ τέχναι, καὶ λαμβάνονται
 περὶ καὶ διακριτέαι αἱ ἰδίαι ἐκάστης μα-
 θήσεως. Ἐπειδὴ τὸ σοφὸς ἔκ τῆς οὐσίας καὶ
 φάτος γινόμενον, ταύτην τὴν καθαρὴν καὶ δια-
 κριτέην γῶσιν τῶν ἰδίων ἐννοεῖ, ἣτις εἶ-

εἰν ἢ ἀλήθεια, καὶ ἡ ἀλήθεια λέγεται φῶς
 παρὰ τοῖς παλαιαῖς, ὡς φησὶ καὶ ὁ Ἀπόστο-
 λος· παν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶ. Διὰ
 τοῦτα λέγονται σοφοὶ καὶ οἱ ἔμπειροι τεχνί-
 ται· σοφὸς μηχανικὸς, σοφὸς αἰοιδὸς, σοφὸς
 ἄρματηλάτης, σοφοὶ πολιτικοί· καὶ σοφία, ἡ
 τελεία καὶ ἀπταιστος γνῶσις τῆς ἐπιστήμης κα-
 τὰ Πυθαγόραν. Ὁ δὲ διδασκόμενος ζητᾷ μύ-
 θου τὴν φιλοσοφίαν, ἀγνοῶν καὶ αὐτὴν τῆς
 σημασίαν τῶν φιλοσοφικῶν ὄρων, καὶ ζητεῖ
 τότε καὶ κατὰ γραμματικὴν καὶ κατὰ φιλοσο-
 φίαν τὰ ὀνόματα, ἐκείνος συναγεῖ σκοτὸς τῶν
 ἰδεῶν, καὶ οὐχὶ φῶς, ὡσπερ καὶ ὁ διδασκό-
 μενος ρητορικὴν, ἀγνοῶν τὴν γραμματικὴν·
 ἢ τὴν σύνταξιν, ἀγνοῶν τὴν τεχνολογίαν· ἢ
 τὴν γεωμετρίαν, ἀγνοῶν τὴν ἀριθμητικὴν· ἢ
 τὴν ἀστρονομίαν, ἀγνοῶν τὴν σφαιρικὴν τρι-
 γωνομετρίαν· ἢ τὰ πειράματα τῆς φυσικῆς,
 ἀγνοῶν τὴν θεωρίαν.

Τοῦτων δὲ οὕτως ἔχόντων, ἡ ἰσορροπία εἶ-
 ναι τὸ εὐκολώτερον καὶ κοινωφιλέστερον μά-
 θημα· ἐπειδὴ εὐρίσκουσι τὰ ὠφελιμώτατα μα-
 θήματα ἐν αὐτῇ ἀκόπως παντὸς ἐπαγγέλματος
 ἄνθρωποι, ἀπὸ τοῦ βασιλέως μέχρι τοῦ ἀνα-

γινώσκων δυναμένου· καὶ συλλέγει ἕκαστος τὸ
σύνθετον κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ τὸ ἐπιγγέλ-
μα αὐτοῦ, ἀρπύζουσι ὡς ἀπὸ τινος κοινῆς πη-
γῆς· ὡσαύτῃ καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος λαμ-
βάνει ἕκαστος τὸ σύνθετον ἀπὸ τῆς κοινῆς τρο-
φῆς· ὅθεν λέγεται καὶ κοινόν, καὶ πολιτικόν,
καὶ βασιλικὸν μάθημα. Ἀρνοίμεν γὰρ καὶ βα-
σιλεῖ, ὡς λέγει Νικύλαος ὁ Δαμασκιανός. Ὁ
δὲ Διόδωρος καλεῖ αὐτὴν προφήτειαν τῆς ἀλη-
θείας, εἶμα θεϊότατον, καὶ μητρόπολιν τῆς ὁ-
λῆς φιλοσοφίας. Ὁ δὲ Πλωτάρχης ὠνομάζει
αὐτὴν φιλοσοφίαν, ὡς ἐξετάζουσιν καὶ διαρ-
θοῦσιν τοὺς ἀνθρώπους, τὸ τιμιώτατον ἔργον
τῆς φύσεως. Διότι τὰ ἀντικείμενα τιμῶσι τὰς
τέχνας, καὶ τὸ ἐπαγγέλλεται. Ἐπειδὴ οὖν τεχνί-
ται ἐπιμιλλοῦνται μέντοι πῶς οὐ κατασχερίσασιν
εὐάρεστα τὰ ἔργα αὐτῶν. Ἡ δὲ φιλοσοφία ζη-
τοῦσα τὴν γνῶσιν τῶν ὄντων καὶ τὴν ἀληθειαν,
ἐξετάζει καὶ τὰς αὐλοὺς δυνάμεις τῶν ἀνθρώ-
πων. Ἡ δὲ ἰσορροπία, τὴν χρῆσιν καὶ τὰ σποτε-
λισματα αὐτῶν, εἰς πρόγματα ὀρῶμενα ἐκτε-
λοῦνται, καὶ προσρμοζόμενα, εὖτα δεικ-
νύουσι πρᾶξιως τὴν χρῆσιν καὶ κατάχρησιν,
εἰς ἰπανόρθωσιν τῶν ἄλλων σκευῶν καὶ αἰσθη-

θυγον. Δεικνύουσα δὲ τὰ κατορθώματα τῆς
 προσεκτικῆς καὶ μετ' ἐμπειρίας χρήσεως, καὶ
 τὰ ἐκ τῆς ἀπειρίας καὶ καταχρήσεως ἐλαττώ-
 ματα, κινεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς πολυμαθειαν
 καὶ ἐμπειρίαν τῶν πραγμάτων, καὶ καθίζησεν
 αὐτοὺς μόνον αὐτῇ κριτῆς ἀληθινούς τοῦ βελ-
 τίονος κατὰ Πολύβιον, ἐπὶ παντὸς καιροῦ καὶ
 περιστάσεως. Ἐκ τούτων δὲ συνάγεται καὶ ἡ
 κατανόησις τῶν ἡθῶν, ἣν λέγει ὁ Πλούταρχος
 ἄριστος δῶρον καὶ ἀπαρχὴ φιλοσοφίας· ἐπειδὴ οἱ
 ἀνθρώποι εἶναι κύριοι ἀπόλυτοι τῶν προαιρέ-
 σεων. Αἱ δὲ πράξεις ἐκ τῶν προαιρέσεων ἐξαρ-
~~τῶνται.~~ ἔχουσι μὲν καὶ τύχην ἀναμεταγμέ-
 νην, ὅμως τὰ τέλος δεικνύεται καὶ ἐκ τῶν
 προαιρέσεων, καὶ τὰ κατορθώματα ἐκ τῆς ἐμπει-
 ρίας καὶ φρονήτου χρήσεως, ὡς καὶ ἡ ἀπο-
 τυχία ἐκ τῆς ἀπειρίας, ἢ καταχρήσεως. Ἐπει-
 δὴ ἡ τύχη μεσολαθεῖ πανταχοῦ, ὅπως καὶ ἂν
 ἀμφὶ τὸ πρᾶγμα, ἐκτός τινος φύσει τυχηρῶν·
 ἢ φρονήσις ὅμως προνοεῖ καὶ περὶ πολλῶν
 ἐκούτων· ὡς λέγει καὶ ὁ Ὅμηρος.

ἢ Ἐὐθα δὲ καὶ δύςυτος ὑπὲρ μόρον ὦλεν Ὀ-
 δύσσεις,

ἢ Ἐὐμή ἐπὶ φρεσὶ θεῆα θεῖα γλαυκῶπις Ἀθήνη.

ἡ Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐπισσόμενος λάβει πί-
ττης.

Ἡ Τῆς ἔχετο σταύχων, εἴως μέγα κῦμα παρήλθεν.
Ἦεν, ὑπὸ τύχης καὶ φύσειως κινδυνεύων ὁ
Ὀδυσσεύς, ἰωθῆ ἔκ προνοίας. Προνοητικώ-
τερον δὲ ἦτον τὸ πρότερον.

Ἡ καὶ κεν ἦτ' εἰς Ἴθακην κακὰ περ πάσχοντες ἴ-
κασθε.

Ἡ Ἐὶ δὲ κε σίνηας, τότε τοι τεκμαίρομαι ὀλεθρον.
Ἐπειδὴ ἐνταῦθα τὸ πεπρωμένον ἔρτηται ἔκ
εἰς προνοίας. Ἄν τις βλάψωσι τοὺς βίας,
σωθήσονται· ἂν ὅμως τοὺς βλάψωσιν, εἴνευ
πεπρωμένου, καὶ ἀπαλεσθῶσιν. Ὅθεν ἐν μὲν
τοῖς φρονύμοις ἐπιχειρήμασι, φαίνεται ὅτι ἡ
τύχη συνεργεῖ εἰς κατάρθωσιν· ἐν δὲ τοῖς ἀλ-
λοις, εἰς ἀποτυχίαν. Διὸ λέγεται καλὴ καὶ
κακὴ. Ὅθεν λέγει ὁ Εὐριπίδης, ὅτι ἐν σοφῶν
βούλευμα νικᾷ πολλὰς χεῖρας. καὶ εἰς ἀνθρώ-
πος, καὶ μία σοφὴ γνώμη, κατὰ Πολυδίον,
διεγείρει τὰς ὀπηλιπτιμένας ψυχὰς, καταργεῖ
τὰ πραγματικῶς φαινόμενα ἀήθητα πλῆθη, καὶ
ἀνορθοῖ τὰς κατὰ κράτος πεπρωκυίας πάλαι,
ὅπερ συνέδη πολλὰς, καὶ μάλιστα παρὰ Κερ-
χιδονίους εἰδείξεν ἀληθεστάτας τὰς τοιαύτας

γνώμας, διὰ τὸ δι' οὐλο ἀπροσδέκτου, καὶ παράδοξον μίγθος τῆς μεταβολῆς.

Οἱ γὰρ Καρχηδόνιοι ἐν τῷ πρώτῳ Φουαλικῷ πολέμῳ, νικῶμενοι αἰέποτε κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, συνιδιώχθησαν εἰς τὴν Λιβύαν. Νικηθῆντες εἰ καὶ ἐκεῖ, κατεκλείσθησαν εἰς τὴν πόλιν πολιορκούμεναι, καὶ μηδεμίαν ἐλπίδα ἀντιτάσεως, καὶ σωτηρίας ἔχοντες, ἀλλὰ θανάτου ἐπιδύουσαν, καὶ αἰχμαλωσίαν οἰκτρὰν περιμένοντες. Ἐν τούτοις δὲ ἦλθον τινὲς μισθοφόροι Ἕλληνας, ἐν οἷς ἦτον καὶ Ξουθηππος ὁ Λακιδαιμόνιος, ἔχων ἐμπειρίαν τῆς Ἑλληνικῆς τακτικῆς. Οὗτος οὖν συνθεωρήσας τὰς δυνάμεις τῶν Καρχηδονίων, καὶ μαθὼν τὴν χρῆσιν τούτων, καὶ τὴν θέσιν τῆς πρὸ ολίγου μάχης, εἶπε πρὸς τοὺς φίλους αὐτοῦ, ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι νικῶνται ὑπὸ τῆς ἀπειρίας τῶν στρατηγῶν αὐτῶν, καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῆς δυνάμεως τῶν Ῥωμαίων. Ἐπειδὴ ἔχοντες καιρὸν νὰ παρατάξωσι τὴν ῥηθείσαν μάχην ὅπου ἤθελον, καὶ ἐλέφαντας καὶ ἵππων περισσώτερον τῶν Ῥωμαίων, καὶ εἰς ταῦτα τὸ πᾶν ἐλπίζοντες, συνεκρότησαν αὐτὴν εἰς τόπον λορωῖδη καὶ κρημνώδη, εὐθα τὸ

ἰππέων καὶ οἱ ἐλέφαντες ἐμισθῶν τελευτῶς ἀ-
 χρησα καὶ ἀνωρελῶν. Ὁ λόγος τοῦ Ξανθίππου
 διεδόθη εἰς τὴν πόλιν, καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ
 πρεσβυτέρους ἐκαλέσαν αὐτῶν εἰς ἐξέτασιν, ἵνα
 μάθωσιν ἂν ἐννοῇ τὰ λεγόμενα. Ἐκείνος δὲ
 οὐκ εἰς τὸ σχεδίου τῆς μάχης, καὶ τοὺς λόγους
 τῆς ἡττης, εἶπεν, ἂν πεισθῶσιν εἰς αὐτὸν ἰ-
 διώκουσι κατὰ κράτος τοὺς Ῥωμαίους. Κατέστη-
 γασαν τοίνυν στρατηγῶν τοῦ Ξανθίππου, καὶ τὸ
 κράτευμα τῶν Καρχηδονίων μεταβλήθη παρα-
 δόξως ἐκ τῆς ἀθυμίας καὶ ἀπελπισίας, εἰς τόλ-
 μην ἀκρατήσαν, καὶ ἐλλείδα νίκης βίβαιον, ὡς
 ἔπραξον ἐμορφῶως, να ὀδηγήσῃ αὐτοὺς ὁ Ξαν-
 θίππος εὐθὺς εἰς τὴν μάχην. Ὅθεν ἐξελθόντες,
 διέφθειραν κατὰ κράτος ἔπαιν τὸ κράτευμα ἐ-
 κείνου τῶν Ῥωμαίων, ἔλαβον καὶ τὸν Μάρκον
 τὸν στρατηγὸν ἀχμάλωτον. Τοιαῦτα ἀποτελεῖ
 ἐν σοφῶν βούλευμα, μὴ σοφὴ γνώμη, καὶ ἢ
 ἔμπειρος χρῆσις τῶν πραγμάτων· καὶ τοιαύτης
 τύχης παρασκευάζει ἢ μετ' ἐμπειρίας προσιδί-
 σις τῶν σοφῶν. Μεταξὺ δὲ τῶν λόφων καὶ
 χερσῶν ἢ τύχη ἦτον τῶν Ῥωμαίων. Ἀνε-
 χύρησεν ὁμῶς μετὰ τῆς μάχης ὁ Ξανθίππος, καὶ
 ἔλαβε σὺν αἰτίῳ καὶ τὴν τύχην. Οἱ δὲ Καρ-

χρδόνιοι έμειναν πάλιν ώς και πρότερον άδυσ-
χεις· έπειδή ήλθε νέα στρατιά των Ρωμαίων,
κοιμίζουσα και νέα τύχη.

Τοιούτων τε γυίλασε να διέξη και ο Φω-
κοιυς Δευνούσιος έν τη μάχη της Λαδής. Αυ-
τό τούτο έδειξεν ο Ξευρωών, ο σώσας δέκα
χιλιάδος Έλλήνας δι' έλου άηλπισμένους, έν
τω κέντρω της Άσίας όντας, όντω τροφών και
ερωτηγών, και μετάξυ του άπειρου πλήθους
των βαρβαρων κελτισμένους. Τριαίτα έπι-
κυει πάλαι η έστραία, υπό των όείποτε κατά
καιρούς συμβαινόντων βεβαιούμενα. Μί δέκα
χιλιάδες ενήκασεν ο Μιλτιάδης εκατον έκα χί-
λιαδας Πέρσας έν Μοσαίωσι. Μί εκατω χιλιά-
δες ενήκασε Κόρολος ο δωδέκατος ογδοήκοντα
χιλιοδός Έώσους έν τη Ναρβα και μετ' ελί-
γην ενικήθη ο Κόρολος έν τη Πουλτάβα υπ'
αυτων των Έώσων, με ίθαδύνομον στρατεύμα:
Ταυτα πάντα διδάσκουσι και κηριττουσεν, ότι
εστις θελει να εχωση τύχην καλήν τα έπιχει-
ρήματα αυτοι, πρέπει να γνωρίζη ακριθώς
την τέχνην του έπιχειρήματος, καθ' ελας τος
περιστάσεις, και την προσήκουσαν γρηγορίαν έν
τω όδενει καιρω και τόπω. Και να μη νομίζη,

ὅτι πᾶς τόπος εἶναι ἀείποτε πορευτός, καὶ
 κρατεῖται ἐν καιρῷ χειμῶνος πρὸς τὸν πόλον,
 ὅπου μῆτε ὁ Δαρειός, μῆτε ὁ Λυσισμαχος,
 μῆτε ὁ Κόρολος εὖρον καλὴν τύχην. Καὶ μῆτε
 τὸ θῆρος εὕρισκει τις ἐκεῖ καλὴν τύχην· καὶ
 πᾶσα θάλασσα εἶναι ἀείποτε πλευσή, καὶ πλείε
 μεταξὺ τῆς τοῦ Ἰερώνου καὶ Κυνός ἐπιτολῆς·
 ἢ κατὰ τὰ τεύσγη τῆς μικρᾶς Σύρτιος, ὅπου
 ἐκάθησαν ἅπας ὁ στόλος τῶν Ῥωμαίων. Ταύ-
 της τῆς ἀληθοῦς σαφείας εἰσηγητὴν γνωρίζομεν
 πρῶτον τὸν Σωκράτην. Τοιαῦτα ἄρα παθήμα-
 τα, ἢ εὐτυχήματα τῶν προγενεσίων, γίνον-
 ται μαθήματα ἀκίνδυνα τῶν μεταγενεσίων.
 Ὅθεν ὁ Πολύβιος δεικνύει δύο τρόπους μόνον
 ἀρμιδιωτάτους εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἀν-
 θρώπων· τῶν ὁ μὲν γίνεται αἰσθητότερος καὶ
 ἐναργέστερος διὰ τῶν ἑμετέρων κινδύνων καὶ
 δυσυχιῶν, ὡς λέγει καὶ ἡ ἀπλή καρδιμία·
 ὅστις δὲν πάθη, δὲν μαθήσεται· καὶ ὅστις καὶ
 εἰς τὸ θεῖον, φασὶ καὶ τὸ ψυχρὸν. Ὁ δ' ἄλ-
 λος γίνεται ἀσλασθῆς καὶ ἀκίνδυνος διὰ τῶν
 ἀλλοτρίων δυσυχιῶν· ὅθεν πρέπει νὰ προκρί-
 νωμεν τὴν διὰ τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων καὶ
 δυσυχιῶν ἐπανόρθωσιν, παρὰ τὴν ἑλλην, ἥτις

γίνεται και ἐξ ἀνάγκης ἐνίσταε. Καλόν γάρ το
πρὶν παραθῆναι διορθοῦσθαι· καὶ δυνασθαι τοῖς
τῶν ἄλλων ἀγνοήμασι πρὸς διορθωσιν χρη-
σθαι παραδείγμασι, κατὰ Διοδώρον.

Τοιαύτην ὄρα πρὸς ἀπάσας τοῦ βίου περὶ
ξάσεις χρησιμωτάτην νομισθεὶν τὴν ἰσορίαν,
ἥτις τοῖς μὲν νεωτέροις τὴν τῶν πρεσβυτέρων
σύνεσιν περιποιεῖται· τοῖς δὲ πρεσβυτέροις
πολλαπλασιάζει τὴν ὑπάρχουσαν ἐμπειρίαν.
Καὶ τοὺς μὲν ἰδιώτας ἀξίους ἡγεμονίας παρα-
σκευάζει· τοὺς δὲ ἡγεμόνας προτρέπτει τοῖς
καλλίστοις τῶν ἔργων ἐπιχειρεῖν τῷ κόθῳ τῆς
ἀθανάτου δοξῆς· τοὺς δὲ κρατιώτας κατα-
σκευάζει τοῖς ἐπαύσις προθυμωτέρους πρὸς
τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους· τῶν δὲ
πονηρῶν ἀποτρέπει τὴν ἑρμὴν ταῖς αἰωναῖς
βλασφημίαις. Τοιαῦτα λέγει ὁ Διοδώρος περὶ
τῆς ἰσορίας, ἀποκαλῶν αὐτὴν καὶ εὐεργεσίαν
τοῦ κοινου γένους τῶν ἀνθρώπων, καὶ αἴτιον
τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν. Ἐπειδὴ αὐτὴ παρε-
κίνησε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰ κοινωφελῆ ἔρ-
γα, ὑπαναπτουσα τὴν φιλοτιμίαν διὰ τῶν
ἀξίων ἐπαύσιων· ὅθτιν ὥρμησαν εἰς αὐτὴν το-
σοῦτοι σοφοὶ ἄνδρες, γράφοντες ἐνίσταε καὶ

πράξεις ὀλέγου λόγου ἀξίας, νομιζόντες, ὅτι
ἡ προαθήκη εἶνε: πάντοτε καλὴ καθ' Ἡσίοδον.

Ἡ Εἰ γὰρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖθ
,,καὶ θαυμά τοῦθ' ἔρδαις, τάχα κεν μέγα καὶ
τὸ γένοιο

Καὶ ὅσον ἔγραψον ἐκεῖνοι, τόσον ἐπλήθυνον
οἱ μεγάλοι καὶ εὐδοξοὶ ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος,
περισκυασμένοι πρὸς πᾶν εὐδοξου ἐπιχειρή-
μα, καὶ καταρραυζόντες πάντα κίνδυνον, ὡς καὶ
αὐτῶν τῶν θάνατον ὑπὲρ τῆς ἀθανάτου δόξης
γνώσκοντες, ὅτι ὁ βίος εἶναι βραχύς καὶ ἀ-
καρπείος, ἡ δὲ ἐκ τῆς ἀρετῆς δόξα μένει ἀ-
θάνατος εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα, ὑπὸ τῆς πενή-
ισορίας εἰς ταμίον ἀσφαλέστατον φυλαττομένη.
Γνωρίζομεν πάντες, πόσον ἡρωϊκῶν ἐνέπνευ-
σαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων οἱ Ὀμηρικοὶ
τῶν ἡρώων ἔπαινοι: καὶ πόσον κοινὴν εὐσπί-
στησιν ἐκίνησεν ἡ ἰσορία τοῦ Ἡρακλέους, ἀνα-
γνώσκουμένη εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, πα-
ρόντων πάντων τῶν Ἑλλήνων. Ἐάν, ὡς λέ-
γει ὁ Διόδωρος, ὁ πεπλασμένος καὶ μυθολο-
γούμενος ἄδης τῶν ἀρχαίων ᾤφειλε πολὺ τοῦς
ἀνθρώπους εἰς εὐσεβίαν καὶ δικαιοσύνην, πῶς
δεῦν ἔπρεπε εὐ ᾤφειλεσθαι ἡ ἰσορία, τὸ εἶμα τὸ

Θεῶν καὶ ἡ προφητεῖς τῆς ἀληθείας; Ὅθιον
 γίνουσι οἱ ἐξ ἰσορίας εἶναι ἀνθρώπου σθεναρῆς,
 ἱρηνόου καὶ ἀπαρηγόρητος, ἀνευ βοήθειας ἰα-
 τρού, συμβούλου, συγγενῶν καὶ φίλων. Μεί-
 γρισον γὰρ φάρμακον ἡ ἰσορία τῆς ψυχῆς,
 τοῦ δύνασθαι τὰς τῆς τύχης μεταβολὰς ῥασιῶν
 ἀπαντᾶν καὶ ὑπερίβειν. Πόσον δὲ συμβῶν
 καὶ εἰς δύναμιν λόγου καὶ πειθοῦς, καθ' ὃν
 προίχουσι οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν;
 καὶ οἱ Ἕλληνας τῶν βαρβάρων, ὅρα μοι τοὺς
 ἱστορικοὺς λέγουσι, καὶ τὰς δημηγορίας τῶν
 πολιτικῶν καὶ στρατηγῶν. Μείγα δὲ προτέρημα
 καὶ τοῦτο, δι' οὗ εἰς μόνον εἰκὰ πολλοῦς ἑ-
 παιδῆ τοιοῦτου φαίνεται τὸ πρᾶγμα, ὅπως πα-
 ραστῆσθαι αὐτὸ ἡ δύναμις τοῦ λέγοντος, ὡς λέ-
 γει καὶ ὁ Εὐριπίδης.

„Μοχθούμεν ὡς χρῆ πάντα, καὶ μαρτυρούμεν·

„Πειθῶ δὲ τὴν τύραννον ἀνθρώποις μάνην,

„Οὐδέ τι μᾶλλον εἰς τέλος σπουδάζομεν;

„Μισθεὺς διδόντες μαθάνειν, ἢ ἡ ποτὶ

„Πείθειν, ἅτις βουλοῖτο, τυγχάνειν θ' ἅμα.

Παραδείγματα δὲ τούτων δείκνυσι ὁ Ὅμηρος

τοῦ πελοπίειρον Νέστορα, τὸ μέγα κύδος τῶν

Ἀχαιῶν, ἀνδρα παλαιά τε πολλὰ τε εἰδῶτα,

κ

καὶ πίνειν καὶ παίζειν, καὶ τὰ δίκαια φρονεῖν,
καὶ πάντας νικᾶν ἀγορῇ. Κοὶ τὸν πολυτλαν Ὀ-
δυσσεύα, τὸν ἰδόντα πολλῶν ἀνθρώπων ἄσια,
καὶ ἤθια καὶ νόον γνόντα, τὸν πολυμήχανον
καὶ ποικίλον θυμηγόρου, τὸν φρονήσιν ἔμπρα-
κτεν, καὶ τὸ πρακτικὸν μετὰ λόγου ἔχοντα,
τὸν πταλέπορθον καὶ πολλὰ ἰσθλά ἔργοντα.
Ἔτι δὲ ἡ συγγραφή τῆς ἰσορίας γυμνάζει καὶ
τὸν νοῦν καὶ τὸν κάλαμον εἰς τάξιν ἀρμονικὴν,
καὶ σαφήνειαν τῶν πραγμάτων διακρίμειν.
Ἐπειδὴ ὁ θεωρητικὸς, καὶ διηγηματικὸς λό-
γος ἔχει πολλὰ ἀντικείμενα εἰς ἀποπλήρωσιν
αὐτοῦ· πρόσωπα, τόπους, χρόνους, τρόπους,
αἰτίας, ὄργανα, πράξεις, τύχαι, πάθη, χροα-
κτῆρας, καὶ ἄλλα· καὶ ὄρα μοι πόσα τούτων
διερμύνουσιν ὁ ποιητὴς ἀσφίξαστα, καὶ ἐν τά-
ξει καὶ ἀρμονίᾳ ἀφηγηματικῇ μὲ τρεῖς σέχους.
„Ἦν δὲ τις ἐν Τρωϊσσὶ Δάρης, ἀφνειὸς, ἀμύμων
„Ἴρην Ἡγαίσοιο· δύο δὲ οἱ υἱέες ἦσαν,
„Φηγεὺς Ἰδαίος τε, μάχης εὖ εἰδότες ἀπάσης.
Καὶ εἶναι ἀδύνατον εἰς λάσθην τις ἀλλοθῆν τῆς
τοιαύτης ἔξω τῆς εὐτάκτου, καθαρῶς καὶ ἑμ-
μελοῦς, καὶ ἀρμονικῆς ἐμπνεύσεως.

Παθόλου δὲ εἰς ἀπάντων τῶν ἠθικῶν μετ

θημάτων, ἡ ἰσορία μόνον ἔχει τοὺς λόγους συμ-
 φωνοῦς τοῖς ἔργοις τοῖς πραγματικοῖς, διδασ-
 κευσα καὶ ἱπανούτα τὰ οὐτα καὶ φαινόμενα,
 καὶ τοῖς πάσιν ἀρέσκοντα ὠφέλιμα καὶ καλά,
 καὶ εἰς τὴν κοινὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων
 ἀνατιρόρητως συντείνοντα· καὶ ψεύγουσα τὰ
 φαῦλα καὶ κακὰ, τὰ βλάπτουσα τὴν κοινὴν εὐ-
 δαιμονίαν, καὶ ὑπὸ πάντων μισούμενα καὶ βδέ-
 λυττόμενα, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀπατωμένων,
 μάλιστα μετὰ τὴν πράξιν. Ἡ δὲ ποιητικὴ τέχ-
 νη μὲν ἔχει πολλὰν, ὠφέλιαν δὲ ὀλίγην, καὶ
 ἐνίοτε οὐδεμίαν, ἀμειγρῆς ἰσορίας οὐσα. Τίνα
 δὲ καὶ ψεύδονται δι' ὅλου, μηδεμίαν ἀληθείαν
 ἔχοντα πραγματικὴν, ἀλλ' ἱριδας, ἔρισχειας,
 καὶ ζητηθεῖς κενόδοξους, ἀλαζονεας, ἀνωφελεῖς
 καὶ ἀνυπόρατους, διὰ σεμνῶν ὀνομάτων μόνον
 προφερομένας, ἀπερ καταπλήττουσι τοὺς
 θυρυχεῖς ἀπλοῦς νέους τε καὶ γέροντας, καὶ
 σγούσι καὶ φέρουσιν αὐτοὺς. Δὲν ἔλειψαν ὁ-
 μῶς ποτὲ οἱ τοιοῦτοι ἀπαταιῶνες, οἵτινες πα-
 ριδόλεπον τὰ πραγματικὰ καὶ κοινωφελῆ μαθη-
 ματα, καὶ διέτριβον εἰς τὰ τοιαῦτα, οὓς ζη-
 λιταῖσι ὁ Δουκιανὸς πάνυ ἐμμελῶς ἀσειζόμε-
 νος· ἃ Ζεῦ, πόσην ἀμαθίαν κερμίζει καὶ ἔριον,

καὶ κενοδοξίαν, καὶ λήρον, καὶ μεταιοποιίαν,
καὶ μικρολογίαν, καὶ ἠδυπαθείαν, καὶ τρυ-
φήν, καὶ ἀναίσιγυυτταν. Νύκτωρ μὲν γὰρ ἐξιὼν,
λαίθάνων ἅπαντας, τῷ ἱματίῳ τὴν κεφαλὴν
κατελίσσας, περίσειν ἐν κύκλῳ τὰ χαμαιτυ-
πέια· ἔωθεν δὲ ἐξαπατῶν τοὺς νέους ἐπὶ τῇ
σοφίᾳ, λαμβάνει ἀργύριον. Τέλος δὲ ὁ Σωκρά-
της ἰδὶάξεν, ἐποία μαθήματα ὠφίλουσι τοὺς
νεούς, τὴν πατρίδα καὶ τοὺς ὁμογενεῖς.

Ὡς δὲ πρέπει ὁμῶς νὰ νομιζώμεν, ὅτι μό-
νον ἡ ἀπλή ἰσορία καθίςται τοῦ ἀνθρώπου εὐ-
δαίμονα, ὡς εἶρηται, ἀλλὰ τὸ πλήρωμα τῶν
ἐγκυκλίων μαθημάτων, ὡν ἔστι μέρος καὶ ἡ
ἰσορία. Καὶ τότε γίνεται δραστήριος, καὶ πο-
λυειδής ἢ ὠφίλεια, ὅτε ἡ κρίσις γίνεται ἐν
συνεδρίῳ πολλῶν συνίδρων, καὶ προσδριύει
ἡ λογικὴ. Ὅθεν λέγει ὁ Πλουτάρχος· καθὼς
ὁ Θείων νὰ κατοικήσῃ εἰς πόλιν ναλιν, πρί-
πει νὰ περιέλθῃ πολλὰς πόλεις, ἵνα ἐκλέξῃ τὴν
καλλίστην, οὕτω καὶ ὁ πεπαιδευμένος, νὰ πε-
ριέλθῃ πολλὰς μαθήσεις, ἔπειτα νὰ ἀναπαυθῇ
εἰς τὴν φιλοσοφίαν· οἶον, εἰς τὴν ἐρευναν τῶν
πραγματικῶς οὕτων, τῶν πρακτικῶν καὶ δρα-
τηρίων, καὶ χρησίμων ἐν τῷ κοινῷ βίῳ, καὶ

οὐχί εἰς τὰς ἀνυπαρκτοὺς ψευδολογίας, καὶ
 σοφίσματα, ἀπὲρ μεταβάλλει καὶ μεταχειρί-
 ζεται ἕκαστος ὅπως θέλει, ἀληπεῖα ὄντα,
 εἰς οὐσίαν τῆς σίρεισός αὐτοῦ, ὡς μετα-
 βάλλονται καὶ οἱ τρόποι τῶν ἐνδυμάτων· καὶ
 πάντοτε ὁ νεώτερος τρόπος ἔχει τὴν ὑπὲρ-
 λήψιν καὶ τιμὴν, ἕως εὐὰ ἐπινοήθῃ ἄλλος.
 Ὁ δὲ ἐπινοῶν τὸν νεώτερον, κατηγορεῖ τοὺς
 προτέρους, ἵνα πωλῇ πολυτιμώτερον τὰ ἑαυ-
 τοῦ. Τὸ ἔργον ὁμῶς εἶναι αἰείποτε ἐνδυμα,
 καὶ ἡ βᾶσις ἀρχαία· καὶ ὁ περίεργος πρίπει
 εὐὰ ἐννοῆ τὴν βᾶσιν, ἵνα γνωρίσῃ πῶς εὐὰ κα-
 ταρροῦν τὰς μεταβολάς. Ἐλὼν δὲ τοιαύτην
 ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν παρίχει ἄφθονον καὶ
 παντός εἶδους ἡ ἰσορῖα, ἀκρότητον, καὶ περί-
 εργον, αἰείποτε καὶ συνεχῶς τὰς σκηναὶς μετα-
 βάλλουσα, καὶ τὸν ἀνθρώπου νοῦν ἀπ' ἀκρῶν
 εὐὰ ἀκρῶν τῶν ἔγνωσμένων αἰώνων ἀναπέμ-
 πουσα, καὶ παντοίας μορφᾶς καὶ μεταβολάς
 εἰς περιδιάβασιν, θεωρίαν, διατριβὴν καὶ γύ-
 μνασιν αὐτοῦ δεικνύουσα. Ἐκεῖ παρίσανται αἱ
 πράξεις καὶ ἀπερᾶσεις, ἠθικαί, πολιτικαὶ καὶ
 στρατιωτικαί· οἱ δὲ ὡς κρατοῦνται, συστηροῦνται,
 καὶ διατηροῦνται ἐν ἀρμονίᾳ τὰ πολιτικὰ συ-

σηματα τῶν σιθρώπων, ἐξ ὧν ἤρηται ἡ κρηνη ἡαυχία καὶ εὐδαιμονία. Δια τούτο οἱ πρακτικοὶ καὶ πολιτικοὶ φιλόσοφοι κατέκριπον τὸν βίον εἰς τὰ τοιαῦτα. Αὐτὰ ἐδιδάσκου ὁ Σωκράτης· αὐτὰ ὁ Πλάτων, πολιτείαν κλάττων· αὐτὰ ὁ Ἀριστοτέλης τὰς πολιτείας ἐξευρευνῶν. Αὐτὰ ὁ Ἡρόδοτος, αὐτὰ Θουκυδίδης, αὐτὰ Ξενοφῶν, αὐτὰ Πλούταρχος, Διόδωρος, Πολύβιος, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Αὐτὰ οἱ νεώτεροι Ῥωμαῖοι καὶ Εὐρωπαῖοι. Καὶ ὄρα μαρτίς ἔγραψε ἱστορίαν τοῦ Καρόλου, Πέτρου τοῦ μεγάλου, καὶ ἄλλων, καὶ τίνας γράφουσι ἔτι, οἵτινες ἐνόησαν, ὅτι εἰν πρέπει εὐφυλακωθῆ ὁ νοῦς εἰς μίαν πόλιν μόνου, καὶ εὐ ἐγκύπτη αἰήποτε εἰς ἓνα περιωρισμένον θωρημα, ὅπερ εἰν ἔχει αὐτὰ πλέτος· οὔτε μήκος, οὔτε βάθος. Ὅθεν καὶ ὁ νοῦς ὁ καταγενομένος αἰήποτε εἰς τὰ τοιαῦτα, λαμβάνει τοιαύτην ἔκτασιν. Δύο μαθήματα μέγαν ἐκτείνουσι τοῦ νοῦν, ἡ ἱστορία καὶ γεωγραφία, ὅταν εἶναι προητοιμασμένοι, ὡς εἴρηται, ὡς δεικνύουσι καὶ τὰ διασήματα καὶ ἡ ὕλη, καὶ τὸ οὐδὲν ἐν τῷ νῷ, ὁ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰσθησει. Ταῦτα γὰρ περιέχουσι τὸν καθ' ἡμᾶς κόσ-

μου, εἰ μὴ τις καὶ τὴν ὀρωμίην οὐρανογραφίαν προσθήῃ.

Τὸ δὲ τμήτερον γίνος, ὡς εἶρηται, ζερεῖται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τούτου τοῦ κοινωρέλου μαθήματος. Ἐγὼ ὁμῶς ἔκρινα νὰ συνεισφέρω μέρος τι μόνου εἰς τοῦτο, καταγωγόμενος καὶ εἰς ἄλλα· καὶ ἴσως παρασκευθῶσι καὶ ἄλλοι φιλολογεῖτες, νὰ ἀναπληρώσωσι τὸ ἐλλείπον. Ἐπειδὴ ἀπεράσιμα νὰ συνάψω τοὺς βίους τῶν ἐυδαξῶν ζρητηγῶν καὶ πολιτικῶν τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοὺς ρηθίεντας λόγους, ὧν καὶ ἐξέδωκα ἤδη τὸν βίον τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ Μιλτιάδου, ἔκρινα ἀναγκαῖον, νὰ συνάψω καὶ τοὺς πολέμους, ὅσους θυνηθῶ, ἐν οἷς ἐλαμψου οἱ ρηθίεντες ἄνθρωποι. Διότι οἱ πόλεμοι οὗτοι δὲν ἔχουσι τόπον εἰς τὴν γνηικὴν καὶ πολιτικὴν ἰσορίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀν συνάχθῃ ὡς ἔφη, κλιῶναι αὐτῆς μίγξις· οὗτος δὲ τὸ πλῆθος τῶν πράξεων καὶ συμβεβηκότων. Ἔτιναι δὲ ἐπίσημοι καὶ ἀλληλοδιάδοχοι πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων τοῦ ἰσορικοῦ ἀδῶκος οὗτοι· ὁ πρῶτος Περσικός· ἔπειτα ὁ Πελοποννησιακός· ὁ δευτέρος Περσικός, ὁ Φιλιππικός, ὁ τρίτος Περσικός, καὶ ὁ Ῥωμαϊκός· οἱ δὲ ἄλλοι οἱ μερικοί, ὡς

των Αττικῶν καὶ Ἀθηναίων, καὶ λοιπῶν τει-
 ούτων, χωρῶσι εἰς τὴν γενικὴν Ἱστορίαν. Ὁ-
 θεὸν περὶ τούτων οὐκ ἀναφέρω, μήτε περὶ ἄλ-
 λων πολιτικῶν συμβεβηκότων, ἅπερ συνίδησαν
 μεταξὺ τοῦ πολέμου, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ
 εἰς τὴν Περσίαν, εὐμὴ ὅσα ἔχουσιν ἀναφορὰν
 πρὸς τὸν πόλεμον τούτου. Ἐκείνα δὲ εἶναι τῆς
 γενικῆς Ἱστορίας ἀντικείμενα. Ἐλαβον τοίνυν ἐκ
 τοῦ Ἡρόδοτου, καὶ ἐξ ἄλλων ἱστορικῶν, ὅσα
 ἀναφέρονται περὶ τοῦ πολέμου τούτου, ὡς
 φαίνονται ἀσυνμειωμένα.

Ἡ Ἱστορία αὕτη ἀπαιτεῖ καὶ πύνακας γινώ-
 γραφικῶν, καὶ ἰχνογραφίας τῶν στραπέδων
 καὶ μαχῶν, καὶ ἐκστρατειῶν, ὡς ποιῶσιν οἱ
 Ἑβραῖοι, καὶ ὡς ἐξεδόθη ὁ Ἀνσχαρισ, ὁ
 Ἀρρίανος τῶν Γάλλων, ἐξ ὧν ἔλαβεν καὶ Νερό-
 φυτος ὁ Δαύκας τὰ τοῦ Ἀρρίανου, καὶ πολλὰ
 ἄλλα τοιαῦτα περιέργαι ἱστορίαι· ἀλλὰ τὰ
 ἔργα γίνεται παλιότερον, καὶ οὐκ ἰσχυρῶς, καὶ
 κοινωφελές, ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ἡμε-
 τέρου γένους. Διὰ ταῦτα πρέπει νὰ εὐχαρισθῶ-
 μεθα εἰς τὰ τοιαῦτα μόνον κατὰ τὸ παρόν· καὶ
 ὅταν πληθυνθῶσιν οἱ πεπαιδευμένοι καὶ οἱ πε-
 ριόχοι τοῦ γένους, τότε γίνονται καὶ αὐτὰ.

κς
μοι άλλα πολλά. Ὅθεν ἡ κατάστασις τῶν πε-
παιδευμένων καὶ τεχνιτῶν εἶναι αἰετοτε ἰσοστά-
σιος μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ γένους.

Ἄναρτον δὲ ἐνίοτε καὶ τινὰ διαστήματα
τόπων, ἀπερ εἶλαθον ἐκ τῶν γεωγραφικῶν πι-
νάκων. Οἱ δὲ πίνακες τῆς Ἑλλάδος, οὓς ἐξέ-
δουκαν οἱ Ἑυρωπαῖοι μέχρι τοῦδε, εἶναι ποῦ μὲν
ἐλλείπει, ποῦ δὲ ἰσφαλμένοι. Καὶ τοῦτο γνω-
ρίζεται σαφῶς, ὅταν παρατηρήσῃ τις τοὺς τό-
πους, οὓς γνωρίζει ἐκ πάρας ὅθεν εἶναι ὑπο-
ψία, ὅτι εὐρίσκονται καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοι-
αῦτα σφαλματα. Δια τοῦτο ἀν εὐρεθῆν τι τοι-
ούτου, νὰ τὸ διορθωθῇ ὁ εἰδημῶν ἀναγνωστῆς,
ὅστις γνωρίζει τοὺς τόπους, εἰς νὰ κατασκευα-
σῶσι καὶ πίνακες τῆς Ἑλλάδος ασφαλεῖς, ὅ-
περ εἰσὶν ἔργον τοῦ γένους, καὶ οὐχί τῶν ξέ-
νων, καὶ ἀλλογλωσσῶν. Ἐπειδὴ ἡ οἰκοδομο-
τικὴ γνωρίζει ἀκριδέστερον τὸν οἶκον αὐτοῦ, πα-
ρὰ οἱ γείτονες καὶ ὁ κηωρὸς γνωρίζει ἁμοίως
τὰ μέρη τοῦ κηπου αὐτοῦ, παρὰ ὁ ξένος. Οἱ
δὲ περιηγηταὶ τῆς Ἑυρώπης διαβαίνοντες δια-
τίνος μεγάλου ὁδοῦ, οἷον ἀπὸ τῆς Κωνσταν-
τινουπόλεως εἰς Θεσσαλονίκην, γραφοῦσι τὰ
ἐπισημότερα μέρη, ὅσα ἀπαντῶσιν εἰς τοῦ ὁδο-

μὲν. Τὰ δὲ πλαγίως καὶ περαιτέρω κείμενα μέ-
νους ἀγνώστῃ. Ὁμοίως γράφουσι καὶ τὰ πα-
ραθαλάσσια· ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα ἀπαιτεῖ πολ-
λὴν διατριβὴν, εἶναι καὶ κίνδυνος οὐχὶ ὀλίγος,
διὰ πολλὰ γινώσκῃ τοῖς πᾶσι αἰτία. Ὅθιν καὶ
μόνον τὰ παραθαλάσσια, καὶ οἱ μεγάλοι ὁρό-
μοι εὐρίσκονται πληρέστερα εἰς τοὺς πίνακες,
καὶ ὀλιγώτερον ἐσφαλμένα.

Πρότιμων χρόνων εἶδον ἓνα πίνακα τοῦ
Ἰουλίου σχεδιασθῆναι ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ Ἀρχιερα-
τεύοντος φιλομαθοῦς Μητροπολίτου, εἴτινος
τὸ σιδάσμιον καὶ φιλοκαλὲς ὄνομα ἀγνοῶ. Οὗ-
τος ὁ ἅγιος πατήρ ἰδείξεν, ὅτι εἶναι τρόπος,
να ἐξαιριθῇ ἡ γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος, εἰς
σχεδιάσασιν οὕτως ἅπαντες οἱ Ἀρχιερεῖς τὰς
ἐπαρχίας αὐτῶν. Ἔτι δὲ καὶ οἱ διδάσκαλοι,
καὶ μαθηταὶ ἔπου παραδίδεται ἡ γεωμετρία,
δύναται οἰκονομικῶς καὶ προφυλακτικῶς, να
μεταχειρισθῶσι ταύτην τὴν ἀσκήσιν εἰς ταῦς
περὶ τόπους καὶ παραθαλάσσια. Μάλιστα δὲ
ὅσοι γινώσκουσι καὶ Ἑρωπαϊκὰς γλώσσας, εὐ-
ρίσκουσι βιβλίαρια περὶ πρακτικῆς γεωμετρίας
πραγματευόμενα. Πρὸ πάντων δὲ ἡ Βλαχία
καὶ Μολδαβία εἰδόμενα ὑπὸ ἔχουσι καὶ δημοσίῃ

διδάσκαλον τῆς πρακτικῆς γεωμετρίας, ἵνα
 γυμνάζωνται οἱ μαθηταὶ τὴν πράξιν μετὰ τὴν
 θεωρίαν.

Κυρίασκονται καί τινες ἄλλαι δυσκολίαι
 ἐν τῇ ἰσορίᾳ· ὡς ὁ ἀριθμὸς τῶν κραυμα-
 των ἑκάστης ἑκκρατείας ἀναφέρεται ἰπερβωλι-
 κός, τῶν μὲν Περσῶν κατὰ τὸ ἀπίθανον φαι-
 νόμενον πλήθος, τῶν δὲ Ἑλλήνων κατὰ τὸ
 ἐναντίον. Ὅμως ὅταν συγκρίνηται ἡ ἐσωτερικὴ
 αἰ δύναμις ἑκάστου, καὶ αἱ τότε περιστάσεις,
 εὐρίσκειται ἡ πιθανότης. Εἰς μὲν τὰς ἄλλας
 μάχας οἱ Ἕλληνες εἶχον ὀλιγώτατον κράτευ-
 μα, ὅπερ βίβαιον αἱ τότε περιστάσεις, τὸ
 πλήθος τῶν ἰγκατοίκων, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ δύ-
 ναμις. Διότι ἂν ὑποθίσῃ τις, ὅτι ἡ Ἀττικὴ εἶ-
 δυνατό να παρτάξῃ ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας
 εἰς τὸν Μαραθῶνα, νομίζει πρᾶγμα ἀπίθανον,
 κατὰ τὴν τότε κατάστασιν αὐτῆς. Ἐν Πλαταιαῖς
 δὲ εἶπον, ὅτι εἶχον ὑπὲρ τὸς ἑκατὸν χιλιάδας
 οἱ Ἕλληνες, λέγοντες καὶ τὴν πιθανότητα τοῦ
 ἀριθμοῦ, καὶ τὸς περιστάσεις. Τε αὐτὸ ἔκω-
 τίον καὶ περὶ Περσῶν, θεωροῦντες τὴν ἐσω-
 τερικὴν δύναμιν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐντύπωσιν
 τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος πρὸς αὐτοὺς, οἷτε·

νειῶ ἐπολέμησαν πρότερον μὴ τοὺς Ἀθηναίους
 καὶ Ἴωνάς, εἶχον αὐτοὺς καὶ στραρχὰς καὶ
 συμμάχους, καὶ ὁδηγοὺς εἰς τὰς ἐκστρατείας
 καὶ ἐπιχειρήσεις αὐτῶν, καὶ ἐγνώριζον ἐκ πεί-
 ρας τί εἴεν Ἕλληνας. Εἰς ποίαν δύναμιν ἄρα ἔ-
 πριπε νὰ ἐλπίζουσι τὴν ἀλώσειν ἀπόσης τῆς
 Ἑλλάδος, ὅτε οὐκ εἰδύνατο νὰ κρατηθῶσι μό-
 νου τῆν Ἴωλιαν εἰς ὑποταγῆν; Καὶ ὅτε ἀπέ-
 κρουσε τὸν τρῶοντον στρατὸν αὐτῶν ἡ Νόξος
 μόνη; Εἰς τὴν τέχνην τῆς τακτικῆς; τῆς ναυ-
 τικῆς; ἢ τῆς μηχανικῆς, ἢ τῆς ἀλλῆς μαθη-
 σεως, ἢ πολιτικῆς; Ἄλλ' ἐκείνοι ἐγνώριζον;
 ὅτι οὐκ εἶχουσι τοιαῦτα. Τί εἶχον δὲ οἱ Πέρ-
 σαι, καὶ κατὰ τί ὑπερίβαινον τοὺς Ἕλληνας;
 Δύναμιν πλῆθους καὶ χρημάτων. Εἰς ταῦτα
 ἐπεσηρίζοντο, καὶ εἰς ταῦτα ἠέλιζον τὸ παν-
 ἐπειδὴ ἐξουσίαζον τότε πᾶσαν τὴν Ἀσίαν μὴ
 χρετῶν Ἰνδιῶν, καὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὰ
 περὶ αὐτὴν μέρη. Τούτων οὕτω θεωρουμένων,
 ἐμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀσιατικῆς πολυ-
 κτηρωπίας, καὶ πολυτελείας, θέρσεως, ἐπι-
 ποτροφίας καὶ λοιπῶν τοιούτων, ὅπερ βλέπο-
 μεθα καὶ τὴν σήμερον, οὐκ φαίνεται ἀ-
 πιθανὸς ὁ αριθμὸς, ὡς λέγει καὶ ὁ Διόδωρος

Διὰ ταῦτα αἱ ἐκτραπέλαι τῶν Ἀσιατικῶν ἐγί-
νοντο αἰετοῖς πολυάριθμοι, ὡς καὶ τοῦ Ἀτι-
α κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, καὶ ἄλλων
πολλῶν.

Ἐυρίσκειται δὲ καὶ ἕτερον τι δυσδιάκριτον
τῇ ἰσορίᾳ, καὶ ἀκριτον μάλις ἐνίοις. Τοῦ-
το δὲ ἴσον ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευομένων ἐν ταῖς
ἐσχαις, ὅστις οὐδέποτε εὐρέθη ἀληθῆς σχεδὸν
ἔχει τοῦδε· ἐπειδὴ εἶναι μυστηρίον πολιτικόν,
πρωσιμώτατον καὶ σωτήριον, ὅπερ φυλατ-
τοῦσι καὶ οἱ ἰδιῶται ἐν ταῖς ζημίαις, ἢ ἐν-
ουχίαις αὐτῶν κατὰ τὸ σὺμφέρον. Κατὰ τι δὲ
ἴσκει τοῦτο, τὸ ἀπέδειξαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ
ἐρχαιοί, γινώσκοντες, ὅτι ἡ ἰδία εἶναι τύ-
αννος τῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλις ὁ Ἀγχιλάος
εἰς ἐμφαντικώτερον. Ὅτε ἐπολέμουν οἱ Λακεί-
κμοῦχοι καὶ Βοιωτοὶ, μία μάχη αὐστηρὰ ἐ-
κράτησεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἀμφίροπος, καὶ
ἴλος διέλυσεν αὐτὴν ἡ νύξ, ὥς οἱ φονευ-
ντες ἐκατέρωθεν ἦσαν ἀδελοί. Τὴν αὐτὴν
ἡμέραν ἐπεμψεν ὁ Ἀγχιλάος, καὶ ἐθαψαν κρυ-
ψως τοὺς πλείους νεκροὺς τῶν Σπαρτιατῶν.
Ἐ δὲ πρῶτ' ἔλθοντες οἱ Βοιωτοὶ ὀλίγους νε-
κρῶς τῶν Λακιδαιμονίων, καὶ πολλοὺς Βοιω-

τούς, ἔπεισον εἰς μεγάλην ἀθυμίαν καὶ δειλίαν, ἐνδύζοντες, ὅτι ἐνικηθήσαν. Τοιοῦτόν τι μετεχειρίσθη καὶ ὁ Ξέρξης ἔτι πρότερον ἐν Θερμοπυλαῖς, οὐχὶ ὅμως μετὰ τὴν ἐπιτηδεύτητά, καὶ ἐγένετο καταγέλασον τὸ στρατήγημα. Ὅτιν ὁ συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας Πέτροῦ τοῦ μεγάλου, γράφων περιστατικῶς τὴν ἐν Νάρβα διασώτητον μάχην, καὶ ζητῶν νὰ λύσῃ καὶ τοῦτο τὸ πρόβλημα, δὲν ἐδυνήθη κατ' οὐδένα τρόπον, ἔχων ἀνα χεῖρας πάντα τὰ περὶ ταύτης ὑπομνήματα, δημοσία καὶ ἰδιαιτέρα, συμβούλων καὶ στρατηγῶν παρόντων ἐν τῇ μάχῃ. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ κατὰ βίαν ἀναχώρησις τοῦ στρατοῦ, κηρύττεται στρατήγημα, καὶ οὐχὶ βία καὶ φόβος. Καὶ πολλάκις εὐδοκίμοῦσι τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔφη καὶ ὁ Ἀντίγονος, ὅτι οὐ φεύγει, ἀλλὰ διώκει τὸ συμπερὸν ὀπίσω κείμενον. Τούτων ἄρα τὴν λεπτομέρειαν δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀνωφελῶς, ἀλλὰ νὰ ἐξετάζωμεν τὰ ἀποτελέσματα μόνον, καὶ ἐκεῖνα δεικνύουσι τὸ μέγεθος τῆς φθορᾶς ὅσον τὰς μετὰ τὴν μάχην κινήσεις, προχωρήσεις, ἢ ἀναχωρήσεις, ἀνακωχάς, καὶ συνθηκὰς ὤφελίμους, ἢ βλαβερὰς, ἢ ἀν τύχῃ νὰ κερύττεται ἀμφιβολος

ἢ μάχη· ἢ ἂν οικειοποιῶνται αὐτὴν ἀμφοτέρω
 τὰ μέρη, ὡς συνέβησάν τινες ταυῦται καὶ
 ἐν ταῖς ἡμέραις, καὶ πλησίον ἡμῶν. Ἐνίοτε
 συνεργοῦσι καὶ τινα τυχερὰ συμβεβηκότα, καὶ
 πρέπει νὰ ἐξετάζωνται καὶ ἐκεῖνα, νὰ μὴ ἀπο-
 δίδηται ἀλόγως τὸ σφάλμα εἰς τὸν στρατηγόν,
 ὅπερ ἐστὶν ἀδίκον. Τινὰ ὅμως τούτων δύναται
 νὰ προσβλέψῃ ἡ φρόνησις τοῦ στρατηγοῦ, καὶ
 πρέπει νὰ διακρίνωται καὶ ταῦτα.

Ταῦτα μὲν ἔςωσαν τοσαῦτα· ἡ δὲ ἀνά-
 γνωσις τῆς ἰσορίας πρέπει νὰ γίνηται προσεκ-
 τικῆ, ἵνα γνωρίζωνται καὶ διακρίνωται, καὶ
 νὰ συγκρίνωται αἱ πράξεις, ἵνα ἐορίσκηται ἡ
 ἐπίρροια καὶ δύναμις τῆς μαθήσεως καὶ ἐμπειρί-
 ας, ἧτις προξενεῖ κοινὴν θίλησιν, τόλμην,
 ἀρδίαν, πόθον δόξης καὶ ἐλευθερίας, ἔψος
 φρονημάτων ἀταπεινώτου, ἄμιλλαν, προθυ-
 μίαν πρὸς τὴν ἀθάνατον δόξαν, καταφρόνησι-
 κινδύνων καὶ θανάτων, καὶ ὁμόφρονον ἀπόφα-
 σιν γένους ὀλοκλήρου. Ἐκεῖ φαίνεται, ὅτι ἕκα-
 στον γένος ἔχει ἐν ἑαυτῷ δύναμιν ἀπόλυτον καὶ
 ἀήττητον, ὅταν γνωρίζῃ πῶς νὰ τὴν μεταχει-
 ρισθῇ. Καὶ πόσῃ ἀδυναμίαν, ταπεινώσει καὶ οἰ-

τιδανότητα προξενεῖ ἢ ἀμάθεια, ἀπειρία καὶ διαφωνία, ὡς καταυτὰ ὁ ἑλλεικὸς ἄνθρωπος, να γινωρίζεται μόνον ἐκ τούτων φυσικοῖς χαρακτῆρας, ὅτι εἶναι ἄνθρωπος, καὶ κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει τῶν ἀλόγων καὶ ὀχθρόφων ζώων, ὅταν λείπῃ ὁ ἠθικὸς χαρακτῆρ, καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ γενναῖα φρονήματα, ἅπερ ἀποτελοῦσι τὸν ἄνθρωπον ἀνώτερον τῶν βαρβάρων, καὶ ὅμοιον, ἰσότημον καὶ ἰσοδύναμον πᾶσι τοῖς κρατίστοις καὶ ἀρίστοις. Ἐκεῖ γινωρίζονται τὰ κακὰ, ὅσα ἐδοκίμασαν οἱ Ἴωνες διὰ τὴν ἀσυμφωνίαν, καὶ πόσα κατώρθωσαν οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῆς συμφωνίας καὶ ἐμπειρίας. Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ὁμοφώνως καὶ ὁμοψύχως μαχόμενοι ἔσφαζον καὶ κατέκοπτον τοὺς βαρβάρους. Οἱ δὲ Ἴωνες διανδιχα καθ' Ὀμηρον φρονούντες, ἔσφαζοντο καὶ ἐκόπτοντο ὑπὸ τῶν βαρβάρων, θηρεύομενοι ὡς θηρία εἰς τὰ δάση. Καὶ οἱ μὲν γονεῖς ἔσφάζοντο, τὰ δὲ τέκνα εὐνοουχίζόμενα, ἐκομίζοντο δῶρα τῇ Ἀσιατικῇ ἀπολαείᾳ. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἔλεγον, ὅτι οὐ μείζων καὶ εἰς μόνος Ἀθηναῖος, οὔτε ἄλλον Ἕλληνα προδίδοι εἰς τὸν βάρβαρον, οὔτε αὐτὸς υποτάσσεται· ἢ ἐλευθερίαν εὐτιμον, ἔλεγον, :

θανάτου ενδοξον. Ταῦτα ἐς τὰ ὑψηλά φρονήματα, καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν μεγάλων καὶ ενδοξῶν ἔθνων. Καὶ ἂν οἱ Ἕλληες ἦσαν ἅπαντες ἠνωμένοι, ἦτον ἀδύνατον νὰ πλησιάσωσι οἱ Πέρσαι εἰς γῆν Ἑλληνικὴν· ἐδύνατο μάλιστα νὰ ἐξουσιάσωσι αὐτοὶ ἐν εὐκολίᾳ τὴν Αἴγυπτον καὶ Περσίαν. Ἄλλ' αἱ μικραὶ καὶ διάφθοροι διοικήσεις εἶναι ἀείποτε ἐπιόρτοι εἰς διαφθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀείποτε δούλοι τῶν γειτάνων καὶ ἰσχυρωτέρων διοικήσεων. Ἦτον ὁμῶς ἀδύνατον, νὰ ἐνωθῶνται εἰς μίαν τοσαῦται παμπάλαιαι καὶ αὐτόνομοι διοικήσεις, ὅπερ ἐνομιζέτο δουλείᾳ καὶ οὐχὶ σωτηρίᾳ τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὰ ἐλεύθερα φρονήματα. Διὰ τοῦτο ἐξωστράκειον τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ δὲν ἐδυνήθη τις πολιτικὸς, νὰ παλασθεύσῃ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος. Τίλος οὖν, ἐκεῖ φαίνεται, ὅτι τὰ γίνη, καθὼς καὶ οἱ οἰῶται, τότε φαίνονται δυνατοὶ, ὅτε δὲν λοδοῦνται. Καὶ διὰ νὰ φαίνονται, ὅτι δὲν φοβῶνται, πρέπει νὰ γνωρίζωσι πῶς νὰ μεταβερζῶνται τὴν ἀφοβίαν. Καὶ διὰ νὰ μεταβερζῶνται ἔργῳ ἰμφαντικῆς τὴν ἀφοβίαν, πρί-

λγ'

πει να ἔχῃσι γνώσιν καὶ πείραν τῶν πραγμά-
των, ἀπερ ἤρτηται ἐκ τῆς μαθήσεως, καὶ
πολυπειρίας. Ἄνευ δὲ τούτων, γίνονται ἔρ-
μαια τοῦ κριέτουος.

Ὁ Ἐκδότης.

ΤΡΟΨΙΟΝ ἙΛΛΗΝΙΚΟΝ

ἢ

Πρῶτος πόλεμος Ἑλλήνων καὶ Περσῶν, καὶ θρῆμβος τῶν Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ἀ΄.

Περὶ τῶν πρώτων αἰτιῶν τῆς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ἔχθρας, καὶ τινῶν δοκιμῶν αὐτῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων.

§. α΄. **Ε**ἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους καιροὺς ἐνομίζετο μέγα ὑνδραγαθὴμα, ἢ ἐκδίησις ἀποχρῶσα, ἢ ὑρπαγὴ τῶν γυναικῶν· ὅθεν ἐγένετο τοῦτο συνεχῶς διὰ διαφοροὺς αἰτίας, πρῶτον μὲν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἢ ἐν τῇ Ἀσίᾳ μόνον, ὅτε οὐκ εἶχον ἔτι κοινωνίαν τὰ μέρη ταῦτα. Ἐπειτα δὲ ὅφ' οὐ ἐτελειοτατήθη ὀπισθοῦν ἢ ναυτικῇ, ἤρξαντο ἀρπάζειν γυναῖκας οἱ Ἀσιατικοὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι ἀ-

πὸ τῆς Ἀσίας. Πρῶτοι δὲ ἐγένοντο αἵτιοί τοῦ ἀδικήματος τούτου οἱ Φοίνικες, ἀρπάσαντες ἐκ τοῦ Ἄργους τὴν Ἴω, θυγατέρα τοῦ Ἰνάχου. Ἦσαν δὲ οἱ Ἕλληνες ἤρπασαν πολλάς πρὸς ἐκδίκησιν τῆς αἰτίας ταύτης. Καὶ τοῦτο ἦτον τὸ πρῶτιστον, ἀρχαιότατον καὶ ἀπλεύστατον αἰτίον τῆς μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἐχθρας· ἐπειδὴ ὁ λόγος καὶ ὁ σκοπὸς ἦτον ἀπλοῦς μόνου περὶ τούτου· ὅτι οὔτε ἡ Εὐρώπη ἐφρατάζετο τότε ἄλλους πολιτικούς σκοποὺς, περὶ τῆς Ἀσίας, οὔτε ἡ Ἀσία περὶ τῆς Εὐρώπης. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐγένοντο πολιτικοὶ οἱ σκοποὶ, καὶ δὲν ἦτον περὶ ἀρπαγῆς γυναικῶν, ἢ ἐκδικήσεως ἀρπαγῆς, ἀλλὰ περὶ τῶν ὅλων πραγμάτων· οἷον περὶ ὑποταγῆς ὅλης τῆς Εὐρώπης, ἢ τῆς Ἀσίας· ἐπειδὴ μετῴτουτου σκοποῦ ἐξήρατευσεν ὁ Ξέρξης εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰπετα ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἀσίαν.

§. β. Πρῶτον τοίνυν οἱ Φοίνικες τελειοποιήσαντες τὴν ναυτικὴν, καὶ καταγεωμέτεροι εἰς τὸ ἐμπόριον, ἐκώμιζον πραγματείας πανταχοῦ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου καὶ Ἀσσυρίας. Ἐκώμιζάν ποτε καὶ εἰς τὸ Ἄργος τῆς Πελοποννήσου, τὸ ὑποῖον ἦτον τότε ἐπὶ Ἰνάχου ἢ ἐπισημοτάτη πόλις

τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατέβαινον εἰς τὸν λιμένα
 ἀνδρες τε καὶ γυναῖκες, νὰ ἀγοράσωσιν ἑκαστὸς
 ὅτι χρειαζέται. Κατέβη τοίνυν καὶ ἡ Ἴω ἡ θυ-
 γάτη τοῦ Ἰσχύου τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους
 μὴ ἄλλας πολλὰς γυναῖκας, νὰ ἀγοράσῃ τινα
 γυναικεῖα ἐπισημάτια ἰσως. Οἱ δὲ Φοίνικες ἀρ-
 πσαυταί αὐτῶν τε καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας, ἐ-
 φρουρον εἰς τὴν Αἴγυπτον (α)· ἦτον ὁμοίως ἡ Ἴω
 ὡραία εἰς ὑπερβολὴν. Τοῦτο ἀρα ἦτον τὸ πρῶ-
 τον ἀδικημα, καὶ ἡ πρώτη αἰτία τῆς μεταξὺ
 Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐχθρας, ὡς ἔλεγον οἱ
 Ἰσραηλιταὶ τῶν Περσῶν, εἰς ἀθώωσιν αὐτῶν. Οἱ
 δὲ Φοίνικες ἔλεγον, πρὸς ἀθώωσιν αὐτῶν, ὅτι
 ἡ Ἴω ἠγάπητε τὸν ναυκλήρου τοῦ πλοίου, καὶ
 ἐγκυρος γενομένη, ἐφυγε μὲ αὐτὸν ἐκουσίως εἰς
 τὴν Αἴγυπτον, φεβουμένη τοὺς γονεῖς. Ἄλλ'
 ὅπως καὶ ἂν ἐγένετο τὸ πρᾶγμα, τὸ ἀδικημα
 ἦτον τῶν Φοινίκων.

§. γ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρπασαν οἱ Ἕλλη-
 νες τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Φοινίκης εἰς ἐκδίκη-
 σιν τῆς ἀτιμίας (β), καὶ οὕτως ἐξισώθησαν·

(α) Πρὸ Χρ. αἰ. 1745.

(β) Πρὸ Χρ. αἰ. 1552.

ἐπειδὴ ἦσαν ἀμφοτέραι ἐπίσης ὤραιαι καὶ θυγατέρες ἐπισήμων βασιλέων· ὅθεν ἐσιωπήσαν οἱ Ἀσιατικοί. Τετάρτου ἕμως ἀρπάσαντες οἱ Ἕλληες καὶ τὴν Μηδείαν ἐκ τῆς Κολχίδος, ἀνεκύνισαν τὴν ἔχθραν (α). Ὅθεν ὁ Αἰήτης ὁ πατὴρ τῆς Μηδείας, ἐπεμψε πρέσβεις εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐζήτησε τὴν Μηδείαν, καὶ ἐκδίκησαι τῆς ἀτιμίας. Ἄλλ' οἱ Ἕλληες ἀπεκρίθησαν, ὅτι καὶ ἡ Ἀσία εἶν ἰθὺκεν ἐκδίκησαι διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἰούς. Καὶ οὕτως ἐπέστρεψαν οἱ πρέσβεις ὄπρακται. Μετ' ἐλίγου δὲ ποροθῆσας ὁ Ἡρακλῆς τὴν Τρωάδα, ἔλαβε τὴν Ἡσιόνην θυγατέρα τοῦ Λαομέδοντος. Πέρι τῆς τοῦτον καὶ ὁ Λαομέδων πρεσβεῖαν εἰς τὴν Ἑλλάδα περὶ τῆς Ἡσιόνης, ἔλαβε τὰς αὐτὰς ἀποκρίσεις, ὡς ἔλαβε καὶ ὁ Αἰήτης πρότερον. Ὅθεν ἤρπασε καὶ ὁ Πάρις τὴν Ἑλένην ἕξτερον εἰς ἐκδίκησαι τῆς ἀτιμίας (β). Ἐπεμψαν δὲ καὶ οἱ Ἕλληες πρεσβεῖαν εἰς τὴν Τρωάδα διὰ τὴν Ἑλένην, καὶ ἔλαβον τὰς αὐτὰς ἀποκρίσεις. Οἱ μὲν Ἀσιατικοὶ οὖν ἐκίνησαν πόλεμον κατὰ

(α) Πρὸ Χριστοῦ 1350.

(β) Πρὸ Χριστοῦ 1289.

τῆς Εὐρώπης διὰ τὰς γυναῖκας· οἱ δὲ Ἕλλη-
 νες στρατεύσαντες ἅπαντες, κατέσκαψαν καὶ δεύ-
 τεραν τὴν Τρωάδα διὰ τὴν Ἑλένη καὶ κα-
 τέλευσαν κατὰ κράτος τὸ μέγα βασίλειον τῆς
 Ἀσίας (α). Ἡ μετριότης ἔμως καὶ ἡ ἀδιαφορία
 τῶν Ἀσιατικῶν ἦτον ἐξ ἀδυναμίας, καὶ οὐχὶ
 ἐξ ἐπιεικείας. Ἐπειδὴ οὔτε οἱ Φοίνικες, οὔτε
 ὁ Ἀιήτης, οὔτε ὁ Λαομέδων ἰδύναυτο, νὰ κα-
 ταπέσωσι τὴν Ἀσίαν εἰς συμμαχίαν, ἵνα στρα-
 τεύωσι κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Νύνοι δὲ νὰ στρα-
 τεύωσιν, ἦσαν ἀδύνατοι· ἐπειδὴ οἱ μὲν Φοί-
 νικες ἦσαν ἔμποροι, ὁ δὲ Αἰήτης καὶ Λαομέ-
 δων, ταπεινότεροι τότε· ὄθην καὶ ἐνικήθησαν
 ὑπὸ ὀλίγων Ἑλλήνων εἰς τὰ βασίλεια αὐτῶν.
 Ἡ Ἑλλὰς ὁμῶς εἶχε τότε τοὺς μεγίστους ἥρωας,
 οἵτινες περιέπλεον τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν,
 φέροντες ἀποικίας πονταχοῦ, καὶ καταδιώκον-
 τες τοὺς βαρβάρους. Ἡ πτώσις τοίνυν τῆς Τρωά-
 δος ἐγένετο μέγα πάθος εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ
 μάλιστα οἱ Πέρσαι ὕερον, ὅτε ὑπέταξαν πᾶ-
 σαν τὴν Ἀσίαν, ἐνέμιζον αὐτὸ ἴδιον αἰμίαν·
 διότι ἐνέμιζον ὡς ἐξ ἀρχῆς οἰκίεα πάντα τὰ

(α) Πρὸ Χρ. τοῦ 1272.

ἔθνη τῆς Ἀσίας, καὶ τὴν Ἀσίαν κτήμα οἰκίτου πατρῷου. Τὴν δὲ Κύριον ἐξέλεγον ὡς ἀλλοτρίαν, διακεχωρισμένην τῆς Ἀσίας οὖσαν· ὅθεν ἔμενε τὸ πᾶθος τῶν Περσῶν διαδοχικόν κατὰ τῆς Ἑλλάδος (α).

§. δ. Οἱ ἐκ τῆς Ὀμφάλης ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλείου*) διώξαντες τοὺς πρότερον βασιλεῖς Ἀργείδας καλουμένους ἐκ τῆς Λυδίας (β), ἐβασίλευσαν αὐτοὶ πεντακροσίους πέντε χρόνους, μέχρι τοῦ Κανδαύλου τοῦ τελευταίου αὐτῶν. Τούτων οἱ φρονίστας θαλίως ὁ Γύγης ὁ πρῶτος τοῦ γένους, ἢ τῆς δυναστείας τῶν Μερμανίδων καλουμένων, ἔλαβε τὴν βασιλείαν (γ). Μητρόπολις δὲ τοῦ βασιλείου τούτου τῆς Λυδίας ἦσαν αἱ Σόρδιαι. Ἐν τούτοις ἐκόμισαν οἱ Ἕλληες ἀποικίας εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν (δ), καὶ καταστήσαντες δημοκρατίας, εἰς τὴν Ἰωνίαν, Αἰολίδα, Κασίαν, καὶ εἰς τὰς νήσους, ἐπολι-

(α) Ἡρόδοτ. κτ. α' — δ'. Ἀπολλοδ. Β'. ε'. § Γ'. 15°.

*) Ὅρα ἐν τῇ Ἠρωδιᾷ περὶ πάντων τούτων.

(β) Πρ. Χρ. 1220.

(γ) Πρ. Χρ. 715.

(δ) Πρ. Χρ. 1130.

τρέοντο κατὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς νόμους, ἐλευθε-
 ροί, ἰσόνομοι, καὶ ἀτάραχοι, ἐν ἄκρῃ ἡσυχίᾳ
 καὶ εὐδαιμονίᾳ, ἐν ᾗ ἐδασίλευον εἰς τὴν Λυ-
 δίαν οἱ Ἡρακλεΐδαι. Βασιλεύσας δὲ ὁ Γύγης,
 εὐθύς ἐκίνησε πόλεμον σφοδρὸν κατὰ τῶν Ἰω-
 νων, τὸν ὁποῖον ἐξηκολούθησαν μὲ τὴν αὐτὴν
 ἐνέργειαν οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ, πελιορκοῦντες
 τὰς πόλεις, καίοντες καὶ ἀρπάζοντες, καὶ ἀ-
 φραΐζοντες τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων, καὶ
 καταταράττοντες αὐτοὺς μέχρι τοῦ Κροίσου τοῦ
 τελευταίου βασιλέως τῶν Μερμνάδων, ὅστις
 ἰσχυρὸς γενόμενος, καὶ ὑπερτέρησας, ὑπέταξε
 τοὺς Ἴωνας εἰς δουλείαν φόρου (α), καὶ οὕ-
 τως ἔπαυσαν οἱ πόλεμοι. Μετὰ δὲ ταῦτα θεί-
 λων νὰ ὑποτάξῃ καὶ τὸς νήσους, παρειακείαζε
 Σόλων. Ἄλλ' ἐλθὼν ὁ Βίας πρὸς αὐτὸν, ὁ εἰς
 τῶν ἑπτὰ σοφῶν, ἢ ὁ Πιτακὸς κατ' ἄλλους,
 εἶπε, νὰ μὴ τολμήσῃ, νὰ ἐπιχειρισθῆτε κατὰ
 τῶν νησιωτῶν· ἐπειδὴ τὸν προσμένουσι μὲ μι-
 γάλην προθυμίαν, καὶ ἐτοιμάζουσιν ἵππικόν,
 νὰ περάσωσιν εἰς τὴν Ἀσίαν (β)· ὅθιν ἐκόπη

(α) Πρ. Χρ. 574.

(β) Πρ. Χρ. 572.

ἡ προθυμία τοῦ Κροίσου, καὶ συνεφώνησεν εὐρήνην μετὰ τοῦ νησιώτου. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἦλθε καὶ ὁ Σόλων πρὸς τὸν Κροίσον· ἐπειδὴ ὁ Κροίσος ἦτον φιλέλληνα καὶ φιλόμουσος (α)· ὅθεν ἦσαν εὐδαίμονες πάλιν οἱ Ἕλληνας τῆς μικρᾶς Ἀσίας ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ.

§. ε'. Ὅτι δὲ κατέλυσεν ὁ Κῦρος τὰ βασίλειον τῶν Μηδῶν (β), καὶ ἤρξαντο ἡ δύναμις τῶν Περσῶν, ὁ Κροίσος ἤθελε γὰρ ἐμποδίσῃ τὴν ἀξίαν ταύτην, φοβούμενος εὐλόγως τὴν ἀπληρείην τῶν Περσῶν. Ἦσαν ὅμως ἀδυνατοὶ ὡς πρὸς τὰς δυνάμεις ἐκείνων, καὶ ἔκριεν εὐλόγως, γὰρ ζήτησεν τοὺς Ἕλληνας συμμαχοῦς. Πρώτους δὲ καὶ ἰσχυρώτατοι τῶν Ἑλλήνων τότε ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Σπαρτιάται. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔμαθεν, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν τεταραγμένοι ὑπὸ τῆς τυραννίας τοῦ Πεισιστράτου, ἐζήτησεν τὴν συμμαχίαν τῶν Λακιδαιμονίων· εἶχον ὅμως καὶ ἐκεῖνοι πῦλινον τότε μετὰ τοῦς Ἀργεῖους διὰ τὰς Θυρίας· ὅθεν ὑπεσχέθησαν

(α) Πρ. Κρ. 569.

(β) Πρ. Κρ. 559.

μὲν βοήθειαν, ἀλλὰ δὲν εἰδουλήθησαν, νὰ πέμψωσιν αὐτὴν εἰς τὸν προσήκουτα καιρὸν· καὶ ὅτε ἠτοίμαζον αὐτὴν, ἔμαθον τὴν ἄλωσιν τοῦ Κρισίου. αἱ ἐλυπηθῆσαν πολὺ (α). Ὁ δὲ Κύριος καθὼν τὴν προτοίμασίον τοῦ Κρισίου, ἔπεμψε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους πρέσβεις, ἵνα ἀποστατήσωσιν ἀπὸ τοῦ Κρισίου. Ἐκεῖνοι ὅμως δὲν ἤέλησαν, νὰ γίνωσιν ἀπ εἰς, καὶ προδόται τοῦ Κρισίου, γνωρίζοντες καὶ τὰ ἔθη τῶν Περσῶν. Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τοῦ Κρισίου καὶ τῆς Λυδίας, ἐπεμψον πρέσβεις πρὸς τὸν Κύριον εἰς τὰς Σάρδεις, ζητοῦντες, νὰ μείνωσιν ὑπήκοοι αὐτοῦ, καθὼς ἦσαν καὶ εἰς τὸν Κρισίον. Ἀλλ' ὁ Κύριος δὲν εἰδέχτο τούτο· εἰδέχθη δὲ μόνον τοὺς Μιλασίους κατ' αὐτὴν τὴν συνθήκην· ἐπειδὴ εἰδείξαν τινα σημεῖα δουλικὰ πρότερον πρὸς αὐτὸν, ἐκτὸς τῆς κοινῆς γνώμης τῶν Ἰουδαίων.

§. 5. Οἱ δὲ ἄλλοι Ἰουδαῖοι ὁρῶντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν δουλείαν, παρεσκευάζοντο εἰς ἀνθίστασιν, τειχίζοντες τὰς πόλεις, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα εἰς ὑπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας.

(α) Πρ. Κρ. 545.

πρωτοιμάζοντες. Ἄλλ' ἡ δύναμις αὐτῶν ἦτον
ὡς κώνηψ πρὸς Ἐλέφαντα· ὅθεν ἐπεμψαν εἰς
τὴν Λακιδάιμονα ζητοῦντες βοήθειαν. Οἱ δὲ
Λακιδαιμόνιοι στρατοῦ βοήθειαν μὲν δὲν ὑπε-
σχέθησαν, ἐπεμψαν δὲ πρέσβυν πρὸς τὸν Κῦ-
ρου τοῦ Λακρίην, ἀνδρα δοκιμον καὶ ἐπίση-
μον, λέγον· ἰ, νὰ μὴ ταράξῃ πόλιν Ἑλληνί-
δα, ἐπειδὴ οἱ Σπαρτιάται τούτο δὲν τὸ παρα-
βλέψουσιν. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κύρος, ἠρώ-
τησε τοὺς παριουρήντας Ἕλληνας, ὅποιοι,
καὶ πόσοι εἶναι οἱ Σπαρτιάται, καὶ προσάπτου-
σι ταυτα. Ἐπειτα εἶπεν, ἂν ζήσω ἐγώ, οἱ
Σπαρτιάται πρέπει νὰ τρίμωσι διὰ τὴν χώραν
αὐτῶν, καὶ οὐχὶ διὰ τὴν Ἰωνίαν· Ἐπειδὴ ὁμως
κατεγίνετο νὰ διατάξῃ τὴν υιοκυριευθεῖσαν Λυ-
δίαν, δὲν ἐπίραξε τότε τοὺς Ἴωνας, ἔχων
σκοπὸν, νὰ πέμψῃ ἄλλον στρατηγὸν ἐκεῖ μετὰ
ταῦτα, καὶ αὐτὸς νὰ στρατεύσῃ πρὸς ἄλλας ἀ-
νοσγκαιοτέρας ὑποθέσεις.

§. ζ. Ἀφ' οὗ τοίνυν δίδταξε τὰ πρῶγματα
τῆς Λυδίας, ἀρῆκε Σατραπίην εἰς τὰς Σάρδεις
τοῦ Ταβαλου, δούρισε καὶ τοῦ Λυδοῦ Πακτύου,
νὰ φέρῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Κροίσου εἰς τὴν
Περσίαν· ἔπειτα ἀνεχώρησαν εἰς τὸ Ἐκβάτα-

να. Ὁ δὲ Πακτύας λαμβάνει τοὺς Θησαυροὺς, καὶ καταβαίνει εἰς τὴν Ἰωνίαν· συνάγει στρατευμα, ἀναζωπυροῖ τοὺς Λυδοὺς, καὶ πολιορκεῖ τὰς Σαρδεῖς. Ταῦτα δὲ μαθὼν καθ' ὄδον ὁ Κύρος, ἐπέμφει τὸν Μαζάρην κατὰ τοῦ Πακτύου. Ὁ δὲ Πακτύας φοβηθεὶς, ἐφυγεν ἰκτινίς εἰς τὴν Κύμην πόλιν Ἐλληνίδα τῆς Διολίδος. Ἐζήτησε δὲ αὐτοῦ ὁ Μαζάρης, καὶ οἱ Κυμαῖοι ἀπερρώσισαν, νὰ τὸν παραδώσωσι κατὰ τὸν χρησμὸν. Ἀλλ' ὁ Ἀριστόδικος, πολίτης ἐπίσιμος τῶν Κυμαίων, οἰκονομήσας τὸν χρησμὸν, μετέβαλε τὰς γνώμας, καὶ ἐπέμφαν αὐτὸν εἰς τὴν Μυτιλήνην. Οἱ δὲ Μυτιληναῖοι ἐπραγματεύοντο μὲ τὸν Μαζάρην, νὰ τὸν παραδώσωσι. Τοῦτο δὲ μαθόντες οἱ Κυμαῖοι, ἐπέμφαν πλοῖον, καὶ τὸν ἐπέρασαν εἰς τὴν Χίον, ὡς εἰς ἀσφαλέστερον τόπον. Ἀντικρὺ τῆς Λέσβου ἐν τῇ Μυσίᾳ ἦτον ὀλίγος τόπος Ἀταρνεὺς καλέμενος. Τοῦτον ὑπέσχεθη ὁ Μαζάρης πρὸς τοὺς Χίους, ἂν παραδώσωσι τὸν Πακτύαν, καὶ τὸν παρίδωκον εὐθύς. Διὰ τοῦτο ἐνομιζέτο ὕστερον ὁ τόπος οὗτος ἀνάσιος καὶ ἀφωρισμένος.

θ. η. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Μαζάρης στρατεύσας εἰς τὴν Ἰωνίαν, ἐληλάτει τὰς πόλεις

τῶν Ἑλλήνων. Τότε ἐξηγόρασθε τὴν Πριγκυνην, τὴν Μαγνησίαν, καὶ ὅλου τὸ Μαιώνδιον πεδίου. Διὰ τοῦτο οἱ Φυκαεῖς ἀφῆκαν τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ κατέφυγον παιδόμεν εἰς τὴν Χίου· ἀλλ' οἱ Χῖοι δὲν ἐδέχοντο ἐκείτας. Ὅθεν ἔφυγον οἱ δυσχεεῖς εἰς τὴν Κύρρον τὴν νῦν Κόρρικαν Ὀμοίως ἔφυγον καὶ οἱ Τηῆοι εἰς τὴν Θρακίην, ἔνθα ἔκτισαν τὴν πόλιν Ἀβόθρον καλουμένην (α). Οἱ δὲ ἄλλοι ὑπέπεσον εἰς τὴν δουλείαν τοῦ Κύρου. Καὶ αὕτη ἦτον ἡ δευτέρα δουλεία τῶν Ἰόνων ἡ κακίστη καὶ ἀθεράπευτος, διὰ τὴν πολλὴν δύναμιν τῶν Περσῶν. Ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Κροίσου δουλεία, ἦτον βασιλεία ὡς πρὸς αὐτήν. Ἀπέθανεν ὁμοίως ὁ Μαζάρης, καὶ ἦλθε διάδοχος αὐτοῦ ὁ Ἄρπαγος, καὶ οὗτος καθυπέταξεν ἐντελῶς πᾶσαν τὴν Ἰωνίαν.

§. 9. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἄρπαγος ἐπεχείρησεν, νὰ ὑποτάξῃ καὶ τὰς Ἰωνικὰς νήσους, τὴν Χίον, Σάμον, καὶ τὰς λοιπὰς (β). Ἀλλ' ἐκεῖναι ἐφοβήθησαν τόσον, ὥστε ὑπετάχθησαν ἀνεὺ πολέμου. Ὁ μὲν Βίλας ὁ Πριγκυεὺς συνεβούλευσε

(α) Πρ. Χρ. 541.

(β) Πρ. Χρ. 542.

τοὺς Ἴωνας, νὰ πέρσωσιν ἅπαντες εἰς τὴν
 Χαρδωνίην, καὶ νὰ καταστήσωσι κοινὴν διοίκη-
 σιν, ἵνα ἐξουσιάζωσιν αὐτοὶ ἄλλας μικροτέ-
 ρας νήσους· ἐπειδὴ, ἔλεγεν, ἐκ τῆς Ἴωνίης
 καὶ Ἀσίας ἔφυγεν ὁ ἐλευθερία, ὁρῶν τὴν εὐ-
 νανίαν τοῦ Κύρου. Δὲν ἤκουον ὅμως, διεσπαρ-
 μένοι· οὗτοι σχεδὸν οἰδοῦνται (α). Ὁ δὲ Θα-
 λῆς ὁ Μιλήσιος εἰς τῶν ἱππῶν στρατὸν καὶ αὐτοῖς,
 συμβούλευεν αὐτοὺς εἶτι πρότερον, νὰ ἐνωθῶσι
 πάντες εἰς ἓν συμβούλιον, καὶ νὰ ἔχωσι μέν
 κοινὴν διοίκησιν, ἵνα ἀντιπολεμῶσιν ἡνωμένοι
 τὸν βάρβαρον. Ἀλλ' οὐδεὶς ἤκουε καὶ ταῦτα·
 ὁ δὲν ἐξουσιάζον αὐτοὺς διεσπαρμένους, σήμε-
 ρον μίαν πόλιν, καὶ αὔριον τὴν ἄλλην, λαμ-
 βάνουτες αἰετοῦ βοήθειαν Ἑλλήνων κῆν εἰς ὑπο-
 ταγὴν τοῦ Ἑλλήνων· ἐπειδὴ ὁ Ἄρπαγος ἔλα-
 βεν ἄλλους τοὺς Ἴωνας καὶ Αἰολεῖς, καὶ ἐσφό-
 τίωσε νὰ ὑποτάξῃ τὴν Παρσίαν καὶ Λυκίαν, καὶ
 τὰς ἄλλας ἀποικίας τῶν Ἑλλήνων. Τότε οἱ
 Ξάνθιοι πολιορκηθέντες, καὶ μὴ βλέποντες σω-
 τηρίαν, κατέκλεισαν τὰς γυναῖκας, τὰ τέκνα,
 τοὺς δούλους, καὶ πάντα τὰ ἰπάρχοντα αὐτῶν

(α) Πρ. κρ. 544.

εἰς τὴν ἀκρόπολιν· ἔπειτα καύσαντες τὴν ἀκρόπολιν, ἐξῆλθον εἰς μάχην ἀπηλπισμέναι, καὶ κατεκόπησαν ἅπαντες ὑπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ πλήθους·

§. ι. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Κίρου (α), ὁ υἱὸς καὶ διαδόχος αὐτοῦ Καμβύσης, μετεχειρίζετο τοὺς Ἕλληνας ὡς οὐλοὺς πατρικοῦς· ὅθεν στρατεύσας εἰς τὴν Αἴγυπτον (β), ἔλαβε καὶ στρατεύμα Ἑλληνικόν. Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους τιεῖς Ἴωνες καὶ Κόρες ληστεύοντες εἰς τὴν Θάλασσαν, ἐξέπεσον εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐδίχθη αὐτοὺς φιλοφρόνως ὁ Ψαμμήτιχος βασιλεὺς τότε τῆς Αἴγυπτον. Ἔδωκεν αὐτοῖς τόπον κάλλιστον νὰ κατοικήσωσιν, ὅστις ὠνομάσθη στρατόπεδον· δίδαξε νὰ μαθήνωσιν οἱ παῖδες τῶν Αἰγυπτίων τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἐκτοτε τοῦτον εἰσήγαγε ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐγίνωσκον αὐτὴν οἱ Ἑρμηνευταὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ δὲ Ἀμμασις ὑπερῶν μετώκισαν αὐτοὺς πλησίον τῆς Μίμψεως, καὶ τοὺς μετεχειρίζετο σωματοφυλάκας. Καὶ ἔκτοτε ἐ-

(α) Πρ. Χρ. 530.

(β) Πρ. Χρ. 525.

γίνετο εἰς ἄκρον φιλέλλην ὁ Ἄμμασις, δεχόμενος φιλοφρόνως πάντας τοὺς ἐκεῖ ἐρχομένους Ἑλλήνας. Ἔδωκε καὶ τὴν Ναύκρατιν πόλιν, νὰ κατοικήσωσιν, ὅσοι ἠθελον νὰ μείνωσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον· κατίστησεν αὐτὴν καὶ ἐμπορεῖον πάσης τῆς Αἰγύπτου, ἵνα ἐρχῶνται ἐκεῖ ἅπαντα χόθεν αἱ πραγματεῖαι, καὶ ἐκεῖθεν νὰ ἀγοράζωνται, καὶ νὰ μετακαμίζωνται εἰς τὰς ἄλλας πόλεις. Ἔτι δὲ ἔδωκεν ἄδειαν, νὰ κτίσωσι καὶ Ἰερά οἱ Ἕλληνες κατὰ τὰ ἔθιμα αὐτῶν, καὶ ἔκτισαν οἱ Ἴωνες, Αἰολεῖς, Δωριεῖς, καὶ οἱ Αἰγυηταί, ὥστε ὠνομάζετο Ἕλληνας τὸ μείζονος τέμενος αὐτῶν. Ἔδωκε καὶ χίλια τάλαντα βοήθειαν εἰς ἀνάγκησιν τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ, ὅτε περιήρχοντο οἱ Δελφοὶ ζητοῦντες βοήθειαν, ἐπειδὴ ἐκάη. Καὶ εἶλος ἔλαθε γυναῖκα Ἑλληνίδα ἐκ τῆς Κυρήνης. Ἰπέταξεν ὁμῶς τὴν Κύπρον εἰς φόρον. Καὶ οὕτως ἐφάνησαν μέχρι τοῦδε οἱ τρεῖς βασιλεῖς φιλέλληνες· ὁ Κροίσος, Ψοικμήτεχος καὶ Ἄμμασις.

§. ια'. Παρσκευαζόμενος τσίπυρ ὁ Σιαμβύσης, νὰ στρατεύσῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, εὕρισκε μεγάλην δυσκολίαν, πῶς νὰ διαβῇ τὴν αὐστέρην καὶ ἐρημὴν χώραν τῆς Ἀραβίας·

δὲν εἶδύνατο πρὸς τοῦτοις νὰ μισθῇ ἀκριδῶς καὶ
 τὴν κατάρασι τῆς Αἴγυπτου, μὴ ἔγων ἀνθρώ-
 πους εἰδῆμονας. Ἀντιπαρασκευαζόμενος δὲ καὶ
 ὁ Ἄμμασις, ἔλαβε καὶ πολλοὺς Ἑλληνας βρο-
 θούς. Μεταξὺ τούτων ἦσαν καὶ τ.ε. Ἀλικαρια-
 σεύς Φύνης καλούμενος, ἀνθρώπος σκιετός,
 πολιτικός καὶ πολεμικός, καὶ μουσικός τοῦ Ἀλ-
 μασιδος πιερός, ὡς ἐγίνωσκον ἀκριδῶς τὴν
 κατάρασι τῆς Αἴγυπτου. Οὗτος τοῦνου συγ-
 χυσθεὶς μὲ τοῦ Ἄμμασι, ἔφυγεν εἰς τὴν Ἰω-
 νίαν. Οἱ δὲ Ἄμμασις φοβούμενος μήπως ἴλθῃ
 πρὸς τὸν Καμδύσην, καὶ προδῶσῃ τὴν δύνα-
 μιν αὐτοῦ, καὶ τὴν λοιπὴν κατάρασι τῆς Αἴ-
 γυπτου, ἐπέμφει τὸν πιστότατον εὐνούχον μὲ
 μίαν τρίτην, νὰ προφθάσῃ αὐτὸν, καὶ νὰ τοῦ
 φέρῃ δεδεμένον ὀπίσω. Ἐφθασε τοῦνου αὐτοῦ
 εἰς τὴν Λυκίαν, καὶ τὸν ἔλαβε βία, νὰ τοῦ
 φέρῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἄλλ' ὁ Φάνης μέγιστος
 τοὺς φυλάκας, ἔφυγεν εἰς τὸν Καμδύσην* μαρ-
 τυρεὶ τὴν δύναμιν καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ Ἀμμασι-
 δος, συμβουλεύει τὴν διὰ τῆς Ἀραβίας δια-
 θασιν, καὶ γίνεται σύμβουλος καὶ ὁδηγὸς τῆς
 στρατίας* ὡς ἐδιδάξαι ὁ Καμδύσης ἀσφαλῶς τὴν
 Ἀραβίαν, ὑπέταξέ τὴν Αἴγυπτον. Ἐκυρίευσεν

ὄμως καὶ τὴν Κύπρου πρότερον, καὶ ἔλα-
 ξε καὶ τοὺς Κυπρίους βροθούς εἰς τὴν Αἴγυπ-
 του.

§. 15. Κατὰ τοὺτους τοὺς χρόνους ἤκμα-
 ζεν ὁ Πολυκράτης ὁ τύραννος τῶν Σαμίων,
 ὁ ἰσχυρώτατος καὶ εὐτυχίστατος πάντων τῶν
 τυραννῶν, καὶ φίλος μέγιστος τοῦ Ἀμμοσίδου.
 Ὄθεν ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀμμοσὶς τὴν γνω-
 ρσὴν περὶ τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας ἐπιστολῆν
 καὶ τέλος ἔλαυε τὴν φιλίαν, φοβούμενος μή-
 πως δυστυχίῃ μεγάλῃ δυσυχίαν, καὶ λυπη-
 θῆ, φίλος αὐτοῦ πιστότατος ὢν· ἐπειδὴ εἰς τὰς
 μεγάλας εὐτυχίας ἔπονται καὶ μεγάλας δυσυ-
 χίας, ὥσπερ καὶ ἐγένετο μετ' ὀλίγου Ἐπεμψε
 τοῦτου καὶ ὁ Πολυκράτης βροθίαν πρὸς τὸν
 Καμύστην τεσσαράκοντα τριήρεις, καὶ πάντας
 τοὺς ἐπιτήμους καὶ οἰκίους λόγου Σαμίου, ὅ-
 σους ἐρόειτο, καὶ ὑποπέμψατο, καὶ παρήγγει-
 λε, νῦν τοὺς φονεῦσαι ὅλους εἰς τὰς μάχας,
 ὥστε νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ μήτε ἓνας. Ἀλλ' ἐκείνοι
 εὐνοήσαντες τὴν πανουργίαν, ἐπιστρέφουσιν εἰς
 τὴν Σάμον, συγκροτοῦσι ναυμαχίαν, καὶ νικῆ-
 σαντες τοῦ τυραννοῦ, ἐξῆλθον εἰς τὴν νῆτον.
 Ἐνικήθησαν ὁμως εἰς πεζομαχίαν, καὶ ἐφυγον

εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, ζητοῦντες βρῆθαιαν. Τότε ἐπεμψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν πρῶτον εὐχολὸν εἰς τὴν Ἀσίαν κατὰ τοῦ Πολυκράτους, ὅστις ἐπέστρεψε πάλιν ἄπρακτος (α). Μετ' ὀλίγον δὲ ὁ Ὀρειίτης Σατράπης τῆς Λυδίας καλίσσας δολίως τὸν Πολυκράτην εἰς τὴν Μογγησίαν, τὸν ἀνεσκολόπισεν (β). Τοὺς δὲ ἀνθρώπους αὐτοῖ ἐκράτησεν αἰχμαλώτους· μεταξὺ τούτων ἦτον καὶ ὁ Ἴατρος αὐτοῦ Δημοκῆδης ὁ Κροτωνιάτης. Τοὺς δὲ Σαμίους πάντας ἀπέστειλεν ἐλευθέρους εἰς τὴν Σάμον, ὅσοι ἦσαν μὲ τὸν Πολυκράτην. Τεσσαύτην δὲ οὐναμιν ἀπέκτησεν ὁ Πολυκράτης, ὥστε ἰθαλασσοκράτησεν αὐτὸς πρῶτος μετὰ τοῦ Μίνωα. Ὅμως κατὰ Περσῶν δὲν ἐτόλμησε να ἐπιχειρησθῆτι.

§. γ. Μετὰ εἰ ταῦτα ὁ Δαρεῖος ὁ διάδικθεις τὸν Καμβύσην, φονεύσας τὸν Ὀρειίτην, ἔλαβε τὰ πράγματα αὐτοῦ εἰς τὰ Σούσα, καὶ τὰ ἀνδράποδα, καὶ λοιπὰ, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Ἴατρος τοῦ Πολυκράτους. Θηριύων δὲ μετ'

(α) Πρ. Χρ. 525.

(β) Πρ. Χρ. 521.

ὀλίγον, ἐξείδωσεν τὸν πόδα αὐτοῦ, καὶ δὲν
 ἐκοιμήθη ἑπτά ἡμερῶν ὑπὸ τῆς σφοδρό-
 τητος τῶν πόνων. Ἔρχε μὲν Ἴατροὺς Αἰγυπ-
 τίους, ὅμως δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τὸν βοηθή-
 σωσι. Τοῖς δὲ τῶν Περσῶν ἐγυῖριζον τὴν
 ἐμπειρίαν τοῦ Δημοκλήδου ἐκ τῶν Σάρδεων,
 ὅπου διέτριψεν αἰχμάλωτος χρόνους ἰκανοὺς,
 καὶ ἀνέφερεν τούτο πρὸς τὸν Δαρείου, τῆ ὄγ-
 δῃ ἡμέρᾳ, ὅστις ἐκέλευσε, νὰ τὸν φέρωσιν
 εὐθύς. Ἐκυρῶντες τοίνυν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἀν-
 δραπέδων τοῦ Ὀρείτου μετὰ σιδήρα εἰς τοὺς πό-
 दा, καὶ ῥάκη ἐλεεινὰ ἐνδεδυμένον, τὸν ἔφε-
 ρον πρὸς τὸν Δαρείου. Ἄλλ' ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι
 δὲν ἔχει τοιαύτην ἐμπειρίαν τῆς τέχνης, καὶ δὲν
 δύναται νὰ ἐπιχειρηθῇ τοιοῦτον ἐπιχείρημα.
 Ἐπειδὴ ἐφοβείτο, νὰ δείξῃ τὴν τέχνην αὐτοῦ,
 νὰ μὴ τὸν κρατήσῃ ἐκεῖ, ποθῶν νὰ ἐπιστρέ-
 ψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Φοβερίζομενος ὅμως,
 καὶ ἀναγκαζόμενος, τὸν ἰάτρεισε, καὶ ἔλα-
 βε τοιαύτην ὑπόληψιν εὐθύς, ὥσε παρακαλέ-
 σαι, ἕσωσι τοὺς Αἰγυπτίους Ἴατροὺς, τοὺς
 ὁποίους ἀπεράσισε νὰ κρεμάσῃ ὁ Δαρεῖος. Ἐ-
 πείτα ἠλευθέρωσε καὶ τὸν μάντιν τοῦ Πολυ-
 κράτους, αἰχμάλωτον καὶ ἐκείνου ὄντα. Τέ-

λος δὲ ἀπέκτησε καὶ οἶκον μέγαν καὶ πολυτε-
λέστατον εἰς τὰ Σούσα, ὥς καὶ σπιέτρωνε
μὲ τὸν Δαρσίον. Ἐπεθύμει ὁμοῦς τὴν Ἑλλάδα.

§. ιδ'. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀπέκτησε καὶ ἡ
Ἄττίσσα ἡ γυνὴ τοῦ Δαρσίου, καὶ θυγάτηρ
τοῦ Κύρου, πληγὴν οἰουηράν καὶ ἐπικυβύουον
εἰς τὸν ματῶν, καὶ ἐκάλεσε τὸν Δημωκήδην.
Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐζήτησε πρῶτον μίαν χάριν, ἐ-
πειτα τὴν ἰατρειάν. Ἡ δὲ χάρις ἦτον, νὰ
παραινύσῃ τὸν Δαρσίον, νὰ κρατήσῃ κατὰ
τῆς Ἑλλάδος. Ὅθεν ἡ Ἄττίσσα διδάχθεισα
ὑπ' ἐκεῖνου τὰ ἐπιχειρήματα, παρεκίνει ἀκα-
ταπαύτως τὸν Δαρσίον, ὅτι ἀνεπαύοντο εἰς
τὴν κλίσην, λίγουσα πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅτι
ἐθάρσθη τὰς βαρβαρικὰς θεραπευτάδας, καὶ
ἀγαπᾷ νὰ εἶχῃ Ἑλληνοτάδας, Ἀττικὰς, Λακω-
νικὰς, Ἀργείας καὶ Κεραινωτάδας. Ἐτι οὖν ἐλέγει,
ἤδη εἶχες καὶ ἀνθρώπων εὐδημόνα καὶ πικρὸν
τὸν Ἴατρον, νὰ σοὶ δείξῃ καὶ τοὺς τρόπους,
καὶ τοὺς ὁρόμους, καὶ τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλ-
λάδος. Ὁ δὲ Δαρσίος εἶχε μὲν καὶ πρότερον
τὴν γνώμην ταύτην, ἀλλ' ἤθελε νὰ πελεμη-
σῇ πρῶτον τοὺς Σκύθας. Ἡ κλείνη ὁμοῦς μετέ-
θελε τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ἀπεράσσει, νὰ

πέπλη κατασκόπους με τὸν Δημοκῆδην εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὄθιν τὸ πρῶτ' καλέσας δεκαπύντι ἐπισίμους τῶν Περσῶν, εἶπε, νὰ καταβῶσι με τὸν Ἰατρόν εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ κατασκοπεύωσι τὰ παραθαλάσσια αὐτῆς. Νὰ προσέχουσιν ὁμῶς, νὰ μὴ φύγῃ ὁ Ἰατρός, ἀλλὰ νὰ τὸν φέρῃσι πάλιν ὀπίσω. Ἐπειτα εἰ καλέσας καὶ τὸν Δημοκῆδην, εἶπε καὶ πρὸς αὐτὸν τὰ αὐτὰ, καὶ πρὸς τούτοις, νὰ λάβῃ καὶ ἐν πλοίῳ πλήρες παντοίων ἀγαθῶν, καὶ τὰ ἐπιπλα, καὶ πούτας τοὺς καλλωπισμοὺς τοῦ οἴκου αὐτοῦ, νὰ τὰ προσφέρῃ δῶρον εἰς τὸν πατέρα, καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐκ μέρους τοῦ Δαρείου. Καὶ αὐτὶ τούτων, ἔλιγε, σοὶ δέδω ἄλλα πολλαπλάσια, ὅταν ἐπιτρέψῃς. Ἐκείνος ὁμῶς φοβούμενος μὴ πως τοῦ δουκιμάζει, εἶπεν, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα δέχεται πάντα, τὰ δὲ ἐπιπλα τῆς οἰκίας αὐτοῦ οὐκ ἐπιλαμβάνει, ἐπειδὴ τὸν χρειάζονται, ὅταν ἐπιτρέψῃ. Καὶ οὕτως ἔδωκε πλείονα πῖσιν πρὸς τὸν Δαρείου. Ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς αὐτοῦ ἦτον, νὰ εὖρη τρόπον, νὰ φύγῃ, καὶ οὐχὶ νὰ προδώσῃ τὴν Ἑλλάδα.

§. ιε'. Περσθέντες τούτων εὐτῶ, κατέβησαν εἰς τὴν Σιδῶνα τῆς Φοινίκης, καὶ ἐμβάντες εἰς δύο τριήρεις, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔχοντες καὶ ἐν πλοίου φορτηγῶν πλήρη παντοίων ἀγαθῶν, ὡς εἶπεν ὁ Δαρεῖος. Περιπλεύσαντες δὲ τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατογράψαντες τὰ ἀνυγκαιότερα μέρη, ἐπέρασαν εἰς τὰ Τάραντα τῆς Ἰταλίας, ὅπου ἐβασίλευε τότε ὁ Ἄριστοφιλίδης. Οὗτος οὖν προειδοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Δημοκλήδους, ἔλαβε τὰ πηδάλια ἐκ τῶν πλοίων, ἐκράτησε καὶ αὐτοὺς ὡς κατασκόπους, καὶ ἐν τούτοις ἔφυγεν ὁ Δημοκλήδης εἰς τὴν Κρότωνα, τὴν πατρίδα αὐτοῦ. Τούτου δὲ γενομένου, ἀφῆκεν ὁ Ἄριστοφιλίδης τοὺς Πέρσας πάλιν ἐλευθέρους, ἔδωκε καὶ τὰ πηδάλια. Παραπλεύουτες δὲ ὑπερον οἱ Πέρσαι, καὶ ζητοῦντες τὸν Δημοκλήδην, ἤλθον εἰς τὴν Κρότωνα, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ τὸν ἔλαβον βιαίως. Τινὲς μὲν τῶν Κροτωνιατῶν, ἤθελον γὰρ τὸν ἀφῆσσι, φοβούμενοι τὴν εὐνομίαν τοῦ Δαρείου· ἄλλοι δὲ ἐναντιούμενοι, ἔτυπτον τοὺς Πέρσας μετὰ ξύλων, καὶ κατὰ τινας, ἔλαβον καὶ τὰ εὐδύματα αὐτῶν. Τέλος δὲ ἐκράτησαν

οὐ Κορεωυιάται τὸν Δημοκλήδην, καὶ τὸ φορηγὸν πλοίου· οἱ δὲ Πέρσαι ἀνεχώρησαν φοβερίζοντες. Ὁ δὲ Δημοκλῆδης παρήγγειλε νὰ ~~εἰποῦν τούτω~~ μόνου πρὸς τὸν Δαρείου, ὅτι λαμβάνει γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Μίλωνος τοῦ διασημοῦ ἀθλητοῦ· ἐπειδὴ τὸ ὄνομα τοῦ Μίλωνος ἔστιν μέγα καὶ διαδύητον καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν· ἵνα δείξῃ, ὅτι εἶναι ἐπισημότερος εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, παρὰ εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Δαρείου. Ἐπειτα κατώρθωσε τῷ ὄντι τὸν γάμον τούτου μετ' ὅσων πολλῶν χρημάτων.

β. ις'. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Πέρσαι ἐπέστρεπον εἰς τὴν Ἀσίαν, μὴ ὄντες ἱκανοί, νὰ κατασκοπιύσασιν ἄνευ ὁδηγοῦ, καὶ ἐξέπισον εἰς τὴν Ἰσπυγίαν τῆς Ἰταλίας, ἔνθα ἐκράτησαν αὐτοὺς οἱ ἐγχώριοι Ταραντῖνος δέ τις Τίλλος καλούμενος, ἐξοριστὸς ὧν ἐκεῖ, ἠλευθέρωσεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν Περσίαν. Ὁ δὲ Δαρεῖος ὑπεσχέθη αὐτῷ, ὅτι δώσει, διὰ ταύτην τὴν χάριν, καὶ ἐκεῖνος ἐζητήσῃ τὴν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἀθροδον, λέγων μάλιστα, νὰ μὴ σείλῃ σόλον καὶ συνταράξῃ τὴν Ἑλλάδα δι' αὐτὸν, ἀλλὰ νὰ προ-

σαῖν τοὺς Κυιδίους, φίλους οὕτας τῶν Τα-
ραυτιῶν, νὰ κατορθώσῃσι τούτο. Ἐγίνετα
μὲν οὕτω τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν ζήτησιν αὐ-
τοῦ, ἀλλ' οἱ Ταραυτιῶν δὲν τὸν ἐδίχθησαν,
καὶ οἱ Κυιδίαι δὲν ἦσαν ἱκανοί, νὰ τοὺς βιά-
σῃσιν. Οὗτοι τοίνυν οἱ Πέρσαι ἤλθον πρῶ-
τοι εἰς τὴν Ἑλλάδα κατασκοπεῖ, διὰ πολιτι-
καῖς σκοποῦς.

§. ιζ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐψυχρώθη ἡ πρὸς
τῆς Ἑλλάδος προθυμία τοῦ Δαρείου, καὶ ἐκυ-
ρίευσεν τὴν Σάμον μόνου διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν.
Ὅτι ἐστράτευσεν ὁ Καμβίσης εἰς τὴν Αἴγυπτον,
ὃ Δαρείος ἦτον ἐφοροφόρος αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῇ
ἐκστρατείᾳ ταύτῃ ἦσαν καὶ πολλοὶ Ἕλληνας,
ἄλλοι μὲν στρατιῶται, ὡς εἶρηται, ἄλλοι δὲ
ἐμπόροι, καὶ ἄλλοι περιηγηταί, ἐξῶν ἦτον καὶ ὁ
Συλοσῶν ἀδελφὸς τοῦ ρηθέντος τυράννου τῶν
Σαμίων Πολυκράτους, ἐξωρισμένος ὡν ἐκ τῆς
Σάμου ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τότε. Οὗτος
τοίνυν ἠγόρασεν ἐν φόρμα εἰς τὴν Μίμφον,
ὅπου ἴδων ὁ Δαρείος, ἐζήτησε νὰ τὸ ἀγοράσῃ
παρ' αὐτοῦ. Ἰδὼν δὲ ὁ Συλοσῶν τὸν πόθον
αὐτοῦ πρὸς τὸ φόρμα, ἔδωκεν αὐτὸ δωρεάν,
καὶ τὸ ἐδέχθη εὐμεικτα ὁ Δαρείος. Ἀκοίσας

δι' ὕστερον ὁ Συλοσῶν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ Δαρεῖος ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Περσίας, ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, καὶ ζητεῖ τὴν τυραννίαν τῆς Σάμου. Ἐγένετο δὲ τύραννος τῆς Σάμου τις Μαιάνδριος κολουμένος μετὰ τὸν Πολυκράτην. Ἐπεμψε τοίνυν ὁ Δαρεῖος τὸν στρατηγὸν Ὀτάνην, καὶ διώξῃ τὸν Μαιάνδριον (α), καὶ κατὰσῃ τὸν τύραννον τὸν Συλοσῶντα. Συνέβη δὲ ἐναντίωσις μεγάλη, καὶ ἐπιβουλὴ μόλις τοῦ Μαιανδρίου, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Χαριλάου κατὰ Περσῶν, ὥστε οἱ Πέρσαι ὑπερτερήσαντες, ἔσφαξαν σχεδὸν πάντας τοὺς Σαμῖους, καὶ οὕτω κατίσῃσαν τὸν τύραννον τὸν Συλοσῶντα. Ὁ δὲ Μαιάνδριος ἔφυγεν εἰς τὴν Σπάρτην.

§. ιη'. Ἄλλα τοίνυν ἦτον ἡ πρώτη ἐπιχείρησις καὶ κατόρθωσις τοῦ Δαρείου. Ἐν τούτοις δὲ ἀπεσάτησεν ἡ Βαβυλώνα, καὶ πολιορκήσας ἐχυρίσθησεν αὐτὴν διὰ τοῦ στρατηγήματος τοῦ Ὡπύρου (β). Μετὰ δὲ ταῦτα παρεσκευάζε τὴν κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐκστρατείαν· ἐπειδὴ ἐφώρμησαν οἱ Σκύθαι πρότερον εἰς τὴν Ἀσίαν,

(α) Πρ. Χρ. 513.

(β) Πρ. Χρ. 514.

καὶ ἐπραΰσαν πολλὰ κακὰ, ἐκράτησαν καὶ τὴν
Μηδίαν εἰκοσιεὶς χρόνους. Τότε δὲ ἦσαν
τύραννοι εἰς πάσας τὰς πόλεις τῆς Ἰωνίας,
Ἄδολφός, τῶν υἱῶν, καὶ Ἀρεῶν Ἑλληνικῶν
ἀποικειῶν, ὑποτελεῖς τῆς Περσίας, καὶ ὑπὸ
τῶν Περσῶν ὑπερασπιζόμενοι, καὶ τρυφούμε-
νοι, ἢ δ' ἀνομιεῖν, ὅτι εἶν ἐφαινοῦτο δοῦλοι
περσῶν. Ἐλάβε τούτων καὶ τοὺς τυρταίους τού-
τους πάντας εἰς τὴν ἐστρατείαν, καὶ μάλι-
στα ὁ εὐλαὸς αὐτοῦ ὁ ναυτικός ἐξ Ἰσακράσιον
πλοίου συνιστάμενος, ἦσαν ὅλος Ἑλληνικός,
καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διοικούμενος Ἐπιστη-
μότεροι δὲ τῶν τυρταίων τούτων καὶ ὑπάρ-
χων ἦσαν οἱ εἰς τὴν Ἰταίος ὁ τύραννος τῆς
Μιλήτου Ἐστρατὶς τῆς Λέου Ἀγάκης τῆς Σά-
μου, υἱὸς τοῦ ἐγγύτου Συλοστάνου. Ἀριστο-
γόρας τῆς Κυμῆς Ἀποδάμας τῶν Φωκαίων Ἐπι-
σταθός τῆς ἐν Θρόκη Λερναίης. Δάφ-
νις τῆς Ἀϋθῆου Ἰπποκλῆς τῆς Λαμψάκου Ἐπι-
στάθου τοῦ Παρίου Μητροδῶρος τῆς
Προικωνήσου Ἀριστογόρας τῆς Κυζίου, καὶ
ὁ Ἀρίων τοῦ Βυζαντίου. Ὁ Μιλτιάδης δὲν
ἦτον ὑποτελής αὐτοῦ, ἀλλὰ γείτονων, ἐ-
στράτευσεν ἐξ ἀνάγκης. Τούτους οὖν τοὺς τυ-

ρέουτος πάντας τῆς ἐκστρατείας τῆς ἐνεσῆ-
 ζει καὶ τῆς Ἰλίας ὁ Ἡρόδοτος· ἐπειδὴ οἱ ἰω-
 νεῖς ἦσαν ἐπισχυρότεροι πάντων, καὶ ἰσχυρώτε-
 ροι, καὶ μάλιστα ὁ τύρονος αὐτῶν Ἰσκαίος
 ἦτορ ἐν μεγάλῃ τιμῇ παρὰ Δαρείῳ.

§. 13. Τούτων οὖν πάντων παρασκευα-
 σθέντων, κατέβηκεν ὁ Δαρείος μὲ τὸ πεζὸν
 στρατεύμα πρὸς τὸν Βέσπορον· ὁ δὲ εὐλος ἀ-
 νείδαινε πρὸς τὸν Ἐυξείνου Πόντου. Τότε ἐγε-
 φήρωσε τὸν Βέσπορον ὁ Ἀρχιτέκτων Μανδρο-
 κλῆς ὁ Σάμιος, καὶ ἐπέρασε τὸ πεζὸν στρα-
 τεύμα ἀπὸ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Θράκην· ἐ-
 πειδὴ οἱ Σκύθαι ἐκεῖνοι ἦσαν ἀνωθεν τοῦ Ἰ-
 σρου, καὶ πρὸς οὐσμᾶς τοῦ Ἐυξείνου Πόν-
 του, κατὰ τὴν νῦν Βασαράδιον, καὶ ἀνωθεν
 αὐτῆς πρὸς τὴν Ταυρικὴν, μέχρι τῆς Μαιώ-
 τιδος λίμνης ἰκτευνόμενοι. Ἐκείθεν δὲ αὐτὸς
 μὲν οὐδέβαινε πρὸς τὸν Ἰσρον μὲ ἐπτακιστῆς
 χιλιάδας στρατεύμα πεζῶν· τοὺς δὲ Ἕλληνας
 παρήγγειλε, νὰ πλεύσῃσι μὲ τὸν εὐλου μέ-
 γροι τοῦ Ἰσρου, καὶ ἐκεῖ νὰ γένηρῶσσι τὸν
 Ἰσρον, καὶ νὰ τὸν προσμένωσιν. Ἐλθὼν τοῖ-
 ουν ἐκεῖ, καὶ εὐρῶν τὴν γέφυραν ἰτοίμην, δι-
 βίῃσσι τὸ στρατεύμα· ἔπειτα εἶπε πρὸς τοὺς

Ἕλληνας, νὰ λύσῃσι τὴν γέφυραν, νὰ ἀρχίσωσι τὸν πόλεμον, καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι μὲ ὄλον τὸ κράτευσμα τοῦ πόλεμου. Ἀλλ' ὁ Κῶης στρατηγὸς τῶν Μιτυληναίων εἶπεν, ὅτι δὲν εἶναι καλόν, νὰ λύσῃσι τὴν γέφυραν, λέγουσιν καὶ τοὺς λόγους, καὶ ἐδέχθη τὴν γνώμην αὐτοῦ εὐχαρίστως ὁ Δαρείος, ὑποσχόμενος καὶ πολλὰς ἀμοιβὰς διὰ ταύτην τὴν φρόνησιν συμβουλῆν. Παρήγγειλε τοίνυν, νὰ φυλάττωσιν οἱ Ἕλληνες τὴν γέφυραν μέχρις ἐξήκοντα ἡμερῶν, καὶ ἂν δὲν ἐπίστρεβῇ ἴσως τότε, νὰ λύσωσιν αὐτήν, καὶ νὰ ἀναχωρήσωσιν εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν· ἔπειτα ἐστράτευσε πρὸς τὴν Σκυθίαν.

§. κ'. Ἐπειδὴ δὲ αὐτίκῃ μέχρι τῆς Μαιώτιδος λίμνης, διώκων τοὺς Σκύθας, καὶ περιπλανώμενος, εἴ τινας εἶδε, νὰ τὸν ἐλκύσωσι βαθύτερον, εἰς εἰρημικὸν τόπον, καὶ διατρέψεν ὑπὲρ τὰς ἐξήκοντα ἡμέρας, ἔπειτα ἀναγκασθεὶς, ἐπέστρεψε κακῶς ἔχων, ἐπεμψάν οἱ Σκύθαι πρότερον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, παρακινεῖν αὐτοὺς, νὰ λύσῃσι τὴν γέφυραν. Δὲν εἶναι ἀπίστια, Ἕλληνας, εἰλεγον, οὔτε ἀδικία, οὔτε κατηγορία, κατὰ τὴν παραγγελίαν αὐτοῦ· ἀλλὰ λύσατε τὴν γέφυραν, καὶ φύγε-

τε, ἵνα ἐλευθερωθῆτε καὶ ἐσεῖς ἐκ τῆς τυραν-
 νίας αὐτοῦ· ἐπειδὴ ἡμεῖς ἠλευθερώθημεν, ἔ-
 χουμεν αὐτὸν καὶ οὐκ ἄνευ χεῖρας, ἂν λύσῃτε τὴν
 γεφυραν. Ὅτε εἶπεν ὁ Μιλτιάδης, ὅτι εἶναι
 περίστασις ἀρμοδία, νὰ ἐλευθερώσῃαι τὴν Ἰω-
 νίαν, καὶ τὰς ἄλλας Ἑλληνικὰς πόλεις, καὶ
 ἐπεισθῆσαν πάντες, ἐκτὸς τοῦ Ἴσταιοῦ. Ὅυ-
 τος γὰρ ἔλεγεν, ὅτι ἡμεῖς εἰσεθα τυράννοι
 ὑπὸ τὴν ὑπεράσπασιν τοῦ Δαρείου· καὶ ἂν λεί-
 ψῃ εἰς αὐτὸν πίπτομεν καὶ ἡμεῖς. Ὅθεν μετε-
 βλήθη ἡ γνώμη πάντων, ἐκτὸς τοῦ Μιλτιά-
 δου, καὶ ὑπερέσχυσαν οἱ πολλοί. Ἐπειδὴ ὁμοῦ
 οἱ Σκύθαι ἐτέλειντο παρακαλοῦντες, ὑπεσχέθη-
 σαν, καὶ ἔλυσαν μέρος τῆς γεφυρας, ἕως οὗ
 ἐπέστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ ἀπεχώρησαν. Ὅτε δὲ
 ἐφθασαν οἱ Πέρσαι τὴν νύκτα ἠέμεθαις ὑπὸ
 τοῦ κήπου, φόβου καὶ λιμοῦ, ἐξευξεν ὁ Ἰ-
 σταιὸς εὐθύς τὸ μέρος ἐκεῖνο, καὶ διέδωκεν.
 Ὅθεν εἶπον οἱ Σκύθαι τοὺς Ἴωνας τότε ἀν-
 ὀράποδα χρῆσθαι καὶ ἀόρυτα. Ἐν ταύτῃ τῇ δυ-
 στυχῇ ἐκστρατεία ἐπιμψαν οἱ Σκύθαι πρὸς τὸν
 Δαρείον τὰ σὺμβόλα εἰσεῖναι, τὸν βάρβαρον,
 τὰ βέλη, καὶ τὰ λοιπὰ.

§. κα'. Καταβαίνων δὲ ἐκεῖθεν διὰ τῆς Θράκης, ἦλθεν εἰς τὴν Σησόν, καὶ ἀφῆκεν ἐκεῖ τὸν Μεγάδαζον μετ' ὄψοι καὶ χιλιάδας στρατεύματα, ἵνα κυριεύσῃ τὴν Θράκην, καὶ δοκιμάσῃ τὴν δύναμιν, καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἑλλήνων, καὶ εὐκολύνη καὶ τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα διαβάσει· ἔπειτα αὐτὸς ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐνομιζέτο δὲ ἀξίος ἀνθρώπος ὁ Μεγάδαζος, εἶχε καὶ πολλὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν παρὰ Δαρείῳ, ὥστε ἀντιζῶντος ποτὲ ῥοιᾶν τοῦ Δαρείου, ἠρώτησεν ὁ Ἀρτάβατος, τί θέλει καὶ ἔχη τόσον πλῆθος, ὅσοι εἶναι οἱ κόκκοι τῆς ῥοιᾶς· καὶ ἐκεῖνος εἶπε, προκρίνει τόσους Μεγάδαζους, παρὰ τὴν Ἑλλάδα ὑπήκουσιν· ὡς λέγουσιν ἄλλοι καὶ περὶ τοῦ Ζωπύρου. Οὗτος ὁ Μεγάδαζος ἐλθὼν ποτὲ εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ μαθὼν, ὅτι οἱ Χαλκηδόνιοι ἐκτίσαν τὴν Χαλκηδόνα, δεκάεπτα χρόνων πρότερον τῶν Βυζαντίων, εἶπεν, ὅτι ἦσαν τυφλοί· διότι δὲν εἶδον τὸν κάλλιστον τόπον τοῦ Βυζαντίου, καὶ κτίσωσιν ἐκεῖ πόλιν.

§. κβ'. Κατὰ τοὺτους δὲ τοὺς χρόνους ἔπεμψαν οἱ Πέρσαι καὶ ἐκ τῆς Αἰγύπτου στρατεύματα εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν, διὰ τὴν ἐξῆς αἰ-

τείαν. Ἐν τῇ πόλει τῆς Κυρηναϊκῆς, Βάρκη
 καλουμένη, ἑβασίλευε τις Ἀρκισίλαος υἱὸς
 Βάττου τοῦ Χλωροῦ καλουμένου καὶ τῆς Φε-
 ρετίμης, ὅς τις ὑπέταξε πρότερον τὴν Κυρή-
 νην ὑπὸ τὸν Καμβύσῳ εἰς ἑσουλείαν φόρου.
 Ἐξέρχον δὲ ἐφρονέυσαν αὐτὸν οἱ Βαρκαῖοι. Ὄθιν ἡ
 Φερετίμη ἐλθοῦσα εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐζήτησε βοή-
 θειαν, νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Πεισθίς
 οὖν ὁ Ἀρυάνδης, ἑπαρχὸς τῆς Αἴγυπτου, ἐπέμφε
 στρατιὰν μεγάλην, κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν, ἵ-
 να δοκιμάσῃ μάλις, νὰ ὑποτάξῃ τὴν Λυ-
 θίαν μὲ τὴν πρόρρασιν ταύτην, καὶ οἰχί διὰ
 τοὺς Βαρκαίους μόνον. Στρατηγούς δὲ ἐπέμφε
 τοῦ μὲν πεζοῦ τὸν Ἀμμασιῶ, τοῦ δὲ γάλου
 τὸν Βάδρην. Οὗτοι τοῖς οὖν πολιορκήσαντες τὴν
 Βάρκην ἐννέα μῆνας ἀνωφελῶς, ἐξηπάτησαν
 τοὺς Βαρκαίους μὲ ὄρκους ψευθεῖς εἰς εἰρή-
 νην, καὶ οὕτως ἔλαβον τὴν πόλιν· καὶ τοὺς
 μὲν αἰτίους τοῦ φόρου ἀνισκολόπισεν ἡ Φερε-
 τίμη πάντα κύκλῳ τοῦ τείχους τῆς πόλεως·
 ἰόψασα δὲ καὶ τοὺς μαστοὺς τῶν γυναικῶν αὐ-
 τῶν, ἐκρέμασε καὶ αὐτοὺς εἰς τὸ τεῖχος.
 Τοὺς δὲ λοιποὺς ἔδωκεν αἰχμαλώτους εἰς τοὺς
 Πέρσας. Τὴν δὲ πόλιν παρέδωκεν εἰς τοὺς

ἀπογόνους τοῦ Βάττου τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς,
καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀναιτίους τοῦ φόνου. Οἱ
δὲ Πέρσαι ἤθελον νὰ λεηλατήσωσι καὶ τὴν
Κυρήνην, καὶ σχεδὼ ἐπολιόρησαν αὐτήν·
ἀλλ' ἦλθε πρῶσση, νὰ ἐπιστρέψωσι (α). Τοιαῦ-
τα τοῖνυν ἦσαν τὰ αἴτια, καὶ τοιαῦτα δοκι-
μαὶ τῶν Περσῶν ἐγίνοντο κατ' Ἑλλήνων μέ-
χρι τοῦ δε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ἐπιχειρήσεις πρώτη τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλ-
λάδος, καὶ στρατηγός, ὁ Μεγάβαζος.

§. α'. Ἀρξάμενος τοῖνυν ὁ Μεγάβαζος νὰ
υποτάτῃ εἰς δουλείαν τὰς πόλεις τῆς Θρα-
κης, ὅσαι δὲν ἐμῆδισον, πρῶτον μὲν ὑπέταξε
τοὺς Περιθίους, κεκακωμένους ὄντας καὶ ἀ-
δυνάτους· ἐπειδὴ ἐπολέμουν πρότερον μετὰ τοὺς
Παίονας. Ἐπειθὲν δὲ εἰσβαλὼν εἰς τὰ εὐδότε-
ρα, καταστρέφων πᾶν ἔθνος καὶ πᾶσαν πόλιν,

(α) Ἡρόδοτ. Α΄. Β΄. Γ΄. Δ΄.

ὑπέταξε τὰ παραθαλάσσια τῆς Θράκης. Ὁ
 δὲ Δαρείος ἐλθὼν εἰς τὰς Σάρδεις, διέτριβεν
 ἐκεῖ, προσμένων τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπι-
 χειρήσεως. Ἐνθουμῆσι δὲ τὴν συμβουλήν τοῦ
 Κίωου, καὶ τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Ἰσαιοῦ, τὸν
 μὲν Κίωον κατέστησε τύραννον τῶν Μιτυλη-
 ναίων, τῷ δὲ Ἰσαιοῦ ἰδὼνκε τὴν Μύρκιον
 χώραν τῶν Ἠδωνῶν τῆς Θράκης, κατὰ τὴν
 ζήτησιν αὐτῶν. Ὄθιν ὁ Ἰσαιοὺς ἀρῆκεν εἰς
 τὴν Μιλήτην ἐπίτροπον τὸν Ἄρισταγόραν·
 αὐτὸς δὲ ἐλθὼν εἰς τὴν Θράκην, διέτριβεν ἐ-
 κεί, κτιζὼν φρούρια καὶ ὀχυρώματα εἰς τὴν
 ῥηθείσαν χώραν. Δύο δὲ ἀδελφοὶ ἐπίσημοι τῆς
 Παϊονίας, ἐπιθυμοῦντες τὴν τυραννίαν τῶν
 Παϊόνων, ἤλθον εἰς τὰς Σάρδεις πρὸς τὸν Δα-
 ρεῖον, ζητοῦντες βοήθειαν, ἔχοντες καὶ τὴν
 ἀδελφὴν αὐτῶν, εὐμεγέθη καὶ πάγκαλον οὖ-
 σαν. Ἐν ᾧ δὲ ἐκάθητο ὁ Δαρείος ἔξω, συσ-
 κευάζουσα αὐτήν, να φανῆ πρὸς αὐτὸν, ἔχου-
 σα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑδρίαν, ἵνα λάσθῃ ἐκ
 τῆς πηγῆς ὕδωρ· ἐλκύουσα δὲ τοῦ βρα-
 χίονος τοῦ Ἰππου, ἵνα ποτίσῃ αὐτὸν· καὶ δι'
 ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν κλώθουσα λίνον. Τοῦ-
 το τοῖον ἰδὼν ὁ Δαρείος, καὶ θαυμάσας,

ἐκέλευσε, νὰ φέρωσιν αὐτὴν πρὸς αὐτόν· ἦλθον δὲ ἅμα καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς, καὶ ἐρωτηθέντες τίνες ἦσαν, Παῖονες εἶπον. Πάλιν δὲ ἐρωτηθέντες, ὁποῖοι εἶναι, καὶ πού κατοικοῦσιν οἱ Παῖονες· καὶ ὅν ὅλαι αἱ γυναῖκες αὐτῶν εἶναι οὕτως ἐργατικάι, καὶ τί ζητοῦσιν αὐτοὶ ἐκεῖ· ἀπεκρίθησαν, ὅτι κατοικοῦσι παρὰ τοῦ Στρυμόνα ποταμοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες εἶναι ἄπασαι ὅμοιαυται, καὶ αὐτοὶ ἦλθον νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς αὐτόν. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Δαρείος, ἐπέμφε προσαγὴν πρὸς τὸν Μεγάβαζον (α), νὰ περάσῃ ὅλους τοὺς Παῖονας εἰς τὴν Ἀσίαν σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις.

§. β'. Ταύτην τοῖνον τὴν προσαγὴν λαθὼν ὁ Μεγάβαζος, λαμβάνει ὁ ἑγγυὸς, καὶ ἐρατεύει εἰς τὴν Παιονίαν. Ἰμαθόντες δὲ τοῦτο οἱ Παῖονες, ἐξῆλθον πάντες εἰς ἀντίστασιν πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης. Ἦτον ὁμοῦ καὶ ἄλλη ὁδὸς ἀνωτέρω. Ταύτην τὴν ὁδὸν μαθόντες παρὰ τῶν κατασκόπων οἱ Πέρσαι, καὶ ἀκούσαντες, ὅτι οἱ Παῖονες ἐξοράτευσαν πρὸς τὴν θάλασσαν, εἰσέβαλον ἐκεῖθεν, καὶ κατέ-

(α) Πρ. Χρ. 502.

λαβόν ἱρήμους τὰς πόλεις. Οἱ δὲ Παίονες ἀ-
 κούσαντες τὴν ἀλυσιν τῶν πόλεων, καὶ τῶν
 γυναικῶν καὶ τέκνων αὐτῶν, περιδρόθησαν καὶ
 αὐτοί. "Οὕτω τοίνυν ἐδουλώθησαν οἱ Σιροπαί-
 ονις καλούμενοι, οἱ Παίονες, καὶ ὅσοι ἄλλοι
 ἦσαν μέχρι τῆς Πρασιάδος λίμνης, καὶ μετε-
 κομισθήσαν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐδοκίμασε μὲν ὁ
 Μεγάβαζος, νὰ ὑποτάξῃ καὶ τοὺς Δάδηντας,
 Ἀγριάντας, Ὀδομάτους, καὶ πάντας τοὺς πε-
 ρὶ τὸ Πάγαιον ὄρος, καὶ κατὰ τὴν Πρασιάδα
 λίμνην οἰκούντας, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη.

§. γ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπέκψε πρὸς τὸν
 Ἀμύνταν βασιλεῖα τῶν Μακεδόνων ἐπὶ πρέ-
 σβεις τοὺς ἐπισημοτάτους τῶν Περσῶν, ἵνα
 ζητήσωσι γῆν καὶ ὕδωρ· οἶνον, ὑποταγῆν·
 διότι οἱ Πέρσαι ἐζήτουν τοιαῦτα σύμβολα ὑπο-
 ταγῆς, κατὰ τὴν συνηθειαν αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἀ-
 μύντας βλέπων τὸν Μεγάβαζον εἰς τὰ σύνορα
 αὐτοῦ, ἔχοντα δύναμιν τοσαύτην, καὶ φρονη-
 θείς, ὑπεσχέθη, καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς δεῖ-
 πνον πολυτελεῖς καὶ μεγαλοπρεπές. Μετὰ δὲ
 τὸ δεῖπνον, ὅτε ἔπινον ἔτι, εἶπε τις τούτων,
 νὰ φέρωσι καὶ γυναῖκας εἰς τὴν τράπεζαν κα-
 τὰ τὴν Περσικὴν συνηθειαν, καὶ ἐδέχθη καὶ

τούτα ὁ Ἀμύντας. Ἐκάθησαν δὲ αἱ γυναῖκες
 ἀπεναντίον αὐτῶν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἰδόντες γυναί-
 κας εὐειδεσάτας, εἶπον πρὸς τὸν Ἀμύνταν. Κα-
 λήτερον ἦεν νὰ μὴ ἔλθωσιν αἱ γυναῖκες, πα-
 ρὰ νὰ κάθωνται ἀπεναντίον, καὶ νὰ προξενούσιν
 ταραχὴν εἰς τὰ ὄμματα αὐτῶν. Ἐδέχθη καὶ τοῦ-
 το ὁ Ἀμύντας, καὶ ἐκάθησαν αἱ γυναῖκες πλη-
 σίον αὐτῶν. Ἦσσι τότε ἤρξαντο ἀτακτεῖν καὶ βαρ-
 βαρίζειν ἀναφανδὸν οἱ Πέρσαι, ψεύοντες τοὺς
 μαζοὺς, καὶ φιλεῖν τὰς γυναῖκας. Ὁ Ἀμύντας
 ὁμῶς ἐδέχετο καὶ ταῦτα. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ
 Ἀλέξανδρος, νεανίας ἔτι ὢν, καὶ πλήρης γεν-
 ναιότητος, τόλμης καὶ φιλοτιμίας, δὶν ὑπέ-
 φερε ταύτην τὴν δουλοπρεπῆ κατασχύνην. Ὅθεν
 εἶπε πρὸς τὸν Ἀμύνταν, νὰ ἀπέλθῃ, ἵνα κρι-
 μῆθῃ, καὶ αὐτὸς φροντίζει διὰ τὴν λοιπὴν ἀνέ-
 κουςαν περιποιήσιν. Ἐπειτα λέγει πρὸς τοὺς
 Πέρσας, νὰ ἀρῆσωσι τὰς γυναῖκας, ἵνα λυ-
 σθῶσι πρῶτον. Διώξας οὖν τὰς γυναῖκας, ἐπέ-
 δουσιν ἑπτὰ νέους ἀγενεῖλους γυναικεία ἐνδύματα,
 ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἐγχειρίδια, καὶ ἐκόμισεν
 αὐτοὺς πρὸς τοὺς Πέρσας. Οὕτω τοίνυν ἐφό-
 νευσαν οἱ νέοι τοὺς Πέρσας, ἔπειτα ἠφάνισαν
 καὶ τοὺς δούλους καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν, καὶ

τὸς ἀμάξας. Ἄγνωον δὲ ὁ Μεγάβαζος τί ἐγένοντο οἱ ἄνθρωποι, ἐπεμψε τὸν Βουδάρη, ἄλλου ἐπίσημον Πέρσην, νὰ ἐξετάσῃ. Ἄλλ' ὁ Ἀλίζανδρος οἰκουμήσας τὸ πρᾶγμα διὰ τῶν χρημάτων, ἔδωκεν αὐτῷ καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Γυγαίαν γυναῖκα, καὶ οὕτω δὲν ἐφανερῶθη ἢ ἐπιδουλή.

§. δ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Μεγάβαζος ἔλαβε τοὺς ρηθέντας αἰχμαλώτους Παίονας, καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Καὶ αὐτοὺς μὲν κατώκισεν εἰς τὴν Φρυγίαν, ἐκεῖνος δὲν ἦλθεν εἰς τὰς Σάρδεϊς πρὸς τὸν Δαρείον, καὶ εἶπεν, ὅτι ὁ Ἰστιάτος τεύχεται πόλιν εἰς τὴν Θράκην, καὶ δὲν εἶναι καλὸν, νὰ εἶναι ἐκεῖ τοιοῦτος ἔμπειρος ἄνθρωπος, ὅπου εἶναι Ἕλληνας, πολλὰ μεταλλεῖα, χώρα διὰ ναυπηγίαν, καὶ ἄλλα πολλὰ. Συννοήσας οὖν ὁ Δαρεῖος τὸ πρᾶγμα, ἔκραξεν ἐκεῖ τὸν Ἰστιάτον, λίγων, ὅτι τὸν θίλει εἰς τὰ Σοῦσα σύμβουλον. Ἐπεὶτα ἀνέβη εἰς τὰ Σοῦσα, ἔχων καὶ τὸν Ἰστιάτον. Ἀφῆκε δὲ Σατραπίην εἰς τὰς Σάρδεϊς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀρταφέρνην, καὶ τὸν Ὀτάνην στρατηγὸν τῶν παραθαλασσίων τόπων, ἵνα κυριεύσῃ καὶ τὰς ἐπιλοίπους Ἑλληνικὰς πόλεις καὶ νήσους, εἰσεύ-

κολίαν τῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἰκρσρατείας· ἐπειδὴ μέχρι τῶν συνόρων τῆς Μακεδονίας, τὰ παραθαλάσσια τῆς Θράκης ἦσαν ὑποτεταγμένα ἤδη.

§. ε'. Λαβὼν τείνου τὴν στρατηγίαν ὁ Ὀτάνης, ἐκυρίευσεν τὸ Βυζάντιον, τὴν Χαλκιδώνα, τὴν Ἰντανδρον καὶ τὰ Λαμπώνων. Ἐπειτα δὲ ἔλαβε καὶ τὸν σόλων τῶν Λεσβίων βοήθου. καὶ ἐπολέμησεν τὴν Λήμνον, εὖθις εὖρε μὲν μεγάλην ἀντίστασιν, ὅμως ἐκυρίευσεν αὐτὴν μετὰ τὴν παλυκαιρίαν, ἀφ' οὗ ἐφρονεῖσθαι οἱ πλείστοι τῶν Λημνίων εἰς τὸν πόλεμον, καὶ κατέσχεν τύραννον ἐκεῖ τὸν Λακάρητεν ἀδελφόν τῶν ῥηθίντων· Μαιανδρίου. Οὗτος δὲ ὁ τύραννος ἐξηνέροποδοῖσεν τοὺς λοιποὺς Λημνίους προφασίζόμενος, ὅτι διὰ ἐβρήθησαν τοὺς Πέρσας εἰς τὴν κατὰ τῶν Σκυθῶν ἰκρσρατείαν, καὶ ὅτι ἔβλαπτον αὐτοὺς, ὅτι ἐπέστρεφον ἐκ τῆς Σκυθίας. Ἀπεθάνειν ὅμως μετ' ὀλίγου, καὶ ἀπέπνευσαν ὀλίγου οἱ λοιποὶ Λημνιοὶ. Ὁ δὲ Ὀτάνης ἐκυρίευσεν καὶ τὴν Ἰμβρον τ' ἑτε. Οἱ ἐγκάτοικοι τῶν νήσων τούτων ἀμφοτέρων ἦσαν Πελασγοὶ.

§. ς'. Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τινὲς ἐπί-

σημοι τῶν Ναξίων, διωχθέντες ἐκ τῆς Νάξου ὑπὸ τοῦ δήμου, ἦλθον εἰς τὴν Μίλητον πρὸς τὸν τύραννον Ἀρισαγόραν ἐπίτροπον τοῦ Ἰεσιαίου, καὶ ἐζήτησαν βοήθειαν. Ὁ δὲ Ἀρισαγόρας, νομιζῶν, ὅτι ἂν βοηθήσῃ τούτους, γίνεται εὐκόλως τύραννος τῆς Νάξου, ἦλθεν εἰς τὰς Σάρδεις πρὸς τὸν Ἀρταφέρνην, καὶ ἐζήτησε βοήθειαν, λέγων, ὅτι ἂν κυριεύσῃ τῆς Νάξου πρῶτον, ὑπερον κυριεύσῃ εὐκόλως πάσας τὰς Κυκλάδας νήτους, καὶ αὐτὴν τὴν Εὐβοίαν, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον βεβαίως εὐκολύνετο ἡ ἄλωσις τῆς Ἑλλάδος. Ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ἠρώτησε πρῶτον τὸν Δαρσίον, ἔπειτα ἐπέμψε διακοσίας τριήρεις, καὶ στρατεύμα πολὺ Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων κατὰ τῆς Νάξου, καὶ στρατηγὸν τὸν ἐξάδελφον αὐτοῦ Μεγαδάτην. Λαθὼν τοίνυν ὁ Μεγαδάτης τὸν στόλον, καὶ τὸν Ἀρισαγόραν, ἦλθεν ἐκ τῆς Μίλητου εἰς τὴν Χίον, ἔνθα ἐκάθησε καὶ περιέμενε βόρειον ἄνεμον. Ἐλέγετο ὅμως, ὅτι ἀναβαίνει πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον, ἵνα μὴ μάθῃσι τοῦτο οἱ Νάξιοι. Ἐπι δεῖ περιερχόμενος, καὶ ἐπιθειωρῶν τὸν στόλον, ἤρξε μίαν τριήρη τῶν Μυυδίων αὐτοφύλακῆς. Ὄθεν ἐφυλάκισε τὸν τριήραρχον εἰς

φυλακὴν αὐσηρόν. Ὁ δὲ Ἄριστογώρος παρεκάλεσε, νὰ τὸν ἀφήσῃ, καὶ μὴ εἰσακουόμενος, τὸν ἀφήκεν αὐτὸς. Ὄθεν ἀγανακτήσας ὁ Μεγαβάτης, εἶπε πρὸς αὐτοῦ. Τότε ὁ Ἄριστογώρος εἶπεν· ὁ Ἄρταφέρους σε ἐπέμψεν, νὰ ὑπακούῃς εἰς ἐμέ, καὶ οὐχὶ νὰ μὲ προστάξῃς. Τοῦτο ὅμως ἐβάνη βαρὺ πρὸς τὸν Πέρσην. Ὄθεν ἐπέμψεν τὴν νύκτα ἐν πλοίων εἰς τὴν Νάξον, καὶ ἐφαιέρωσε τὸν σκοπὸν τῆς ἐκστρατείας. Ἀὕτη τοίνυν ἡ λογομοχία εἴσωσεν τὴν Νάξον ἐκ τῆς αἰμωλείας. Ἐπειδὴ οἱ Νάξιοι ἦσαν ἀμέριμνοι, μηδὲ ὅλως φανταζόμενοι τοιοῦτον ἐπιχειρήμα κατ' αὐτῶν.

§. ζ. Ταῦτα τοίνυν ἀκούσαντες οἱ Νάξιοι, ἔσυνίζαντες τὰ πράγματα αὐτῶν ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὴν πόλιν, προητοιμάσθησαν καὶ κατὰ τὰ ἄλλα, καὶ περιέειπεν τὴν πολιορκίαν. Ἦτον ὅμως εἰς ἀκτὴν ἡ Νάξος τότε, ἔχουσα ὀκτώ χιλιάδας ὀπλίτας, καὶ πολλὰ πλοῖα. Ἐλθόντες οὖν οἱ Πέρσαι, εὗρον αὐτοὺς παρσκευασμένους, καὶ ἰδοὺκ' ἔμασαν ματαίως τέσσαρας μῆνας, ὡς καταπαύθησαν τὰ ἐφόδια αὐτῶν. Τέλος δὲ ἰδοῦντες τὸ σθένειον, ἔκτισαν φρούριον, καὶ ἀφῆκαν εἰς αὐτὸ τοὺς ἐξορίζους Νά-

ζήτους, ἔπειτα ἀνεχώρησαν, κακῶς ἔχουτες.
 Τοῦτε ὁ Ἀριστογύρας ἐφασκίτο, μήπως ὁ Ἀρ-
 ταβερνης ἐλάβη αὐτὸν ἐκ τῆς τυραννίας· ἢ
 μήπως τὸν τιμωρήσῃ. Ἐπειδὴ δὲν ἐξέτελεσε
 τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ· ἔπειθε νὰ πληρώσῃ
 τὰ ἐσθὰ τῆς ἐκστρατείας, ἀφ' οὗ ἐξώδευσεν καὶ
 ἄλλα πόμπηλα εἰς τὴν πολιορκίαν. Ὁ δὲ Με-
 γαστήης δ' ἐβόλεν αὐτῶν, ὡς αἰτίου τῆς ἐυ-
 ρυχίας. Ταῦτα τοίνυν πάντα διανοοῦμενος, καὶ
 ὑποπτευόμενος, καὶ μὴ βλέπων ἄλλην ἐλπίδα
 σωτηρίας, ὠργάνιζεν ἐπαιέσασιν τῶν Ἰωνῶν
 κατὰ Περσῶν. Τοιοῦτου τέλους ἔλαβεν ἡ πρῶ-
 τη κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιχειρήσις τῶν Περ-
 σῶν, οἳ τινες προσέγρησαν μέχρι τῶν συνο-
 ρῶν τῆς Μακεδονίας, ὑπέταξαν τὴν Θράκην,
 καὶ τὰς παρακειμένας νήσους, καὶ ἄλλας τινὰς
 πόλεις τοῦ Ἑλλησπόντου· ἐπλευσαν καὶ μέ-
 χρι τῆς Νάξου ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῶν Ἑλλή-
 νων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἐπανόσασις τῆς Ἰουδαίας.

§. α'. Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ Ἰσραήλ ἐκπονησάμενος εἰς τὸ Σουσα, διατρίβων ὡς ἰδιώτης, ἀνθρώπος εἰς ἀρχάς καὶ πράξεις πολιτικὰς καὶ κρατικῶτάς συνειθισμένους, ἐπεθύμει νὰ καταβῇ εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ὅμως δὲν ἰδύνατο νὰ λάσῃ ἀδείαν παρὰ τοῦ Δαρείου. Ὅθεν διευρέθη καὶ αὐτὸς τὴν ἐπανόσασιν τῆς Ἰουδαίας, διὰ ἄλλο τέλος· ἵνα ἀναγκασθῇ ὁ Δαρεῖος, νὰ πέμψῃ αὐτὸν, εἰς κατάπαυσιν τῆς ἐπαναστάσεως. Ἦθιλε τοίνυν νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Ἀρισαγόρα, ἵνα ἐνεργήτῃ τὴν ἐπανόσασιν· ἀλλὰ δὲν ἦτον ἔτινος, ἐπειδὴ ἐφυλάττετο οἱ δρόμοι ἀνετηρῶς. Ὅθεν ξυραφίζει τὴν κεφαλὴν τοῦ πιστοτάτου δούλου αὐτοῦ, καὶ γράφει εἰς αὐτὴν μὲ γράμματα σικτὰ τοῦτο μόνον· Ἰσραήλ Ἀρισαγόρα. Ἰουδαίου ἀπόδητον. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ ἠυξήσαν αἱ τρίχες, καὶ ἐσκέπατον τὰ γράμματα, ἐπέμψεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ξυραφίσας οὖν ὁ Ἀρισαγόρας τὴν κεφαλὴν τοῦ δούλου, καὶ ἀγαγούσ τὰ γράμμα-

τα, ἐνεψύχῃσσι καὶ τοὺς ἄλλους συνωμότας, καὶ κατεγίνοντο ἐνεργητικώτερον εἰς τὸ ἐπιχειρήματα. Ὁ δὲ Ἱστορικὸς Ἴκκαταῖος ὁ Μιλήσιος, προβλέπων πολυματίετον, καὶ πολιτικώτερον τὰ πράγματα, εἶπε, νὰ μὴ ἐπανασητῆσωσιν, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον, νὰ εὐδοκιμήσωσι, διηγουμένους καὶ τοὺς λόγους· καὶ ὕστερον γίνεται ὁ ζυγὸς βαρύτερος. Μὴ εἰσακουόμενος δὲ, εἶπεν ἄλλην γνώμην εἶτι φρονιμώτεραν. Ὅτι ἂν θαλασσοκρατήσωσιν, εἶναι πιθανολογία, νὰ ἐπιτύχωσι τῶν σκοπῶν· καὶ ἂν λάβωσι τὰ χρήματα ἀπὸ τοῦ ἐν Βραγχιδαῖς Ἰεραῦ, ἄπειρ ἀφιέρωσιν ὁ Κροίσας, εἶναι δυνατόν, νὰ θαλασσοκρατήσωσι. Καὶ ἂν δὲν λάβωσιν αὐτὰ αὐτοὶ ἤδη πρὸς ὠφελείαν τοῦ γένους, τὰ λαμβάνουσιν οἱ Πέρσαι ὕστερον, πρὸς φθорὸν τοῦ γένους, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐπειδὴ αὐτοὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ τὰ λάβωσιν, ἵνα μὴ φανῶσιν ἱερόσυλοι, καὶ τὰ ἔλαβεν ὁ Ξέρξης ὕστερον. Ἦσαν δὲ αὐτὰ ἄπειρα πλούτη ἀφιερωμάτων καὶ λοιπῶν, ἄπειρ ἀφιέρωσαν ἄλλοι τε πολλοὶ, καὶ μάλιστα ὁ Κροίσας, ὅτε ἀφιέρωσεν καὶ εἰς τοὺς Δελφοὺς τὰ χρυσὰ πλῆθῆ. Ὁ Ἡρακλῆς ὁμως ἐνοπίστας τοὺς Θησαύτους ἐκ τῶν ἀφιερωμάτων τῆς Ἀθη-

υἱὸς, ἐνίκησε τὸν τύραννον, καὶ ἠλευθέρωσε τοὺς Θεσάλους. Ἐπειτα ἀφίερωσεν ἅλλα πλεῖστα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. Τὰ Ἱερὰ πράγματα ἦσαν κοινὰ τοῦ γένους κτήματα, καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν Ἱερά. Ὅθιεν, ὅτε ἐλαμβάνοντο εἰς κοινὴν βοήθειαν τοῦ γένους, ἐχάριζοντο μάλιστα οἱ Θεοί, καὶ συνήργουν καὶ αὐτοί. Ταύτας μὲν τὰς γνώμας τοῦ Ἐκαταίου δὲν εἰδέχθησαν, διοργανῶν ὁμῶς ἐνεργητικῶς τὴν ἐπαναστασίαν.

§. β'. Πρῶτον μὲν ἐπεμφαν ἓνα ἐξ αὐτῶν, τὸν Ἰητραγόραν, εἰς τὴν Μυαῦντα, ὅπου ἦτον τὸ στρατόπεδον τοῦ Σόλου τότε, ὅς τις ἐπέσρεψαν ἐκ τῆς Νάξου, ἵνα ἀρπάσῃ τοὺς τυράντους τῶν Ἰώνων, οἳ τινες ἦσαν ναύαρχοι τοῦ Σόλου. Ἐλθὼν οὖν ἐκεῖ ὁ Ἰητραγόρας, συνέλαβεν αὐτοὺς δολίως, καὶ τοὺς ἐκόμισεν εἰς τὴν Μίλητον. Ἦσαν δὲ ἐπισημότεροι τούτων οἱ ἐξῆς. Ὀλίαρτος τοῦ Ἰσανωλίου ὁ Μυλασιεύς. Ἰσιαῖος τοῦ Τύμνεω ὁ Τερμερεύς. Ὁ ρηθίης Κώης Ἐρξάνδρεω ὁ Μιτυληναῖος. Ἀρισαγόρας τοῦ Ἡρακλείδαω ὁ Κυμαῖος, καὶ ἄλλοι τινές. Τότε ὁ Ἀρισαγόρας ἐπανεστάτησεν ἀναφανδόν, καὶ καταλύσας εὐθύς τὴν τυραννίδα τῆς Μιλήτου, ἀποκατέστησε δημοκρατίαν ἐσθ-

νομεν (α), δειλαζόμενος τοὺς πολίτας πρὸς τὸ μέρος αὐτοῦ, μὲ τὸ δειλαρτῆς ἐλευθερίας. Τους δὲ ἄλλους τυράννους τῶν ἄλλων πόλεων, ἐξεδίωξεν, ἵνα καταστήσῃσι καὶ ἐκεῖ δημοκρατίας. Ὅσους δὲ ἔλαβεν, ἐπεμψεν αὐτοὺς εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν, κολακεύων καὶ ἐκείνας. Καὶ οἱ μὲν Μιτυληναῖοι ἐλιθοβόλησαν εὐθύς τῶν Κίων, τὸν εὐνοῦν τοῦ Δαρείου. Οἱ δὲ Κυμαῖοι ἐδίωξαν τὸν Ἄρισαγόραν. Τὰ αὐτὰ ἐπραξαν καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις. Οὕτως οὖν καταλύσας ὁ Ἄρισαγόρας τοὺς ὑποτελεῖς τῆς Περσίας τυράννους πανταχόθεν, καὶ καταστήσας στρατηγούς εἰς τὰς πόλεις, καὶ τρόπον τινα ὁμοίησιν στρατιωτικῆν, ἀρμοδίαν εἰς τὰς τότε περιβάσεις, ἐπλευσεν εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, ἵνα ζητήσῃ καὶ ἐκεῖθεν βοήθειαν· ἐπειδὴ ἦτον ἀναγκαιότητι πρὸς ἐπιτέλειαν τοῦ σκοπομένου, καὶ ἄλλητις δυνάμεις ἰσχυρωτέρα, καὶ ἐξωτερικῆ. Διότι ἡ Ἰωνία δὲν εἶχεν οὔτε ἔπλα, οὔτε χρήματα, οὔτε στρατεύματα ἱκανά, ἵνα παρατάξῃ πρὸς τὰς δυνάμεις τῆς Περσίας. Ἐτι δὲ δισχιζόν τοὺς Ἰωνας καὶ οἱ ἐκβληθέντες τυράννοι, οἵτινες κατέφυγον ἅπαντες πρὸς τοὺς Πέρσας.

(α) Μρ. Χρ. 505.

θ. γ. Ἐσαπίδου δὲ τότε εἰς τὴν Σπάρτην
 ὁ Κίλομίνης. Πρὸς τοῦτον οὖν ἐλθὼν ὁ Ἄρι-
 σαγόρας, ἔλεγε πολλὰ πρίπουτα πρὸς τὸν σκο-
 πὸν αὐτοῦ. Κίλε καὶ πίνακα (χάρταν) χαλκοῦν
 τῆ: Ἀσίας, καὶ εἰδείνυε τὰς ἐπαρχίας τοῦ βα-
 σιλείου τῆς Περσίας, λέγων, ποθὶν ἔρχονται
 τὰ πλούτη· καὶ ὅτι μόνον ἡ Κύπρος εἶδει φό-
 ρον ἐτήσιον πεντακόσια τάλαντα. Τοιούτους
 τόπους, ἔλεγε, πρέπει νὰ κυριεύσητε, καὶ οὐ-
 χε τὴν Μισσηνὴν καὶ Ἀρκαδίαν. Ἐπειδὴ ἐπε-
 λέμησαν σκληρῶς περὶ τούτων τῶν τόπων. Ἔτι
 δὲ ἔλεγεν, ὅτι οἱ Πέρσαι εἶνα: θηλυδρόται, καὶ
 εὐκολοκίηται, καὶ οὗτος ὁ καιρὸς εἶνα: ἀρω-
 διος, νὰ ἐλευθερώσητε τοὺς ἀδελφοὺς σας Ἑλ-
 ληνας. Ὁ δὲ Κίλομίνης ἠρώτησε, πόσων ἡμε-
 ρῶν ὁδὸς εἶναι ἀπὸ τῆς Ἰωνίας μέχρι τῶν
 βασιλείων τῆς Περσίας. Τριῶν μηνῶν, εἶπεν ὁ
 Ἄρισαγόρας. Τοῦτο τοῖσιν ἐξέπληξε τὸν Κίλο-
 μίνην, ὡς εἶπε, νὰ φύγη ἐκ τῆς Σπάρ-
 τας, πρὶν βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος· ἔπειτα ἀνεχώ-
 ρησεν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
 Ὁ δὲ Ἄρισαγόρας λαμβάνει Ἰκετηρίαν, καὶ ἔρ-
 χεται εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἰκετεύων, νὰ τὸν

ἀκροαθῆναι πάλιν (α). Βλέπων δὲ αὐτὸν ὁ Κλειο-
μίνης ἰκετεύοντα, εἶπε, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ὄμο-
μάτιον αὐτοῦ, ὅπου ἔτυχε καὶ ἡ Γοργῶ ἡ μο-
νογενὴς θυγάτηρ αὐτοῦ ἑνυστατῆς οὔσα, καὶ νὰ
λέγῃ ἕτι ἔχει νὰ εἰπῇ, μηδ' ὅλως συσπλόομιος
διὰ τὴν Γοργῶ. Ἐρξάτο τοῖον πάλιν τὰ αὐ-
τὰ, ὑποσχόμενος καὶ δέκα τάλαντα. Ὁ μὲν
Κλειομίνης δὲν ἐπειθίτο. Ἐκείνος δὲ ἀνέξωντα
τάλαντα, ὑπεσχέθη πεντήκοντα. Τότε ἔκραξεν
ἡ Γοργῶ, φύγε πάτερ, μὴ σε φθείρῃ ὁ ξίφος.
καὶ οὕτως ὁ μὲν Κλειομίνης ἀνεχώρησεν εἰς
ἄλλου οἶκημα, περιχαρῆς, διὰ τὴν παραίτησιν
τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἄναξαγόρας ἔφυγε
λυπούμενος, διὰ τὴν ἀποτυχίαν, εἰς τὰς Ἀθήνας.

§. δ. Ἐδυνάσειεν δὲ τότε εἰς τὰς Ἀθή-
νας ὁ Κλεισθένης καὶ Ἰσαγόρας, μετὰ τὴν ἐ-
ξωσιν τῶν Πεισιπρατιδῶν, οἵτινες ἔφυγον εἰς
τὸ Σίγειον τῆς Φρυγίας, καὶ διέτριβον ἐκεῖ.
Ὁ δὲ Κλεισθένης καὶ Ἰσαγόρας ἐρασάσαν, καὶ
ἐκάλεσεν ὁ Ἰσαγόρας βοηθὸν τῶν Κλειομίνην
βασίλειά τῶν Λακεδαιμονίων, ὅστις ἐλθὼν μὲν
δύναμιν, ἐδίδωκε τῶν Κλεισθένην, κατὰ τὴν

(α) Ὅρα ἐν ὡμίῳ ἀπὸ Ἰκεσίας.

παρακίνησιν τοῦ Ἰσαγόρου, καὶ ἐπτακασίας οὐ-
 κίας Ἀθηναίων, τοὺς Κιλωμένους ἀναγείας κα-
 λουμένους. Ἐπαναστήσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι,
 ἐπολιόρκησαν τὸν Κιλομένην καὶ Ἰσαγόρου εἰς
 τὴν ἀκρόπολιν, ὅτινες συγκαταθέντες, παρε-
 δόθησαν. Τὸν μὲν οὖν Κιλομένην εἰδὼσαν ὑ-
 πόσπουδον, τὸν δὲ Ἰσαγόρου καὶ τοὺς ὀπαδοὺς
 αὐτοῦ ἐφόνευσαν. Ἐπειτα ἐκάλεσαν τὸν Κιλο-
 θέην, καὶ τοὺς ἄλλους ἐξορίτους Ἀθηναίους.
 Μετὰ οὖν ταῦτα γινώσκοντες, ὅτι ὁ Κιλομένης
 ἐγένετο ἐχθρὸς αὐτῶν ὀσπουδος, ἐπέμψαν πρίσ-
 θεις εἰς τὰς Σάρδεις πρὸς τὸν Ἀρταρίηνην, ζη-
 τοῦντες τὴν συμμαχίαν τῶν Περτῶν. Αὕτη ἦ-
 τον ἡ πρώτη πρὸς τὴν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς
 Πέρσας. Ὁ δὲ Ἀρταρίηνης εἶπεν, ὅτι γίνε-
 υται τὸ ζήτημα αὐτῶν, ἀν δώσωσι γῆν καὶ
 ὕδωρ πρὸς τὸν βασιλῆα. Ὅθεν οἱ πρίσθεις ἀ-
 ναγκαζόμενοι ὑπὸ τοῦ φόβου τῶν Λακεδαιμο-
 νίων, ὑπεσχέθησαν μὲν, ἀλλ' ὅτε ἐπέστρεψαν
 εἰς τὰς Ἀθήνας, κατηγορήθησαν. Ἐπειδὴ δὲ
 εἰδόμενοι τούτο οἱ Ἀθηναῖοι, ἔκλυθησαν τοῖσιν
 πόλεμον οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἵνα ἀποκαταστήσω-
 σιν τὸν Ἰσαγόρου, καὶ μὴ δουηθῆντες, ἐκάλε-
 σαν τὸν Πεισιπρατιδῆν Ἰππίαν ἐκ τοῦ Σιγείου,

ἵνα ἀποκαταστήσωσιν αὐτῶν τύραννον, εἰς τα-
 πείνωσιν τῶν Ἀθηναίων· οἷοτι ἡ δημοκρατικὴ
 διοίκησις συνήργει πολὺ εἰς τὴν αἰχμασίαν αὐτῶν.
 Μὴ δυνάμενοι δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπιτελέ-
 σαι τούτῳ διὰ τῆς δυσνομίας, ἔπλασαν γρηγο-
 ροῦς ψευδοίς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἄλλ' οὕ-
 τε οὕτως ἐδυνήθησαν· ἐπειδὴ συνέβησαν καὶ
 οἱ συμμοχοὶ αὐτῶν εἰς τούτῳ, καὶ μάλιστα ὁ
 Συσικλῆς ὁ πρῶτος τῶν Κορινθίων, εἴπε πολλὰ
 ἰσχυρῶς. Διότι οἱ τύραννοι τότε ἦσαν παντα-
 χόθην ἐξωρραϊσμένοι, καὶ οὐκ εἶχον μήτε δύ-
 ναμιν, μήτε ὑπέληψιν, ἀφ' οὗ κλυδωνεῖσθαι
 αἱ πόλεις ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐδημοκρατήθησαν.
 Ὅθεν ὁ Ἰππίας ἐπερέψατο εἰς τὴν Ἀσίαν, διέ-
 βουλεῖται παντοίῳ τρόπῳ τοὺς Ἀθηναίους πρὸς
 τὸν Ἄρταρίτην, καὶ συνήργει ὅσον ἐδύνατο,
 εὐὸ ἐρέβισα τὴν Περσίαν κατ' αὐτῶν. Οἱ δὲ
 Ἀθηναῖοι ἀκούοντες ταῦτα, ἐπέμπεον πρὸς αὐ-
 τὸν, λέγοντες, μὴ μὴ πιστεύῃ ὅσα λέγουσιν οἱ
 ἐξωρραϊσμένοι ἐκ τῆς πατρίδος αὐτῶν. Ἐκείνου
 ὁμοῦς ἔλεγε, μὴ δεχθῶσι τὸν Ἰππίαν, ἂν θί-
 ωσι τὴν σωτηρίαν αὐτῶν. Μὴ δειχόμενοι δὲ
 ταῦτα, ἐφάνησαν ἐχθροὶ φανεροὶ τῶν Περσῶν.

§. ε'. Οὕτω τάλανον ἔχόντων τῶν πραγμά-

των, ἦλθεν ὁ Ἄριστογόρας εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ παρρησιασθεὶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔπεισε τριάκοντα χιλιάδας Ἀθηναίους, ὅτι τις δὴν εἶδου-
 υῆθη, νὰ καταπέσῃ εἰς τὴν Σπάρτην ἡνία Σπαρ-
 τιάτην μόνον, τὸν Ἰλαργίην. Ἀπερραίσαντοί-
 νων, νὰ πέμψωσιν εἰκοσι τοιήρεις, καὶ στρατη-
 γὸν τὸν Μελάμβιον, αἰδοῦσα δοκίμου κατὰ πάν-
 τα· ἔπεμψαν καὶ οἱ Ἑβρεταίους πέντε τοιήρεις,
 σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων ὄντες. Τούτων δὲ γε-
 νομένων, ἔπλιυσεν ὁ Ἄριστογόρας πρότερον
 εἰς τὴν Ἰωνίαν, καὶ πέμψας εὐθύς κήρυκα πρὸς
 τοὺς ἐν Φρυγίᾳ ἀρχμαλώτους Παιόντας, παρε-
 κίνει αὐτοὺς, νὰ ἐπαυατατήσωσι. Τούτα εἰδὸ-
 κούσαντες ἐκεῖνοι, κατέβησαν αὐτὸν γυναιξὶ κατέ-
 νοις εἰς τὴν Θάλασσαν, καὶ ἐκείθεν ἔπερσαν
 εἰς τὴν Λίαν. Ἐδίωξεν μὲν αὐτοὺς οἱ Πέρσαι
 μὲν πολὺ Ἰππικῶν, ἀλλὰ εἶν τεύε ἔρθεσαν.
 Ὅλον ἐμήνυσαν νὰ ἐπιτρέψωσιν ἔπεισω. Οἱ
 Λῆες ὁμῶς ἐπέβαν αὐτοὺς εἰς τὴν Λέσβον,
 καὶ οἱ Λέσβιοι εἰς τὴν Δαρίαρον τῆς Θράκης,
 καὶ ἐκείθεν ἦλθον διὰ ξηρῆς εἰς τὴν Παιονίαν,
 ὅπου εἶδον πάλιν τὸ φῶς τῆς ἐλευθερίας. Ἐπει-
 ναν ὁμῶς ὀλίγοι τινὲς εἰς τὴν Φρυγίαν, οἵτι-
 νες δὴν ἐτόλμησαν, νὰ φυγῶσι μὲ τοὺς ἄλλους.

Ἐν τούτοις δὲ ἦλθε καὶ ὁ εὐλάς τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Ἰωνίαν. Ἀφ' οὗ δὲ συνηγορεύθησαν πάντες οἱ σύμμαχοι εἰς τὴν Μιλήτην, ὁ Ἀριστογείρας παρεκίνασεν ἑαυραίων ἐπὶ τὰς Σάρδεας, διαταξας καὶ δύο στρατηγούς αὐτῆς, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Χαραπίου, καὶ Ἐραρόφροντον τὸν Μιλήσιον. Αἵ τες δὲ ἔμενεν εἰς τὴν Μιλήτην.

δ. ε'. Ἐλθόντες δὲ οἱ τοὶ μὲν τὰ πλοῖα εἰς τὴν Ἐρίου, ἀρῆκον ἐκεῖ τὰ πλοῖα, εἰς τὴν Κίρηναιον, καὶ λαβόντες ὀδῶνους Ἐχρασίους, ἐστράτευσαν εἰς τὰς Σάρδεας, καὶ ἔλαβον αὐτὰς ἀνευ τινὸς ἐναντιώσεως· ἐπειδὴ δὲ Ἀριαζένης προδύθει, ἐκλείσθη εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ ἐφύλαξε τὴν πόλιν ἐφύλακτον. Εἰς δὲ τῶν στρατευομένων ἔβηλε πῦρ εἰς μίαν οἰκίαν, καὶ ἐλαίθει διεδύθη ἡ πυρκαϊὰ εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν· ἐπειδὴ οἱ πλείους οἴκοι ἦσαν καλαμοσκεπέσσοι. καὶ οὕτως ἔλαυσαν οἱ Ἴωνες τὰς Σάρδεας μὴ θίλοντες, πρὶν ἀπελατῆσαι αὐτὰς (σ). Ἐκείνη καὶ ὁ ναὸς τῆς Κυβίλης τῆς μεγίστης θεῶν Λυδῶν. Τοῦτο προφασίζομενοι οἱ Πέρσαι ὕψι-

(σ) Πρ. κρ. 303.

ρον, ἴκαιον τὰ Ἴερά τῶν Ἑλλήνων. Καιρομένης
 οὖν πανταχόθεν τῆς πόλεως, οἱ ἐγκατακοικοὶ Λυ-
 δοί τε καὶ Πέρσαι, μὴ ἔχοντες πόθιν εὐ-
 γωσι, συνίτριχον εἰς τὴν ἀγορὴν, καὶ ἀντί-
 ραυτο πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἀναγκαζόμενοι ὑ-
 πὸ τῆς ἀπέλπισίας. Οἱ δὲ Ἕλληνας ὄροντες
 αὐτοὺς ἐρμύοντας σινηθῶν πανταχόθεν, καὶ
 φρονηόντες, ἀνιχώρησαν πρὸς τὸ ὄρος Ἰγνώ-
 λου, καὶ τὴν νύκτα κατέβαινον εἰς τὴν Θυλασ-
 σαῖ. Οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ Ἄλυος ποταμοῦ διατρί-
 βοντες στρατηγοὶ τῶν Περσῶν, ὁ Δαυριότης,
 Ἰμίης, καὶ Οὐάνης, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι πάντες γαμο-
 βροὶ τοῦ Δαυριότου εἰς τὰς θυγατέρας αὐτοῦ,
 μαθόντες τὴν ἐκτρατείαν τῶν Ἰώνων, ἔδρα-
 μον μὴ δύναμιν πολλήν εἰς τὰς Σάρδεας. Μαθόν-
 τες δὲ καὶ, ὅτι ἀνιχώρησαν, ἐπράττευσαν κα-
 τόπιον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐρῆασον εἰς τὴν Ἐρε-
 σον. Μάχης οὖν γενομένης, ἐνεκλήθησαν οἱ Ἕλ-
 λῆνες, καὶ ἐφραυθήσαν πολλοὶ, ἐν οἷς καὶ ὁ
 Ἐυακλίδης στρατηγὸς τῶν Ἐρετρίων, ὁστις
 ἦεν καὶ ἀθλητικὸς ἐπίσημος, καὶ ὑμῶσαι αὐ-
 τῶν πολὺ Σιμωνίδης ὁ Κεῖος. Οἱ δὲ περὶσω-
 θήντες, δισκορπίσθησαν εἰς τὰς πόλεις. Ἀνι-
 χώρησαν οὖν μετὰ τὴν δυστυχίαν ταύτην καὶ

οὐ Ἀθηναῖοι, μηδὲ ὅλως προσέχοντες εἰς τὰς δεξι-
 αῖς τοῦ Ἀριστογόρου. Αὕτη ἦταν καὶ τῶν
 Ἀθηναίων ἡ πρώτη ἡγεμονία εἰς τὴν Ἀσίαν
 κατὰ Περσῶν, ἣτις ἐγένετο πάθος τῶν Περ-
 σῶν ἀθεσπείτου.

§. ζ. Τοῦτο ὅμως τὸ ἀτύχημα διὸν ἰτα-
 πείησιν τὸ κράνημα τῶν Ἰωνῶν. Ἐπλευσαν εἰς
 τὴν Ἑλλάσποντον, καὶ ἐβλάψαν τὸ Πιυζαίτιον
 εἰς συμμοχίαν, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τοῦ
 Ἑλλάσποντου. Ἐκείθιν εἰ καταβαίετε εἰς τὴν
 Κασίον, ἴππειον καὶ ἐκεῖ τινὰς πόλεις, καὶ τὴν
 Καῖον. Οἱ εἰς Κύπριον συμμοχῆσαν ἅπαντες
 προθύμως, ἐκτὸς τῶν Ἀμαθουσίων. Ἐβασίλευσεν
 τότε εἰς τὴν Σολαμίνα τῆς Κύπρου ὁ Γέργος.
 ἔχων καὶ ἀδελφὸν νεώτερον Οὐχίσιλον καλούμε-
 νον. Ὁ μὲν οὖν Οὐχίσιλος περιεβίβει πολλὰς
 τῶν Γέργος, καὶ ἀπορατήσῃ ἀπὸ τῶν Περσῶν·
 ἀλλ' ἐκείνος διὸν ἤθελε. Τότε δὲ ἀκούσας τὴν
 ἐπιστάσιν τῶν Ἰωνῶν, παρεκτελεῖ αὐτῶν εἰς
 θερμότερον· ἀλλ' ἀνωρελῶς. Ὅθιν φυλάξας
 καιρῶν, ὅτε ἐξήλασε ποτὶ ὁ Γέργος μὲ τοὺς
 στρατιώτας αὐτοῦ, ἀπέκλεισεν αὐτῶν ἔξω, καὶ
 τὴν ἡνῶχασε, καὶ καταρύγη εἰς τοὺς Πέρ-
 σας. Τότε ὁ Οὐχίσιλος ἔχων τὴν Σολαμίνα

ἐκίνησεν εἰς ἐπανάστασιν πάντας τοὺς Κυπρίους,
ἐκτός τῶν ῥηθίντων Ἀμαθουσίων (α). Ὅθεν
κρατεύσας, ἐπελιόρκησεν οὕτως.

§. γ'. Κατὰ τοῦτον οὖν τὸν καιρὸν, μαθὼν
ὁ Δαρείος τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἰωνῶν, ἐ-
πιπτα καὶ τὸν ἐμπορεμίον τῆν Σαρδείων ὑπὸ
τῶν Ἰωνῶν καὶ Ἀθηναίων, ἔταρα, ἦ μιν, ἀλλὰ
περὶ τῶν Ἰωνῶν οὐδὲν εἶπε, γινώσκων, ὅτι δὴ-
: μαι νὰ τοὺς ἐμυρήσῃ. Περὶ δὲ τῶν Ἀθη-
ναίων ἠρώτησεν, ὅποιοί εἰσιν οἱ ἄνθρωποι οὗ-
τοι. Ἔπετα τοξίμιας πρὸς τὸν οὐρανόν, εἶ-
πεν· ἦ Ζεῦ, βοηθήσόν μοι, ἵνα τιμωράσῃ τοὺς
Ἀθηναίους. Ἔπειτα εἶπε πρὸς ἕνα δούλου, νὰ
λέγῃ πάντοτε τρίς, ὅταν εἰέλθῃς τρώγῃ εἰς τὴν
ετραπέζην· δέσποισα, εὐθυμοῦ τοῖς Ἀθηναίοις·
ἵνα εἶγῃ σφόδρον τὸ πάθος εἰς τὴν καρδίαν αὐ-
τοῦ. Ἔπειτα δὲ καλίσας τὸν Ἰστιάου, εἶπεν·
ἀκούω, Ἰστίαε, ὅτι ὁ ἐπίτροπός σου ἀποστα-
τήσας τὸν Ἰωνίον, ἔλαβῃ καὶ τοὺς Ἀθηναίους
ἐκ τῆς ἀλλῆς ἡπείρου βοηθοὺς, καὶ ἔκουσε τὰς
Σαρδεῖς. Ταῦτα δὲ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γί-
νωσκῶσιν ἄντι τῆς θελησεώς σου; Ὁ δὲ Ἰστίαος

ὁ-τις ἐβλή ταῦτα. Ἐγὼ, βασιλεῦ, πρῶτοι μὲν
 εἰς πικρίω, ὅτι ἔπραξαν τοιαῦτα οἱ Ἴωνες.
 Ἔπειτα εἶ, ὅποιον ἀνάγκη καὶ ἰνδύειαν ἔχω
 ἔγω, καὶ ὅποιον ἀνώτεραν τιμὴν ζητῶ, ἵνα
 ἐπιχειρισθῶ τοιαῦτα. Ἄν ἔμως συνίδη τοιοῦ-
 τούτι, αἰτία εἶσαι σὺ, ἐπειδὴ μὴ φυλάττεις ἐν-
 ταῦθα, καὶ οἱ Ἴωνες εὐρόντες καιρὸν ὀρμηθῆσαν
 τῆν ἀπουσίαν μου, ἔπραξαν ἐκείνο, ὅπερ ἔπε-
 θύκον προ πολλοῦ. Ὅθεν πέμψον με εἰς τὴν
 Ἰωνίαν, ἵνα καταπαύσω τὴν ἐπανῆσασιν, καὶ
 διατάξω τὰ πράγματα, καὶ καὶ σοὶ παραδύσω
 τὸν προδότην ἐαυτοῦ Ἀριστογόρον. Ἔπειτα ὁ-
 μυνῶ εἰς τοὺς θεοὺς τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς βα-
 σιλείας σου, καὶ μὴ ἐκδυθῶ τοῦτο τὸ φύριμα
 πρότερον, μὴ τῶ ὅποιον καταβαίνω εἰς τὴν
 Ἰωνίαν, πρὶν καὶ σοὶ ὑπατάξω εἰς πόρον, οὐχὶ
 μόνον τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγάλην κη-
 ρον Σαρδίων. Ταῦτα τοίνυν ἀκούσας ὁ Δα-
 ρείος, ἐκίλευσε, καὶ καταστῆ εἰς τὴν Ἰωνίαν,
 καὶ σφ' οὗ ἐτετέλεσθη αὐτῷ πάντα, καὶ ἐπιστρέ-
 ψη πόλιν εἰς τὰ Σοῦσα.

β. 9. Ὅτι δὲ κατέβησιν ὁ Ἴσκιος, ὁ
 Ὀνήσιλος ἐπολιόρκει τὴν Ἀραβοῦντα ἐν τῇ
 Ἰούκρω, καὶ ἔμαθεν, ὅτι ἤρχετο ὁ Ἀρτύβιος

κρατηγός τῶν Περσῶν μὲ δύναμιν πολλήν.
 Ὅθιεν ἐζήτησε βοήθειαν παρὰ τῶν Ἰωνῶν, καὶ
 ἐπεμφαν αὐτῷ εὐθύς εἰλὸν ἰκανόν. Οἱ δὲ Ἄρ-
 τύστιος πέρασας ἀπὸ τῆς Κιλικίας εἰς τὴν Κύ-
 προν, ἀνίστανε πρὸς τὴν Σαλαμίνα μὲ τὸ πι-
 ζόν. ἔλαχε καὶ στόλον περὶ τῶν Φοινίκων, ὅσοι
 τις περιέπλεε τὴν ἄρσιν τῆς Κύπρου Κλειδας
 καλουμένην. Οἱ Φοινίκαις τότε ὑποκείμενοι τῶν
 Περσῶν ὄντες, καὶ ἔμπειροι τῆς ναυτικῆς, ἤ-
 σαν ἡ πρώτη δύναμις τοῦ ναυτικοῦ τῆς Περσίας.
 Διὸ ἀτεγασίσθη, καὶ παραταχθέντι οἱ Ἰόνιοι
 πρὸς τὰ πρὸ τῶν Περσῶν, καὶ οἱ Ἴωνες πρὸς
 τοὺς Φοινίκαις. Γενομένης οὖν τῆς συνέλευσιν
 εὐθύς κατὰ θάλασσαν τε καὶ ξηρῶν, οἱ μὲν Ἴω-
 νες ἐνέλησαν τοὺς Φοινίκαις, εὐθὺς ἠυδραγάθησαν
 μάλιστα οἱ Σάμιοι. Οἱ δὲ Κύπριοι κατ' ἀρχὰς
 μὲν ἐνέκων, καὶ ὁ Ὀνησίλοος ἐφρονεῖσε τὸν Ἄρ-
 τύστιον ὑπερον ὁμῶς ἠυτομόλησεν εἰς τοὺς Πέρ-
 σας ὁ Στησάνωρ τύραννος τῶν Κουριῶν, μὲ
 κράτευμα πολὺ· μετ' ὀλίγου δὲ ἠυτομέλη-
 σαν καὶ τὰ πολεμικὰ ἄρματα τῶν Σαλαμινίων.
 Ὅθιεν νικηθέντες οἱ λοιποὶ, ἐτράπησαν, καὶ ἔ-
 πεσον πολλοὶ, ἐν οἷς καὶ ὁ Ὀνησίλοος, καὶ Ἄρι-
 σάκυδος ὁ βασιλεὺς τῶν Σολείων. Ταῦτα δὲ με-

θύτες οἱ Ἴωνες, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Ἴωλιαν.
 Οἱ δὲ Πέρσαι πολιορκῶντες ἐκυρίευσον τὰς πό-
 λεις τῆς Κύπρου, καὶ τελευταίαν ἔλαβον τὴν
 πόλιν τῶν Σολίων, ἧτις ἀντεστάτη πέντε χρό-
 νους εἰς τὴν πολιορκίαν. Καὶ οὕτως ἐδουλώθη
 πάλιν ἡ Κύπρος μετὰ ἐνὸς χρόνου ἐλευθερίαν.

§. ε'. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Περσῶν, οἵτις
 κήσαντες πρότερον τοὺς Ἴωνας καὶ Ἀθηναίους
 εἰς τὴν Ἔρεσον, διηρώθησαν ἔπειτα, καὶ ὑπέ-
 στασαν κατ' ὀλίγον τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις. Καὶ
 ὁ μὲν Δαυρίτης συναθῆς εἰς τοὺς Ἑλλησποντον
 μετὰ τοὺς Ἴωνας, ἐκυρίευσεν εἰς μίαν ἡμέραν
 τὴν Δάρδανον, εἰς ἄλλην τὴν Ἀδύδον· καὶ
 οὕτω καθέξῃς τὴν Περαϊκὴν, Λαμψακὸν καὶ
 Παισόν· ὥστε εἰς πέντε ἡμέρας ἔλαβε πέντε πό-
 λεις. Ἐρχόμενος δὲ ἐκείθεν πρὸς τὸ Πάριον,
 ἔμαθεν, ὅτι ἀπεσώτησεν ἡ Κάρια· ὅθιν ἐσρά-
 τευσαν ἐκεῖ Ἀκούσαντες δὲ τοῦτο οἱ Κάρεις,
 συνηθροίσθησαν ἅπαντες κατὰ τὰς Λευκὰς κα-
 λουμένας Πύλας, πλησίον τοῦ Μαρσίου ποτα-
 μοῦ, καὶ ἐδουλώσαντο ποῦ πᾶ δεχθῶσι τὴν μά-
 χην. Ὁ μὲν Πυξόδαρος ὁ Κένδρος υἱὸς τοῦ
 Μανσώλου, ὅστις εἶχε γυναῖκα τὴν Θυγατί-
 ρα τοῦ Συαντίσιος βασιλέως τῆς Κιλικίας, ἔλα-

γει, να παραταχθῶσι πέραν τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ, ἵνα μὴ ἔχωσιν ἐλπίδα φυγῆς οἱ Κόριες, ἔχοντες ἑπιστεῖν τὸν ποταμόν. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον, να λάβωσι τοὺς Πέρσας ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, ἵνα μὴ δύνανται να φύγωσιν, ἂν νικηθῶσιν. Ἐξελίχθη τάλιν ἡ γνώμη αὕτη, καὶ ἐπολέμησαν ἠρωϊκώτατα πλῆθος τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ, ἔνθα ἐνίκησε τὸ πλῆθος, καὶ ἐφρονεῦθησαν Πέρσαι μὲν δύο χιλιάδες, Κόριες δὲ δέκα χιλιάδες. Οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον εἰς τὴν Λαβρανθά, καὶ κατακλεισθέντες εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Στρατίου Διός, ἐβουλεύοντο, να παρεδοθῶσιν, ἢ να φύγωσιν ἐκ τῆς Ἀσίης. Ἐν τούτοις ἦλθον οἱ Μιλήσιοι, καὶ ἄλλοι τινὲς σύμμαχοι εἰς βοήθειαν, καὶ πολέμησαντες, ἐνίκηθησαν, παλιν, καὶ ἴπαθον οἱ Μιλήσιοι πολλὴν φθοράν. Ἐπειδὴ δὲ προσιχώρου οἱ Πέρσαι ἀφόδως πρὸς τὰς πόλεις αὐτῶν, ἐπεμψα τὸν Μυλασσίη Ἡρόκλειδην τοῦ Ἰδουαλίου να φυλάξῃ τὴν εἰδὴν τῆς Πηδάσου τὴν ἐν τῇ, εἰς τόπον ρενῶν καὶ ἀρμόδιον. Ἐκεῖ τάλιν διατάξας φρονίμως τὸ κράτεμα αὐτοῦ ὁ Ἡρόκλειδης, διέφθειρεν ὅλον τὸ κράτεμα τῶν Περσῶν, καὶ αὐτοῖς τοὺς κρατηγοῦς, τοῦ Δαυρ

την, Ἀμόργην, Σισιμόχην, καὶ τὸν Μύρσαν
 οὐκ ἔλαβον. Καὶ οὕτως ἀνέλαβον οἱ Κί-
 ορες.

§. ια'. Αὕτη μὲν οὖν ἡ κρατία τοῦ Δευ-
 ρίου οὕτως ἐξωλοθρεύθη. Ὁ δὲ Τμήης κρα-
 τήσας εἰς τὴν Προποντίδα, ἔλαβε τὴν Κίον τῆς
 Βιουσίας. Ἀκτύσας δὲ, ὅτι ὁ Δουρίσης κατα-
 βάσει εἰς τὴν Καρίαν, ἤλθιν αὐτὸς εἰς τὸν
 Ἰθάκησιν, καὶ ἔλαβεν ὅλας τὰς ἐν τῇ Τρωϊ-
 κῇ γῆρᾳ Αἰολίας πόλεις, καὶ τοὺς Γεργίθους
 ἑπείτα ἀφίθαιεν εἰς τὴν Τρωϊ-
 κίδα. Ὁ δὲ Ὀτεύης καὶ Ἀρταγέρτης, ὑπέλα-
 βον τὴν Ἰωνίαν καὶ τὴν ἀλγίστην Αἰόλιαν, καὶ
 ἔλαβον τὰς Κλοζομενάς τῆς Ἰωνίας, καὶ τὴν
 Κιόμην τῆς Αἰολίας.

§. ιβ'. Ταῦτα δὲ βλέπων ὁ Ἀριστογῶρας,
 καὶ τροχάζωντος, ὅτι εἴνεσι ἀδύνατον νῆ ἀπο-
 γνησθῆναι τὴν Ἰωνίαν τὴν δύναμιν τῶν Περσῶν, εἶπε
 πρὸς τοὺς συρρασιώτας αὐτοῦ, ὅτι εἶναι καλόν,
 καὶ προετοιμῆσαι ποῦ καταρῦκον, εἰς τὴν Σαρ-
 δισίαν, ἢ εἰς τὴν Μύρκανον. Ὁ δὲ Ἐκσταίος
 λέγει, καὶ ἀπὸ τῆς φρουρίου ἐν τῇ νήσῳ Λέρῳ,
 καὶ ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς ἐκεί, ἂν διωχθῆ ἐκ τῆς Μι-
 λήτου, καὶ ἐκείθεν δύναται ἐκείνη ἀπὸ τῆς

εὐκόλως εἰς τὴν Μίλητον. Ἐκείνος ὁμως ἀφῆκεν εἰς τὴν Μίλητον τὸν Πυθαγόραν, πολίτην ἐπίσημον· αὐτὸς δὲ λαβὼν πολλοὺς ἐβελουτᾶς, ἤλθεν εἰς τὴν Μύρκιον. Μετὰ δὲ ταῦτα θείων καυρῆσιν τὴν Ἀμφίπολιν, ἐνεία ἑδοί τότε καλουμένην, ἐπιλείρησεν αὐτήν, καὶ ἐκεῖ ἐφρουρήθη (α).

§. γ'. Ὁ μὲν οὖν Ἀριστογόρας ὁ ἀπαρατησῆσας τὴν Ἰωνίαν, οὕτως ἐτελεύτησεν. Ὁ δὲ Ἰστιάης ἐλθὼν εἰς τὰς Σάρδεις, καὶ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀρταφέρνης, διὰ τί ἐπανοστάτησαν οἱ Ἴωνες, ἐθαύμαζεν, ὡς μὴ γινώσκον τὸ πρᾶγμα. Τότε εἶπεν ὁ Ἀρταφέρνης. Τούτο τὸ ὑπέδημα, Ἰστιάη, σὺ τὸ ἐρέσῃς, καὶ ὁ Ἀριστογόρας τὸ ἐφόρειν. Ὅθεν ἐννοήσας, ὅτι ἐφανερώθη ὁ δόλος αὐτοῦ, ἔφυγεν ἐκεῖθεν τὴν νύκτα πρὸς τὴν Θάλασσαν, καὶ ἐπέρασεν ἔπειτα εἰς τὴν Χίον. Οἱ δὲ Χίοι, νομίσαντες, ὅτι ἐπέμψθη ὑπὸ τοῦ Δοριέου, ἐφυλάκωσαν αὐτόν. Ἰστίην δὲ μαθόντες τὴν αἰτίαν, τὸν ἤλευθέρωσαν. Ἐρωτηθεὶς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Χίων, διὰ τί ἐγένετο τῆς τοσαύτης δυστυχίας αἰτίας,

(α) Πρ. Κρ. 498.

εἶπεν· ἐπειδὴ ὁ Δαρειὸς ἤθελε εὐα μετοικῆσαι
 τοὺς Ἴωνας εἰς τὴν Φοινίκην, καὶ τοὺς Φοίνι-
 κας εἰς τὴν Ἰουσίαν· ὅλλα οὐτ' ἀλλῶν πλά-
 σασ. Ἔπειτα δὲ ἔπεμψε γράμματα εἰς τὰς Σάρ-
 δεις πρὸς τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ Πέρσας,
 διὰ τινος ἑταίρου Ἀστυνίου. Ὁ δὲ Ἑρμιπ-
 πος ἐπέμψεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀρταξέρην. Ἐκεί-
 νος δὲ ἀγαγὼν αὐτὰ, ἔδωκε, εὐα τὰ εἶρη πρὸς
 τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, πρὸς τοὺς ὁποίους
 τὰ ἔπεμψεν· ἔπειτα εὐα εἶρη πρὸς αὐτῶν τὰς
 ἀποκρίσεις ἐκείνων. Τούτων δὲ γινωσκόντων, ἔ-
 κρίνευσε πολλοὺς Πέρσας ὁ Ἀρταξέρην, ὥστε
 ἐγένετο μεγάλη ταραχὴ εἰς τὰς Σάρδεις. Ὁ δὲ
 Ἰσκιός παρεκάλει τοὺς Χίους, εὐα τὸν ἀπο-
 καταστήσῃσι πάλιν τύραννον τῆς Μιλήτου. Ἀλλ'
 οἱ Μιλήσιοι οὐκ ἐδέχοντο πλέον τύραννον.
 Ἦσαν δεκιμάζων εὐα εἰσαίλη τὴν νύκτα μετ' ἑαυ-
 τῶν εἰς τὴν Μιλήτου, ἐπληρώθη εἰς τὸν μηρῖον,
 καὶ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Χίον. Ζητήσας δὲ
 εὐα παρὰ τῶν Χίων, καὶ μὴ εἰσακουσθεῖς,
 ἐπέστειν εἰς τὴν Λέσβον, καὶ λαβὼν παρὰ τῶν
 Λεσβίων ὑπὸ ἰρηναίους, ἐπέστειν εἰς τὸ Βυ-
 ζόντιον. Ἐκεῖ δὲ καθήμενος, συνήθροισεν εὐα

λον, λαμβάνων βιαίως τὰ εἰσρχόμενα καὶ ἐξέρχόμενα πλοῖα.

§. ιθ'. Κατὰ τοῦτου δὲ τὸν καιρὸν ἠνώθησαν οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσῶν εἰς ἓν στρατόπεδον, καὶ ἐστράτευσαν εἰς τὴν Μίλητον, τὴν ἐπισημοτάτην πόλιν, καὶ σχεδὸν μητροπόλιν τότε τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἔχοντες καὶ ἑξήκοντα τριηρῶν, Φοινίκων, Κυπρίων, Κιλικίων, καὶ Αἰγυπτίων· ἐπειδὴ ἡ πόλις αὕτη ἔπρεπε νὰ κρίνη τὰ προγίαια Ὅθεν ἀφῆκον τὸς ἄλλας, καὶ ἐστράτευσαν ἑλαίαις δυνάμεσιν ἐπ' αὐτήν. Οἱ δὲ Ἰωνεῖς συμβουλευθέντες, ἀπεράσισαν, νὰ μὴ συνάξωσι πεζὸν ἑστίημα, ἀλλὰ νὰ φυλάξωσι τὴν Μίλητον μόνον οἱ Μιλήσιοι· οἱ δὲ ἄλλοι πάντες, νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὰς τριήρεις. Ἐνώπλισαν τοῖσιν εὐθύς· οἱ μὲν Μιλήσιοι ἐγδομήκοντα τριήρεις· οἱ δὲ Πριηνεῖς δώδεκα· οἱ Μυούντιοι τρεῖς· οἱ Τήϊοι δεκάπτε· οἱ Χίοι ἑκατὸν· οἱ Ἐρυθραῖοι ὀκτώ· οἱ Φωκαεῖς τρεῖς· οἱ Λέσβιοι ἐβδομήκοντα, καὶ οἱ Σάμοι ἐξήκοντα. Αἱ πᾶσαι τριακόνσαι πεντήκοντα τρεῖς, πρὸς ἑξακοσίας τῶν Περσῶν.

Μάχη ἐν Λαδῃ, φθορὰ τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ στόλου, καὶ ἄλωσις τῆς Μι-
λήτου, καὶ πάσης τῆς Ἰωνίας.

β. ιε'. Ἐμπροσθεν τῆς Μιλήτου εἶναι μία μικρὰ νῆσος Λαδὴ τότε καλουμένη. Ἐκεῖ τοῖσιν συναθροισθεῖς ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, παρατάχθη ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς. Καὶ τὸ μὲν πρὸς ἀνατολὰς κέρας εἶχον οἱ Μιλήσιοι. Μετὰ δὲ τούτου; ἦσαν οἱ Πριηνεῖς· ἔπειτα οἱ Μυούντιοι, καὶ καθέξης οἱ Τηῖοι, Χίοι, Ἐρυθραῖοι, Φωκαεῖς, Λίσβιοι, καὶ τέλος οἱ Σάμοιοι. εἶχοντες τὸ πρὸς δυσμᾶς κέρας. Οἱ Χίοι ἄρα εἶχον τὸ κέντρον.

β. ις'. Ἐλθόντες δὲ οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσῶν πλησίον τῆς Μιλήτου, μὲ τὸν στόλον καὶ μὲ τὸ πικρὸν, καὶ μαθόντες τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἑλληνικῶν τριηρῶν, ἐβροδήθησαν νὰ συγκροτήσῃσι μάχην, ἀλλ' ἰδοκίμαζον, νὰ διαιρίσωσιν αὐτοὺς πρῶτον· ἐπειδὴ οἱ Ἴωνες ἐνέκησαν τοὺς Φοίνικας πρότερον ἐν τῇ Κύπρῳ. Συνάξαντες τοῖσιν τοὺς ἐξωρισμένους τυράντους τῶν Ἰώνων, οἱ ὅποιοι ἦσαν εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν, ὡς εἴρηται, εἶπον, νὰ πέμψῃ ἕκαστος πρὸς τοὺς πε-

λίτας αὐτοῦ, ὑποσχόμενος ἀμνηστία τῶν παρὶθλέων, ἂν αὐτομολήσῃσι εἰς τοὺς Πέρσας. Ἄν ὅμως μένωσιν ἐκεῖ, καὶ νικηθῶσι, πέμπονται εἰς τὴν Περσίαν αἰχμαλωτοί. Ἐμήνυσαν οὖν αὐτά τε, καὶ ἄλλας πολλὰς βαρβαρικὰς σπειλάς τὴν νύκτα μουσικῶς· ἄλλα δὲν εἰσηκούσθησαν.

§. ις. Οἱ δὲ Ἴωνες συνεβουλευόντο περὶ τοῦ κινδύνου ἐν τῇ Λαδίῃ, καὶ τότε εἶπεν ὁ Διουύσιος, στρατηγὸς τῶν Φωκαίων, ὅτι ἂν δώσωσιν αὐτῷ τὴν στρατηγίαν, καὶ πείθονται, οἱ Πέρσαι δὲν δέχονται μάχην· καὶ ἂν δεχθῶσι, νικῶνται εὐκέρως. Αὐτοῖσιν θείνωσι, νὰ ὑποφέρωσιν ἑλίγων ἡμερῶν κόπους, σιαλαμβάνουσι ἐλευθερίαν πολυχρόνιον. Πειθέντες οὖν ἔδωκαν αὐτῷ τὴν στρατηγίαν. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐγύμναζον αὐτοὺς εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῆς ναυμαχίας καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἑπτὰ ἡμέρας· ἐπειδὴ οἱ Πέρσαι δὲν ἤρχοντο εἰς μάχην. Ἐπειτα ἐδαρῖθησαν οἱ Ἴωνες, ἀσυνήθιστοι οὗτοι εἰς τοὺς τοιοῦτους κόπους, ὡς ἔλιγον, καλῆτερον νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τοὺς Πέρσας, παρὰ νὰ ὑποφέρωσιν οὕτω. Καὶ οὕτω συνίδη πολλὴ ταραχὴ εἰς τὸ στρατοπέδον. Ταῖ-

το δι βλίπουτες οἱ καύκροι τῶν Σαμίων, ε-
δίχθησαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ τυράννου αὐτῶν.

§. ιη'. Ταῦτα τοίνυν περιέμενον οἱ Πέρ-
σαι, καὶ τούτων γενομένων, ἐπλευσαν ἐπ'
αὐτούς. Ἀντιπροετάχθησαν μὲν καὶ οἱ Ἕλ-
ληνες, ἀλλ' εὐθύς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης,
ἔφυγον οἱ Σάμιοι εἰς τὴν Σάμον, ἐκτὸς ἐνδε-
κα τριήρων, τῶν ὁποίων οἱ τριήραρχοι μὴ
πειθόμενοι εἰς τοὺς στρατηγοὺς, ἐμειναν καὶ ἐ-
πολέμησαν γυναικίτητα. Ὅθεν ὕστερον οἱ Σάμιοι
ἔκησαν σῆλην εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ ἔγραψαντὰ
ὀνόματα αὐτῶν. Ἰδόντες δὲ καὶ οἱ Λέσβιοι-οὗς
Σαμίους φεύγοντας, ἔφυγον καὶ αὐτοί, καὶ
ἄλλοι πολλοί, καὶ ἔμειναν οἱ Χίοι καὶ ἄλλοι
τινές. Ἐπελέμεσαν μὲν ἡρώτικῶς οἱ μείναν-
τες, καὶ μάλιστα οἱ Χίοι εὐδείξαν ἔργα ὑπέρ-
λαμπρα ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἴλασθον καὶ πολλὰς
τριήρεις τῶν Περσῶν· ἀλλ' ἐνέκησε τὸ πλῆ-
θος, ὥς ἀνεχώρησαν, σφ' οὗ ἀπώλεσαν τὰς
πλείστας τριήρεις. Καταδιωκόμενοι δὲ οἱ Χίοι
ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἐξήλθον εἰς τὴν Μοκάλην,
ὅσοι εἶχον διασθεσμίνας τὰς τριήρεις, καὶ ἀνέ-
βαντον διὰ ξηρᾶς πρὸς τὴν Ἔρτσον, ὅπου ἐ-
πληθίασαν τῆς νύκτε, ὅτε ἐώρταζον εἰ γυναι-

κεις τῶν Ἐφισίων τὴν ἐσρτήν τῶν Θισμορίων. Οἱ δὲ Ἐφισιοὶ μὴ γνωρίζοντες αὐτοὺς, ἐνόμισαν, ὅτι εἶναι κλέπται. Ὅθεν ὤρμησαν, καὶ τοὺς ἐφόνευσαν ὅλους. Ὁ δὲ Διονύσιος ὁ Φωκαεὺς βλέπων τὴν πληγὴν τῶν Ἰώνων σθεράπευτον, λαμβάνει τρεῖς τρήρεις τῶν ἐχθρῶν, καὶ φεύγει εἰς τὴν Φοινίκην. Εὐρῶν δὲ τινα πλοῖα ἐμπορικὰ, ἔλαβεν ἄπειρα χρήματα ἐξ αὐτῶν, ἔπειτα τὰ ἐθύσας, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Σικελίον, ἔνθα ἐγένετο ληΐης. Ἑλληνας ὅμως δὲν ἐπείραζεν, ἀλλὰ μόνου τοὺς Τυρρηνούς καὶ Καρχηδονίους.

§. 19. Μετὰ οὗ ταῦτα ἐπολιόρησεν τὴν Μίλητον, οἱ Πέρσαι κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν, ἔχοντες ποντοπλάσμηνας πολιορκητικὰς. Τέλος δὲ διέρρηξαν τὸ τεῖχος, καὶ ἔπεισεν ἡ πόλις εἰς ὀλιθρον ἀνάκασεν. Ἐπειδὴ τοὺς μὲν ἀνδρας κατέσφαξαν τοὺς πλείους, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἔλαβον αἰχμαλώτους εἰς τὴν Περσίαν. Ἐπέμψεν δ' αὐτοὺς ὁ Δαρειος, νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὴν πόλιν Ἀμπνηπλήσιον τοῦ Περσικοῦ κόλπου, καὶ τοῦ Τυγρίδος ποταμοῦ. Καὶ οὕτω καταρηνώθη ἡ Μίλητος, καὶ ἔμειναν οἱ Πέρσαι ἐγκατοικοὶ τῆς πόλεως.

καὶ τῶν περὶ αὐτὴν τόπων· τὴν δὲ λοιπὴν χώ-
 ρον ἰδούκην πρὸς τοὺς Κάρους καὶ Πηθάσεις. Αὕτη
 εἰς ἣ οἰκτρὰ ἀλώσει τῆς Μιλήτου ἐγένετο μέ-
 γου πάθος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε δύνῃ ἡ-
 θίλῃν εὐακουσάσαι λόγον περὶ αὐτῆς. Ὅθι ἐξή-
 μίσταν χιλίους δραχμᾶς τὸν Φρύγιον· ἐπειδὴ
 ἔγραψε τσαγώδιον τῆς ἀλώσεως, Μιλήτου ἄ-
 λωσιν ἐπιγράφειν, καὶ παρέστησεν αὐτὴν
 εἰς τὰς Ἀθήνας (α). ἔνθα ἐκλούσαν καὶ ἐλυ-
 πηθησαν πάντες οἱ θεαταί· ὅθιεν δὲν εἰδόθη
 πλείον ἄδεια, εὐα παρατήσῃ τὸ δρόμα, ἵνα μὴ
 ἀναμιμνήσκῃ τὸ τοιοῦτον πάθος· διότι ἡ Μί-
 λητος ἦτον ἀποικία τῶν Ἀθηναίων. Τοιαύτη
 ἀρα ἐγένετο ἡ ἐν Λαδῆ μάχη, καὶ ἡ ἄλωσις
 τῆς Μιλήτου ἐξ χρόνου μετὰ τὴν ἐπαύεσ-
 σιν.

§. κ. Οἱ δὲ Σάμιοι, ὅσοι εἶχον κτήμα-
 τα καὶ πλούτη, δύνῃ εἰδόντο τὴν προδο-
 σίαν τῶν κρατηγῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἐθύβῃ μετὰ
 τὴν μάχην ἐδουλεύοντο εὐα φύγῃσιν, πρὶν ἐλ-
 θῇ ὁ τύραννος αὐτῶν. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ και-
 ρὸν ἐπομπῶν οἱ Ἰταγυλαῖοι τῆς Σικελίας, περαιο-

(α) π. κ. 497.

νεῦντες τὸς Ἴωνας, νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν Σικελίαν, νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὴν Καλὴν Ἀκτὴν καλουμένην, εἰς ἀποφυγὴν τῆς δουλείας. Ὄθιν ἦλθον οἱ Σάμιοι οὗτοι, καὶ ὅσοι τῶν Μιλησίων ἀπέφυγον τὴν σφαγὴν καὶ ἀχμαλώσιον, καὶ εὐρέτες καιρὸν ἁρμόδιον, βοηθούμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰπποκράτους τυράννου τῆς Γέλας, ἐκυρίευσαν τὴν Ζάγκλην (α), ἣτις ὠνομάσθη ὑστερον Μισσηνή, καὶ ἐδίωξαν τὸν τύραννον αὐτῆς. Ὁ τύραννος οὗτος ἀνομάζετο Σιλύθης, καὶ διωχθεὶς, κατέφυγεν εἰς τοὺς Πέρσας, εἰς τὸ κοινὸν καταφύγιον τῶν τυράννων, καὶ ἐκεῖ ἐτελεύτησεν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπεμψαν μὲ τὸν εἶλεν τῶν Φαινίκων τὸν Αἰάκην, τύραννον εἰς τὴν Σάμον, τὸν υἱὸν τοῦ Συλοσώντος, τὸν μίγον προδότην τῶν Ἰώνων, καὶ δούλον πιστὸν τῶν Περσῶν. Ἐπειτα δὲ ἐκυρίευσεν τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Κεαρίας καὶ Ἰωνίας, ἄλλας μὲν μὲ πολιορκίαν, ἄλλας δὲ μὲ τὸν φόβον τοῦ ἀνδραποδισμοῦ, καὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ, ἔχουτες κήρυκα τὴν δυσυχίαν τῶν Μιλησίων. Μόνον ἡ πόλις τῶν

(α) Πρ. κρ. 541.

Σαμίῳν καὶ τὰ Ἱερὰ αὐτῶν ἔμειναν ἀβλαβῆ,
διὰ τὴν προδοσίαν τῶν στρατηγῶν· οἱ δὲ πόλεις
τῆς Ἰωνίας καὶ τὰ Ἱερὰ κατεσημώθησαν, καὶ
κατετάκσαν ἅπαντα.

§. κα'. Ὁ δὲ Ἰστιάς, ὅστις εἶχε τότε
ἐλευ τὴν Ἑλλάσποντον ὑποχείριον, καὶ διέτρι-
βεν εἰς τὸ Πυζάντιον, ἀφ' οὗ ἔμαθε τὴν δυ-
τυχίαν τῶν Ἰώνων, ἀρῆκεν ἐκεῖ ἐπίτροπον τὴν
Ἀβυδηνὸν Πισάτην· αὐτὸς δὲ λαβὼν μόνον
τοὺς Λισσίους, ἦλθεν εἰς τὴν Χίον, καὶ ἐκυ-
ρίωσε αὐτήν. ἀφ' οὗ ἐφύευσεν πολλοὺς τῆς
κραυρᾶς. Ἦσαν ὅμως οἱ Χίοι τότε εἰς ἄκραν
ὀδυσαμένην. θάλασσαν, καὶ ἀθύρσαν. διὰ τρεῖς με-
γάλας ἀλλεπολλήλους δυστυχίας. Ἐπειδὴν ἐπιμο-
ύσαν πρότερον εἰς τοὺς Δελφούς χορὴν ἑκατὸν
νέων, καὶ ἐπίερεσαν μόνον δύο· οἱ δ' ἄλλοι
ἀπείθανεν καθ' ἑθὺς ὑπὸ νέσου ἐπιδημίας. Νισ-
σὸς οὐκ ἔπειτα τὸ σχολαίον, ἐν ᾧ ἦσαν ἑκα-
τὸν εἴκοσι παῖδες τῶν πολιτῶν, καὶ εἰς μόνου
ἰσώθη· οἱ δ' ἄλλοι ἐφρονεύθησαν ἅπαντες.
Ἐπειτα δὲ συνίθη ἡ θυρυχία ἐν τῇ ναυμαχίᾳ,
ἐνθα εἶχον ἑκατὸν τριήρεις, καὶ τεσσαράκον-
τα πολιτᾶς ἐκλεκτοὺς ἐν ἑκάτῃ, ὡς ἐκεῖ ἡ-

τον τὸ ἄνθος καὶ τ' δύνამεις τῆς Χίου. Διὰ τοῦτο ἄρα ἐκυρίευσεν αὐτὴν ἐνικῶς ὁ Ἴσκιαιός.

§. κβ'. Συνάξας δὲ ἐράτειμα ἐκείθεν Ἰώνων καὶ Αἰολίων, ἦλθε καὶ ἐπαλιόραξαι τὴν Θάσον. Ἀλλὰ μαθὼν, ὅτι ὁ εὐόλος τῶν Φρυγίων ἐπέλευσεν ἐκ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν ἄλλην Ἰωνίαν, ἀφῆκε τὴν Θάσον ἀπόρθητον, καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Λέσβον, καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Μυσίαν, ἵνα συνάξῃ τὸν σίτον ἐκ τῆς Ἀταρτίτιδος γῆρας τῶν Χίων, ὡς προείρηται. Ἐτυχε δὲ ἐκεῖ ὁ ἐρατηγὸς τῶν Περσῶν Ἄρπηγος, ἔχων ἐράτειμα πολὺ, καὶ μάλιχα Ἰππικῶν. Οὗτος τοῖσιν ὁρμήσας, συνεικρότησι μόχλην κραιπτερὰν ἐν τῇ Μαλήνῃ τῆς Ἀταρτίτιδος γῆρας. Ἰθά ἐντραπήσαν οἱ Ἕλληνας, ὑλίγοι οὔτε, καὶ οἱ πλείους αὐτῶν ἐρυνεύθησαν, καταδιωκόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἰππικῶ. Τοῦτων οὖν γινομένων, ἰδίωκέ τις Πέρτης τὸν Ἴσκιαιόν, ἀγνοῦν, ὅτι ἦτον εἰσίνος. Φθάσας δὲ αὐτὸν, ἤθιλε πρὸς τὸν φρονύτη. Ἀλλ' ἐκείνος φιλοψυχήσας, εἶπε Περσίει, ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἴσκιαιός, νομίζων, ὅτι δὴν τὸν φρονύτη ὁ Δαρτεῖος, ἂν ληρῶν αἰχμάλωτος. Καὶ βεβαίως δὴν τὸν ἐρόειτε. Τοῦτο δὲ φοβούμενος ὁ Ἀρταρίνης, ἐσαύρωσεν αὐτὸν

αὐθὺς, ὅτε τὸν ἔφερον εἰς τὰς Σάρδεϊς. Τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπέμψεν πρὸς τὸν Δαρσίον· Ἐλυτήθη ὁμοίως ὁ Δαρσίος, καὶ ἐπέπληξε πολὺ τὸν Ἄρπαγον καὶ Ἄρκαδον, διὰ τὴν εἰς ἐπιμψάν αὐτὸν ζῶντα. Ἐπειὶ δὲ ἐπέπληξε, καὶ λούσασαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὴν θάψασαι ἐντίμως, ὡς κεφαλὴν ἀνδρὸς μεγάλου, καὶ εὐεργέτου αὐτοῦ τε καὶ τῶν Περσῶν.

§. κγ'. Ὁ δὲ στόλος τῶν Φοινίκων καὶ Περσῶν ἐπιχειρήσας εἰς τὴν Μίλητον, ἐκυβίβασεν εὐκόλως τὸν δεύτερον χεῖρον τὴν Χίον, Λίσδον, Τένιδον, καὶ τὰς ἄλλας νήσους. Τοὺς δὲ ἐγκατοίκους ἐζήτησαν ἐπιμελῶς παντοχρῶ εἰς τὰ θάλασσαν καὶ ὄρη, καὶ ὅπου ἐκρύπτοντο, ἵνα ἐκτελείωσιν, ὅσα προείπον. Διότι τοὺς μὲν εὐνοῦχοις παῖδας εὐνοῦχιζον, καὶ τοὺς ἔπειπον πρὸς τὸν Δαρσίον· ὁμοίως ἔπειπον καὶ τὰς καλλιῆρας κερθίνους. Τὰς δὲ πόλεις καὶ τὰ ἱερὰ κατέκαιον. Τὰ αὐτὰ ἔπραττον εἰς πᾶσαν πόλιν Ἑλληνικὴν, ἣτις ἔλαθε μέρος τῆς ἐπαναστάσεως. Ἐπειτα δὲ περιέπλεον τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Ἑλλησπόντου, πορθοῦντες καὶ καιῶντες ὡσαύτως καὶ τὰς ἐκεῖ πόλεις, τὴν Χερσίνησον, Πέρωθον, Σηλυβρίαν, καὶ τὸ Βυζάντιον, καὶ

τὰς λοιπὰς. Οἱ Βυζάντιοι ὁμῶς καὶ οἱ Καλ-
κηδόνιοι, ἔφυγον πρὶν ἔλθωσιν οἱ Φοίνικες ἐκεῖ,
καὶ ἔκτισαν τὴν πόλιν Μισσημέριαν τοῦ Εὐξει-
νου Πόντου. Οἱ δὲ Φοίνικες καύσαντες καὶ αὐ-
τὰς, ἤλθον εἰς τὴν Προικόνησον καὶ Ἀρτά-
κην, καὶ ἔκαυσαν καὶ ἐκεῖνας. Ἐπειτα ἐ-
πέσειψαν πάλιν εἰς τὴν Χερσονήσον, ἵνα πορο-
θῆσωσι καὶ τὰς ἑυδοτέρας πόλεις, ὅσας δὴν
ἔλαβον πρότερον. Ἐκυρίευσον τοίνυν καὶ αὐτὸς
ἐκτὸς τῆς Παρθίας τῆς μητροπόλεως τῆς Χερ-
σονήσου, ἐν ἣ ἑξασίλιον ὁ Μιλιτιάδης. Ὁ
δὲ Μιλιτιάδης ἔφυγεν, ὅτε ἦσαν οἱ Φοίνικες
εἰς τὴν Τένιδον. Ἐλάβον ὁμῶς τὸν υἱὸν αὐτοῦ
αἰμάλυτον, ὡς εἴρηται ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ.

§. αδ. Οὔτω τοίνυν ἐδουλώθη τὸ τρίτον
ἢ Ἰωνία· πρῶτον μὲν ὑπὸ τῶν Λυδῶν, καὶ
ἔπειτα οἷς ὑπὸ τῶν Περσῶν· ἢ δὲ ἱπανδρῆσαις
ἐτεροτύτησιν ἐξ ἡρέουσι. Ἐπειτα δὲ ἐκέλευσεν
ὁ Ἀρταξέρξης τοῖς πρεσβύταις τῶν Ἰώνων, ἃ
ἠνάγκασεν αὐτοῖς, εἰς συνθήκας μεταξὺ αὐτῶν,
ἵνα μὴ ἀδικῇ ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, καὶ συγχίζουσαι·
ἐμίτρησι καὶ τὴν χώραν ἐκάστης πόλεως,
καὶ κατ' ἀναλογίαν τῆς χώρας ἐταξῆ καὶ τοὺς
φόρους, ὡς ἦσαν καὶ πρότερον. Καὶ οὕτως ἦ-

σίχασιν ἢ Ἰωνία, καὶ ἔμεινεν ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῶν Περσῶν πάλιν. Ἀπὸ τῆς δὲ ἑπονοίας καὶ ὁ ἔμπρησμός τῶν Σάρδων, καὶ ἡ συμμύχια τῶν Ἀθηναίων, ἐξηγείωσεν πολὺ τὰ κατὰ τῆς Ἑλλάδος παλαιῶν παθῶν τῶν Περσῶν· ἵθιεν ἤρξαντο εὐθύς αἱ προειρημασθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Δευτέρα ἐπιχείρησις τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ κρατηγὸς ὁ Μαρδόνιος.

§. α'. Ἀφ' οὗ εἰτάξεν οὕτω τὴν Ἰωνίαν ὁ Δαρίος, εὐθύς τὴν ἀνεξιχνίαστος τὸν Μαρδόνιον μὲ ἐρώτημα πολὺ κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν, νὰ κατασκάψῃ τὰς Ἀθήνας· Ὁ δὲ Μαρδόνιος ἦεν υἱὸς τοῦ Γωδρύου, υἱὸς πολὺ, καὶ μάλιστα νεώτατος, ἔχων τὴν θυγατέρα τοῦ Δαρίου Ἀρτοζωερην γυναικα. Καταβὰς οὖν εἰς τὴν ἑλλάδιαν (α), ἐπέμψεν τὸ κείνου ἐρωτήματα εἰς τὸν Ἑλλάσποντον· αὐτὸς δὲ παρε-

(α) Πρ. Κρ. 495.

πλίωσ τὴν Ἰωνίαν μὲ τὸν εὐόλον, κατέλυσε τὰς τυραννίας τῶν Ἰώνων, καὶ ἀποκατέστησε δημοκρατίας, κολακεύων αὐτοὺς διὰ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ. Ἐπειτα ἔλθων εἰς τὸν Ἑλλάσποντον, ἐπέρασεν εἰς τὴν Θράκην. Ὁ μὲν λόγος τῆς ἐκστρατείας ἦτον μόνον κατ' Ἀθηναίων καὶ Ἐρετριέων· διότι αὐτοὶ ἦλθον σύμμαχοι τῶν Ἰώνων, καὶ ἔκαυσαν τὰς Σάρδεις· ὁ δὲ κύριος σκοπὸς ἦτον, νὰ κυριεύσῃ ὅσας πόλεις δουληθῇ τῆς Ἑλλάδος, ἵνα ἐυκολύνῃ τὴν καταστροφήν τῶν Ἀλλήνων. Ὄθεν πέμψας τὸν εὐόλον μὲ τὰς ἀνηκούσας παραγγελίας, ἐπορεύετο αὐτὸς μὲ τὸ πεζὸν διὰ ξηρᾶς.

§. β'. Ὁ μὲν εὐόλος ἐκυρίευσε πρῶτον τὴν Θάσον, ἔπειτα ἐπέρασεν εἰς τὰ ἀντικέρα παραθαλάσσια τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐκίθηεν εἰς τὴν Ἀκαυλον· ἔπειτα ἐπέστρεψε, νὰ περιπλεύσῃ τὸν Ἄθωνα. Ἐκεῖ δὲ συνίδη ἀνεμὸς βορρῆς σφοδρότατος, καὶ τρικυμία μεγίστη, καὶ συνέστρεψε τριακῆσια πλοῖα τοῦ εὐόλου εἰς τοὺς σκοπέλους τοῦ Ἄθωνος, ὅπου ἐπνίγησαν καὶ ἄνθρωποι ὑπὲρ τὰς εἴκοσι χιλιάδας. Ὁ δὲ Μαρδόνιος ἐρχόμενος πρὸς τὴν Μακεδονίαν, ἐστρατοπέδευσε πρὸς τὰ σινορα αὐτῆς καὶ τῆς Θρά-

κῆς, ὅπου ἦσαν οἱ Βρύγοι, ἔθνος τῆς Θράκης. Οὗτοι δὲ οἱ Βρύγοι ἐπιπείντες τὴν νύκτα ἐξαίφνης εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ, ἐφάνισαν πολλοὺς, ἐπλήγωσαν καὶ αὐτὸν τοῦ Μαρδόκου. Ἐκάθησιν ὁμοῦς ἐκεῖ, ἕως οὗ ὑπέταξεν αὐτούς, ἔπειτα ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀσίαν διὰ τὴν δυσχλίον ἀμφοτέρων τῶν στρατομάτων.

§. γ. Τὸν δὲ δεύτερον χρόνον κατηγορήθησαν οἱ Θάσιοι, ὅτι παρεσκευάζοντο εἰς ἐπαγασσῶν. Οὗτοι ἐπειψεν ὁ Δαοίδης προσαγγῆ, καὶ καταδαρίσασαι τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, καὶ πέμψασαι καὶ τὰς τριήρεις αὐτῶν εἰς τὰ Ἄδελφρα. Φοβηθέντες τοίνυν οἱ Θάσιοι, ἐξετέλεισαν τὴν προσαγγῆν. Ἐπειτα δὲ, θείων καὶ ἰδοκιμύση τοὺς Ἕλληνας, ἂν παρατίδωνται ἐκουσίως, ἢ ἰχθῶσι σκοπῆν καὶ ἀντιταθῶσιν, ἐπέμψεν κήρυκας εἰς τὴν Ἑλλάδα (α), καὶ ζήτησασαι γῆν καὶ ὕδωρ. Ἐπειτα ἐπέμψεν προσαγγῆν εἰς ὅλους τοὺς παραθαλασσίους τόπους αὐτοῦ, καὶ ἐτοιμάζωσι πλοῖα πολεμικὰ καὶ φορηγὰ. Ἐδῶκεν δὲ γῆν καὶ ὕδωρ πρὸς τοὺς κήρυκας πολλοὶ ἠπειρώται Ἕλληνας, καὶ πάντες οἱ υἠκῶνται, ὡς καὶ οἱ

(α) Πρὸ Χρ. τοῦ 894.

Αἰγυπῆται. Ὅθεν εἰ Ἀθηναῖοι ἐπεμψαν πρέσ-
 βεις εἰς τὴν Σπάρτην περὶ τούτου. Ἦσαν δὲ
 τότε βασιλεῖς τῆς Σπάρτης ὁ Κλεομένης καὶ
 Δημόρατος, ὅστις ἐμίσει τὸν Κλεομένην. Οἱ
 δὲ Σπορτιάται ἐπεμψαν τὸν Κλεομένην εἰς τὴν
 Αἰγυπὸν, ἵνα συλλύβῃ τοὺς πρωταιτίους τοῦ
 μηδισμού. Δὲν ἐδουήθη ὁμοῦς, καὶ ἐπέσεινεν
 ἀπρακτος· διότι ὁ Δημόρατος ἐπραττε τὰ ἐναν-
 τία, βοηθῶν τοὺς Αἰγυπῆτας· καὶ μάλιστα δι-
 βόλη καὶ αὐτὸν πρὸς τοὺς Ἑφόρους, ὅτε ἔλει-
 πει εἰς τὴν Αἰγυπὸν. Ὁ Κλεομένης ὁμοῦς ὑπερ-
 τρήσας, ἐδίωξε τὸν Δημόρατον, ὅστις κατέ-
 φυγεν εἰς τὴν Περσίαν. Ἐδίχθη δὲ αὐτὸν φι-
 λοφρόνως ὁ Δαρῖος, ἔδωκε καὶ πόλεις εἰς τρο-
 φὴν αὐτοῦ. Ἐπειτα δὲ κρατεῦσαιτες οἱ δύο
 βασιλεῖς τῆς Σπάρτης εἰς τὴν Αἰγυπὸν, ὁ Κλεο-
 μένης καὶ Λιωτυχίδης, ὅστις ἐδασίλευσεν
 ἀντὶ τοῦ Δημόρατου, ἔλαβον δέκα Αἰγυπῆτας
 τοὺς ἐπισημωτάτους, καὶ ἐπεμψαν αὐτοὺς ἐν-
 χυρα εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὅθεν ἀνεκαίνισθη πάλιν
 ὁ μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Αἰγυπῆτων πόλεμος,
 καὶ συνέσχον πολλὰ, περιπλέχθησαν καὶ ἄλ-
 λαι πολλοὶ πόλεις εἰς τὸν πόλεμον τούτον.
 Ἐπαυσε δὲ αὐτὸν ὁ Οἰμισοκλῆς ὑπερῶν, ὡς

ρήϊσεται. Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἔρριψαν εἰς τὸ βύραθρον τοὺς κήρυκας τοῦ Δαρείου· οἱ δὲ Σπαρτιάται ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς τὸ φρέαρ, ἵνα λάβωσιν ἐκεῖθεν γῆν καὶ ὕδωρ, ἐνθα ἀπίθανον, οὗτοι μὲν εἰς τὸ φρέαρ, ἑκεῖνοι δὲ εἰς τὸ βύραθρον. Τοιοῦτον τέλος ἔλαβη καὶ ἡ δευτέρη ἐπιχείρησις, καὶ τοῦ Μαρδονίου ὁ φρασὸς, ὅστις ἦλθε μέχρι τῆς Ἀκάνθου καὶ τοῦ Ἄθωνος, ὑπέταξε καὶ τῆν Θάσον, καὶ τοὺς Βρύγους.

ΚΡΕΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Τρίτη ἐπιχείρησις καὶ ἐκκρατεία τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ κρατηγοὶ δύο ὁ Δάτις καὶ Ἀρταφέρνης.

§. σ'. Ἡ δυστυχία τοῦ Μαρδονίου διὲν ἐταπεινώσει τὸ φρόνημα τοῦ Δαρείου, ἀλλ' ἐκίνησεν αὐτὸν εἰς πλείονα προσοχὴν, καὶ ισχυρωτέρου παρεσκευῆν. Ἐπειδὴ τὰ πλοῦτη τῆς Ἀσίας καὶ οἱ ἄπειροι ὑποκείμενοι, ἦσαν δύο πηγαὶ ἀνεξάντητοι. Παρεκίνου δὲ αὐτὸν συνεχῶς καὶ οἱ Παισικρατεῖσαι, κοθοῦντες τὴν

τυραννίαν τῶν Ἀθηναίων. Ὅθιν ἀφ' οὗ παρεσκευάσθησαν τὰ πλοία, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαία, διώρισεν δύο στρατηγοὺς, τὸν Δῶτιον καὶ Ἀρταφέρνην, καὶ παρήγγειλε, νὰ ἀναδραποδίσωσι τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ κομίσωσι τὰ ἀνδράποδα ἐμπροσθέν αὐτοῦ. Ὁ μὲν Ἀρταφέρνης εὐτὸς ἦτο υἱὸς τοῦ ἀρχαίου Ἀρταφέρνηος τοῦ Σατράπου τῶν Σόρδεων, καὶ ἀνιψιὸς τοῦ Δαρείου. Ὁ δὲ Δῶτις ἦτο Μηδὸς τὸ γένος· καὶ διὰ τοῦτο λέγουσιν οἱ Ἱστορικοὶ τὸν πόλεμον τοῦτον Μηδικόν· ἐπειδὴ εἶχε τὸ πᾶν κράτος τῆς στρατηγίας ὁ Δῶτις, Μηδὸς ὢν καὶ ἐμπειρότερος τοῦ Ἀρταφέρνηος. Τὸν δὲ μετὰ ταῦτα πόλεμον τοῦ Ξέρξου λέγουσι Περσικόν. Ὅθιν ὁ Πλούταρχος λέγει τὸν μὲν Μιλτιάδην Μηδοκτόνον, τοῦ δὲ Θιμισοκλήν Περσοκτόνον.

§. β'. Καταβαίντες οὖν οὗτοι εἰς τὴν Κιλικίαν, ὅπου συνηθροίζετο καὶ ὁ εὐλος, καὶ πᾶσα ἡ ἀποσκευὴ, καὶ ἐμβιβάσσαντες καὶ τὸ πικρὸν κράτευμα εἰς τὰ πλοία, παρίπλευσαν τὴν Ἰωνίαν μέχρι τῆς Σάμου, ἔχοντες ἐξακοσίας τριήρεις, ἐκτὸς τῶν φορηγῶν καὶ ἵππαγωγῶν πλοίων. Ἐκείθεν δὲ ἀνέχθησαν κατ' εὐθείαν εἰς

τὴν Νόξον, ἵνα κυριεύσωσι τὰς Κυκλάδας νη-
 σους πρώτον· ἢ ἐφοδοῦντο καὶ περιπλεύσωσι τὸν
 Ἄθωνα, διὰ τὴν δυσυχίαν τοῦ Μαρδοῦλου.
 Ἦσαν ὅμως καὶ τὸ πάθος τῆς Νόξου, ἐκ τῆς
 πραιΐρας ἐκστρατείας. Οἱ δὲ Νόξιοι φοβηθέντες,
 ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη καὶ δάση. Ὅθιν ἐξουδρα-
 πιδίσαντες ὄσους ἴφθασαν, ἔκαυσαν τὴν πόλιν
 καὶ τὰ Ἴρα. Ἐπειτα περιήρχοντο τὰς ἄλλας
 νήσους, τὰ αὐτὰ ποιοῦντες πανταχοῦ. Ὅθιν
 οἱ Δῆλιοι ἀκούοντες αὐτὰ, ἔφυγον εἰς τὴν Τήνον.
 Ὁ Δάτις ὅμως δὴν ἔφερε τὸν ζόλον εἰς τὴν
 Δῆλον, εὐλαβούμενος τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλω-
 νος, ἀλλ' ἐστάθη ἀπίναυτι τῆς Δῆλου εἰς τὴν
 νῆσον Ῥηνίαν καλουμένην. Ἐπειτα ἐμύυσσε
 πρὸς τοὺς Δηλίους, καὶ ἐπιτρέψωσιν ἀρόδωσ,
 λιγῶν, ὅτι ἔχει πρᾶσαγην παρὰ τοῦ βασιλέως,
 καὶ μὴ βλάβῃ τὴν χώραν ἐκείνην, ὅπου ἐγεν-
 ἰτήθησαν οἱ δύο θεοί, ὁ Ἀπόλλων δηλονότι
 καὶ ἡ Ἄρτεμις. Τότε ἔκαυσε τριακοσίων τα-
 λάντων λίθων τὸν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλ-
 λωνος, ἔπειτα ἀνεχώρησε. Τότε ἐσταίθη πρώ-
 τον καὶ ὕστατον ἡ Δῆλος, ὡς εἶλεγον οἱ Δῆ-
 λιοι, προμηθύουσα τὰ συμβησόμενα κακὰ εἰς
 τὴν Ἑλλάδα. Ἐπειδὴ ὅσα κακὰ συνέδησαν

κατὰ ταύτας τὰς τρεῖς γενεάς, τοῦ Δαρείου, Ξέρξου καὶ Ἀρταξέρξου, δὲν συνίδησαν εἰς τὰς προτέρας εἰκοσι γενεάς τῶν Περσῶν. Περιπλεύσαντες οὖν καὶ τὰς ἄλλας νήσους, καὶ λαβόντες σράτευμα, καὶ τοὺς παῖδας τῶν νησιωτῶν ἐνέχυρα, ἤλθον εἰς τὴν Κύρτυον τῆς Κύβωτος, καὶ ἐλαβόν αὐτὴν διὰ πολιορκίας. Ἑπειδὴ οἱ Καρύσιοι δὲν ἤθελον, νὰ δώσωσι βοήθειαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων.

§. γ'. Μαθόντες δὲ οἱ Ἑρετριεῖς, ὅτι ἤρχοντο κατ' αὐτῶν, ἐζήτησαν βοήθειαν παρὰ τῶν Ἀθηναίων. ἔβηον δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τέσσαρας χιλιάδας ἀποίκους εἰς τὴν Χαλκιδικὴν τῆς Κύβωτος, καὶ ἐπεμφαν αὐτοὺς εἰς βοήθειαν. Ὅμως οἱ Ἑρετριεῖς ἐδειχογνώμησαν, καὶ τιμὴ μὲν αὐτῶν ἤθελον, νὰ γύγῃσι πρὸς τὰς ἄκρας τῆς νήσου, καὶ νὰ σφύσῃσι τὴν πόλιν· ἄλλοι δὲ πρῆσκυαζον τὴν προδοσίαν, ἐλπίζοντες κέρδη ἰδιαίτερα παρὰ τῶν Περσῶν. Ταῦτα δὲ βλέπων ὁ Λισχίνης, πολίτης ἐπίσημος τῶν Ἑρετριέων, εἶπε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, νὰ ἀναχωρήσωσιν, ἵνα μὴ φρονιθῶσι καὶ αὐτοὶ ἀνωφελῶς καὶ ἀδίκως. Ὅλιν ἀντιχώρησαν εἰς τὸν Ἄρωπόν. Ἐλθόντες τοίωον οἱ Πέρσαι, ἐσα-

θησα. ἵ τρία μέρη, εἰς τὰς Ταμύνας, Κοι-
ρίας κα. Λιγίλιαν. Ἐπειτα ἐξιθίντες ἐπαλιόρ-
κουν ἐξ ἡμέρας τὴν Ἐρίτριαν, προσβάλλοντες
συνεχῶς εἰς τὸ τεῖχος, ὥς ἐφρουρέθησαν πολ-
λοὶ ἐκατέρωθεν. Τὴν δὲ ἰσδομένην ἡμέραν πα-
ρίδωκαν αὐτὴν δύο πολῖται, Κύφορδος καὶ Φί-
λαγρος καλοῖμενοι. Οἱ δὲ Πέρσαι συλήσαν-
τες καὶ καύσαντες τὰ Ἱερὰ εἰς ἐκδικήσαν
τῶν Σόρδιων, ἐξηυδραπόδισαν τοὺς πολί-
τας, κατὰ τὴν προσαγὴν τοῦ Δαρείου. Ἐ-
πειτα παρεσιύαζον τὴν ἀπόδασον εἰς τὴν Ἀτ-
τικὴν, καὶ ἐβουλεύοντο, εἰς ποῖον μέρος εὐ-
γίνη ἢ ἀπόδασις. Ἔρχον δὲ καὶ τὸν Ἰππίαν
τὸν Πικιστρατίδην εἰς τὸν εὐλον, ἵνα κατα-
ρήσωσιν αὐτὸν τύραννον τῶν Ἀθηναίων. Οὗ-
τος τοίνυν συμβούλευσε, εὐγίνη εἰς τὸν Μα-
ραθῶνα ἢ ἀπόδασις, ὅπου εἶναι πιδίαι ἄρμο-
δίαι. διὰ τὸ ἵππιον, καὶ ὁ τόπος προσηυῆς
διὰ κρατόπειδον καὶ μάχην. Ὅθεν ἤρξαντο τοὺς
αἰχμαλώτους Ἐριτριεὶς εἰς τὴν πλησίον τοῦ
Μαραθῶνος νῆσον Λιγίλιαν, καὶ φρουρὰν εὐ-
τοὺς φυλάττει, ἔπειτα ἐξῆλθεν εἰς τὸν Μαρα-
θῶνα.

§. 5. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούοντες ταῦτα,

παρεσκευάζοντο μί βίαν, συναγρευτες και τους
 θείλους, και μόλις ήτοιμάσαν ενυία χιλιάδας
 στρατευμα. 'Ηλθον όμως και χίλιοι Πλαταιείς,
 εις τον Μαραθώνα, και ούτως έγινοντο δίκαι
 χιλιάδες. Διά ταύτην την βοήθειαν και προ-
 ουμίαν των Πλαταιίων, ότε ήγχετο ό Κήρυξ
 των 'Αθηναίων εις τους όρτους υπέρ ευδαιμο-
 νίας των 'Αθηναίων, ήλιγε και υπέρ των Πλα-
 ταιίων. Κυηργήτησαν όμως πρότερον και οι
 Αθηναίοι αυτούς. "Επεμψαν και εις την Λακε-
 δαιμόνα τον ήμεροδρόμον Ψιδιππίδην, δια
 βοήθειαν, και ήτοιμάσαν και εκείνοι δύο χι-
 λιάδας, αλλά δύν εδύνοντο να στρατευσασαι
 πριν της πανσελήνου, καιά τους νόμους αυ-
 τών· όθην περιέμεινεν την πανσελήνου. 'Ελθόν-
 τες ούν και οι 'Αθηναίοι εις τον Μαραθώνα,
 στρατοπέδευσαν εις τό τίμιον του 'Ηρακλείους.
 Στρατηγοί δέ τούτων ήσαν δίκαι, εις όφ' ήκέ-
 ρησεν φυλής, ήξών ήσαν ήπισημότατοι, ό Μιλ-
 τιάδης, 'Αριστιδης και Θιμιστοκλής, και ό
 Πολέμαρχος Καλλίμαχος. Ούτοι τοιδυν ε-
 δύντες τό πλήθος των Περσών ήδιχογνωμή-
 σαν, και ήθελόν τινες, να ήπιστρέψωσιν εις
 τάς 'Αθήνας, και να αυθίζανται άπό του τέ-

χρους. Ἄλλοι δὲ ἤθελον, νὰ πολεμήσωσιν ἐκεῖ, ὡν πρῶτος ἦτον ὁ Μιλτιάδης· ὅθεν κατήντησε τὸ πρῶγμα εἰς ψήφοφάριαν, καὶ ἐγένοντο ἰσάριθμοι αἱ ψῆφοι. Ἐπρίπεν ὁμῶς καὶ προσεβῆ εἰς τὸ εἶν μίρος καὶ ἡ ψῆφος τοῦ Πολεμάρχου ὑστέρων, κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ· ἐπειδὴ ἦτον καὶ ἐκεῖνος ἰσόψηφος τοῖς στρατηγοῖς. Εἰς ταύτην ὄρα τὴν περίστασιν ἤμελλε, νὰ κρίνῃ τὴν διαφοράν ἡ ψῆφος τοῦ Πολεμάρχου. Ὅθεν ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ Μιλτιάδης, καὶ εἰπὼν τὰ συμπίροντα, ὡς εἴρηται ἐν ταῖς βίαις αὐτοῦ, ἔπεισεν αὐτόν. Καὶ οὕτως ἐπεκυρώθη ἡ γνώμη τοῦ Μιλτιάδου. Ἦτον μὲν συνηθισμὸς νὰ διοικῆ ἕκαστος τῶν στρατηγῶν μίαν ἡμέραν ὅλον τὸ ἐστέμμα, ἀλλὰ διώρθωσαν καὶ τοῦτο οἰκονομικῶς, καὶ ἐδόθη ἡ στρατηγία τῆς μάχης εἰς τὸν Μιλτιάδην. Συνήργησε δὲ εἰς τοῦτο μάλιστα ὁ Ἄριστιδης.

Μάχη ἐν Μαραθῶσι, καὶ στρατηγὸς ὁ Μιλτιάδης, ὁ Μηδοκτόνος.

§. Ε'. Οἱ μὲν Πέρσαι ἐστρατοπέδωσαν εἰς τόπον ἰσχυρλίεσταιον, ἐν περιοχῇ διακοσίων

ραδίων, ἔχουτες πρὸς ἀνατολᾶς τὴν θάλασσαν· τὰ δὲ ἄλλα μέρη ἦσαν περικυκλωμένα μεθρηὺς ὡς τείχος. Τὸ δὲ μέσον ἦτον πεδῖος. Τὸ δὲ κράτευμα αὐτῶν ἦτον κατὰ μὲν τινὰς διακράσιων, κατ' ἄλλους δὲ ἑκατὸν χιλιάδων πεζῶν, καὶ δέκα Ἴππικῶν. Ὁ δὲ Μιλιτιάδης ἔχων δέκα χιλιάδας πεζῶν μόνον, ἀνεπλήρωσε τὸ ἔλλειπον διὰ τῆς φρονήσεως καὶ ἐμπειρίας. Παρίταξεν τὸ κράτευμα αὐτοῦ ἐκτὼ ράδιον ἑσπερίου τῶν Περσῶν, εἰς τὰς ὑπώρειας τῶν ὄρους, ἵνα ἔχη τὰ ὀπίσθην εἰς ἀσφάλειαν. Διξιόθην δὲ καὶ ἄριστόθην ἦσαν δένδρα πικνύτατα· ἔκρυψε καὶ πολλὰ δένδρα εἰς τόπους ἀρμοδίου, ἵνα ἔχη εἰς ἀσφάλειαν καὶ τὰ πλόγισμα, ἵνα ἐμποδιζῆται ἡ ὄρμη τοῦ Ἴππικοῦ, ἡ κύκλωσις τῶν κεράτων, καὶ τὸ διάσπασμα τῆς φάλαγγος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ κράτευμα αὐτοῦ εἶτον ἴκανον, ἵνα ἐκτείνῃ τὸ μέτωπον εἰς παραλληλισμὸν τῆς φάλαγγος τοῦ ἐχθροῦ, ἐπικύκλωσε μύρον τὰ κέρατα ἀμφοτέρωθεν, τὸ δὲ κέντρον ἀφήκεν ἀθύρματον, σκοπῶν, ἵνα κατασρατηγῆσθαι τὸν βέρβαρον. Τὸ μὲν διξιὸν κέρατα εἶχεν ὁ Πολέμορχος κατὰ τὴν συνηθειαν τῶν Ἀθηναίων· ἔπειτα ἦσαν κατὰ τῶν οἰφυλαί.

ἔχουσαι τοὺς κρατηγούς αὐτῶν· καὶ πρὸς τὸ κίετρον ἦτον ἡ Ἀντιοχίς καὶ Λευκίς φυλῆ, ἔχουσαι κρατηγούς τῷ Θεμιστοκλῆν καὶ Ἀρισείδην. Ἐπειδὴ ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἦτον τῆς Λευκίδος, ὁ δ' Ἀρισείδης τῆς Ἀντιοχίδος φυλῆς. Τὸ δὲ σφιστερόν κέρως εἶχον οἱ Πλαταιεῖς. Ὁ δὲ Μιλτιάδης ἔτρεχε πανταχοῦ διοικῶν τὴν παράταξιν. Τούτων δὲ οὕτω γενομένων, ἐβυσίασαν, καὶ ἐγίνοντο κελίεα τὰ Ἰερά. Τότε ὑπεσχίθη ὁ Καλλίμαχος, ἢ ὁ Μιλτιάδης, νὰ θυσιάσῃ τίσσεσ αἶγας εἰς τὴν Ἄρτεμιν, ὅσους Πέρσας φωνεύσωσιν (*). Τὸ δὲ μεταξὺ τῶν κρατειμάτων μεταίχμου νῆτον ἐπίτῳ καθίωσιν, ὡς εἶρηται. Παικνίσαντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι, ὤρμησαν πρὸς τοὺς Μήδους τρέχοντες καὶ ἐλαλαζοντες. Καὶ πρῶτοι τῶν Ἑλλήνων οἱ Ἀθηναῖοι ὤρμησαν τότε πρὸς αὐτοὺς μὲ σφιστεῖον ἀκίεσιον, καὶ καταρρόησιν ἀτήκευτος, μὴ ἔχοντες οὔτε Ἰακκίον, οὔτε ταξότας. Ἐπειδὴ πρότερον οἱ Ἕλληες ἐτρόμαζον, ὅτε ἤκουον μόνον τὸ ὄνομα τῶν Μήδων, καὶ ὅτε ἐδλίκεν τὰ πολυτελῆ ἐνδύματα αὐτῶν.

(*) Ὁμοῦ ἔγγλ. τίμ. Δ. 152.

β. ς. Ταῦτα δὲ ὁρῶντες οἱ Πέρσαι, εὐαύ-
 ζου, νομίζοντες, ὅτι περιφρόνησον οἱ Ἄθη-
 ναῖοι, καὶ τρέχουσιν οὕτω πρὸς αὐτοὺς, τόσοι
 ὀλίγοι ἔντες. Ἀντιτάχθησαν ὁμῶς καὶ αὐτοί,
 καὶ ἐμάχοντο πολλὴν ὥραν σφοδρότατα. Καὶ
 τὸ μὲν κέντρον τῶν Ἀθηναίων ἐκολπώθη εὐδύ-
 ματον ἔν, ὅπου εἶχον οἱ Μῆδοι τοὺς Πέρ-
 σας καὶ Σάκας, τοὺς ἀνδρειοτάτους καὶ ἔμπει-
 ροτάτους, καὶ ἐκαθύνειεν ὁ Θιμισσοκλῆς καὶ
 Ἄριστείδης. Ἐτάθησαν ὁμῶς γυναιῶες, καὶ ἐκώ-
 λυσαν τὸ διάσπαγμα τοῦ κέντρου, καὶ τῆς
 φελλοῦ. Τὰ δὲ κέρατα ἐνέκων ἀμρότερα,
 ὥς ἐτριψάν τὰ κέρατα τῶν Μηδῶν· καὶ τὸ
 μὲν δεξιὸν κατεσκόρπισαν εἰς τὰς παιδείδας·
 τὸ δὲ ἀριστερὸν διώκομενον, ἔπεισεν εἰς τόπον
 ἐλώδη, καὶ ἐκεῖ ἐγένετο μεγάλη ἡ σφαγὴ τῶν
 Περσῶν. Ἀφ' οὗ διεσκόρπισαν τὰ κέρατα, καὶ
 ἀπέκοψαν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ κέντρου, ἤνωσαν τὰς
 πείρουγας ἀπὸ τῶν, καὶ ἐπέτριψαν εἰς τὸ κέν-
 τρον, ὅπου ἠγώκοντο ἐνδοξῶς ὁ Θιμισσο-
 κλῆς καὶ Ἄριστείδης. Ἐγένετο τοῖσιν καὶ ἐν-
 ταῦθα μεγάλη ἡ σφαγὴ, ὥς ἐτάπησαν οἱ
 Μῆδοι εἰς φυγὴν πρὸς τὰ πλοῖα αὐτῶν. Οἱ δὲ
 Ἄθηναῖοι διώκοντες αὐτοὺς κατὰ πόδας, ἐρί-

υβισαν πολλούς, και τέλος εζητουν πυρ. να καύσωσι τα πλοια. Έλθουσιν και εκράτουν αυτά υπό της πρύμνης, ως εκράτησαν επτά εξ αυτών· επειδή οι Μηθαι έμβαιοντες εις αυτά, ως εδύσαντο, ερισγον κατα τάχος. Τότε ο Κοναχυρος αδελφός του ποητού Δισχύλου, έλαβεν από της πρύμνης την κρατηγίδα τρίτην, έν η ήτεν ο Δατις, και οι Μηθαι εκόψαν την χείρα αυτού με τον πίλεκον. Έκείνος όμως έλαβεν αυτήν με την άλλην χείρα· και απ' ου εκόψα και αυτήν, ιδούκασι με τοις οδόντας την τρίτην. Τότε εκόψαν και την κεφαλήν αυτού.

β. ζ. Ούτω τοιούτω οικηθίοντες και φυγόντες οι Μηθαι, ερήκαν πολλούς ελχμαλώτους, πήσαν την αποσκευήν και το κρατιόπιδον, έν ο ήτεν σπειρα και διάφορα πλούτη. Έκρευθήσαν δε των μιν Περσών εξ χιλιάδες και τετρακοσίοι, εν αύτοις και ο Παισερατιθής Ικπίης· άλλοι δε λίγουσι, ότι ολίγοι απέθανον υστερον έν τη Λήμνῳ. Των δε Αθηναίων εφωκώθησαν έκαστός έννομήκιστα δύο, και δύο κρατηγίδαι, ο Στρεΐλας και ο Παλιμαρχος Καλλίμαχος. Ούτες εόν ο Καλλίμαχος κατα-

τρυπηθείς ὑπὸ σπείρων βελῶν, ἀπέθανεν ὀρθίος
 ἰσάμενος. Διὰ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα ἐκείνῳ πλατέ-
 ται τοὺς Πέρσας, λέγουτας πρὸς τὸν Δαρίον·
 ὦ Δίαποτα, δια τί μαι ἔσειλεις νῦν πολεμήσω-
 μιν μὲ τοιοῦτον; παραδύξους ἀνθρώπους, οἱ
 ὅποιοι, ὅταν τοὺς θιώμεν, οἷον φεύγουσι,
 καὶ ὅταν τοὺς φυνύωμεν οἷον πίπτουσιν; *).
 Ἐπληγώθη δὲ καὶ ὁ Μιλτιάδης εὐλίχον τι. Ὁ
 δὲ Ἐπίζηλος τοῦ Μουραγάρου ἐτυρλώθη μα-
 χόμενος, ἀνευ τινὸς πληγῆς· καὶ τοῦτο ἔγραψεν
 Σαῦμα εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Ὁ δὲ Θίραϊππος,
 ἢ Κυαλλίας, ἔθραυσεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἵνα
 ἀνυγγίλῃ τὴν νίκην, καὶ εὐλαῖαν ἐκεί, τούτου
 μόνον εἶπε· Χαίρειτε καὶ χαίρομεν· ἔπειτα ἔ-
 πεισε καὶ ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ κόπου.

§. η'. Οἱ δὲ Μῦθοι λαβάντες τὴν φρουρὰν
 καὶ τοὺς Ἐρετριεῖς ἐκ τῆς Διγυλίας, περιέ-
 πλυσαν τὸ Σούνιον, ἵνα προκαταλάβωσι τὰς
 Ἀθήνας, πρὶν εἰλθῆ τὸ κράτευμα ἐκ τοῦ Με-
 ραθῶνος. Ἠρίθη δὲ λόγος, ὅτι οἱ Ἀλεξανδρι-
 οῦνται ἐκάλεσαν αὐτοὺς, οἷτως ἴσαν γὰρ
 μεγάλη τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ Ἀλεξανδρῶνος.

*) Ἀγθολογ. τίμ. Β. 404.

ἀπογένου τοῦ Νίσορος κριταγόμενοι 9). Ὁ Ἡ-
 ρόδοτος ὁμῶς εἰς πίσυραι τοῦτο τὸ ἀσύμφω-
 νον μὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῶν, οἵτινες μισοτύ-
 ραννοι ὄντες, εἰδὼς ἔλασαν πρότερον ὑπὸ τῶν Πει-
 σιστρατιδῶν. καὶ τέλος αὐτοὶ ἐπολέμησαν τοὺς
 Πεισιπρατίδας λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, καὶ ἐξωλό-
 θρισαν αὐτούς. Ἔπειτα δὲ πῶς ἤθελον εὐ-
 προδύσασαι τὰς Ἀθήνας, καὶ εὐ δεχθῆσαι πάλιν
 τύραννον τὸν Ἰππίαν; Τοῦτο δὲ μαθὼν ὁ
 Μιλτιάδης, εὐρῆκε τὴν Ἀντιοχίδα θυλήν, καὶ
 τὸν κρατηγὸν αὐτῆς Ἀρκεσίδημ εἰς τὸν Μαρμα-
 θῶνα, εὐ φυλάττει τοὺς εἰχμαλώτους καὶ τὰ
 λάφυρα. Αὐτὸς δὲ λαθῶν τὰς ἐντὶς φυλαίς,
 ἐτραξεν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ φθάσας εἰς μίαν
 ἡμέραν, ἐκρατοπέδυσεν ἐξωθῆναι τῆς πόλεως
 εἰς τὸ Ἴερον τοῦ Ἡρακλείου Μυρόσσοις καλεῖ-
 μενον. Ἐβραὴ καὶ τοῦτο θαυμαστὸν κρατηγῆ-
 μα τοῦ κρατηγῆ· οἷον τὸ πρῶτ' ἀπεχώρησεν
 εἰς τὸ Ἴερον τοῦ Ἡρακλείου, καὶ ἐκρατοπέ-
 δυσεν τὸ ἱεῖον πάλιν εἰς Ἴερον τοῦ Ἡρακλείου,
 ποῖον φθάσασιν οἱ Μῆδοι εἰς τὸν Φαλαγγίαν.
 Ἐλθόντες δὲ ὑπερῶν, καὶ μακρότερος, ὅτι ὁ

9) Ὁμοίως καὶ τὸ ἐν Ἰστορίαις.

Μηθρακτόνος Μιλτιάδης ἔρθασιν εἰς τὰς Ἀθηνας, ἐτάθησαν ὀλίγου ἔξωθεν τοῦ Φαληρέως, ἔπειτα ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Μύκονον, καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἔπειτα προσεκόμισαν τοὺς Ἑρετριεῖς τῷ Δαρείῳ. Ὁ δὲ Δαρεῖος πρότερον μὲν ἐμαίνετο κατ' Ἀθηναίων καὶ Ἑρετριέων, τότε δὲ ἰδὼν αὐτοὺς, οὐδὲν ἄλλο εἶπεν, ἀλλὰ εὐὰ κατοικήσασιν εἰς τὴν Κισσίαν χώραν τῆς Περσίας. Ἐλαβον δὲ αἰχμαλώτους ἑπταποσίδους ὀγδοήκοντα ἐκ τῆς Ἑρετρίας· ἀλλ' εἰς τὰ Σουῶσα ἔθρισαν μόνον τετρακκοσίους, ἐν οἷς ἦσαν καὶ δέκα γυναῖκες μόνου. Οἱ δὲ ἄλλοι ἀπίθανον ὑπὸ τῆς κακοπαθείας εἰς τὸν ὄρομον Ἴουε δρυγον καὶ τινας. Ῥαῶζοντες δὲ ἐν τῇ Κισσίᾳ μέχρις ἐπὶ Ἡροδότου, φυλάττοντες καὶ τὴν γλῶσσαν τὴν Ἑλληνικὴν.

§. 9. Μετὰ δὲ τὴν πανσέληνον ἦλθον καὶ οἱ Σπαρτιάται δύο χιλιάδες εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῆς Σπάρτης, ἵνα προσθάσωσι τὴν μάχην. Μαθόντες δὲ τὸ τέλος, ἤθιλον εὐὰ ἰδοῦν τοὺς Μινθούς, ἐπειδὴ οὐκ εἶδον ποτὲ τοιοῦτους. Ἦλθον τοίνυν εἰς τὸν Μαραθῶνα, καὶ ἰδόντες αὐτοὺς, ἐθαύμασαν· ἔπειτα ἐπαινίσαντες τοὺς Ἀθηναίους, ἀνεχώ-

ρησαν. Τοιοῦτον τέλος ἔλαβε καὶ ἡ τρίτη ἐκ-
 ρατεία τῶν Περσῶν, καὶ ἡ ἐν Μαραθῶν μάχη,
 τὸ πρῶτον καὶ κάλλιστον ἔργον τῶν Ἀθηναίων
 κατὰ βαρβάρων, ἐνθα μετεχειρίσθησαν τέχνην,
 φρόνησιν, σὺνδρίαν, καὶ ἀροδίασ ἀπερίγρα-
 πτον. Ἐδείξαν τὴν Ἑλληνικὴν ἀρετὴν πρὸς
 τοὺς βαρβάρους. Ἐρόδησαν αὐτοὺς, καὶ ἐνε-
 ψύχωσαν τοὺς Ἕλληνας. Ἐπιτύθει ἤρξαντο
 θάρρειν οἱ Ἕλληνες κατὰ βαρβάρων, καὶ κα-
 ταρονεῖν τὸ πλῆθος καὶ τὴν πλουσίλειαν αὐ-
 τῶν. Καὶ τέλος ἐγένοντο ἐλευθερωταὶ τῆς Ἑλ-
 λάδος. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἐκκρατεία ὑπέταξεν ὁ
 Δάκις τὰς Κυκλάδας νήσους, ἐξηνθραπόδιαις
 τῆν Ἐπίρριαν, ἦλθε καὶ μέχρι τοῦ Μαραθῶ-
 νος *). Ἐγένετο εἰς τὴν μάχην αὐτὴ τῇ εἰκοστῇ
 ἐνάτῃ Σεπτεμβρίου, πρὸ γρ. 470.

(*) Ἐπίρρι. Ἐκρ. Πλούταρχ. Ἀρετῆ. καὶ Δέξ.
 Ἀθην. Παιονικ. Ἀττικ. Αἰ. Κορινθ. Πέπ. ἐν Πρ
 Νάτινδ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Τετάρτη, μεγάλη, και τελευταία
 έκστρατεία τῶν Περσῶν κατὰ τῆς
 Ἑλλάδος, και στρατηγὸς ὁ Ξέρ-
 ξης Βασιλεὺς τῆς Περσίας.

§. α'. Μαθὼν ὁ Δαρείος τὴν δυστυχίαν τῆς
 προειρημῆνης ἐκστρατείας, δὲν ὠργίσθη τόσον
 διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ, ὅσον
 διὰ τὴν ἐμπειρίαν και ἀροβίαν τῶν Ἀθηναίων,
 οἱ ἦς ἀπίφυγον τὴν τιμωρίαν· ὅθεν ἀπορροί-
 σασ ἐὰ στρατεύσῃ αὐτὸς, ἐπέμψα πανταχοῦ προ-
 ραγὸς, ἐὰ ἐτοιμάσῃσι στρατεύμα, ἵππους,
 πλοῖα, τροφάς, και πάντα τὰ ἀναγκαῖα τῆς
 ἐκστρατείας. Τόσον δὲ θρασκευῶς και ἐνεργητι-
 κῶς ἐγίνετο ἡ παρασκευή, ὥς ἐκινεῖτο και
 ἐτεράτευτο τρεῖς χρόνους ἡ Ἀσία. Ἐπειδὴ τὸ-
 τε οἱ Πέρσαι ἐξουσιάζον σχεδὸν πᾶσαν τὴν
 ἐγνωσμένην Ἀσίαν, και τὴν Αἴγυπτον, και
 μέρος τῆς Αἰθιοπίας. Ἐτοιμασθέντων δὲ πᾶ-
 των, ἀπεσάτησαν ἡ Αἴγυπτος τὸν τέταρτον χρό-
 νον (α), και ἦταν ἀνάγκη, ἐὰ διαμερίσῃ εἰς

(α) πρ. κρ. 486.

δύο μέρη τῆν δύναμιν. Κατὰ τοὺς Περσικὰς νόμους, ἔπειτα ἡ διαδοχὴ διαδοχῶν πρωτότου, ἔπειτα ἡ εἰσαγωγή. Ἡ δὲ διαδοχὴ ἐγένετο ἀμφιλογῶς· ἐπειδὴ ἐγέννηται πρῶτον βασιλεύσῃ τρεῖς υἱοὺς· ἕνα τῆς πρώτης γυναίκος θυγατρὸς τοῦ Γωθρίου, καὶ πρωτότοκος τούτων ἦτον ὁ Ἀρτοβαζόνης. Ἐπειτα δὲ ἐγέννηται βασιλεύων ἄλλους τέσσαρας ἐκ τῆς Ἀιόσσης θυγατρὸς τοῦ Κύρου, ὧν πρωτότοκος ἦτον ὁ Σίρξης. Ἐξείασαν τοίνυν οἱ δύο πρωτότοκοι δικαιολογούμενοι, ὁ μὲν, ὅτι ἦτον πρεσβύτατος πάντων· ὁ δὲ Σίρξης, ὅτι ἦτον ἐγγονὸς τοῦ Κύρου· ὡς ὁ Δαρίος ἦλθεν εἰς ἀπορίαν. Τότε συνεδούλευσεν ὁ Δημόκριτος τοῦ Σίρξης, καὶ εἶπεν, ὅτι εἰδὼν μὲν ἐγέννησεν ὁ Δαρίος ἰδιώτης ὧν, ἐμὲ δὲ, βασιλεύων. Τοῦτο τοίνυν εἰπὼν, εἰέρδης τὴν κρίσιν. Ὁ δὲ Πλούταρχος λέγει ἄλλως τοῦτο. Τοῦτου δὲ γινομένου, περιεκυβάζετο ὁ Δαρίος καὶ εἰσαγωγή. Ἄλλ' ἀπίθων λαπούμενος (α), ὅτι δὲν ἐφθασεν, οὔτε τὴν Αἴγυπτον καὶ ὑποτάξῃ, οὔτε τοὺς Ἀθηναίους καὶ τιμωρήσῃ.

(α) Πρ. κτ. 485.

§. β'. Παραλαβὼν δὲ ὁ Ξέρξης τὴν ἀρχὴν, ἐσπευθεὶς νὰ ὑποτάξῃ τὴν Αἴγυπτον μόνου, περὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων δὴν ἐφρόντιζεν. Ὁ Μαρδόνιος ὅμως παρεκίνησε αὐτὸν ἀδιακόπως κατὰ τῆς Ἑλλάδος, λίγων, ὅτι εἶναι χώρα εὐφορος, ἔχουσα καὶ διάφορα δένδρα καρποφόρα, καὶ ἄλλα πολλά, καὶ τέλος εἶναι ὠφέλιμος πρὸς τὴν Περσίαν. Ἐν τούτοις δὲ παρεκίνησε αὐτὸν καὶ οἱ Πεισιρατίδαι. Ἔτι δὲ καὶ οἱ Ἀλευαδαὶ βασιλεῖς, τῆς Θεταλικῆς Λαρίσσης, σύμφωνοι ὄντες μὲ τούτους Πεισιρατίδας, ἐπιμψαν πρεσβίαν πρὸς αὐτὸν, λίγωντες τὰ αὐτά. Ἔτυχε δὲ εἰς τὰ Σούσα τότε καὶ ὁ Ἀθηναῖος Ὀνομάκριτος, ὁ χρησιμολόγος καὶ ἐξηγητὴς τῶν χρησμάτων τοῦ Μουσαίου, καὶ ἔπεισαν αὐτὸν οἱ Πεισιρατίδαι, νὰ χρησιμολογῇ πρὸς τὸν Ξέρξην, ὅτι εἶναι πιπρωμένον, νὰ γεφυρώσῃ τις Πέρσης τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ νὰ διαδιδάσῃ πολὺ ἐστίμιμα Περσικὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ταῦτα τοῖσιν καὶ ἄλλα τοιαῦτα λέγοντες, ἔπεισαν τὸν Ξέρξην. Ὅθιν ἀφ' οὗ ὑπέταξε τὴν Αἴγυπτον (α), ἐκάλεσεν εἰς σύνοδον τοὺς πρῶ-

(α) πρ. κη.484.

κρίτους τῶν Περσῶν, καὶ εἶπε τὴν περὶ τῆς Ἑλλάδος γνώμην αὐτοῦ, λίγων ἄμα καὶ τὰ εἶτα, καὶ ὑποσχόμενος ἀμοιβάς. ἰὰν ὑπακούσωσι προθύμως εἰς τοῦτο. Ἐπειτα ἐζήτησε καὶ τὴν γνώμην ἑκάστου. Τότε ἤρξατο πάλιν ὁ Μαρδόνειος, καὶ εἶπεν ἄλλα τε πολλὰ, καὶ ὅτι ἡ ἄλυσις τῆς Ἑλλάδος εἶναι εὐκολός, ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες οἶν εἶναι ἱκανοὶ, καὶ ἀντιπαροταχθῶσιν εἰς τὴν δύνωμιν τοῦ βασιλείως, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἐπειδὴ δὲ ἐσιώπων οἱ ἄλλοι, εἶπε μετὰ τούτου ὁ Ἀργεσθάνος ἀδελφὸς τοῦ Δερσίου, καὶ παύσῃ τοῦ σκοποῦ τούτου, καὶ καὶ μὴ πεῖθῃται εἰς τοὺς λόγους τοῦ Μαρδονίου, ἀλλὰ καὶ τροχασθῆ, ὅτι μένον οἱ Ἀθηναῖοι εὐίκεσαν τοσεῦτον κράτειμα. Ἄρ' οὐ δὲ προέειπεν ὅλα, ὅσα ἔπαθιν ὁ Πέρξης ὑπερον, εἶπε καὶ τοῦτο· ἐνθυμοῦ, ὅτι οὕτω συνεδούλιον καὶ τὸν πατέρα σου, καὶ μὴ κρατεύσῃ κατὰ Σκυθῶν, καὶ οἶν ὑπήκουσιν, ὅπως ὑπερον μετινόησιν. Στοχάσου δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι εὐαίνοι ἦσαν Σκύθαι, καὶ οὕτοι Ἕλληνες. Δὲν ἐπίσθη ὅμως ὁ Πέρξης, ἀλλ' ἐπιρῶσαι τὴν ἐκστρατείαν, καὶ περιπέτεζεν αὐτὴν εἰς τέσσαρας χρόνους μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Ἀθη-

του. Ὁ δὲ Δημάρατος μάθων τὴν βίβλιν ἀπόρασιν αὐτοῦ, ἔγραψεν αὐτὴν μουσικῶς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ ἐκείνοι ἐκοινολόγησαν αὐτὴν πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας.

§. γ'. Παρασκευαζόμενοι τοίνυν ὁ Πέρσης, ἐπεμψε πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, καὶ συνειρώνησε συμμαχίαν, ἵνα πολεμήσωσιν ἐκείνοι συγχρότως τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Ἕλληνας, ὥστε καὶ μὴ δυνηθῶσι καὶ πέμψωσι βοήθειαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅθεν οἱ Καρχηδόνιοι ἠτοίμασαν εἰς τρεῖς χρόνους τριακοσίας χιλιάδας εἰσπρατῶν, καὶ πολλὰς τριήρεις, μὲν τὸ χροαίου τοῦ Πέρσου. Ἐπειτα ἐπεμψεν ἐπιστάται, καὶ γεφυρώσασιν τὸν Ἑλλησπόντον, καὶ Στρυμόνα, καὶ σκάψασιν καὶ τὴν πολυθρύλλητον διόρυγαν εἰς τὸν Ἰσθμὸν τοῦ Ἀθῶνος. Τούτων οὖν τῶν δύο ἔργων ἐπεμψε δύο ἐπιστάται, τὸν Ἀρταχάειν υἱὸν τοῦ Ἀρταίου, καὶ τὸν Βουβάρην τοῦ Μεγαβάξου. Οὗτοι δὲ πρῶτον μὲν ἐγεγύρωσαν τὸν Στρυμόνα, ἔπειτα ἦλθον εἰς τὴν Ἀκαίαν. Τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου ἦσαν ἄλλοι ἐπιστάται. Ὁ Ἰσθμὸς τοῦ Ἀθῶνος εἶπερ ἐκείνηταις πληγείην τῆς τότε πόλεως Σάουης, καὶ τῆς Ἀκαίης τοῦ νῦν Ἰερισσοῦ, ὡς πάλαι

ὥρας μακρὰν τῶν Σταγείρων, ὅπου φαίνονται ὅτι τὰ λείψανα τῆς διώρυγος, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐνθυμοῦνται ἔτι κατὰ παράδοσιν τὸ ἔργον, ἢ ἐξ ἰσορίας. Ἔσωθιν δὲ τοῦ Ἰσθμοῦ ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Ἄθωνος, ὅπου εἶσι ἤδη τὰ μοναστήρια τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἡσυχαστήρια πόλεις· Δίον, Ὀλόρυξος, Ἀκρόθων, Θύσσοι καὶ Κίλιωναί. Τούτων οὖν τοὺς ἐγκαταλείπουσιν, καὶ τῶν ἄλλων πλεονεξείρων πόλεων, συναζαντες οἱ ἐπιστάται, ἔσκαπτον τὴν διώρυγα τρεῖς χρόνους· ἐπειδὴ τρεῖς χρόνους πρὸ τῆς ἐκτελείας ἐπέμνησαν. ἔχον ἄμυτον καὶ πολλοὺς Φοίνικας. Ἐγένετο δὲ τόσον πλατύτερα, ὥστε διίστασθαι δύο τρίτην παραλλήλως. Ὁ σκοπὸς τοῦ Πέρσου περὶ τῆς διώρυγος ἦτον, εὐφραδίῃ τοὺς Ἕλληνας ἴσως· ἢ τῷ ἔντι ἰσχυροῦσθαι εὐφραδίῃ τὸν Ἄθωνα διὰ τὴν δυσυχίαν τοῦ Μαρδοῦνιου.

§. δ. Ἐν ᾧ γίνονται ταῦτα, σιωπῶνται τὸ μὲν πικρὸν ἐράτημα εἰς τὰ Ἐρρίτια τῆς Καππαδοκίας, ὃ δὲ ῥόλος εἰς τὴν Φώκιαν καὶ Ἑύμησιν τῆς Αἰολίδος. Ἐκείτω κατέβη καὶ ὁ Πέρσης τὸ φησὶ ἰσχυρὸν εἰς τὰς Σέρδας (α), ὅπου

(α) Πρ. κτ. 450

ἦλθε καὶ τὸ περσικὸν κράτειμα. Ἐκείθιν δὲ ἐπέμψε κήρυκας εἰς πάσαν τὴν Ἑλλάδα, νὰ ζητήσῃσι γῆν καὶ ὕδωρ, καὶ νὰ παραγγείλωσιν, ἵνα ἐτοιμάσῃσι τροφὰς διὰ τὸ κράτειμα, καὶ δεῖπνα δὲ αὐτοῦ καὶ διὰ τοὺς στρατηγούς αὐτοῦ. Μόνον εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὴν Σπάρτην δὲν ἐπέμψε κήρυκας, ἐπειδὴ ἐφοίτησαν τοὺς ἄλλους τοῖ Ἀσρείου πρότερον. Ἐμείθε τοῖων εἰς τὰς Σάρδεεις ὅλον τὸν χειμῶνα, ἕως οὗ ἐγεφυρώθη ὁ Ἑλλήσποντος, ἰσκάρη καὶ ἡ διώρυξ. Ἐπειτα ἀναξυύξας τὴν ἀνοιξίαν πανκρατῖα, ἦλθεν εἰς τὴν Τρωάδα, καὶ ἀνέβη εἰς τὴν ἀκρόπολιν τοῦ Πριάμου Πέργαμον καλουμένην, ἵνα θεωρήσῃ αὐτήν. Ἐρωτήσας δὲ περὶ πάντων, καὶ θεωρήσας πάντα, ἰθυσίασε Χιλιόμδην εἰς τὴν Ἰλιάδα Ἀθηναῖον. Ἀφ' οὗ δὲ συνῆλθον ὅλον τὸ κράτειμα περὶ τὸν Σκάμανδρον ποταμὸν, καὶ ἔρξαντο πίνειν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα, ἐξηράνθη ὁ Σκάμανδρος. Ἐκράτειε δὲ μὴ τοιαύτην παροῖταξιν. Πρῶτον ἐπορεύοντο οἱ σκυροφόροι καὶ τὰ ὑποζύγια. Ἐπειτα πᾶν τὸ κράτειμα ὅλων τῶν ἐθνῶν μεμιγμένον· εἶτα ἤρχοντο χίλιοι Ἴππεῖς ἐκλεκτοὶ τῶν Περσῶν. Μετὰ δὲ τοίτους χίλιοι λοχχοί

φόροι ἐλλείκτοι, ἔχοντες τὰς λόγχας ἀνατί-
 τραμίνες πρὸς τὰ κάτω· ἔπειτα ἦσαν οἵκα
 Ἴπποι Νύσσαιοι, πολυτελέστατα κτερομημί-
 νοι, καὶ ὕψερου ἤρχετο τὸ Ἴσρον ἄρμα τοῦ
 Διός, ἐλκόμενον ὑπὸ δύο λευκῶν Ἴππων· ὁ
 δὲ ἠνίοχος ἠκολούθη πιζός, κρατῶν ὀπισθεν
 τοὺς χαλκούς· ἐπειδὴ εἰς τοῦτο τὸ ἄρμα δέν
 ἐκώθητο ποτὶ ἄνθρωπος. Τοιαῦτα ἔχουσι οἱ
 τὰ Ἀσσιακὰ ἴθνη. Ἐπειτα δὲ ἤρχετο ὁ Ζίρ-
 ζης ἐφ' ἄρματις ἐλκόμενον ὑπὸ Νύσσαίων Ἴπ-
 πων. ἠνίοχος δὲ αὐτοῦ ἦεν ὁ Πατιρόμρις
 υἱὸς τοῦ Ὀσάνου. Μαιὰ δὲ τοῦτον ἠκολούθη
 ἄλλη τοιοῦτή περὶ τῆς πλείονος ἀνθρώπων.
 Παρίπλις δὲ ὡσαύτως καὶ ὁ Σόλος. Ἐλθὼν
 οὖν εἰς τὸν Ἑλλησποντον, ἔνθα περιεβόησαν
 οἱ Ἀθυδινοὶ, κατὰ τὴν πρῶτην αὐτοῦ. Θρό-
 νου ἄθιμον ὑψηλόν, ἐπί τινος λόφου, ἐκείθη-
 σεν εἰς αὐτόν. Θεωρήσας δὲ τὸ κράτεμα αὐ-
 τοῦ καὶ τὸν εὐχρον, καὶ ἰδὼν τοῦ Ἑλλησπον-
 του πλήρη πλοίων, καὶ τὰς πεδισθὰς πλήρεις
 κρατεροτάτων, ἐμακρόρισεν ἑαυτὸν, ἔπειτα ἰδέ-
 κρισεν, ἐνθυμούμενος τὸ βραχὺ τοῦ βίου, καὶ
 λυπεύμενος, ὅτι δέν εἴηαι μακρόβιος, οὐκ ἐπα-
 λαμβάνη τὰ καλά ταύτης τῆς εὐδαμονίας.

Ἐγίνετο δὲ ἐκεῖ καὶ γύμνασμα τοῦ εἴλου,
καὶ εὐίκεσαν οἱ Σιδόνιοι.

§. ε'. Ἐν τούτοις δὲ ἐγεφυρώθη ὁ Ἑλλή-
σποντος, ὅπου ἐδούλευον Φοίνικες καὶ Αἰγύπ-
τιοι, μεταξύ Ἀδύου καὶ Σησοῦ, εἰς τὸ ερ-
νώτατον μέρος, ἵνα εἴηαι τὸ πλάτος ἐπιτά-
ραδίων. Συνίδη ὁμῶς ἀνεμος σφοδρὸς, καὶ
διέλυσε τὰ συνδεδεμένα πλοῖα, ὥςτις διεσκορ-
πίσθησαν, καὶ διελύθη ἡ γέφυρα. Ὄθεν ἀγα-
φακίνας ὁ Πέρξης, ἐρρίψεν εἰς τὸν Πόντον
ἓν ζεύγος σίδηρα, ἵνα θουλώσῃ καὶ αὐτὸν διὰ
τὴν ἀπειθειαν. Ἐπειτα ἐκίλευσε, καὶ διέρωσε
τὸ ὕδωρ αὐτοῦ μὲ μάστιγας, ἐπειλοῦντες καὶ
ὑβρίζοντες. Καὶ οὕτως ἐτιμωρήθη ὡς ἀπειθεῖς ὁ
Ἑλλήσποντος μὲ τριακοσίους μαστιγμοὺς ἀδί-
κως. Ἐπειδὴ δικαίῳ λόγῳ ἔπρεπε καὶ δείρη τὸν
ἀνεμον, τὸν αἴτιον τοῦ κακοῦ, καὶ οὐχὶ καὶ τι-
μωρῆ τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ καὶ φοβερῆ καὶ κό-
ψη καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἄθωνος. Κατεκτύπησε
ὁμῶς ὑπερὸν γέφυραν διπλὴν, καὶ ερεωτίραν,
καὶ ἐπίρασε διὰ τῆς μᾶς τὸ κράτευμα, καὶ
διὰ τῆς ἄλλης ἡ ἀποσκευῆ. Διέβαινον δὲ ἀ-
διακόπως ἐπιὰ ἡμέρας, καὶ τελευταῖος διέδη
ὁ Πέρξης. Ἐκείθεν δὲ ἐρχόμενος διὰ τῆς Θρη-

κιῆς Χερσονήσου, ἐξήρασε καὶ τὸν Μίλας ποταμὸν. Ἐπειτα διαβὰς τὴν Αἴνον, ἐστρατοπέδευσε εἰς τὸν Δορίσκον, ὅπου εἶνα: πικρίας τῆς Θράκης παραθαλασσίαι, καὶ ἄρμοδιωτάτη εἰς στρατόπεδον τοσούτου στρατοῦ. Ἐκεῖ ἦτον καὶ φρούριον, καὶ φρουρὰ Περσῶν, ἐκ τῶν πραίτερον ἐκστρατευῶν.

§. 5. Ἐκεῖ τοίνυν ἐθεώρησε, καὶ ἐμέτρησε τὸ κράτευμα οὕτω. Συνήθροισεν εἰς ἓνα διάστημα τόπου δίκαι χιλιάδας ἀνθρώπων, ἔπειτα φράξας τὴν περιοχὴν ταύτην, μετοχειρίσθη αὐτὴν μέτρον δίκαι χιλιάδων ἀνθρώπων. Οὕτω τοίνυν μετρήσας τὸ κράτευμα ἔλεγε κατὰ ἴσθη ὡς εἶπεν μὲ τὸ κελύειν, εἶπε τὸ μῖν τῆς ξηρᾶς ἑκατὸν ἐβδομήκοντα μυριάδων· ὃ εἶεν ἐν μιλιούσιον καὶ ἑξακκοσίαι χιλιάδας. Ἦσαν δὲ τὰ ἐξῆς ἴσθη ἐν τῇ ἐκστρατεία ταύτῃ.

Ἔθνη

Ἀσσυρίαι

Ἄρτοι

Ἀραβιοὶ

Αἰθίοποι

Στρατηγὸι αὐτῶν.

Ὀτάστης.

Σουάρης.

Ἀρούρης τοῦ Δαρείου.

	Στρατηγοὶ αὐτῶν.
Ἔθνη.	
5 Ἀρμένιοι Φρύγες	} Ἀρτόχμης γαμβρὸς τοῦ Δαρίου.
Ἀλαροῖδοι Σάσπειρες	} 5 Μασίσιος τῷ Σιρομίτρου.
Πάκτριαι	} Ἰρσάπης τοῦ Δαρίου.
10 Σοκαιοὶ Βιθυνοὶ Γαυδάριοι, Ἰνδοὶ Διόλοποι	} Βασισάκης τῷ Ἀρταβάνου. Ἀρτύριος τῷ Ἀρταβάνου Φαρναζάθρης.
25 Κασπιοὶ	} 10 Ἀριόμαρδος τοῦ Ἀρτυ- ρίου ἀδελφός. Ἰλιάρης τοῦ Ὀτάου. Μασσάγης τοῦ Ὀαρζου.
Πέρσαι Λέδαι Λίγυες Μασιουθυσσοὶ	} Γωβρύας τοῦ Δαρίου.
20 Σύροι Λυδοὶ Μυσοὶ	} Ἀρταβέρνης (α).

(α) Ὁ στρατιώτης πρότερον εἶς τῶν Μερδακίων μετὰ τοῦ
Δαίου.

	Ἔθνη	Στρατηγοὶ αὐτῶν.
	Λακόνες	} 15 Βαδρῆς τοῦ Ἰξάνου.
	Μιλῆσιαι	
25	Μυθῶσι	Τυράνης.
	Μυκοί	} Ἀρσπίνης τοῦ Δαρείου.
	Οὔτιαι	
	Μόσχοι	} Ἀριόμενος τοῦ Δαρείου, υἱός.
	Τιβερηνοί	
30	Μακρῶναι	} Ἀρταύκης (α).
	Μασιτωνοί	
	Μάροι	} 20 Φαραυδάτης.
	Κόλχοι	
	Πέρσαι	Ἰσάνης
35	Πέρδοι	} Ἀρτάβαξος.
	Χορᾶσμοι	
	Πάκτιοι	Ἀρτίστης.
	Παριαῖοι	Σιρομίρης τοῦ Οὐλοῦ ζου (β).
	Παργαῖοι	} 25 Δῶτος τοῦ Μεγαρίδου.
40	Ματινοί	

(α) Τῶντων ἐκείνων ἕκαστος εἶς ἄνθρωπος.

(β) Τῶντων τὸν Οὐλοῦν ἐκείνου εἶς ἄνθρωπος, ὅς ἐστιν ἄλλος ῥηθῆσται.

Ἔθνη.	Στρατηγοὶ αὐτῶν.
Σουδιανοὶ	Ἀζάνης.
Ἰριανοὶ	Μεγάπαυος.
Σαράγγαι	Φερειδάτης τοῦ Μεγα- δάζου.

Νησιῶται τῆς

Ἐυθράς θά-

44 λάσσης.

29 Μαρδόντης τοῦ Βα-
γαίου (α).

Ταῦτα ἄρα τὰ ἔθνη συνεκρότουσιν τὸ περὶ τὸν
ἐσρατεύμα (β). Ἀρχιστράτηγοι δὲ τούτων ἦσαν
ἕξ· ὁ Μαρδόνιος τοῦ Γωδρύου· ὁ Τριταν-
ταίχμης τοῦ Ἀρταβάνου· ὁ Σμερδομένης τοῦ
Ἰοτάου· ὁ Μασσίσης τοῦ Δαρίου· ὁ Γέργης
τοῦ Ἀρίζου· ὁ Μεγάθυκος τοῦ Ζωπύρου· πάν-
τες Πέρσαι καὶ συγγενεῖς τοῦ Σέρξου. Εἶχον
δὲ οἱ Πέρσαι δέκα χιλιάδας ἐσρατεύμα ἐκλεκ-
τῶν ἀθόντων καλούμενον, ἐπειδὴ ἀνεπληροῦ-

(α) Οὗτος ἐφωσέθη ὑστερον ἐν τῇ ἐν Μικράῃ
μάχῃ.

(β) Μόνον τοὺς Ἑβραίους δὲν ἀναφέρει ὁ Πρόδοτος,
ὅστις ἀνεμολογεῖ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν· ἀλλ' ἀναφέ-
ρει μόνον τοὺς Φοίνικας ἐγκαταλείβων τῆς Παλαι-
στίνης, καὶ τοὺς Συρίους.

το πάντοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποθησακέντων. Τούτων δὲ στρατηγὸς ἦτον ὁ Ἰθάρης. Τὸ δὲ Ἴππικόν ἦτον ὀγδοήντα χιλιάδες, καὶ δύο Ἴππαρχοι αὐτοῦ· ὁ Ἀμομθρης, καὶ Τίθαιος, εἵτινες ἦσαν ἀμφότεροι υἱοὶ τοῦ Δάτωος τοῦ νικηθέντος εἰς τὸν Μαραθῶνα. Ἦτον μὲν καὶ τρίτος Ἴππαρχος ὁ Φαρνούχης· ἀλλ' ἔμεινεν εἰς τὰς Σάρδεις, ἐπειδὴ ἔπισεν εἰς τοῦ Ἴππου, καὶ κατήντησεν εἰς φθίσιν. Οὗτος ἦτον ὁ πεζικὸς στρατὸς μέχρις ἐνταῦθα, ἐκτὸς τῶν σκευοφόρων, καμηλῶν, ἀρμάτων, θεραπείας, παλλακίδων, καὶ τῆς ἄλλης Ἀσιατικῆς πολυτελείας τοῦ βασιλείως καὶ τῶν στρατηγῶν.

§. ε'. Ὁ δὲ εὐλος εὐρέθη ὑπὲρ τὰς χιλίας τριῆρεις, τὰς ὁποίας παρσκευάσαν τὰ ἕξ ἔθνη.

Ἔθνη.	Ἀριθμ. τριηρ.	Ναύαρχ.
Αἰγύπτιοι	200	Μάπης Τύριος
Φοίνικες καὶ οἱ		
Σύριοι τῆς Παλαις.	300	Τετράμνησος Σιδώνιος
Κύπριοι	150	Γόργος καὶ Τιμώνναξ.
Κίλικες	100	Συώνισις.
Πάμφυλοι	30	
Λύκιοι	50	Κυβερκίσκος.

Ἔθνη.	Ἀριθμ. τριήρ.	Ναύαρχ.
Δωριεῖς τῆς Ἀσίας	30	
Κάρεις	10	Ἰστιάτος, Πίγρις καὶ Δαμασίθυμος.
Ἴωνες	100	
Νησιῶται τῆς Ἴων.	17	
Αἰολεῖς	60	
Ἑλλησπόντιοι (α)	100	
Ἀλικαρνασσιεῖς	5	Ἀρτεμισία.

Τούτων δὲ μόνον οἱ στρατηγοὶ ἀναφέρονται· ἀλλ' οὗτοι ἠκολούθηον ὡς δούλοι μᾶλλον, ἕκτος τῆς Ἀρτεμισίας, ἣτις εἶχε πολλὴν παρρησίαν πρὸς τὸν Εἰρξην, εἶπε καὶ πολλὰς ὀρθὰς γνώμας εἰς τὰ συμβούλια αὐτοῦ. Εἶχε καὶ τὰς ταχυτάτας τριήρεις καὶ λαμπροτάτας μετὰ τοὺς Φοίνικας. Ἐδασίλευε δὲ τοὺς Ἀλικαρνασσιεῖς, Κώους, Νισυρίους, καὶ Καλυδονοὺς. Ταύτης τὰς τριήρεις δὲν ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος ἐν τῷ καταλόγῳ. Ἀρχηναῦαρχοὶ δὲ τοῦ εὐλοῦ ἦσαν Πέρσαι· ὁ Ἀχαμένης τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ὁ Ἀριαδίγης τῶν Ἰώνων καὶ Κερῶν· ἀμφοτέρω-

(α) Ἐκτός τῶν Ἀδυθηνῶν, οἵτινες ἔμειναν, τὰ φησὶ λέγειναι τὴν γέφυραν τοῦ Ἑλλησπόντου.

ροι υἱοὶ τοῦ Δαρτείου. Τῶν δὲ λοιπῶν ἦσαν ἄλλοι δύο, ὁ Πρίξασπις καὶ ὁ Μεγαβάζος τοῦ Μεγαβάτου. Ἐν ἑκάσῃ δὲ τριήρῃ ἦσαν διακόσιοι ἄνθρωποι, ὧν οἱ τριάκοντα ἦσαν Πέρσαι, Σάσαι, Μῦδοι. Αἱ δὲ τριηκύντοροι καὶ τὰ Ἰπασγωγὰ πλοῖα καὶ λοιπὰ εἶχον ἀπὸ ὀγδοῦκοντα ἀνθρώπους. Ὡς ἐπαριθμεῖ ὁ Ἡρόδοτος τρεῖς χιλιάδας πλοῖα μὲ τὸ σιταγωγὰ καὶ λοιπὰ, καὶ δύο μυριάδια ἐράτευμα, καὶ τὸ ἡμισυ περίπου μόγιμον, πεζικὸν καὶ ναυτικόν. Ἐγίνοντο μὲν διάφοροι ἐπικρήσεις τῶν Ἱσθηκῶν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἐρατεύματος τούτου, κατὰ συμπρασμὸν· ἐπειδὴ φαίνεται ἀπίθουρον τὸ πρῶμα· ἀλλ' ὁ Διοδώρος λέγει οὕτως· ὅστις ἀμφισβᾷ, ἐνθυμηθῆτω, πόσον ἐράτευμα ἐσρατολογήθη ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πρὸ ἑλίου, καὶ πόσον ἐν τῇ Σικελίᾳ· καὶ συγκρινέτω τὴν Ἰταλίαν πρὸς τὴν Ἀσίαν. Λέγει δὲ ὅτι ἦτον ὀκτακόσαι χιλιάδες μόνου τοῦ πεζικῶν· ἔπειτα ἔλαβε καὶ διακοσίας χιλιάδας παρὰ τῶν ἐν Εὐρώπῃ συμμάχων. Αἱ δὲ τριήρεις ἦσαν κατ' αὐτὸν χίλια· διακοσῖαι, ὧν αἱ τριακόνται εἴκοσι ἦσαν Ἑλληνικαί, καὶ μόνου τοῦ ἐράτευμα τούτων ἦτον τῶν Ἑλλήνων· τὰ δὲ σκά-

φη τοῦ Ξέρξου· οἶον κατασκευάσθησαν μὲ ἐξοδα αὐτοῦ. Ἐκτὸς δὲ τούτων εἶχε καὶ ὀκτακόσια πλοῖα ἱππαγωγὰ, καὶ τρεῖς χιλιάδας τροχικοντούρους (α).

β. ζ. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιθεώρησιν καλέσας τὸν Δημόρατον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, εἶπε· Νομίζεις, Δημόρατε, ὅτι οἱ Ἕλληες ἔχουσι τοσαύτην τόλμην, ἵνα ἀντιπαρταχθῶσι πρὸς ταύτην τὴν δύναμιν; Ἐκεῖνος δὲ ἀπεπρίθη ταῦτα· οἱ Ἕλληες δὲν ἀριθμοῦσι ποτὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ στρατεύουσιν, ὅσοι καὶ ἂν τύχωσι, μὴ ἀπόρασιν, ἢ νικῆσωσιν, ἢ ἢ ἀποθάνωσιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν. Καὶ ἂν στρατεύσῃσι μόνου χίλιοι, ἢ καὶ ὀλιγώτεροι, εἶναι ἱκανοὶ ἢ σοὶ ἰσχυρωθῶσι. Γελάσας δὲ ὁ Ξέρξης, εἶπε καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. Ἐπειτα ἀφῆκεν εἰς τὸν Δορίσκον Ἐπαρχον τὸν Μασσαμέν. Αὐτὸς δὲ διαιρίσας τὸ πεζικὸν στρατεύμα εἰς τρία μέρη, ἐπέλεξε, τὸ μὲν ἐν ἢ στρατεύῃ πλοσίον τῆς θαλάσσης παραλληλῶς μὲ τὸν κόλον. Στρατηγοὶ δὲ τούτου ἦσαν δύο, ὁ Μαρδόνιος καὶ

(α) Ἡρόδοτος, Πολύμν. Διδ. ια'.

Μασίσης. Τὸ δὲ ἄλλο, νὰ διαβαίῃ ἐνδοτε-
ρον διὰ τῆς μεσογείου χώρας. Τοῦτου δὲ στρα-
τηγὸν ἦσαν ὁ Τριταυταίχμης καὶ Γέργις. Αὐ-
τὸς δὲ ἔχων τὸ τρίτον, καὶ στρατηγοὺς τὸν
Σμειρομένην καὶ Μαγαδυζεν, ἐστράτευε πρὸς
τὴν Ἄκωνον ἀναμεταξὺ τῶν ἄλλων δύο. Ὡς
τὸ μὲν ἐν μέρος ἰσχημάτιζε τὸ δεξιόν, τὸ δὲ
ἄλλο τὸ ἀριστερὸν κίρας, καὶ αὐτὸς εἶχε τὸ
κέντρον τῆς στρατίας. Τὸ δὲ σύνθημα ἦτον, νὰ
ἐνωθῶσιν εἰς τὴν Ἄκωνον. Ἦσαν δὲ ὑναγκασ-
μένοι οἱ ἐγχώριοι, ὡς προείρηται, νὰ προ-
ετοιμάζωσι δεῖπνα πολυτελεῆ, σκηναῖς, τραπί-
ζας, κλίνας, ἐρώματα καὶ λοιπὰ, δι' αὐτῶν
καὶ διὰ τοὺς στρατηγοὺς καὶ ἀξιωματικούς αὐ-
τοῦ, ὡς ἔτρεφον ζῶα καὶ ὄρνιθας πρὸ πολ-
λῶν μηνῶν, εἰς εὐχαρίστησιν αὐτοῦ. Ἐπειτα
ἀναχωροῦντες ἐκείθεν, ἐλάμβανον πάντα τὰ
ἔπιπλα, σκηναῖς καὶ σκεύη, ὅσα ἠτοιμάσθησαν
εἰς ὑποδοχὴν καὶ περιποίησιν αὐτῶν, καὶ αὐ-
τοὺς τοὺς ἐγχωρίους· διότι ἡ προσθήκη τῶν
τοιούτων ἀπήτει καὶ ὄμαζας, καὶ ὑποζύγια,
καὶ ἀνθρώπους. Ὅθεν ἠφανίσθησαν πολλαὶ πό-
λεις κατὰ κράτος. Ἐπειδὴ ὁ Ἀντίπατρος ἐπι-
στότης ἐπιόντων πόλεων τῶν Θασίων ἐν τῇ Θρά-

κή, καταδαπάνησε μόνου εις τὸν δεῦρον τετρακόσια τάλαντα. Ὁ δὲ Μεγακρίων ὁ Ἀθῆναίος, μετὰ τὴν ἐκείθην ἀναχώρησιν τοῦ Ξέρξου, εἶπε πρὸς τοὺς Ἀθῆναίους, νὰ εὐχαριστήτωσι τοὺς θεοὺς, ἐπειδὴ δὲν ἐζήτησε καὶ ἄρισον.

§. η'. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Ἄκαυθον, ἐχάρημεν, ἰδὼν προθύμους εἰς τὸν πόλεμον τοὺς Ἀκαυθίους, ἐλοπήθη δὲ, διότι ἀπίθανον ὁ Ἄρταχαίτης ὁ ἐπιστάτης τῆς διώρυγος, ὅστις ἦτο Πέρσης εὐγενῆς καὶ δοκιμὸς· εὗρε καὶ σῶμα ὑπερβύς, καὶ φωνὴν μεγάλην. Ἐθαψε τοῖσιν αὐτῶν μεγαλοπρεπῶς. Οἱ δὲ Ἀκούθησι τὸν ἐτέμνησαν ὡς ἥρωα κατὰ τινα χρησμόν. Διαβιδάσας δὲ τὸν ζόλον διὰ τῆς διώρυγος, ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τὴν Θέρμησιν τὴν νῦν Θισσαλοῦικην, ὅπου ἦλθε καὶ αὐτὸς μετ' τὸ πεζικόν, καὶ ἐσρατοπέδευσεν ἀπὸ τῆς Θέρμησιν μέχρι τοῦ Ἀλιακμοῦ ποταμοῦ. Ἐξήρανθησαν καὶ ἄλλοι ποταμοὶ εἰς τὸν δρόμον, εὖθα διέβαινε. Μήχρισ ἔνταυθα ὄλασι οἱ τόποι, ὅσους διέβη, ἦσαν ὑποκείμενοι αὐτοῦ ἐκ τῶν πρωτέρων ἐσρατειῶν. Θέλων ἐε νὰ παρατηρήσῃ τὴν τοποθεσίαν τῶν Τεμπῶν, ἦλθε μετ' τὸν ζόλον, μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηγεῖου, καὶ πάλιν

ἐπέστρεψεν εἰς τὸ στρατόπεδον, τὸ ὁποῖον ἦτον
 κορυφῆς ἐν τῇ Πιερίᾳ, κατωτέρω τῆς νῦν Βι-
 ρόζης. Ὅτε δὲ ἤθελε, νὰ περιδιαβάσῃ εἰς τὴν
 θάλασσαν, ἢ νὰ κατασκοπεύσῃ τινὰ τόπον,
 ἤρχετο μὲ τρίτην Σιδονίαν. Διέτριψε δὲ πολ-
 λὰς ἡμέρας ἐκεῖ, καὶ τὸ τρίτον μέρος τοῦ
 στρατοῦ, τὸ ὁποῖον ἤφθαιεν ἕως εἰς τοὺς πρό-
 ποδας τοῦ Ὀλύμπου, ἔκοψε πολλὰ δένδρα
 τοῦ εἶρους τούτου, ἵνα ἀναίξῃ ὁρόμην κατ'
 εὐθείαν εἰς τὴν Περρᾶσίαν. Ἐφοβήετο ἰσως
 νὰ περάσῃ διὰ τῶν Τεμπῶν, νομίζων, ὅτι
 φυλάττουσιν ἐκεῖ οἱ Ἕλληες. Ἐκεῖ τοίνυν ἐ-
 πέρεψαν καὶ οἱ κήρυκες αὐτοῦ ἐκ τῆς Ἑλλά-
 δος, οἱ μὲν κενοὶ, οἱ δὲ φέροντες γῆν καὶ ὕ-
 δωρ. Ἔδωκαν δὲ ταῦτα τὰ ἐξῆς εἶθνη τῆς Ἑλ-
 λάδος. Οἱ Θεσσαλοὶ, Δόλοπες, Αἰνιαντες,
 Περραιβοὶ, Λοχροὶ, Μάγνητες, Μηλιεῖς,
 Ἀχαιοὶ οἱ Φθιώται, οἱ Θηβαῖοι καὶ οἱ λοιποὶ
 Βοιωτοὶ, ἐκτὸς τῶν Θεσπιέων, καὶ Πλαταιῶν.
 Ὁ δὲ Ξέρξης ἐκήρυττεν, ὅτι στρατεύει μόνον
 πρὸς τιμωρίαν τῶν Ἀθηναίων. Ὅθεν ὅσοι ἔ-
 δωκαν γῆν καὶ ὕδωρ ἐνόμιζον ἑαυτοὺς εἰς ἀσ-
 φάλειαν· οἱ δὲ ἄλλοι ἔτρεμον, γνωρίζοντες
 τὴν ἀδυναμίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὴν δεινα-
 μιν τοῦ Ξέρξου.

§. 9'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούοντες τὴν δύνάμιν καὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτοῦ, καὶ τὸν μηδισμὸν τῶν Ἑλλήνων μέχρι τῆς Βοιωτίας, ἤλθον εἰς ἄκραν ἀμνηχανίαν. Ὅθεν ἐπεμψαν Θεωροὺς εἰς τοὺς Δεῖφους, νὰ ἐρωτήσωσι τὸ χρηστήριον. Ἡ δὲ Πυθία ἀπεκρίθη, νὰ φύγῃσιν εἰς τὰ πέριπα τῆς οἰκουμένης, διότι δὲν εἶναι ἐλπίς σωτηρίας. Ἐλυπηθήσαν τοίνυν μεγάλως οἱ Θεωροί. Συμβουλευθέντες δὲ ὑπὸ τῆς Δεῖφου Τίμωνος καλουμένου, ἔλαβον ἐπιτηρίαν, καὶ ἐκάθησαν ἱκέται εἰς τὸ Ἱερόν, παρακαλοῦντες τὸν Ἀπόλλωνα, νὰ συμβουλευσῇ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν. Τότε ἐδόθη ἄλλος εὐνοϊκώτερος χρησμὸς, λέγων, νὰ κατακλεισθῶσιν εἰς ξυλῆσον τείχος· καὶ ὅτι ἡ Σαλαμίς ὀπολίσει τέκνα μητέρων. Ἐλθόντος δὲ τοῦ χρησμοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔλεγον, τινὲς μὲν, ὅτι ξυλῆσον τείχος εὐνοεῖ τὴν ἀκρόπολιν· διότι ἦτον τοιοῦτον τὸ ἀρχαῖον τείχος· ἄλλοι δὲ, ὅτι εὐνοεῖ τὰ πλοῖα, καὶ σωτηρίαν αὐτῶν τὴν ναυμαχίαν. Ἄλλοι πάλιν ἔλεγον, ὅτι ὅν ναυμαχήσωσι, μίλλουσι νὰ νικηθῶν, καὶ νὰ διαφθαροῦν περὶ τὴν Σαλαμίνα. Ὅθεν ἦσαν αἱ γνώμαι διηρημίαι. Τότε εἶπεν ὁ Θιμιστοκλῆς, ὅτι τὸ

ξύλιον τεῖχος ἐνοσεῖ τὰς τριήρεις, καὶ τὸ ἄλλο, τὴν φθορὰν τῶν βαρβάρων περὶ τὴν Σαλαμῖνα· καὶ εἰς ταύτην τὴν γνῶμην ἐπέστησαν ἄποτες (α). Ὅθεν παρεσκεύαζον τὸν στόλον, ἔχοντες πολλὰς τριήρεις προετοιμασμένας διὰ τὸν Αἰγυπτιακὸν πόλεμον, κατὰ τὴν γνῶμην τοῦ Θεμιστοκλέους. Ἐπεμφαν καὶ πρίσθεις εἰς τὰς ἄλλας πόλεις, ζητοῦντες βοήθειαν· διέλυσαν καὶ τὸν Αἰγυπτιακὸν πόλεμον.

§. ια'. Συναχθέντες τοῖσιν οἱ πρίσθεις τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων εἰς τὸν Ἴσθμόν, ὅσαι δὲ ἐμῆδισαν, ἐβουλεύοντο περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, κατέπαυσαν καὶ τοὺς μεταξύ των πόλεων ἀμαζύοντας πολέμους. Τότε ἔμαθον, ὅτι κατέβη ὁ Σέρξης εἰς τὰς Σάρδεις, καὶ ἐπέμφαν ἐκεῖ τρεῖς κατασκόπους. Ἐπεῖτα ἐπέμψαν πρίσθεις εἰς τὸ Ἄρχος, Κέρκυραν, Κρήτην, καὶ εἰς τὴν Σικελίαν πρὸς τὸν Γέλωνα περὶ βοήθειας. Οἱ μὲν κατάσκοποι ἐλήφθησαν εἰς τὰς Σάρδεις ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοῦ Σέρξου, καὶ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον. Ἄλλ' ὁ Σέρξης μαθὼν ταῦτα, ἠλευθέρωσεν αὐτούς. Ἐπέ-

(α) Ὅρα ὅν τῶ βίβρ αὐτοῦ.

τα δείξας πρὸς αὐτοὺς ἔλεν τὸ κράτεμα
 τοὺς ἱπεμψῶ ἐπίσω, ἵνα διηγῶνται τὴν δύ-
 ναμιν αὐτοῦ πρὸς κατάπληξιν τῶν Ἑλλήνων.
 Τοιοῦτῶν τε μεγαλέψυχον ἔδειξε καὶ εἰς τὸν
 Ἑλλησπουτον. Κατίβαινον ἐκείθιν πλοῖα σιτα-
 γαγὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἠρώτησε τοὺς κυ-
 βερνήτας, ποῦ πηγαίνουσιν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα,
 εἶπον, φέρομεν αἶταν πρὸς τοὺς εχθροὺς σου.
 Ἐκείνος δὲ εἶπε, καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ ἐρχόμεθα· ἔ-
 πειτα τοὺς ἀφῆκεν. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἐμῆδιζον
 κατὰ τινάς, κολακευθέντες ὑπὸ τοῦ Ξέρξου·
 διότι ἐπεμψε πρέσβην πρὸς αὐτοὺς, λέγων, ὅτι οἱ
 Ἀργεῖοι καὶ οἱ Πέρσαι εἶναι ἀπόγονοι ἐνὸς
 πατρὸς τοῦ Περσιῶς. Κατ' ἄλλους δὲ, αὐτοὶ
 ἐκάλουν αὐτὸν, νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τί-
 λος δὲ προφασιζόμενοι, ὅτι ζητοῦν αὐτοὶ τὴν
 ἡγεμονίαν τοῦ πολέμου, δὲν συνεμάχησαν.
 Τὸ αὐτὸ προσποιούμενος καὶ ὁ Γέλων, δὲν
 συνεμάχησεν. Ἰπίσχετο ὅμως πολλὴν βοήθει-
 αν, ἂν εἶδεν αὐτῷ τὴν ἡγεμονίαν. Ἐπεμψε
 δὲ ἀνθρώπων πικρὸν εἰς τοὺς Δελφοὺς μὲ τριη-
 ρεις, καὶ μὲ χρήματα πολλὰ, νὰ φυλάττῃ ἐ-
 καί. Καὶ ἂν νικήσῃ ὁ Ξέρξης, νὰ δώσῃ αὐτῷ
 τὰ χρήματα, καὶ γῆν καὶ ὕδωρ. Ἄν ἔμωσ νεί

κῆσασιν οἱ Ἕλληες, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Σικελίαν, ὡς καὶ εἶναι. Κατ' ἄλλους δὲ εἶπε καὶ αὐτὸς ἰκετικῶς πρὸς τοὺς Καρχηδονίους τοὺς συμμάχους τοῦ Σέρξου, καὶ εὐέκασιν αὐτοὺς τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐν τῇ Σικελίᾳ, ἐν ἣ ἑυέκασαν οἱ Ἕλληες τὸν Σέρξον εἰς τὴν Σαλαμίνα. Οἱ δὲ Κερκυραῖοι λόγῳ μὲν ὑποσχέθησαν, ἔργῳ δὲ ἐπέμψαν ἑξήκοντα τριηρεῖς πρὸς τὴν Πελοπόννησον, νὰ προσμενῶσι τὸ τέλος τοῦ πολέμου. Ὡσαύτως δὲν συνειμώχησαν καὶ οἱ Κρήτες.

§. 1β. Ἐν ᾧ δὲ ἦτον εἶτι ἡ συνουσία εἰς τὸν Ἴσθμόν, ἐπέμψον οἱ Θεσσαλοὶ, καὶ ἐζήτησαν βοήθειαν, λέγοντες, ὅτι μόνον δὲν εἶναι ἱκανοὶ, νὰ φυλάξωσιν ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλως δὲ, ἀναγκάζονται νὰ μηδέσωσιν. Ὁθεν ἐπέμψαν δέκα χιλιάδας ὀπλίτας, Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους, καὶ δύο στρατηγούς, Θεμιστοκλῆα τὸν Ἀθηναῖον, καὶ Ευαίνετον τὸν Λακεδαιμόνιον. Οὗτοι τοῖσιν ἐλθόντες διὰ θαλάσσης εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον, ἐξήλθον ἐκεῖ, καὶ ἀνέβησαν πεζικοὶ εἰς τὰ Τίμπη, ὅπου ἦλθε καὶ τὸ Ἴπτικὸν τῶν Θεσσαλῶν. Ἐπέμψαν περὶ βοήθειας καὶ εἰς ἄλλας πόλεις.

Ὁ δὲ ρηθείς Ἀλέξανδρος τοῦ Ἀμύντου ἐπαμψεν ἀνθρώπων ἐκ τῆς Μοακιδονίας, καὶ παρεκίνει αὐτοὺς, νὰ φύγωσιν ἐκείθεν, ἵνα μὴ καταπατηθῶσιν ὑπὸ τοῦ πλῆθους τοῦ ἐχθροῦ· ἐπειδὴ τὰ Τύμπη δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ φυλαχθῶσι μὲ τὸσον ὀλίγον στρατεύμα. Ὅθεν φοβηθέντες, ἀνεχώρησαν. Ὁ Διοδωρος λέγει, ὅτι οἱ Θεταλαὶ ἐμῆδισαν, καὶ διὰ τοῦτο ἀνεχώρησαν αὐτοί. Ἦτον δὲ καὶ κίνδυνος, νὰ κυκλωθῶσιν ἐκεῖ· διότι ἦτον καὶ ἄλλη πάροδος ἀνωτέρω ἐν τῇ Περραιδίᾳ κατὰ τὴν πόλιν Γούρου. Ταῦτα δὲ ἐγίνοντο, ὅτε ἦτον ὁ Ξέρξης εἰς εἰς τὸν Ἑλλησποντον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπίκριψαν οὗτοι εἰς τὸν Ἰσθμὸν, ἐβούλευοντο πάλιν, ποῦ νὰ ἀπαντηθῶσι τὸν ἐχθρὸν, καὶ σπευσασάθη κατὰ τὴν κοινωτέραν γνώμην, νὰ φυλαχθῶσι τὰς Θερμοπύλας μὲ τὸ πεζικόν, καὶ τὸ Ἄρτεμισιον μὲ τὸ ναυτικόν, τὰ δύο ἐσσητάτα μέρη, καὶ πλησίον ἀλλήλων κείμενα, ἵνα ἐνεργῶσι συμφώνως ἀμφοτέρωτα τὰ στρατεύματα. Συνεβῆ μὲν φιλονεικία μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων περὶ τῆς ἡγεμονίας, ὁμῶς ἐπαυεὶν αὐτὴν ὁ Θερμοκυλῆς, ὡς εἶρηται ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι, κα

πάντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι ἡῶλου κρατηγῶν Λακιδαιμόνιον. Ὄθεν διωρίσθησαν κρατηγοὶ Λακιδαιμόνιοι ἀμφοτέρων τῶν κρατευμάτων· τοῦ μὲν πεζικοῦ ὁ Λεωνίδας, τοῦ δὲ ναυτικοῦ ὁ Εὐρυδάτης. Κυρίως ὅμως κρατηγὸς καὶ ναύαρχος ἦτον ὁ Θεμιστοκλῆς. Τούτων δὲ γινομένῳ, ἔμαθον, ὅτι ὁ Ξέρξης ἦλθεν εἰς τὴν Περσίαν. Ὄθεν διαλύσαντες τὴν σύνουδον, ἐστράτευον πρὸς τοὺς ρηθέντας τόπους.

§. ιγ. Ὁ δὲ Ξέρξης δὲν ἐπέρασε διὰ τῶν Τιμπῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς ρηθείσης παρόδου εἰσέβαλεν εἰς τὴν Περραιβίαν, καὶ ἐκείθεν διὰ τῆς Θεσσαλίας, ἔφθασεν εἰς τρεῖς ἡμέρας εἰς τὰς Μηλίας, ἔπειτα εἰς τὴν Ἄλῳν τῆς Ἀχαΐας, καὶ τέλος εἰς τὰς Θερμοπύλας, καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Τραχινίας μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν, Σπερχεῖοῦ καὶ Ἀσωποῦ. Ἐξήρασε καὶ τινὰς ποταμοὺς τῆς Θεσσαλίας. Ἐρχόμενοι δὲ, ἐλάμβανεν πανταχόθεν κράτευμα, ὡς εἴρηται, ἀπὸ τῆς Θράκης μέχρι τῆς Θεσσαλίας. Καὶ οἱ μὲν Θράκις, καὶ οἱ νησιῶται τῆς Θράκης ἔδωκαν αὐτῷ ἑκατὸν εἴκοσι τριήρεις, καὶ εἰκοσιτέσσαρας χιλιάδας κράτευμα. Τὸ δὲ πεζικόν, ὅπερ ἔδω-

και οἱ Θράκες, Πόινες, Ἐορδοί, Βατταῖοι,
 Χαλκιεῖς, Βρυγοί, Πειρίται, Μακεδόνες,
 Ἀχαιοί, καὶ αἱ λοιπαὶ παραθαλάσσιαι πόλεις,
 εἴνεκεν τριακῆσαι χιλιάδες. Ὡς ἦτον ἔλον
 τὸ μάξιμον κρά-τευμα τότε δύο Μιλιούνια καὶ
 περὶπου ἐξοκῆσαι πεντήκοντα χιλιάδες καθ'
 Ἡρόδοτου. Ἄλλο δὲ τὸσόν ἀριθμὸν καὶ τὸ πλῆ-
 θος τῶν σιταγωγῶν, δουλιῶν, ὑπηρεσιῶν καὶ
 λοιπῶν, ὡς γίνεται ὁ ἀριθμὸς ἅπας τῆς κρα-
 τῆς πεντε μιλιούνια, διακῆσαι ὀγδοήκοντα
 τρεῖς χιλιάδες, καὶ διακῆσαι εἴκοσι ἄνθρωποι,
 τοὺς ὁποίους ἐφέρειν ὁ Εἰρήνης μέχρι τῶν Θερ-
 πυλῶν, καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Μογυθησίας Ση-
 πιάδος καλουμένου, ὅπου ἦλθεν ὑπερῶν καὶ ὁ εὐ-
 λος. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν σιτοποιῶν, εὐνούχων,
 παλλακίδων, ὑποζυγίων, ἀχθοφόρων ζώων,
 τῶν Ἰνδικῶν σκύλων, καὶ λοιπῶν τοιοῦτων,
 ἦτον ἄγνωστος. Μέγας ἰνταῦθα τοίνυν εἶν
 εἶεν οὐδεμίαν ἀντίστασιν πρὸς, οὔτε ὁ ναυτι-
 κός, οὔτε ὁ πεζικός στρατός, ἢ ἐξ ἀνθρώπων,
 ἢ ἐκ φύσεως. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφάνησαν ἐχθροὶ
 ἐναυτικοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἡ φύσις.

β. ιδ'. Ὁ δὲ εὐλος ἔμενεν εἰς τὴν Θέρ-
 μην ἰνδεκα ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκείθιν ἀναχώ-

ρησεν τοῦ Ξέρξου. Πλεύσαντες δὲ τὴν ἑνδεκάτην
 ἡμέραν, ἔπεμψαν δέκα ταχείας τριήρεις εἰς τὴν
 Σκιάθου ὡς προφυλακὴν, ὅπου ἦσαν τρεῖς τριή-
 ρεις τῶν Ἑλλήνων προφυλακῆς, ἡ μίᾳ τῶν
 Ἀθηναίων, ἡ ἄλλῃ τῶν Αἰγυπτῶν, καὶ ἡ τρί-
 τη τῶν Τροϊζηνίων. Τριήραρχοι δὲ τούτων
 ἦσαν, τῶν μὲν Ἀθηναίων ὁ Φόρμος, τῶν δ'
 Αἰγυπτῶν ὁ Ἀσωνίδης, τῶν δὲ Τροϊζηνίων
 ὁ Πραξίνος. Οὗτοι τοῖσιν ἰδόντες τὸ πλῆθος
 τῶν Περσῶν, ὤρμησαν εἰς φυγὴν. Οἱ δὲ Πέρ-
 σαι ὀλέξαντες αὐτοὺς, ἔλαβον πρῶτον τὴν
 τριήρη τῶν Τροϊζηνίων, καὶ ἔσφαξαν εὐθύς εἰς
 Δυσίαν ἐν τῇ πρύμνῃ τοῦ κάλλιστον ἐπιβάτην
 Λέοντα καλούμενον. Οὗτος ἄρα ἦτον ἡ πρῶ-
 τη Δυσία ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ἐπειτα δὲ ἔλα-
 βον καὶ τὴν τῶν Αἰγυπτῶν, ὅπου τις Πύθης
 ὀνομαζόμενος, ἐκροουργήθη μὲν μαχόμενος,
 ἔμωσ δὲν ἀπέθανεν. Ὄθεν ἐθαύμασαν οἱ Πέρ-
 σαι, καὶ τὸν ἔλαβον εἰς τὸ ἐροτόπειδον αὐτῶν.
 Ἐπειτα ἀφ' οὗ τὸν ἰάτρεισαν ἐπιμελῶς, τὸν
 ἔδειξαν εἰς τὸ ἐράτευμα ὡς θίαμα, ἵνα γνω-
 ρίσῃ μὲ πόρους ἔχῃ καὶ πολεμήσῃ. Τούς δὲ
 ἄλλους μεταχειρίσθησαν ὡς αἰχμαλώτους. Τῶν
 δὲ Ἀθηναίων ἡ τριήρης ἔπεισεν ἔξω πρὸς ταῖς

ἐκβολάς τοῦ Πηγεῖο, καὶ αὐτὴν μὲν ἔλαβον οἱ Πέρσαι, οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐξελεύοντες εἰς τὴν Θησαυλίαν, ἦλθον ὁδοδοεῖς εἰς τὰς Ἀθήνας.

§. ιβ'. Τοῦτων δὲ γενομένων, ἔδειξαν ἀπὸ τῆς Σκιαθοῦ σημεῖον διὰ τῶν πυρῶν πρὸς τὸν ἐν Ἀρτιμισίῳ Ἑλλάδικον εὐλον, ὅτι ἔρχεται τὸ ἀπειρου πλῆθος τῶν Περσῶν. Ὄθεν φοβηθέντες οἱ Ἕλληνες, ἀρῆκαν ἐκεῖ ἡμεροσκοπόν, ἔπειτα ἔφερον τὸν εὐλον εἰς τὴν Χαλκίδα, ἵνα φυλάξωσι τὸ εὐλὸν τῆς Εὐρίπου. Ὁ δὲ εὐλος τῶν Περσῶν ἦλθεν εἰς τὴν Σηπιάδα, ὁδηγούμενος ὑπὸ τινος Σκυρίου Παμμωνος καλουμένου, καὶ προσωρισθῆ εἰς ἀκτίας, καὶ εἰς ἄλλα τοιαῦτα κινδυνώδη μέρη. Ἐκείνην δὲ τὴν νύκτα συνέβη οὐρανοῦ βορίας σφιδρότατος, καὶ συνέτριψε τρισχόσια πλοῖα οὐτῶν, ἔπνιξε καὶ πάλυ πλῆθος οὐθηώπων. Ὄθεν συνήθρυσαν οἱ Μαγνητεῖς ἀπειρα πλούτη ἐκ τῶν ναυαγίων· ἐπειρὴ ἐπεκράτησε τρεῖς ἡμέρας ἡ τρικυμία, καὶ οἱ Πέρσαι ἔκτισαν τείχος, φεβούμενοι μήπως ὀρμήσῃσι κατ' αὐτῶν οἱ Θεσσαλοὶ, κατὰ ταύτην τὴν ὀρμαδίου περίσσειν. Διὰ τοῦτο ἐνέμισαν οἱ Ἀθηναῖοι σύμμαχον τὸν βορίαν, καὶ εἰρήνευσαν αὐτὸν· διότι αὐτὸς ἔφθειρε πρό-

ετρον και τῶν ζόλου τοῦ Μαρδευίου. Μαθόν-
 τες δὲ τοῦτο οἱ Ἕλληες, ἐθυσίασαν εἰς τὴν
 Σωτήρα Ποσειδῶνα, ἔπειτα ἐπέστρεψαν πάλιν
 εἰς τὸ Ἄρτεμισιον. Ὁ δὲ ζόλος τῶν Περσῶν
 ἦλθεν εἰς τὰς Ἀρέτας, ἀντικρὺ τοῦ Ἄρτεμισίου,
 καὶ προσωρμίσθη ἐκεῖ. Δεκαπίυτε δὲ τριήρεις
 ὑπερον ἐρχόμεναί, εἶδον τὸν Ἑλληνικὸν ζόλον
 εἰς τὸ Ἄρτεμισιον, καὶ νομίσαντες, ὅτι ἤσαν
 τῶν Περσῶν, ἤρχοντο ἐκεῖ. Οἱ δὲ Ἕλληες
 ἐκνοήσαντες τὸ πρᾶγμα, ἐξήλθον καὶ ἔλαβον
 αὐτάς. Ἐύρον δὲ ἐν αὐταῖς καὶ τρεῖς ἐπισή-
 μους ἀνδρας, τὸν Σαυδάκην, ὑπαρχον τῆς Κύ-
 μης, τὸν Ἀριδῶλι, τύραννον τῶν Ἀλαβανδῶν
 τῆς Κιαρίας, καὶ τὸν Πένθυλον, κρατηγὸν τῶν
 Κυπρίων ἐκ τῆς Πάρου. Οὗτος δὲ ἔχων δώ-
 δεκα τριήρεις, ἀπώλεσε τὰς ἑνδεκα εἰς τὴν
 τρικυμίαν, καὶ εἶχε τότε μόνου μίαν, ἣτις ᾤ-
 δήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν. Μαθόν-
 τες οὖν παρὰ τούτων οἱ Ἕλληες, ὅσα ἤθε-
 λον, περὶ τοῦ κρατεϊμάτος τῶν Περσῶν, ἐ-
 πεμψαν αὐτοὺς διδομένους εἰς τὸν Ἴσθμόν.

Μάχη ἐν Θερμοπύλαις, καὶ στρα-
τηγὸς ὁ Λεωνίδας Βασιλεὺς τῶν
Λακεδαιμονίων.

§. ις'. Ὅτε ἀπεφασίσθη ἡ στρατιὰ διὰ τὰς
Θερμοπύλας, εἰώρταζον οἱ Ἕλληες τὰ Ὀλύμπια
κοινῶς, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὰ Κάριεα ἰδίως·
ὄθην δὲν ἐδυνήθησαν νὰ πέμψωσι πολὺ στρα-
τευμα, ἀλλ' ἐπέμψαν ὀλίγου μόνον ὡς προφυ-
λακὴν, νὰ φυλάξῃ τὸ στενόν, νὰ παρακινή-
σωσι καὶ τοὺς ἄλλους, νὰ ἐμποδίσωσι καὶ τοῦ
μηδισμοῦ, στραζόμενοι, ὅτι ὁ πόλεμος τῶν
Θερμοπυλῶν δὲν τελειῶναι εὐκόλως. Ἐπέμψαν
τοίνυν οἱ μὲν Σπαρτιάται τριακοσίους Σπαρτιά-
ται ἐκλεκτοὺς, καὶ στρατηγὸν τοῦ βασιλεία αὐ-
τῶν Λεωνίδα. Οὗτοι εἰ πάντες ἐστράτευσαν
ἀποφασισμένοι, ἵνα ἀποθάνωσιν. Ὅθην εἰώρ-
τασαν πρῶτον τὰ ἐπιτάφια αὐτῶν ἐκτὶ μὲ τοὺς
γονεῖς, συγγενεῖς καὶ φίλους αὐτῶν. Ὁ δὲ
Λεωνίδας εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, νὰ
λάβῃ ἄνδρα ἀξίον. Μετὰ δὲ τὴν εἰορτήν εἶ-
χον σκοπόν, νὰ στρατεύωσιν οἱ Λακεδαιμό-
νιοι πανδημί. Ἐπέμψαν καὶ οἱ Τεγαιῆται καὶ
Μαντιεῖς χιλίους. Οἱ Ὀρχομένιοι ἑκατὸν εἴ-

κροι, και οι λοιποι Ἀρκαδες ἄλλους χιλίους. Οἱ Κορινθιοι τριακοσίους· οἱ Φλίσσιαι διακοσίους· οἱ Μυκηναίοι ἐγδοῆκοντα. Τοσοῦτοι ἦσαν οἱ Πελοποννήσιοι. Ἐρχόμενος δὲ ὁ Λεωνίδα, ἐπέρασε διὰ τῆς Βοιωτίας, και ὑπεδίκησαν αὐτὸν ἐντίμως οἱ Θηβαῖοι, ἰδῶκαν και τετρακοσίους στρατιώτας. Οἱ δὲ Θεισιεῖς ἰδῶκαν ἑπτακοσίους· οἱ Φωκίαι χιλίους, και οἱ Ὀπουντιοι Λακροὶ ἤλθον ὅλοι. Τούτους τοίουν ἔχων ὁ Λεωνίδα, ἤλθεν εἰς τὰς Θερμαπύλας.

§. ιζ. Τὸ μέρος τοῦτο εἶναι παραθαλάσσιον και ξενώτατον· ἐπειδὴ τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν εἶναι τενογῶδες· τὸ δ' ἄνωθεν εἶναι ὄρος ἄβατον κατα κάθετον, Ἀνωπαῖον καλούμενον, πρὸς τοὺς πρόποδας τῆς Οἴτης. Ἡ δὲ διάστασις μόλις ἔτεν ἀμαξιτὸς, ὅπου εἶχον και τεῖχος παλαιόθεν, εἰς φύλαξιν τοῦ ξενοῦ, πλησίον τῆς κώμης Ἀυθγλῆς καλουμένης, ἣτις εἶναι μεταξύ τοῦ ξενοῦ και τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ. Ἀνωθεν δὲ τοῦ Ἀνωπαίου ὄρους ἤταν τις πάροδος μυρική, και κινδυνώδης εἰς κύκλωσιν τοῦ ξενοῦ, ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ ἀρχομένη, και πρὸς τὸ Ἴερον τοῦ Με-

λαμπύγου Ἡρακλείους καταβαίνουσα, ὅπου ...
 ναι τὸ ρευώτατον μέρος τῶν Θερμοπυλῶν,
 ὡς δύο ὥρας ὀπισθεν τῆς Ἀντήλης. Ὁ δὲ κύ-
 κλος τῆς παρεόδου ἦτον ὡς ἕξ ὥρῶν διάστημα.
 Ἐλθὼν τεινον ἐκεῖ ὁ Λεωνίδας, αὐτοκαίνουσι τὸ
 παλαιὸν τεῖχος, ἐπεμφθε καὶ τοὺς χιλιῶς Φω-
 κεῖς, νὰ φυλάττωσι τὴν πρόοδον εἰς τὸ ὄρος,
 ἵνα ἐμποδίσωσι τὴν ἐκείθεν διάσασιν τῶν Περ-
 σῶν, ἂν τύχη καὶ εὐρωθεῖ αὐτήν, ἢ τὴν προ-
 ὄωσῃ τις. Αὐτὸς δὲ καθύσας ἐκεῖ με τοὺς ἀλ-
 λους, ἐφυλάττει τὸ ρεῦν πλησίον τῆς Ἀντή-
 λης. Ἄλλ' εἰκίνοι εὐδειλίασαν μετ' ὀλίγον, καὶ
 οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἤθελον νὰ ἐπιστρέψωσι
 εἰς τὸν Ἰσθμὸν, νὰ φυλάξωσι μόνον τὴν Πε-
 λοπόννησον. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἐμῆδιζον πρὸ πολ-
 λοῦ, καὶ ἦλθον μόνον διὰ πρόσχημα. Ὁ δὲ
 Λεωνίδας εἶπεν, ὅτι ἐκεῖ πρέπει νὰ φυλάξωσι,
 καὶ μάλιца νὰ ζητήσωσι καὶ ἀλλήν βοήθειαν
 παρὰ τῶν πελειῶν αὐτῶν. Καὶ οὕτως ἐμειναν.

§. ση. Τούτων δὲ γενομένων, ὁ Ξέρξης,
 ὅστις ἔμαθεν ἐκ τῆς Θισσαλίας ἔτι, ὅτι ἐφύ-
 λαττει ἐκεῖ ὁ Λεωνίδας, ὁ ἀτόγονος τοῦ Ἡρα-
 κλείους, ἐπεμφεν ἕνα Ἴππεα κατάσκοπον, νὰ
 μάθῃ τί γίνεται ἐκεῖ. Παρατηρήσας οὖν ἐκεῖ-

ρος μακρόθεν, εἶδε τοὺς Λακεδαιμονίους ἔξω
 τοῦ τείχους, ἄλλους μὲν γυμναζομένους εἰς
 τὰ ὄπλα, ἄλλους δὲ κτενιζομένους· ἐπειδὴ
 αὐτοὶ εἶχον τὴν φρουρὰν ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν.
 Οἱ δὲ ἄλλοι δὴν ἐφαίνοντο, ἐντὸς τοῦ τείχους
 ὄντες. Ταῦτα τοίνυν ἰδὼν ὁ κατάσκοπος, ἐπέ-
 ρειψεν εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ τὰ εἶπε πρὸς
 τὸν Ξέρξην. Ἐκεῖνος δὲ ἐνόμισεν, ὅτι οἱ Σπαρ-
 τιάται ἐμωράνθησαν. Ὅθεν καλίσας τὸν Δη-
 μάρατον, ἠρώτησε καὶ περὶ τούτων. Ὁ δὲ Δη-
 μάρατος εἶπεν, ὅτι οὗτοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτι-
 νες ὀπεράσισαν, νὰ σὲ ἐμποδίωσι, καὶ πρα-
 ττοιμαῶνται διὰ τὸν θάνατον, κτενιζόμενοι,
 καὶ καλλωπιζόμενοι, κατὰ τοὺς νόμους τῶν
 Σπαρτιατῶν. Ταῦτα δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦ-
 τα λέγων, ἐφαίνετο καὶ αὐτὸς μῦρος πρὸς
 τὸν Ξέρξην. Ἐμεινεν ὅμως ἐκεῖ ὁ Ξέρξης τίσ-
 σαραις ἡμέρας ἀπρακτος, προσμίνων, νὰ φύγῃ
 ὁ Λεωνίδας, ὅταν πληροφορηθῇ ἀκλῶς περὶ
 τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ εὐχαυθῇ τὸν κίνδυ-
 νον. Καὶ ἐπειδὴ δὴν ἐφευγεν, ἔγραψεν αὐτῷ
 ἐπιστολὴν, ὑποσχόμενος, νὰ καταστήσῃ αὐτὸν
 βασιλεῖα τῆς Ἑλλάδος, ἂν κλίνῃ πρὸς τὸ μί-
 ρος αὐτοῦ. Ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη, ὅτι προκρί-
 νει νὰ ἀποθῆνῃ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, παρὰ νὰ

κατασβῆ τύραννος αὐτῆς. Ὀργισθεὶς οὖν ὁ Ξέρξης, ἔγραψε πάλιν, να παραδῶσθαι τὰ ὄπλα αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ Λεωνίδας μηδὲνως ταραττόμενος, ἀπεκρίθη, ἔλθε καὶ λαβε αὐτὰ, ἂν θελῃς.

§. 19. Ἀγανακτῆσας τοίνυν ὁ Ξέρξης, ἐπέμφε τὴν πέμπτην ἡμέραν τὸ πρῶτον δύο ἔθνη, τοὺς Μηδούς καὶ Κισσίους, να φέρωσιν αὐτοὺς ζῶντας. Τότε, ἰδὼν τοὺτους ἐπιρχομένους τὴν κρατιώτην τοῦ Λεωνίδου, εἶπεν, ὅτι οἱ εὐχθροὶ εἶναι πλησίον. Ὁ δὲ Λεωνίδας ἀπεκρίθη· καὶ ἡμεῖς εἴμεθα πλησίον ἐκείνων. Παραταχθέντες δὲ οἱ Ἕλληες συσσωγμένοι εἰς τὸ στυόν, ἔχοντες καὶ ἀσπίδας μεγαλητέρας, καὶ δόρατα μακρότερα τῶν Περσῶν, ἐρίνευσαν τὴν πρώτην τάξιν αὐτῶν. Ἐρχόμενοι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι κατὰ τάξεις, ἐδοκίμαζον τὴν αὐτὴν τύχην, ὡς ὁ ὕψων ἐγένετο θερμώτατος· ἐπειδὴ οἱ βάρβαροι ἐδοκίμασαν πολλὰς ἀλεπαλήλους, καὶ ἀλεθρίας πρὸς αὐτοὺς προσβολὰς. Τέλος δὲ ἐτραπήσαν εἰς φυγὴν, ὅσοι ἐσωθῆσαν. Τότε εἶπεν ὁ Ξέρξης, ὅτι ἔχει πολλοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὀλίγους ἀνδρας. Ἐπειτὰ ἐπέμφε τοὺς ἀθανάτους. Εὐρεν ὁμως κατ'

αὐτοὶ οἱ ἀθάνατοι τριῶντων θάνατον εἰς τὸ
 κενόν, ὥς ἐτρέπησαν μὲ μεγάλην φθοράν.
 Ὁ δὲ Ξέρξης θεωρῶν τὸν ἀγῶνα καθήμενος
 ἐπὶ τοῦ θρόνου, τόσον ἐταράττετο ὑπὸ τοῦ
 φόβου καὶ τοῦ θυμοῦ, ὥς ἐπήδησε τρεῖς ἀπὸ
 τοῦ θρόνου. Ἐκρύτησε δὲ ἡ μάχη μέχρις ἑ-
 σπέρας, καὶ ἔπεσον καὶ τινες Σπαρτιάται· ἐ-
 πειθὲ μόνον αὐτοὶ ἐπολέμησαν ἐκείνην τὴν ἡ-
 μέραν. Τὴν δὲ ἄλλην ἡμέραν, νομίζω, ὅτι
 οἱ Ἕλληες ἦσαν κεκακωμένοι, καὶ οἱ πλείους
 τετραυματισμένοι, ἔπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς τὸ ἐκ-
 λεικτότατον, ἀνδρειότατον, καὶ τολμηρότατον
 κράτειμα. Ἐκείνοι ὁμῶς παραταχθέντες τότε
 ἅπαντες κατὰ ἔθνη, ἐμάχοντο γενναίως καὶ
 ἀφόβως, ὥς οἱ Πέρσαι, ἀπ' οὗ ἐδοκίμασαν
 πάλιν πολλὰς προσβολὰς, καὶ δὲν ἐδυηθησαν, ἐ-
 τρέπησαν πάλιν εἰς φυγὴν, μὲ μεγάλην φθοράν.
 Τότε ὁ Ξέρξης ἦλθεν εἰς ἀπορίαν καὶ ἀμηχαν-
 νίαν, βλέπων, ὅτι δὲν χρησιμεύει ἡ πληθὺς.

§. κ'. Τούτων οὖν οὕτως ἔχόντων, ἔρχε-
 ται πρὸς τὸν Ξέρξην τις Μηλιεύς Ἐφιάλτης
 καλούμενος, καὶ λέγει, ὅτι εἶναι καὶ ἄλλη
 δίοδος ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ καταβαίνει εὐτός τοῦ
 κενού των Θερμοπυλῶν. Ὄθεν ὁ Ξέρξης περι-

χαρῆς γενόμενος, ἐπέμψε τὴν νύκτα τὸν Ἐδάρην μὲ τοὺς ἀσπάρτους, καὶ ἄλλους, ὅλους ὡς εἴκοσι χιλιάδας, καὶ τὸν Ἐφιάτην ὀδηγῆν. Τοῦτο δὲ μαθὼν τις Κυμαῖος Τυρασιαδᾶς καλούμενος, ἐφυγεν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τῶν Περσῶν, καὶ ἦλθε πρὸς τοὺς Ἕλληνας, νὰ φανερώσῃ τὴν κύκλωσιν. Προεῖπε δὲ τοῦτο καὶ ὁ μάντις αὐτῶν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐρχόμενοι, εἶδον τοὺς Φωκεῖς μακρόθεν, καὶ ἐνόμισαν, ὅτι ἦσαν Σπαρτιάται· ὅθεν ἐφοδῆθησαν. Μαθόντες δὲ παρὰ τοῦ Ἐφιάτου, ὅτι ἦσαν Φωκεῖς, ὤρμησαν, καὶ ἐδίωξαν αὐτούς. Ἐκεῖνοι δὲ ἀνέβησαν πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ παρσκευάζοντο, νὰ ἐφορμήσωσιν ὡς ἀηλιτισμένοι ἐπὶ τοὺς Πέρσας. Ὅμως δὲν ἐφάνησαν πλείον, καὶ οἱ Πέρσαι κατέβαινον ὑστερον ἀφ' ὧς. Ἀκούσαντες οὖν τοῦτο τὸ θλιβερὸν μῦθον οἱ Ἕλληνες, ἐβουλεύοντο περὶ τοῦ κινδύνου. Καὶ οἱ μὲν ἔλεγον, νὰ φύγωσι· διότι εἶχον καιρὸν νὰ περάσωσι, πρὶν καταδῶσιν οἱ Πέρσαι· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, νὰ μείνωσιν. Ἐν τούτοις ἐβήσαν καὶ οἱ ἡμεροσκόποι ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῦ ὄρους, καὶ ἔλεγον τὰ αὐτὰ, οἷτινες εἶδον τὸ Περσικὸν στρατεύμα.

Βλέπων δὲ ὁ Λεωνίδαο ἀπρόθυμοι τοὺς συμμάχους, ἀπέπεμψε αὐτοὺς εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν, ἵνα φανῶσιν εἰς ἄλληλῃ εὐκαιρίῳ χρησίμοι πρὸς τὴν πατρίδα. Αὐτοὺς δὲ, εἶπεν, ὅτι δὲν ἀφνειοῦ τοῦ τόπου ὀφύλακτον, ὅπου τὸν ἐπιμεύει ἡ Σπάρτη καὶ φυλάξει. Τινὲς μὲν εἶπον, ὅτι ὁ Λεωνίδαο ἦτον ἀποφασισμένος καὶ ἀποθανῆ ἔκει, πρὸς δόξαν τῆς Σπάρτης, ἐπειδὴ αὐτοὶ δὲν εἶδειξαν ἕως τότε ἔργον λαμπρὸν κατὰ βαρβάρων, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι. Κατ' ἄλλοι δὲ, εἶπεν ὁ χρησμὸς, ὅτι καὶ ἡ Λακεδαιμόνων μελλοῖ καὶ ἀφανισθῆ ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἂν δὲν φρευσηθῆ ὁ βασιλεὺς αὐτῆς εἰς τὸν πόλεμον. Κατ' ἄλλοι δὲ, κατηγορήθη, ὅτι ἐμῆδιζε, καὶ διὰ τοῦτο ἠθέλει καὶ ἀθωωθῆ διὰ τοῦ ἔργου.

§. κα. Ἐκράτησε τοίνυν μόνου τοὺς Θεβαίτους μερίαν, φοβούμενος, καὶ μὴ φύγῃ πρὸς τὸν Ξέρξην, ἐπειδὴ ἐμῆδιζεν. Οἱ δὲ Θεσπιεῖς ἐκείναν αὐτοθιλήτοι. Ἠθέλησε δὲ καὶ σῶσθαι καὶ διὰ νεοὺς εὐγενεῖς τῆς Σπάρτης μετὰ τρόπον οἰκονομικόν. Καὶ πρὸς μὲν τὸν ἵνα ἔδωκεν ἐπιστολὴν, καὶ φέρῃ αὐτὴν εἰς τὴν Σπάρτην. Ἐκείνοιο ὁμῶς δὲν τὴν ἔλαβεν, ἀλλ' εἶπε μετὰ

γαυρόκησιν· μαχατάς τοι, οὐκ ἀγγελιαφόρος
 εἰπόμου· οἶον, σοὶ ἠκολοίθησα ὡς μαχητῆς,
 καὶ οὐχὶ ὡς ταχυδρόμος. Πρὸς τὸν ἄλλου δὲ
 εἶπε τιναὶ παραγγελίας μουσικὰς πρὸς τοὺς Ἐ-
 φόρους, καὶ ἐκεῖνος ἤκουεν αὐτὰς προσεκτικῶς,
 λίγων, ναὶ, ναὶ, ἔπειτα λαβὼν τὴν ἀσπίδα,
 ἐστάθη εἰς τὴν τάξιν. Ἠθίλησε γὰρ σωθῆναι καὶ
 τὸν μάντιν αὐτοῦ, ὅστις ἦτον Ἀκσρῶν Μυγι-
 ζίας καλούμενος, ἀλλὰ οὐκ ἔφυγε καὶ ἐκεῖ-
 νος. Ἐπεμψε δὲ μόνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ μονο-
 γενῆ ὄντα. Ἀφ' οὗ τοῖσιν ἠσπάσθησαν τὸν τε-
 λευταῖον ἀσπασμόν, καὶ ἀνεχώρησαν οἱ ἄλ-
 λοι, εἶπε πρὸς τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ, γὰρ
 προγευθῶσι μετρίως καὶ λιτῶς, ἐπειδὴ τὸ ἐ-
 σπέρας προσμένει αὐτοὺς ἢ τράπεζα τοῦ Πλού-
 τωρος.

§. κβ'. Περὶ δὲ τοῦ ἐξῆς ἀγῶνος, καὶ τοῦ
 θανάτου τοῦ Λεωνίδου φέρονται δύο γνώμαι,
 ἢ μία τοῦ Ἡροδότου, τὴν ὁποίαν κατηγορεῖ ὁ
 Πλούταρχος, καὶ ἡ ἄλλη αὐτοῦ τοῦ Πλουτάρ-
 χου, τοῦ Διοδώρου καὶ ἄλλων. Κατ' Ἡροδό-
 τον τοῖσιν, μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἐ-
 στρατεύσεν ὁ Ξέρξης πανστρατιᾶ πρὸς τὸ σπέρμα,
 κατὰ τὸ σύνθημα τοῦ Ἐφιάλτου, ἵνα κρατῆ

τὸν Λεωνίδα εἰς μάχην καὶ εὐασχολίαν, ὥς
 νὰ κατορθῇ ὁ Ἰθάκης ἀπὸ τοῦ ὄρους. Οἱ δὲ
 Ἕλληες παρετάχθησαν τότε πρὸς τὸ εὐρυ-
 τερον μέρος τοῦ ρενου ἐξωθεν τοῦ τείχους, ὡς
 ἀπλητισμένοι. Ἐλθόντες δὲ εἰς χεῖρας, ἐκίνη-
 σαν φόβον καὶ ἐκπληξιν πρὸς τοὺς Πέρσας,
 ὡς οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν ἴσαντο ὀπίσθεν μὲ
 τὰς μάστιγας εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἠνάγκαζον
 τοὺς στρατιώτας, νὰ προχωρῶσι, μασιζόντες
 αὐτοὺς ὡς ζῶα. Ἐκεῖ ἐγένετο ἡ σφαγή καὶ ἡ
 φθορὰ ἐξαισίος· ἐπειδὴ οἱ προχωροῦντες ἐ-
 φρουροῦντο, ἄλλοι μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἄλλοι
 δὲ ὠθούμενοι ἀμφοτέρωθεν καὶ καταπατοῦμενοι
 ὑπὸ τοῦ πλήθους καὶ τῆς ταραχῆς τοῦ τοσοῦ-
 του στρατοῦ ἐν τόπῳ ρενῶ ἀτάκτως συρριφο-
 μένου. Ἄλλοι δὲ ἀναγκαζόμενοι, καὶ ραβδιζό-
 μενοι, ἐπιπτον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπνί-
 γοντο, προκρίνοντες ἐκείνον τὸν θάνατον. Τέ-
 λος δὲ συνειτριῖθησαν τὰ ὄρατα τῶν πλείστων
 Ἑλλήνων, καὶ ἐμάχοντο μόνον μὲ τὰς ῥομ-
 φαίας. Ἐν τούτοις ἵπστην ὁ Λεωνίδας, καὶ
 τρεῖς ἄλλοι ἐπίσημοι τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ
 δύο ἀδελφοὶ τοῦ Ξέρξου, ὁ Ἀβροκόμης καὶ
 Ἰπεράνης. Τότε πάλιν ἐγένετο ὁ ἀγὼν καὶ ὁ

ωθισμὸς σφοδρότατος, διὰ τὸ σῶμα τοῦ Λεωνίδου. Ἐτρεψαν δὲ τετρακίς οἱ Ἕλληες τοὺς Πέρσας, ἔλαβον τὸ σῶμα τοῦ Λεωνίδου, καὶ ἐκράτησαν τὴν μάχην ἐναντίου τοῦ τοσούτου πλήθους, ἕως οὗ ἐφθασεν ὁ Ἰθάκης εἰς τὰ κῶτα αὐτῶν, καὶ ἔμειναν ἐν τῷ μίσῳ δύο στρατοπέδων, καὶ εἰς τόπου στενώτατον. Ἰδόντες οὖν τοὺτους, οἱ μὲν Θηβαῖοι παρεδόθησαν εὐθὺς πρὸς τὸν Ξέρξην, οἱ δὲ ἄλλοι ἀνεχώρησαν ἐντὸς τοῦ τείχους, καὶ συναθροισθέντες ἐπὶ τινας λοφιδίου, τὸ ἐπὶ τοῦ ἤτοι πλησίον τῆς ὁδοῦ καὶ τοῦ τείχους, ἀνθίσταντο, ἄλλοι μὲν μὲ τὰς μαχαίρας, ὅσοι εἶχον ἔτι, ἄλλοι δὲ μὲ τὰς χεῖρας γυμνὰς, καὶ ἄλλοι μὲ τοὺς ὀδόντας, ὅσοι εἶχον τετραυματισμένας τὰς χεῖρας. Οἱ δὲ Πέρσαι συναχθέντες κύκλῳ, ἐτόξευον μακρόθεν, ἔκλυτον, ἔρριπτον λίθους καὶ ξύλα ἐπ' αὐτοὺς. Ἄλλοι δὲ πάλιν ἔρριψαν τὸ τείχος ἐπ' αὐτῶν. Καὶ οὕτως ἐσκέπασαν αὐτοὺς, μὴ τολμῶντες νὰ πλησιάζωσιν, ἕνα λέβητος αὐτοὺς ζῶντας.

§. κγ'. Αὕτη μὲν εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Ἡρόδοτου. Ἡ δ' ἄλλη λέγει, ὅτι τὴν νύκτα ἐκείνην, ἀφ' οὗ ἔμαθε τὴν κύκλωσιν ὁ Λεωνίδας:

καὶ ἀπέπεμψε τοὺς ἄλλους, εἶπε πρὸς τοὺς
 ἱναπολειφθέντας, νᾶ ὀρμήσωσιν εἰς τὸ στρα-
 τώπεδον τῶν Περσῶν, ἵνα φονεύσωσι τὸν Ξέρ-
 ξην εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ εὐέλθῃσαν τὴν
 γνώμην προθύμως ἅπαντες. Ὅθεν ὀρμήσαντες
 τὴν νύκτα εἰς τὸ σκότος, ἐκίνησαν ταραχὴν
 καὶ σύγχυσαν ἀνήκουσον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν
 Περσῶν· ἐπειδὴ ἐνόμισαν, ὅτι ἐφθάρη τὸ
 στρατεύμα τοῦ Ἰσθίου, καὶ ὅτι ἦλθε καὶ ἄλ-
 λο στρατεύμα Ἑλληνικόν· ὅθεν ἐφόνευσον ἀλλή-
 λους, μὴ γνωρίζομενοι εἰς τὸ σκότος, μήτε
 εὐνθημα ἔχοντες διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τόλμη-
 μα, μήτε παραγγελίας ἡγεμόνων ἀκούοντες,
 μήτε αὐθιγασίας, ἢ ἀναχωρήσεως κινήματα
 βλέποντες, ἀλλὰ τρέχοντες ὡς ἐδύνατο ἕκα-
 στος, ζητοῦντες τὴν σωτηρίαν αὐτῶν, καὶ τὸν
 προσυχόντα ἀκοντίζοντες, καὶ φονεύοντες. Οἱ
 δὲ Ἕλληες σφάζοντες τοὺς προσυχόντας, ἡ-
 γουμίου τοῦ Λεωνίδου, ἐφθασαν εἰς τὴν σκη-
 νὴν τοῦ Ξέρξου, καὶ ἐφόνευσαν πάντας τοὺς
 φύλακας. Ὁ Ξέρξης ὁμως ἔφυγε πρότερον,
 καὶ εὐρον μόνον τὸ διάδημα αὐτοῦ εἰς τὴν σκη-
 νὴν, ὅπερ καὶ ἔλαβον. Ὅθεν ὑστερον περιέτρεχον
 τὸ στρατόπεδον, φονεύοντες πάλιν τοὺς προσυ-

χόντας, καὶ ζητοῦντες τὸν Ξέρξην, ἵως οὐ
 ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἐφάνησαν πόσοι, καὶ περὶ
 ἦσαν, οἱ κατεργασάμενοι τοῦτο τὸ κοινόν. Τά-
 τε παρηγορηθέντες οἱ Πέρσαι, συνηθροίσθησαν,
 καὶ κυκλώσαντες αὐτοὺς, ἐπέβησαν μακρόθεν,
 πλαγίως, καὶ ἔπισθεν. Ἐμπροσθεν δὲ αὐ-
 τῶν δὴν ἐτόλμησαν νὰ παραταχθῶσι. Οὕ-
 τω ταῦτον ἐφόνευσαν αὐτοὺς. Ὁ δὲ Ξέρξης
 κόψας τὴν κεφαλὴν τοῦ Λεωνίδου, ἔσχιε καὶ
 τὸ σῶμα, νὰ παρατηρήσῃ τὴν καρδίαν αὐτοῦ,
 καὶ εὗρεν αὐτὴν θαύσιαν. Κατὰ ταύτην τὴν
 γνώμην ἔχει μὲν πλείονα λόγον ἢ ἀπειπισία
 τοῦ Λεωνίδου· διότι ἂν ἐφόνευσεν τὸν Ξέρξην,
 ἤλευθεροῦτο ἡ Ἑλλὰς εἰς τὰς Θερμοπύλας·
 ἄλλως δὲ, ἔχων καιρὸν νὰ φύγῃ, ἵνα χρησι-
 μεύσῃ εἰς ἄλλησιν περιστάσιν, ἔμεινεν αὐτοθελή-
 τως, ἵνα φονευθῇ μόνον, ἀνωφελῶς, εἰς ἐπίδει-
 ξιν ἀφοβίας καὶ ἀνδρείας· ἐπειδὴ ἐλπίς σωτη-
 ρίας καὶ νίκης δὴν ἦσαν μετὰ τὸν κύκλωσιν.
 Ὅμως ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν πολλὰ περιστατικὰ τοῦ
 ἀγῶνος τούτου, καὶ ἂν θελήσωμεν νὰ ἐξετά-
 σωμεν τὸ πρᾶγμα, αἱ κρίσεις ἡμῶν γίνονται
 ὑποθετικαί, καὶ οὐχὶ ἀποδεικτικαί. Τοῦτο μόνον
 βλέπομεν, ὅτι ἡ ἀπειπισία τοῦ Λεωνίδου

κατήντησε τὸν Ξέρξην εἰς ἀπελπισίαν, καὶ
 οὖν ἔτρεφε πλέον τὰς πρώτας ἐλπίδας περὶ ἀ-
 λύσεως τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' ἤρξατο συλλογι-
 ζεσθαι ἄλλως τὸ πρᾶγμα· ἐπειδὴ δέκα χιλιά-
 δες Ἀθηναῖοι πρότερον εὐέκησαν τοσοῦτον εὐρά-
 τευμα ἐν παρατάξει λαμπρᾷ· ἤδη δὲ ὀλίγοι
 τινες Σπαρτιάται κατατάραξαν ὅπαν τὸ στρα-
 τόπεδον αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅταν παραταχθῶσιν ἑκα-
 τὸν χιλιάδες Ἕλληνες, τὸ ὁποῖου ἴσως ἐφαι-
 ῖετο δυνατὸν, τί γινήσεται τότε;

§. κδ'. Τοιοῦτον τέλος ἔλαβεν ἡ μάχη ἐν
 Θερμοπύλαις, εὐθα ἐφρονεύθησαν πάντες οἱ
 Σπαρτιάται, οἱ Θεσπιεῖς, καὶ ὁ μάντις Μιγυ-
 ρίας, καὶ ἔθαψαν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον ἐκεί-
 νου, εὐθα ἐφρονεύθησαν· ἔστησαν καὶ στήλας εἰς
 μνημόσυνον τῆς ἀνδρείας καὶ φιλοπατρίας αὐ-
 τῶν, ἔγραψαν καὶ ἐπιγράμματα, τὸ μὲν ἐξῆς
 κοινὸν εἰς πάντας.

„Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τρηκοσίαις ἐμάχοντο

„Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέττορες.

Τὸ δὲ ἐξῆς ἰδιαιτέρον εἰς τοὺς Σπαρτιάτας.

„Ὁ ξεῖν', ἀγέλλειν Λακεδαιμονίαις, ὅτε
 τῆδε

„Κεῖμεθα, τοῖς ἐκείνων ῥήμασι πεπιθόμενοι,

Ταῦτα μὲν ἔγραψαν οἱ Ἀμφικτυόνες (α). Τὸ δὲ ἐξῆς τοῦ μάντεως ἔγραψεν ὁ φίλος αὐτοῦ Σικωνίδης.

„Μνημα τὸ θεὸς κλεινοῖσι Μελισσία, ἐν ποταμῷ Μῆδοι

„Ἐπέρχειον ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι,

„Μάντιες, ὅς τότε κήρας ἐπέρχομένας σαρ-
εἰδώς,

„Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

Οὗτος ὁ Σικωνίδης ἔγραψε καὶ ἐγκώμιον τῶν εὐταῦθα τελευτησάντων, λέγων· „Τῶν ἐν

„Θερμοπύλαις θανόντων, εὐκλείης μὲν ἡ τύχη,

„καλὸς δ' ὁ πότμος, βῶμος δ' ὁ τάφος, προ-

„γόνων δὲ μνάσις, ὁ δ' οἶτος ἔπαινος, εὐτά-

„μριον δὲ ταιριεῖον οὐτ' εὐρώς, οὐδ' ὁ πανθα-

„μάτωρ ἀμαυρῶσει χρόνος, ἀνδρῶν ἀγαθῶν·

„ὁ δὲ σῆκός οἱ μεταν εὐδοξίαν Ἑλλάδος εἴλα-

„το. Μαρτυρεῖ δὲ Λεωνίδας ὁ Σπάρτας βα-

„σιλεύς, ἀρετὰς μέγαυ λειοπῶς κόσμου, αἰ-

„ναοῦν τε κλέος.“ Ταῦτα ἄρα μαρτυροῦσι τὴν
ὠφέλειαν τῆς ἀπειπείας.

§. κβ'. Ἡρέμισαν δὲ κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ-
τον μετὰ τὸν Λεωνίδα, Δαμνίης ὁ Σπαρτιά-

(α) Ὅρα ἐν Ἐγγυῖα περὶ Ἀμφικτυόνων.

της. Οὗτος εἶπε καθ' ἑρατοτοῦ το ἀπόφθιγμα
ἐκεῖνο· καλλίστεν εἶναι, ἵνα πολειήσωμεν ὑπὸ
τῆν σκιάν· ὁ δὲ εἶπε τις Τραχίνιος, ὅτι τὰ
βέλη τῶν Περσῶν σκοτίσουσι τὸν ἥλιον. Με-
τα δὲ τούτου δύο ἀδελφοὶ Σπαρτιάται· Ἀλκείδης
καὶ Μάρων καλούμενοι, υἱοὶ τινὸς Ὀρσιφάν-
του ὀνομαζομένου. Ἄλλοι δὲ δύο Σπαρτιάται
Εὐρυτος καὶ Ἀριστόδημος ὠφθαλμιάσαν ἐν τῇ
μάχῃ· ὅθεν ἄφηκεν αὐτοὺς ὁ Λεωνίδας, ἐπει-
δὲ δὲν εἶδλεπον. Καθήμενοι τοίνυν εἰς τὴν ἐκεί-
πλησίον κώμην Ἀλαπηρούς, συνεφωνήσαν, ἢ να
φρονεῦθῶσιν ἀμφοτέροι, ἢ να ἐπιστρέψωσιν ἀμ-
φοτέροι εἰς τὴν Σπάρτην. Καὶ ὁ μὲν Εὐρυτος
σκούσας τὴν σφοδρὰν μάχην μετὰ τὴν κύκλω-
σιν, εἶλαβε τὰ ὄπλα, ἐπειτα εἶπε πρὸς τὸν
δούλον αὐτοῦ Εἰλωτα, να τὸν ὀδηγήσῃ εἰς
τὴν μάχην. Καὶ οὕτως ὁ μὲν δούλος ἀνεχώ-
ρησεν ὀπίσω· ἐκεῖνος δὲ ἐμπροσθὸν εἰς τὸ πλῆ-
θος τῶν Περσῶν, ἐφρονεῦθη. Ὁ δὲ Ἀριστόδη-
μος δευτερεύσας, ἔφυγεν. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν,
ὅτι ἐπέμψθη ἄγγελος εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ ἐ-
πιστρέφων, ἤκουσε τὴν μάχην. Ὅθεν φοβθεὶς,
ἐκαθῆσεν εἰς τὸν δρόμον, ἕως οὗ ἐτελείωσεν
ἢ μάχην· ἐπειτα ἐπιστρέψεν εἰς τὴν Σπάρτην.

Ἦτευθήσθη ὁμως, ὠνειδίσθη, καὶ ὠνεμάσθη ὁ τριπλᾶς Ἀριστόδημος· οἶον, ὁ φοβηθείς. Ὁθεν θεωρεῖτο ὡς ἀρωρισμένος τῆς κοινωρίας τῶν πολιτῶν· καὶ μήτε ὕδωρ ἐδίδον αὐτῷ, μήτε πῦρ, μήτε ἄλλο τι· μήτε εἰς κοινωρίαν τὸν εἰδέχοντο. Διὰ τοῦτο ὕστερον ἐν τῇ μάχῃ τῶν Πλαταιῶν, ἐπέσεν εἰς κινδυνώδες μέρος, καὶ ἐφρονεῖθη, εἰς ἐξαλειψίαν τῆς ἀτιμίας. Ἄλλος δὲ τις Παντιθῆς καλούμενος, πεμφθεὶς ἀγγελος εἰς τὴν Θεσσαλίαν, δὲν ἐπρόφθασε τὴν μάχην, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Σπάρτην. Ἐδοκίμασεν ὁμως καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ, ὡς ἐκρεμάσθη· καὶ οὕτως ἐπληρώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν τριακοναρίων, οἵτινες ἐπέμφθησαν ἀπορασιασμένοι, ἅπερ θυσιασθῶσιν. Ἠρίστους δὲ καὶ τις Θισκιῶς Διθύραμβος καλούμενος υἱὸς τοῦ Ἀρματιάδου. Οἱ δὲ Θηβαῖοι καὶ ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Λιοντιάδης (α), φεύγοντες πρὸς τοὺς Πέρσας, ὡς εἴρηται, ἐκραζόν, ὅτι ἦσαν φίλοι αὐτῶν, καὶ ὁ Λιοντιάδης ἔλαβεν αὐτοὺς

(α) Τοῦτου τοῦ Λιοντιάδου τὸν υἱὸν Εὐρύμαχον, ἐφρονευσαν οἱ Πλαταιεῖς κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὅτι εἰσέβηκε τὴν νύκτα εἰς τὰς Πλαταιὰς μὲ τριακοναρίους Θηβαίους.

βιαίως· ὁμως ἐρόνυσαν πολλούς, ἕως οὗ
ἐνοηθῆ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἰδιδαίωθῆ διὰ τῆς
μαρτυρίας τῶν Θισσαλῶν, ὅτι ἀληθῶς μηδίζου-
σαν. Ὁ δὲ Εἰρξῆς ἐξέτεν αὐτοὺς πάντας,
ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ, μὴ τὴν βασι-
λεῦν σφραγίδα, ὡς ἀνδράποδα ἄπιστα.

§. 5. Πίρσαι δὲ ἐρουεῦθησαν εἰλεσι χι-
λιαδες κατὰ ταύτας τὰς προβολάς· καὶ ἂν δὴ
εὗρίσκετο ὁ προδότης Ἐφιάλτης, ἐτελείωνεν
ὁ πόλεμος εἰς τὰς Θερμοπύλας· ἐπειδὴ μετ'
ὀλίγου ἤρχετο καὶ ἄλλο κράτευμα, ὡς εἴρη-
ται. Ὅθεν ὁ Εἰρξῆς καλίσας τὸν Δημόρατον
εἶπεν· ἀληθῶς, Δημόρατε, εἶσαι ἄνθρωπος
ἀγαθὸς καὶ δίκαιος· ἐπειδὴ καθὼς ἔλεγες, οὕ-
τως ἔχουσι τὰ πράγματα. Ἄλλ' εἰπέ μοι πόσαι
εἰσὶν οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ πῶς νὰ κυριεύσω
τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα.
Ὁ δὲ Δημόρατος εἶπε, νὰ πέμψῃ τριακοσίας
επιτήρεις εἰς τὴν νῆσον Κυθῆραν, καὶ νὰ προ-
βάλλῃ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἵνα κρα-
τῇ ἐμὲ τὴν προσοχὴν τῶν Λακεδαιμόνων. Ἐν
τούτοις δὲ τὸ πεζικὸν κράτευμα, νὰ ὑποτα-
ξῇ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα. Ἄλλ' ὁ Ἀχαμένης ὁ
ναύαρχος τοῦ στόλου, ἀπέρριψε τὴν γνώμη

ταύτην, λέγων, ὅτι ἀδυνατεῖ ὁ εὐλας, εὐ
 διαιρεθῆ, ὅστις πρέπει νὰ εἶναι ὅλος ἠνωμί-
 νος, καὶ νὰ ἐνεργῆ συμφώνως καὶ παραλλή-
 λως μὲ τὸ πεζικόν, ἵνα βοηθῶνται ἀμοιβαδόν
 κατὰ τὰς περιστάσεις (α). Αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ
 ἐν Θερμοπύλαις μάχη, ἣτις συνέβη κατὰ τὰς
 ἀρχὰς τοῦ Αὐγούρου (α).

**Ναυμαχία ἐν Ἀρτεμισίῳ, καὶ Ναύ-
 αρχος τῶν Ἑλλήνων ὁ Θεμι-
 σοκλῆς.**

§. κζ. Ἄρ' οὐ ἀπειρασίθη νὰ ἐτοιμασθῆ
 εὐλας κατὰ Περσῶν, ἠτοίμασαν οἱ Ἀθηναῖοι
 ἑκατὸν εἰκοσιπτά τριήρεις, καὶ ἔλαβον ἐν αὐ-
 ταῖς καὶ τοὺς Πλαταιεῖς, οἵτινες δὲν εἶχον
 ἰδίαις τριήρεις, ἦσαν ἀπειροὶ καὶ τῆς ναυτικῆς,
 μὴ ὄντες παραθαλάσσιοι. Ἔδωκαν καὶ πρὸς
 τοὺς Χαλκιδεῖς τῆς Εὐβοίας εἰκοσι τριήρεις οἱ

(α) Ἡρόδοτ. Πολύμν. Πρωτάρχ. Ἀπορθεύματ. Λω-
 νιβ. Περί Ἡρόδοτ. Κασσηθ. Παρλληλ. μικρ.
 Παισαν. Λακωνικ. Δ', Διόδωρ. Ια. §. ε'. Ἰου-
 ρίν. Β'. ια'.

(β) Πρ. κτ. 480.

Ἀθηναῖοι, μόνον τὰ σκάφη· τοὺς δὲ ἀνθρώ-
 πους ἠτοίμασαν ἐκείνοι. Οἱ δὲ Κορινθιοὶ ἠτρί-
 μασαν τεσσαράκοντα· οἱ Μεγαρεῖς εἴκοσι· οἱ
 Αἰγινῆται δεκάκτι· οἱ Σικυωνιοὶ δώδεκα· οἱ
 Λακεδαιμόνιοι δέκα· οἱ Ἐρετριεῖς ὀκτώ· οἱ
 Ἐπιδαύριοι ὀκτώ· οἱ Τροιζήνιοι πέντε· οἱ
 Στυριεῖς δύο· οἱ Κεῖοι δύο τριήρεις καὶ δύο
 πεντηκοντόρους, καὶ οἱ Ὀπούντιοι Λοκροὶ ἑ-
 πτὰ πεντηκοντόρους. Ναύαρχος δὲ τοῦ στόλου,
 ἢ τύπος μᾶλλον τῆς ναυαρχίας, ἦτον ὁ Εὐρύ-
 διαδῆς ὁ Λακεδαιμόνιος, ἔχων δέκα τριήρεις
 Λακωνικὰς. Ἐνεργεῖα δὲ ναύαρχος ἦτον ὁ Θε-
 μισοκλῆς, ἔχων ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἑπτὰ
 τριήρεις τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀπείρων τριήρων
 ἐμπειρίαν στρατηγικὴν καὶ πολιτικὴν. Οὗτος ἦ-
 τον ἄρα ὁ στόλος, ὅστις ᾗλθεν εἰς τὸ Ἄρτεμι-
 σιον, ὡς προείρηται. Τὸ δὲ Ἄρτεμισιον εἶναι
 τὸ ἀνώτατον ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας ἀντικρὺ
 τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου, τοῦ νῦν κόλπου τοῦ
 Βόλου. Ὁ δὲ στόλος τῶν Περσῶν ἔμεινεν τις
 τὰς Ἀρίτας, πρὸς τὸ εἶμα τοῦ ῥηθέντος κόλ-
 που. Τὸ δὲ μεταξὺ εἶναι πλατὺ ὡς δέ-
 κα μίλια ἰταλικά (α).

(α) Κατὰ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος·

β. κη. Ὁ μὲν Διοδώρος λέγει, ὅτι μετὰ τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην, καὶ ἀλωσῇ τῶν παρόδων, ἐκίλευσεν ὁ Εἰρήνης, νὰ ναυμαχήσῃ καὶ ὁ εὐλος. Καθ' Ἡρόδοτον ὁμοίως ἐγνώστο συγχρότως καὶ ἡ ναυμαχία ἐν Ἀρτεμισίῳ, καὶ ἡ πεζομαχία ἐν Θερμοπύλαις. Ἴδων οὖν ὁ Κυρουσιάδης τὸ πλῆθος τῶν τριηρῶν τοῦ ἐχθροῦ, ἐφοβήθη, καὶ ἤθελε νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὸν Ἴσθμὸν, νὰ φυλάξῃ μόνον τὴν Πελοπόννησον, ἔχων σύμφωνον εἰς τοῦτο καὶ τὸν Ἀδείμαντον ναύαρχον τῶν Κορινθίων, καὶ σχεδὸν ἐκηρύττετο ἡ ἀναχώρησις. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ἐναντιούμενος, ἐκρότησε συμβούλιον, ἔνθα συνέβησαν πολλαὶ λογομαχίαι, ὡς εἴρηται ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θεμιστοκλέους. Οἱ δὲ Πέρσαι θέλοντες νὰ λάβωσιν ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν εὐλον, ἐπεμψαν διακροσίας τριηροῖς, ἐξώθεν τῆς Σκυάθου, νὰ κλείσωσι τὸ στενὸν τῆς Κύβοις πρῶτον, τὸ ὅποιον εἶναι κατὰ τὴν Χαλκίδα, ἔπειτα νὰ ἐξέλθωσιν εἰς ναυμαχίαν. Τοῦτο δὲ μάθωντες οὗτης Σκυωναῖος Σκύλις καλούμενος, πίπτει εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μόνον εἰς τὸ Ἀρτεμισίον ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφανίαν τοῦ ὕδατος. Ἦτον ὁμοίως οὗτης καὶ πολυμυθῆτης ἐμ-

καίρῳ τῷ ὄντι ἐσώθη πολλὰ ναυάγια τῶν Περσῶν, ἀπέκρησε καὶ αὐτὸς πολλὰ, ὅτε ἐγένετο ἡ τρικυμία (α). Ὁ δὲ Ἡρόδοτος νομίζει, ὅτι ἐπίρρασε μὲ πλοιάριον, καὶ εἶπε τοὺς ἀκόουσι τῶν Περσῶν. Ὄθιν ἐγένετο πάλιν συμφορὰ, καὶ ἀπεπάσαισαν κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ πλεύσασαι τὸ μέγιστον ἐναυτόν τῶν διακοσίων τρητηῶν. Πρῶτερον ὁμοῦς εἶλετο, καὶ πολεμήσασαι τὸν ἐν Ἀφείταις ζόλον, αὐτοὶ συνεταγμένοι, πρότερον ἀτάκτους τοὺς βαρβάρους, καὶ καὶ μὴ πρόσμενοι, καὶ ἐλθῶσιν ἐκεῖνοι κατ' αὐτῶν. Ὄθιν μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ἐπλεύσαν πρὸς τὸν ἐν Ἀφείταις ζόλον. Ἀπήντησαν δὲ τὰ πλοῖα, καὶ εἰδὼλον αὐτὰ μέχρι τῆς ξηρᾶς, εἰδύθησαν καὶ τὰ τούτων.

§. κθ'. Ἰδόντες δὲ οἱ Πέρσαι ὀλίγον τὸν Ἑλληνικὸν ζόλον, καὶ συναζήσαντες ὅλην τὴν δύναμιν αὐτῶν, ὤρμησαν καὶ τὸν κυκλώσασαι πανταχόθεν, ἵνα λάθωσιν αὐτὸν ὅλον ἀναι-

(α) Κατ' ἄλλους ὁμοῦς συνήργησεν εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν Περσῶν καὶ τὴν Σηλακίαν αὐτῶν Κυνέθησεν Ὁρσὺς Ἐγγύλιος τῆμ. Δ'. 111. 3'.

μωτι, ἐν ευκαλία. Ἐπίστευσαν δὲ τούτοις καὶ
 τινας τῶν Ἰωνῶν ἐκ τοῦ πλήθους συμπεραίνον-
 τες, καὶ ἐλυπύνοντο πολὺ. Οἱ δὲ ἐχθροὶ τῶν
 Ἑλλήνων ἐπιλοτιμούντο, πρῶτος νὰ λάβῃ πρῶ-
 του Ἀττικὴν τριήρη, ἵνα λάβῃ ὄτρα παρα
 τοῦ Ξέρξου, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ· ἐ-
 πιση ὁ λόγος τῶν Ἀθηναίων ἦτον πολὺς ἐν τῷ
 στρατοπέδῳ τῶν Περσῶν. Οἱ δὲ Ἕλληνας, κατὰ
 μὲν τὸ πρῶτον σημεῖον παρίταξαν τὸν στόλον
 εἰς σχῆμα κύκλου, ἔχοντες τὰς πρῶτας πρὸς
 τοὺς ἐχθροὺς. Κατὰ δὲ τὸ δεύτερον σημεῖον,
 ὅτε ἐπλησίασαν οἱ Πέρσαι, ἤρξαντο τὴν μά-
 χην, καὶ εὐθὺς ἔλαβον τριᾶκοντα τριήρεις τῶν
 ἐχθρῶν, καὶ τὸν Φιλάρνα αἰχμαλώτου, ἀδελ-
 φὸν τοῦ ρηθίντος Γόργου τοῦ Κυπρίου, καὶ
 στρατηγὸν πρῶτιστον τοῦ στόλου. Πρῶτος δὲ
 ἔλαβε τριήρη Περσικὴν Λυκομένης ὁ Ἀθη-
 ναῖος υἱὸς τοῦ Αἰσχροῦ, ὅθεν ἔλαβεν αὐτὸς
 τὸ ἄριστεον. Μεταξὺ τῆς μάχης ἔφυγε πρὸς
 τοὺς Ἕλληνας ὁ Λήμιος Ἀντιδῶρας, καὶ
 διὰ τοῦτο ἔδωκαν αὐτῷ οἱ Ἀθηναῖοι τόπον εἰς
 τὴν Σαλαμῖνα. Ἐτάθη δὲ ἡ μάχη ἰσόροσ-
 πος μέχρις ἰσπέρας, καὶ διέλυσεν αὐτὴν τὸ
 ἑσπέραιον. Ἀνεχώρησαν οὖν πάλιν οἱ μὲν Ἕλλη-

υες εἰς τὸ Ἄρτεμιόσιον, οἱ δὲ Πέρσαι εἰς τὰς Ἄριτας, κακῶς ἔχοντες καὶ λυπούμενοι, ἐπειδὴ ἄλλα ἤλπιζον, καὶ ἄλλα συνέβησαν. Ἦσαν οἱ κατὰ τοῦ θύρου, καὶ θύρμη μεγίστη.

§. λ'. Ταύτην τὴν νύκτα πρὶν ἀναπαυθῶσιν οἱ Πέρσαι, συνέβη πάλιν τρικυμία σφοδρά, αἰέτος λαῦρος, βροχὴ βαρῦτα, ὄσραπαι καὶ βρονταὶ ἐξαιαίοι ἐκ τοῦ Πηλίου ὄρους, καὶ κύματα ὀρμητικὰ, τὰ ὅποια ἔφερον τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ ἄλλα ναυσόγια ἀπὸ τῆς ναυμαχίας εἰς τὰς Ἄριτας πρὸς τὰς πρῶρας τῶν Περσικῶν πλοίων. Ταῦτα τοῦνυν ὠθοίμενα ὑπὸ τῶν κυμάτων εἰς τὰς πρῶρας, καὶ περιελιττόμενα ἐκεῖ, κατεστράττων τὸν εὐλον, ὥστε οἱ Πέρσαι ἐφθασαν εἰς μίγαν φόβον καὶ ἀπελπίζον, νομίζοντες, ὅτι κατατρίχει αὐτοὺς τὸ θεῖον. Ἐπειδὴ πρὶν ἀναπεύσωσιν ἐκ τῆς προτέρας τρικυμίας, ἐπέισον εἰς ναυμαχίαν κρατεράν καὶ ἀπροσδόκητον. Πρὶν δὲ ἠουχάσασθαι ἐκ τῆς ναυμαχίας, ἰδοὺ πάλιν ἄλλη τρικυμία. Τὰς δὲ διακοσίας τριήρεις κατέλωθεν ἡ τρικυμία εἰς τὸ πέλαγος πρὸς τὸν κόλπον τῆς Κυβοσίας, καὶ ἔρριψεν αὐτὰς εἰς τοὺς σκοπέλους, ἔνια κατεθραύσθησαν ἅπασαι, ἐπειδὴ

δὲν ἐγνώριζον τὸν τόπον. Τὸ δὲ πρῶτον οἱ μὲν Πέρσαι ἠσυχάζον, οἱ δὲ Ἕλληες ἐπεφυχώθησαν ἐπιμαλλόν, ἐπειδὴ ἦλθον ἄλλαι πευτήκοντα τριήρεις τῶν Ἀθηναίων βοήθειαι, ἱμάθου καὶ τὴν φέρσαν τῶν διακοσίων τριηρῶν. Μαθόντες οὖν, ὅτι περιπλεον καὶ τεταπλασία τῶν Κιλικίων, ἐξῆλθον καὶ ἔλαβον αὐτὰ, καὶ τὴν νύκτα ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον.

§. λα. Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ἔπλευσαν οἱ Πέρσαι ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας με ἀπόφασιν, νὰ διαρθώσωσι τὸ πρότερον ἀτύχημα, ἐπειδὴ τὸ ἐνομιζέου μεγαλήν ἐντροπήν, νὰ μὴ δυνηθῶσι νὰ διώξωσι τὸν ταύτουτον μικρὸν στόλον τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸ στεῦνον. Ἐπεὶ οὖν ἐφροδούντο καὶ τοῦ Ξέρξην. Ὅθεν σχηματίσσαντες τὴν τάξιν αὐτῶν εἰς σχῆμα ἡμικύκλιον, ἐπέπλεον κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, ἵνα κυκλώσωσι τοὺς Ἕλληνας. Ἐξῆλθον τοίνυν καὶ οἱ Ἕλληες, καὶ ἔλθοντες εἰς χεῖρας, ἰμάχοντο ἀμφοτέρωθεν γενναίως καὶ ἰσάρροπως, καὶ οἱ Πέρσαι ἀναγκαζόμενοι εἰς μέρος στεῦνον, περιπλεον τὰ πλασία αὐτῶν, καὶ ἐφθιέροντο ὑπ' ἀλλήλων. Ὅμως δὲν ἔκλιον. Τέλος δὲ τὸ σκότος διέλυσε καὶ ταύτην τὴν

μάχη, ἐν ᾗ ἐγένετο πολλή φθορά ἀμφοτέρωθεν ἀνθρώπων καὶ πλοίων. Τῶν δὲ Περσῶν ἡ φθορά ἦεν πολὺ περισσότερά. Ἔλαβον ὁμῶς πέντε πλοῖα αὐταῦρα τῶν Ἑλλήνων. Οἱ δὲ Ἕλληες ἐλάβον ὅλα τὰ ναυόγια αὐτῶν ἐκ τῆς ναυμαχίας· καὶ τοῦτο οἰκνύει, ὅτι οἱ Πέρσαι ἀνεχώρησαν πρότερον. Ἀνεχώρησαν πάλιν οἱ μὲν Πέρσαι εἰς τὰς Ἀφείας, οἱ δ' Ἕλληες εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον. Ἠρίξευσαν δὲ ἐν ταῖθα τῶν μὲν Ἑλλήνων οἱ Ἀθηναῖοι· ὄθην εἶχον τετρωμένας τὰς ἡμισείας τριήρεις αὐτῶν. Ἰδίως δὲ ἠρίξευσεν ὁ Κιλινίας πατήρ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἔχων τριήρη ἰδίαν μὲ διακροσίους ἀνδρας δὲ ἰδίων ἐξούων. Τῶν δὲ Περσῶν ἠρίξευσαν κατὰ μὲν Διόδωρον οἱ Σιδόνιοι, καθ' Ἡρόδοτον δὲ οἱ Αἰγυπτιοί, οἱ λαβόντες τὰ πέντε πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.

§. λβ'. Μετὰ δὲ ταῦτα μαθόντες οἱ Ἕλληες τὸν θάνατον τοῦ Λεωνίδου, καὶ τὸ τέλος τῆς ἐκεῖ μάχης, ἀπερσίσαν τὴν ἀναχώρησιν· ἐπειδὴ ἡ ἐκεῖ ράσις αὐτῶν δὲν εἶχον αἰμίτε πλείον, ἀφ' οὗ ἐκυριεύθη τὸ ρεῦρον τῶν Θερμοπυλῶν. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος λέγει, ὅτι πρὶν μάθωσι ταῦτα ἀπερσίσαν τὴν ἀναχώρησιν.

Ὅθεν συνάξας ὁ Θεμιστοκλῆς τοὺς στρατηγούς, εἶπεν, ὅτι εἶναι καλλίτερον εὐα φάγωσιν αὐτὰ τὰ πρόβατα τῶν Εὐβοίων, παρὰ ἢ τὰ φάγωσιν ὑστερον οἱ Πέρσαι. Περὶ δὲ τῆς ἀναχώρησεως, ἔλιγε, εὐα μὴ φοβῶνται· οἷόςτι ἐκείνος φρονεῖ· πότε καὶ πῶς ἢ ἐπιτρέψωσιν ἀδελφοί. Να παραγγιῆλη δὲ ἕκαστος, εὐα κτίωσι πυρὰ οἱ στρατιῶται αὐτοῦ. Ἐπειτα ὠρμησαν εἰς τὰ πρόβατα. Ἐἶχον ὅμως δύο κατασκόπους, τὸν μὲν εἰς τὸ Ἄρτεμισιον μὲ πλοίαριον ταχύτερον, ἵνα εἰδοποιῆ πρὸς τὸν Λεωνίδα τὰ γενόμενα ἐν τῷ ζόλῳ. Ἦτον δὲ αὐτὸς Ἄντικυρεὺς Πολύτας ὀνομαζόμενος. Τοῦ δὲ ἄλλου εἰς τὰς Θερμοπύλας μὲ τριηκόντορον, ἵνα εἰδοποιῆ πρὸς τὸν ζόλον τὴν συμβαίνουσα ἐν Θερμοπύλαις. Οὗτος εἰ ἦτον Ἀθηναῖος Ἀδρώνυχος καλούμενος. Ἐν ᾧ ταύτων εἰδῶκαν τὰ πρόβατα, εἶπεν οἱ Ἀδρώνυχος, καὶ ἐκόμισε τὴν περὶ τοῦ Λεωνίδα ἀγγελίαν. Ὅθεν ἀναχώρησαν ταχύτερον παρατεταγμένοι, ἔμπροσθεν οἱ Κορίνθιοι, καὶ ὀπίσθεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς φύλακες, μίγν φρουροῦντες. Τότε ὁ Θεμιστοκλῆς λαβὼν τὰς ταχύτερας τριήρεις, παρέπλεε τὰ παραθαλάσσια, καὶ ἔγραψε γράμματα πρὸς τοὺς

Ἴωνας εἰς τόπους ἀρμολίους, σοχαζόμενος, ὅτι ἂν ἀποσατήσωσιν οἱ Ἴωνες καὶ Κάρεις, δύναται νὰ συντρέψῃ εὐκόλως τὸν ἄλλου βαρβαρικὸν ζόλον.

§. λγ'. Ἀναχωρησάντων οὖν τούτων, ἐπέρασε τις Ἰσριαῖος εἰς τὰς Ἀρέτας, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Πέρσας, ὅτι ἔφυγεν ὁ Ἑλληνικὸς ζόλος. Ἐκείνοι δὲ μὴ πεσιύοντες, ἐφυλάκωσαν αὐτὸν, ἔπειτα ἔπεμψον ταχείας τριήρεις, καὶ ἔμαθον τὴν ἀλήθειαν. Ὄθεν ἐπλευσαν εἰς τὸ Ἄρτεμίσιον ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου, εὐθα ἔμειναν μέχρι τῆς μεσημβρίας. Ἐπειτα ἦλθον καὶ ἐκυρίευσαν τὴν Ἰσριαίον, καὶ ἄλλας τιμὸς κώμας τῆς Εὐβοίας. Τότε ὁ Ξέρξης ἔπεμψεν εἰς τὸν ζόλον εἰδεῖσθαι, νὰ ἔλθωσιν ὅσοι θέλουσιν νὰ ἰδοῦν πόσους Ἕλληνας ἐρέουσιν. Ἔθαψε δὲ πάντας τοὺς Πέρσας πρότερον, καὶ ἀφῆκεν ὡς χιλιούς μόνου ἀτάφους. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἦσαν ἅπαντες χίλιοι, ἑπτακῆσιοι Θεσπιεῖς, καὶ τριακῆσιοι Σπαρτιάται, οἵτινες ἐφρουτῦθησαν ἐκεῖ. Παρισκεύασεν ὁμοῦς ὡς τίσσασας χιλιάδας πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἑλλήνων, καὶ χιλιούς Πέρσας μόνου. Τοσοῦτον δὲ πλῆθος ἀνθρώπων ὤρμησεν ἀπὸ τοῦ ζόλου εἰς

την θίαν ταύτην, ὡς εἰν εὐρίσκου πλοῖα ἰκονά, νὰ περάσωσιν. Ὁ δὲ Ξέρξης ἐπιδεικνύ-
 μινος ἔλεγεν· ἰδοὺ πῶσους Ἑλλήνας ἀνοήτους
 ἐφύμισα, οἵτινες ἤθελσαν, νὰ μὲ ἐμποδίσω-
 σιν. Ἐγυῖνίσου ὅμως ἅπαντες τὸ τέχνημα
 αὐτοῦ. Ἐδέλεπον δὲ μὲ μεγάλην περιέργειαν
 τοὺς Ἑλλήνας, μέχρις ἰσπίρας περιερχόμενοι.
 Ἐπειτα ἐκεῖνοι μὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν εὐλίαν,
 ὁ δὲ Ξέρξης παρισκιάζετο νὰ στρατεύσῃ εἰς
 τὰ ἐνδύτερα τῆς Ἑλλάδος, ἔχων ἤδη τὰς
 παρόδους ἐλευθέρως, διὰ ξηρᾶς τε καὶ θα-
 λῶσσης (α). Τοιοῦτον τέλος ἔλαβε καὶ ἡ ναυ-
 μαχία ἐν Ἀρταμισίῳ.

(α) Αὐτόν. Οὐραν. Διδ. κ'. ιβ'. ιγ'. — Πέ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Ἄλωσις τῆς Βοιωτίας, Φωκίδος
καὶ Ἀττικῆς.

§. α'. Μετὰ δὲ ταῦτα ἦλθον τοὺς Ἀρκαῶδες αὐτόμολοι πρὸς τὸν Ξέρξην, καὶ ἐρωτηθέντες περὶ τῶν Ἑλλήνων, εἶπον, ὅτι ἐορταζουσι τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Ἐρωτηθέντες δὲ πάλιν, ὅποια ἄθλα λαμβάνουσιν οἱ ἀθληταί· εἶπαν οὐκ εἶναι εἰσὶν εἰλαίας, εἶπον. Τότε εἶπεν ὁ Τριτανταρχμης πρὸς τὸν Μαρδόνιου· παπαί, Μαρδόνιε, πρὸς ποίους ἀνδρας ἔφερες τοὺς Πέρτας νὰ πολεμήσωσιν, οἷτινες ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἀρετὴν, καὶ οὐχὶ διὰ χρήματα. Οἱ δὲ Θεσσαλοὶ σύμμαχοι τοῦ Ξέρξου ὄντες, ἐζήτησαν πεντήκοντα τάλαντα παρὰ τῶν Φωκίων, ἵνα μὴ βλάβῃσιν τὴν γῶραν αὐτῶν· ἐζήτησαν μάλιστα αὐτοὺς καὶ εἰς συμμαχίαν τοῦ Ξέρξου. Εἶχον δὲ οἱ Θεσσαλοὶ ἰδιαιτέραν ἔχθραν πρὸς τοὺς Φωκίαι· ἐπειδὴ εἶχον πόλεμον πρότερον, καὶ ἐνίκηθησαν. Ὅθεν ἤδη εὐρέντες καιρὸν, ἐζήτησαν τὴν ζημίαν τοῦ πολέμου. Ἀλλ' οἱ Φωκίαι ἀπεκρίθησαν, ὅτι δὲν

γίνονται προδότες τῆς Ἑλλάδος. Ὅθεν γίνοντο οἱ Θεσσαλαὶ ὄδηγοὶ τοῦ Ξέρξου πρὸς τὴν Φωκίδα, καὶ τὴν Λοπήν Ἑλλοδα.

ζ. β'. Ἀναχωρῶν δὲ ὁ Ξέρξης εἰς τῶν Θερμεπυλῶν, εἰσίδυλε πρῶτον εἰς τὴν Τραχινίαν, ἔπειτα εἰς τὴν Δυρίδα, ἤτις ἐμῆδ' ἔξε, καὶ διὰ τοῦτο δὴν ἔσλαξεν αὐτήν. Ἐκείθεν δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Φωκίδα. Οἱ Φωκεῖς ὅμως ἔφυγον πρότερον, ἄλλοι μὲν πρὸς τὰς κορυφὰς τοῦ Παρνασσοῦ εἰς τὴν Τιθηρίαν, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν Ἀμφισσαν πάλιν τῶν Ὀζυαῶν Λοκρῶν. Οἱ δὲ Πέρσαι περιερχόμενοι τὴν χώραν, ἔλαβον τὰς πόλεις καὶ τὰ ἱερά, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν. Ἐβύλησαν καὶ τὸ ἐν Ἄσαις πλουσιώτατον μανείων τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔπειτα ἔκαυσαν αὐτό. Ἐκεῖ ἔλαβόν τινας Φωκεῖς φεύγοντας πρὸς τὸ ὄρη, διεφθίρασαν καὶ τινὰς γυναῖκας μινυόμενοι σωρηδῶν οἱ βάρβαροι. Ἐπειτα δὲ ὁ Ξέρξης, εἰλῶν εἰς τοὺς Πανοπεῖς, διεχώρισε τὸ κράτευμα εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν ἰσχυρότερον μέρος ἔλαβεν αὐτός, καὶ κατέβαινε πρὸς τὴν Ἀττικὴν, τὸ δὲ ἄλλο ἔπεμψεν εἰς τοὺς Δελφοὺς, ἕνα λιηλατήρη τὸν ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος.

Σ. γ. Ἐρχόμενοι τοίνυν οὗτοι πρὸς τοὺς
 Διλοφούς, ἔκαιον, ἤρπασον καὶ ἠράνιζον τὰς
 πόλεις, κώμας, ἱερὰ καὶ τὴν χώραν, ὥστε
 κατερήμωσαν τὴν Φακίδα· οἱ δὲ Δελφοὶ ἀκού-
 οντες ταῦτα, ἠρώτησαν τὸν Ἀπόλλωνα περὶ
 τῶν ἱερῶν χρημάτων τοῦ ναοῦ, νὰ περψύσῃ
 αὐτὰ πού, ἢ νὰ τὰ θύψουσιν εἰς τὴν γῆν. Ἐ-
 λαθὼν δὲ χρησμών, νὰ μὴ τὰ ταραῶσαι παν-
 τελῶς, καὶ φρονιῶζει ἐκεῖνος δι' αὐτὰ. Ἐμει-
 ναυ τοίνυν εἰς τὴν πόλιν μόνον ἐξήκουτα ἄν-
 ὄρες, καὶ ὁ προφῆτης Ἀκίρατος καλούμενος
 εἰς προφύλαξιν τοῦ Ἱεροῦ· οἱ δὲ ἄλλοι ἔφυ-
 γον, τινὲς μὲν εἰς τὴν Ἀμφισσαν, τινὲς δὲ
 πρὸς τὰς κορυφὰς τοῦ Παρνασσοῦ, καὶ κατὰ
 τὸ ἑωρῆκειον ἄντρον. Τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τὰ
 τέκνα αὐτῶν ἐπεμψαν εἰς τὴν Ἀχαΐαν τῆς Πε-
 λοποννήσου. Οἱ δὲ Πέρσαι, ὅτε ἤλθον πλη-
 σίον τῆς Προναίας Ἀθηνῶς τοῦ Ἱεροῦ, εἶδον
 ὄπλα κείμενα ἐξωθεν τοῦ Ἱεροῦ. Ταῦτα εἶδε
 καὶ ὁ μάντις πρότερον. Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ
 ναοῦ ἐξήρχοντο φωναὶ καὶ ὀλαλαγμοὶ φρικτοί·
 ἐκ δὲ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιπτον κεραυνοὶ ἐξαιετοί·
 ἀπὸ δὲ τοῦ Παρνασσοῦ ἐκόπησαν δύο κορυφαί,
 καὶ κατεφέροντο ἐπὶ τοὺς βαρβάρους μετὰ κρύ-

του και ταραχῆς πολλῆς, και ἐφόνευσαν πολλοὺς. Ὅθεν ταραχῆντες οἱ Πέρσαι, ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν. Ὁρμήσαντες δὲ οἱ Δαίροι ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ, και διώζοντες αὐτοὺς, ἐφόνευσαν πολλοὺς. Οἱ δὲ ἄλλοι ὅσοι ἐσώθησαν, ἤλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὅπου ἦτον ὁ Ξέρξης. Τοῦτο τοῖσιν ἐνομίσθη θαῦμα τῆς Ἀθηνᾶς· και τῷ ὄντι ἦτον μέγα θαῦμα τῆς Ἀθηνᾶς· οἷον, τῆς φρονήσεως. Ὁ δὲ Ξέρξης καταβαίνων πρὸς τὴν Ἀττικὴν, εἰσέβαλε πρῶτον εἰς τὸν Ὀρχομενὸν τῆς Βοιωτίας. Τότε ὁ ῥηθίς Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμύντου, ὅστις ἦτον σύμμαχος τῶν Περσῶν, ἐπέμψε φρουρὰν Μακεδόνων εἰς τὰς πόλεις τῆς Βοιωτίας, νὰ φάινωται, ὅτι μηδίζουσιν, ἵνα μὴ διαρπάσωσιν αὐτὰς οἱ Πέρσαι, ἐπειδὴ ἐμηδίζον, ὡς εἴρηται.

§. δ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὅσοι ἦσαν εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον, ἐνόμιζον, ὅτι ἐξείτευσαν οἱ Πελοποννήσιοι πανδημί εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἵνα ἀπαντήσωσιν ἐκεῖ τὸν βάρβαρον, κατὰ τὴν πρότεραν κοινὴν ἀπόφασιν. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐπέχειζον τὸν Ἰσθμὸν, νὰ φυλάξωσι μόνου τὴν Πελοπόννησον. Μαθόντες οὖν τοῦτο, ὅτι ἐπέ-

ερεβαν ἐκ τοῦ Ἀρτεμισίου, ἐλυπήθησαν με-
 γάλως. Ὅθεν παρεκάλεσαν τοὺς συμμάχους,
 νὰ εἰσέλθῃ ὁ εὐλοῦς εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἕως νὰ
 λάβωσι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐκ
 τῆς Ἀττικῆς, καὶ νὰ συμβουλευθῶσι καὶ περὶ
 τοῦ κινδύνου. Καὶ οὕτως ὁ μὲν ἄλλος εὐλοῦς
 ἔμεινεν εἰς τὴν Σαλαμίνα, τῶν δὲ Ἀθηναίων
 ἦλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Τότε συνέβησαν τὰ
 ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θεμιστοκλέους λεγόμενα, ἕως
 οὗ κατεπέσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, νὰ ἀφήσωσι τὰς
 Ἀθήνας. Ἐπέρασεν τοίνυν τὰς γυναῖκας, τὰ
 τέκνα καὶ λοιπὸν εἰς τὴν Σαλαμίνα καὶ Τροιζή-
 να, ἔπειτα ἦλθον μετὰ τοῦ εὐλοῦ εἰς τὴν Σα-
 λαμίνα, ὅπου ἦτον ὁ εὐλοῦς τῶν συμμάχων.
 Ἐν τούτοις δὲ συνηθροίσθη καὶ ἄλλο ναυτικόν
 εἰς τὴν Τροιζήνα ἐξ ἄλλων πόλεων, καὶ ἐκ
 τῶν προτέρων, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Σαλαμίνα,
 ὥστε εἶχον τότε τριακασίας ἑβδομηκοντα ὀκτώ
 τριήρεις, ἐκτὸς τῶν τριηκοντῶρων.

§. ε. Εἶχον δὲ τότε οἱ Ἀθηναῖοι μόνον
 ἑκατὸν ὀγδοῦνκοντα τριήρεις, ἐπειδὴ οἱ Πλα-
 ταιεῖς ἀνεχώρησαν, νὰ μετακομίσωσι τὰς γυ-
 ναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὴν Πελοπόν-
 νησον· ὅθεν καὶ δὲν εὐρίσθησαν εἰς τὴν μάχην

τῆς Σαλαμῖνος. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι εἶχον
 δεκάξ· οἱ Σικυώνιοι δεκαπέντε· οἱ Ἐπιδαύ-
 ριοι ἕκκα· οἱ Τροιζηνιοὶ πέντε· οἱ Ἐρμιονεῖς
 τρεῖς. Αὗται τούτων αἰ τεσσαράκοντα εἰνία
 τριῖρες ἦσαν ἡ ναυτικὴ δύναμις τῶν Πιλο-
 πουνητίων ἐν τῇ ἀνάγκῃ ταύτῃ. Οἱ δὲ Ἀμ-
 βρακίῳται εἶχον ἑπτά. Τῶν δὲ υἱσιωτῶν, οἱ
 μὲν Ἀγυῆται εἶχον τριάκοντα. Οἱ δὲ Νήξιοι
 ἐπέμψαν ἑσπέρως πρὸς τοὺς Πέρσας· ἀλλ' ὁ
 υἱισάρχης αὐτῶν Δημόκριτος ἔφερεν αὐτὰς πρὸς
 τοὺς Ἕλληνας. Οἱ δὲ Κυβνῆται ἔδωκαν μίαν
 τριῖρη καὶ μίαν πρυτανεύουσαν· ἦλθον καὶ οἱ
 Σίφυριοι, Σιρίριοι καὶ Μήλιοι ἔχοντες ἑκά-
 μίαν πεντηκόντουσαν. Οὗτοι οἱ υἱσιῶται μό-
 νον δὲν ἔδωκαν γῆν καὶ ὕδωρ πρὸς τὸν Ξέρ-
 ξην. Ἐπέμψαν καὶ οἱ Κροτωνιάται ἐκ τῆς Ἰτα-
 λίας μίαν τριῖρη. Αὕτη ἦτον ἡ προεθνήκη. Αἱ
 δὲ λοιπαὶ πόλεις εἶχον τὰς αὐτὰς, ὅσας εἶχον καὶ
 εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον. Τὰς δὲ καλλίστας καὶ τα-
 χυτάτας τριῖρεις εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Αἰγι-
 νῆται, καὶ οὗτοι ἔσωσαν τὴν Ἑλλάδα, ἐμ-
 πειροτάται οὐτεσ τῆς ναυτικῆς· ἐπειδὴ ἐπολέ-
 μουν πρὸ πολλοῦ, καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῶν πόλε-
 μος ἀπῆται ναυτικόν. Συναχθέντες οὖν οἱ στρα-

τηγαί εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἐβουλεύοντο πρὸς τὰ ναυμαχῆσασιν. Ὁ δὲ Εὐρυβιάδης εἶπε, τὰ λέγει ἕκαστος τὴν γνώμην αὐτοῦ. Οἱ μὲν Πελοποννησῖαι πάντες ἤθελον τὰ ναυμαχῆσασιν εἰς τὸν Ἰσθμὸν. Τὴν δὲ Ἀττικὴν εὐνομιζῶν ἐγκαταλείπειμίνην, ἐπειδὴ ἔφυγεν οἱ ἐγκατοικαί. Ἔτι δὲ εἶλεγεν, ὅτι σὺ νικηθῶσιν εἰς τὴν Σαλαμίνα, κατακλείουται ποταχόθεν, καὶ ἐλπίς βοήθειας καὶ σωτηρίας οὐκ ἔσται πλέον. Εἰς τὸν Ἰσθμὸν ὅμως σὺ νικηθῶσιν, ἀναχωρεῖ ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς εἶλεγε τὰ ἐναντία, βλέπων μόνον εἰς τὸ σκεῦός τῆς Σαλαμίδος τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ οὕτως μὲν οὕτως ἐβουλεύοντο.

§. ς. Ὁ δὲ Ξέρξης ἀπ' οὗ ἔκαυσε τὰς Πλαταιάς καὶ Θερπιάς, ὡς οἱ ἐγκατοικαί ἔφυγον πρότερον, κατέβη εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἀπ' αὐτῆς ἐπέρασε τὸν Ἑλλησποῦτον, διέτριψεν ἐκεῖ ἕνα μῆνα, λογιζομένων καὶ τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν τῆς διαβάσεως. Ἐκεῖθεν δὲ ἦλθεν εἰς τρεῖς μῆνας εἰς τὴν Ἀττικὴν, πρὸς τὸ τέλος τοῦ Αὐγούστου (α), ἐπὶ ἀρχόντος Καλλισθοῦ, καὶ ἤρθε τὰς Ἀθήνας ἰόντους. Ἐμπεσαν δὲ τινεὶ πτω-

(α) Πα. κα 480.

χοί και γέροντες, και κατακλείσθησαν εις την ακρόπολιν, επειτα εβραξαν τας πύλας με ξύλα· επειδή αυτοί εδίδουτο αυτην την εξήγησιν του χορημου, ως ειρηται, περι του ξυλινου τειχους. Οι δε Περσικρατίδαι, οτινις ησαν εις το στρατοπεδον του Ξέρξου, παρεκίνησαν αυτους, να παραδοθῶσιν. 'Αλλ' εκείνοι δεν εδίδουτο τούτο. 'Οθεν επολέωρησαν αυτους. Τέλος δε εβράψαν πυρ δια των βελων από του λόφου του 'Αρείου Πάγου, και εκαυσαν εκείνο το ξυλινον φραγμα. 'Αλλ' εκείνοι κυλύοντες πέτρας μεγάλας προς την πύλην εκείνην, και άλλα τιαύτα ποιούντες, εβραρον τον Ξέρξην εις απορίαν. Τέλος δε τυρόντες αλλην εισόδον σφύλακτου εκ του 'Ιερού της 'Αγραύλου, ανέδησαν τινες Πέρσαι εις την ακρόπολιν, και ηνοιξαν τας άλλας πύλας, οθεν εισήλθον πολλοί. Οι δε παλιερχομενοι μη βλέποντες άλλην σωτηρίαν, τινες μὲν επησαν από του τειχους εις τον κρημον, και εβουεῦθησαν· άλλοι δε κατέφυγον εκάται εις του ναου της 'Αθηνῆς. 'Αλλ' οι βαρβαροι σφαξαντες αυτους, εισήλθον του ναου. 'Επειτα εκαυσαν την ακρόπολιν. Μετά δε ταύτα επεμφαν

ὁ Ξέρξης ἀγγέλον εἰς τὰ Σούσα, μηνύων πρὸς τὸν Ἀρτάδανον τὰ κατορθώματα αὐτοῦ. Ἐπειτα περιεφέριτο ἡ στρατευμα εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἐλθελότει αὐτὸν ἔρημον εἶσαν.

§. ζ'. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων συμβουλευόμενοι ἔτι, ὡς εἴρηται, εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἔμαθον τὴν ἄλωσιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὸν ἔμπρησμον τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τοσοῦτον ἔταράχθησαν, καὶ ἐθορυβήθησαν, ὥστε τινες αὐτῶν ἀνεχώρησαν εἰς τὰ πλοῖα, πρὶν ἀποφασθῆ ὁ τόπος τῆς ναυμαχίας, καὶ παρισκευάζοντο, νὰ φύγωσιν. Οἱ δὲ μέναντες, ἀπεφασισαν, νὰ ναυμαχήσωσιν εἰς τὸν Ἰσθμὸν, καὶ ἔπειτα διέλυσαν τὸ συνέδριον, πρὸς τὸ ἰσπίρας, καὶ ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὰ πλοῖα αὐτοῦ. Τότε εἶπεν ὁ Μυησίφιλος ὁ Ἀθηναῖος πρὸς τὸν Θεμιστοκλῆα, ὅτι ἔσφαλον, ὡς λέγει ὁ Ἡρόδοτος. Ὅθεν ἐπιστρέψας εὐθύς ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὴν ναυαρχίδα τοῦ Εὐρυβιάδου, συνεκρότησε πάλιν συμβούλιον, καὶ τότε συνέβησαν τὰ θρυλλόμενα ἐκεῖνα, ἅπερ ἀναφέρονται ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θεμιστοκλέους(α). Τέ.

(α) Ὅρα ἐκεῖ περὶ πάντων τούτων.

λος δὲ μετὰ πολλὴν λογομαχίαν, ἀπεφάσισαν πρὸς τὸ πρῶτον ναυμαχῆσθαι εἰς τὴν Σαλαμίνα, καὶ λύσαντες τὸ συνέδριον, παρέσκευάζοντο. Ἐπειτα θυσάσαντες πρὸς πάντας τοὺς θεοὺς, καὶ εὐχόμενοι, ἔταψαν καὶ εἰς τὴν Αἴγιον μίαν τριήρα, ἵνα προσφέρῃ εὐσχημοὺς πρὸς τοὺς Αἰακίδας, τὸν Αἴαντα καὶ Τελαμόνα, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῆ καὶ αὐτοὺς εἰς βοήθειαν.

§. η'. Ὁ δὲ στόλος τῶν Περσῶν ἔμενε τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν Ἴσθμόν· ἔπειτα πλεύσας ἐκείθεν διὰ τοῦ στενοῦ τῆς Εὐρέτου, ἔφθασεν εἰς τρεῖς ἡμέρας εἰς τὸν Ψαληρία λιμένα τῆς Ἀττικῆς. Ὅτε δὲ ἀνεπληρώθη πάλιν καὶ τὸ ναυτικὸν καὶ τὸ πεζικόν, καὶ ἐγένετο τόσον, ὅσον ἦτον, ὅτε ἦλθεν ὁ στόλος εἰς τὴν Σηπιάδα, πρὶν τῆς τρικυμίας, καὶ τὸ πεζικόν εἰς τὰς Θερμοπύλας. Ἐγένετο σύμμαχοι αὐτῶν οἱ Μηλείεις, Δυριεῖς, Λοκροί, Κοιωτοί, Καρύσιοι, Ἄνδροιοι, Τήνιοι, καὶ πάντες οἱ υἱσιῶται, ἐκτός τινων, τῶν Παρίων καὶ ἄλλων, οἵτινες ἐστάθησαν εἰς τὴν Κύβητον, καὶ περιμένον τὸ τέλος τοῦ πολέμου. Καταῖας δὲ καὶ ὁ Ξέρξης εἰς τὸν στόλον, καὶ συναΐας τοὺς τυράννους καὶ στρατηγούς τῶν συμμάχων αὐτοῦ ἔθνων, συνε-

κρότησε συμβουλίου. Καθήσας τούτων ἐπὶ Θρόνου, ἐκέλευσε, νὰ καθήσῃσι καὶ ἐκεῖνοι ἕκαστος εἰς τὸν προσήκουσα τόπον. Πρωτὸν εἶ καὶ πλάσιον αὐτοῦ ἐκάθισε τὸν βασιλέα τῆς Σιδῶνος· ἐπειτα τῆς Τύρου, καὶ τοὺς ἄλλους καθέζετο. Μετὰ εἰ ταῦτα ἐκέλευσε, νὰ ἐρωτησῇ αὐτοὺς ὁ Μαρδόνιος, περιτροχόμενος, ἂν κρίνωσι συμφέρειν, νὰ ναυμαχήσωσι. Πάντες εἰ ἴδωκαν γυνήν, νὰ ναυμαχήσωσιν, ἐκτός τῆς Ἀρτεμισίας, ἣτις ἔλεγε πρὸς τὸν Ξέρξην ταῦτα. Ἐκλαῖε τὰς Ἀθήνας, διὰ τὰς ὀπίσθας γλῆτες. καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλᾶδα· καὶ ἂν προχυρίετο μὴ τὸ πεζικόν, λαμβάνεις οὕτω καὶ τὴν Πελοπόννησον. Ἄν ἔμῳς ναυμαχήσης, ἀπώλεσας τὸν στόλον, καὶ τὸ πεζικόν δύνῃσι ὠφείλει ὑστέρειν. Ἐπειδὴ εἶδον, ὅτι οἱ Ἕλληνας εἶναι πολὺ ἑμπειρότεροι ἡμῶν κατὰ τὴν ναυτικὴν. Ἄν δὲ προσμεύης ὀλίγον, οἱ Ἕλληνας σκορπεῖνται, διότι εἴν ἔχουσι τροφάς. Ἄλλ' ἐκείνος πειθόμενος εἰς τὴν γυνήν των πολλῶν, ἐπισηρίζομενος καὶ εἰς τὴν παρυσίαν αὐτοῦ, ἀπερυσίσε τὴν ναυμαχίαν. Ὁ θεὸς ἐπέμψε τὸν στόλον πρὸς τὴν Σαλαμίνα, ὅστις παραταχθεὶς τὸ ἑσπέρας εἰς ναυμαχίαν,

ἔμεινεν οὕτω παράκτιναζόμενος μέχρι τοῦ
πρωῖ· ὅσοτε ἦτον ἰσπέρα. Ἐπειτα δὲ ἔπεμψε
τῆν αὐτὴν νύκτα καὶ τὸ πεζικὸν πρὸς τὸν ὄρο-
μον τῆς Πελοποννήσου, ἵνα φοβήσῃ τοὺς Πε-
λοποννησίους, νὰ προσέχωσιν ἐκεῖ.

§. 9. Οἱ δὲ Πελοποννησίαι, μαθόντες τὸν
θάνατον τοῦ Λεωνίδου, συναθροίσθησαν παι-
δημαί εἰς τὸν Ἴσθμὸν, καὶ ἐτείχιζον αὐτὸν ἡμέ-
ραν τε καὶ νύκτα μὴ μεγάλην βίαν ἀπὸ θαλάσ-
σης εἰς θάλασσαν. Ἦσαν δὲ οὗτοι, οἱ Λακεί-
δαιμόνιοι, Ἀρκάδες, Ἠλείοι, Καρνεῖοι, Σα-
κυῶνιοι, Ἐπιδαυριοί, Φλιάσιοι, Τροιζήνιοι,
καὶ Ἑρμιονεῖς, ἔχοντες στρατηγὸν τὸν Κλεισθέ-
βροτον ἀδελφὸν τοῦ Λεωνίδου, καὶ βασιλεῖα
τῶν Λακιδαιμονίων. Οἱ δὲ λοιποὶ τῆς Πελο-
ποννήσου ἠσύχαζον ἀνευ τιμῆς προφάσεως·
ἐπειδὴ ἐπέρασαν καὶ τὰ Ὀλύμπια, καὶ ἡ ἐφο-
ρῆ τῶν Καρνείων. Οὕτω τοίνυν τεύχιζοντες
οὗτοι τὸν Ἴσθμὸν, πολλῶν μυριάδων ἀνθρώ-
ποι, ἔφραξαν καὶ τὸ σενὸν τῶν Μεγάρων κα-
τὰ τὰς Σκιρωνεῖδας πέτρας. Οἱ δὲ ἐν Σολα-
μίνοι στρατηγοὶ τῶν Πελοποννησίων, ἰδόντες
τὸν Περσικὸν ἐσθλόν, καὶ ἀκούσαντες ὅτι στρα-
τεύει καὶ τὸ πεζικὸν πρὸς τὴν Πελοπόννησον,

ἐρρόθησαν, καὶ σχεδὸν ἐθαύμαζον πῶς ἐπέ-
σθε ὁ Κρόυσαδός, καὶ ἐμευεν ἐκεῖ. Ὅθεν
συνέδη πάλιν διαφωνία, καὶ συνεκροτήθη καὶ
ἄλλο συνέδριον. Καὶ οἱ μὲν Πελοποννησῖοι
ἔλεγον, νὰ πολεμήσωσιν εἰς τὸν Ἴσθμὸν· οἱ
δὲ Ἀθηναῖοι, Αἰγιυῖται καὶ Μεγαροῖς, ἤθελον
εἰς τὴν Σαλαμίνα. Διὰ τοῦτο συνέδη μεγάλη φι-
λονεικία, καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς βλέπων, ὅτι δὲν
καταπέθωνται, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ συνεδρίου, καὶ
ἐπέμφε τὸν Σίκινον πρὸς τὸν Ξέρξην, νὰ εἰπῇ,
ὅτι οἱ Ἕλληες φρονηόντες, ἐτοιμάζονται νὰ
φυγῶσι, καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀρήσῃ, ἀλλὰ νὰ τοὺς
ἀποκλείσῃ, νὰ τοὺς κυκλώσῃ, καὶ νὰ τοὺς
φθίρει ἐκεῖ ευκολώτατα.

**Μάχη ἐν Σαλαμίνα, καὶ στρατηγὸς
τῶν Ἑλλήνων ὁ Θεμιστοκλῆς.**

§. 1. Ἡ Σαλαμίς εἶναι νῆσος τοῦ Σαρ-
ωνικοῦ κόλπου, μεταξύ Μεγαρίδος καὶ Ἀττικῆς,
καὶ σχηματίζει δύο στενά, τὸ μὲν πρὸς τὴν
Μεγαρίδα τὸ στενότερον, τὸ δὲ πρὸς τὴν Ἀτ-
τικὴν, ὡς ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα στενά. Μεταξὺ δὲ
ταύτης καὶ τοῦ Πειραιέως λιμένος εἶναι τρεῖς

μικρὰ νήσος Ψυτάλεια καλουμένη. Κατωτέρω
 δὲ ταύτης εἶναι τὸ πρὸς τὴν Ἀττικὴν προεδιδη-
 μένου ἀκρωτήριον τῆς Σαλαμῖνος, ὅπερ σχη-
 ματίζει τὸν λιμένα, ὅπου ἦτον ὁ εἶλος τῶν
 Ἑλλήνων. Περσεύσας τοῦτον ὁ Ξέρξης τὴν δια-
 βολὴν τοῦ Θεμιστοκλέους, ἐκέλευσε νὰ καλω-
 σῶσι τὴν Σαλαμίνα εὐθὺς τὴν νύκτα ταύτην.
 Ἡσυχὰ δὲ τὸ μισοθύκτιον ἔπεμψον οἱ Πέρσαι·
 ζῶντιμα πύλιν, καὶ ἔλαβον τὴν Ψυτάλειαν,
 ἀνογκαιοτάτην ὄψαν, καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν
 τῶν τετραμένων πλοίων, καὶ πρὸς συσχίσαν
 τῶν κρούουόντων Ἐπειῶν ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ κα-
 ταφέρωνται τὰ ἐκ τῆς ναυμαχίας ναύγια. Ὅθεν
 ὁ ἔχων ταύτην, τοὺς μὲν ἐχθροὺς βλάπτει καὶ
 φρονεῖ εὐκόλως, τοὺς δὲ οἰκείους περιποιεῖται
 καὶ σώζει. Ἐπειτα δὲ ἔτρεψον τὸ ἐσπέριον κί-
 ρος τοῦ εἴλου, καὶ ἔκλεισον τὸ στεῖνον ἀπὸ τῆς
 Μουρυχίας μέχρι τῆς Σαλαμῖνος. Ἐἵτα ἐπέψαν
 τριήρεις ἱκοσίας, καὶ ἔκλεισαν καὶ τὸ πρὸς τὴν
 Μεγαρίδα στεῖνον, ὥστε ἔμειναν οἱ Ἕλληες ἀ-
 παταγῶθεν κειλησμένοι, εἰς τὴν Ἐλευσίειον
 κώπρον, καὶ ἐλπίδα σωτηρίας εἰς τὴν νύκτα
 μύρον ἔχουτες. Ταῦτα δὲ πάντα ἐγίνετο τὴν
 νύκτα τασσον μουσικῶς, ὥς οἱ Ἕλληες δὲν εἶ-

χρον πρυτελῶς εἰδῆσαν, ἀλλ' ἐυόμιζον. ὅτι οἱ ἔχθραί ἴσαντο εἰς τὴν θείαν ἐκείνην, ὅπου παρετάχθησαν τὸ ἐσπέρας.

§. ια'. Τούτων δὲ γενομένων, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐφιλονεύουσι εἰς τὸ συνέδριον. Ὁ δὲ Ἀριστείδης ἐξόριστος ὢν εἰς τὴν Λέγωνα τότε, ἐμάθησε πάντα τὰ τῶν Ἑλλήνων. Μαθὼν δὲ καὶ τὴν κύκλωσιν, ἦλθε τὴν νύκτα διὰ μέσου τοῦ βαρβαρικῆς στόλου μετὰ πολλὸν κίνδυνον εἰς τὴν Σαλαμίνα, καὶ εἰσεὶς ἔξωθεν τοῦ συνεδρίου, ἐκάλεσε τὸν Θημιστοκλέα ἔξω, νὰ διγρηθῆ τὴν κύκλωσιν. Ὁ δὲ Θημιστοκλῆς εἶπε πρὸς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν τῆς κυκλώσεως, ἀλλὰ νὰ ἐσέλθῃ εἰς τὸ συνέδριον, νὰ βεβαιώσῃ τὸν κίνδυνον, καὶ νὰ παρακινήσῃ καὶ αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας εἰς μάχην· διότι ἄλλη ἐλπίς σωτηρίας δὲν εἶναι. Εἰσελθὼν τοίνυν ὁ Ἀριστείδης εἰς τὸ συνέδριον, εἶπεν αὐτὰ τε καὶ ἄλλα πολλὰ· ἀλλ' οἱ ἐκεῖνοι δὲν ἐπίστευον τὴν κύκλωσιν, καὶ συνέδη ἄλλη φιλονεικία περὶ τούτου. Ἐν τούτοις δὲ, Παναίτιος τις Τήνιος, ὢν εἰς τὸν στόλον τοῦ Ξέρξου σύμμαχος ἐξ ἀνάγκης, ἔφυγεν εἰς τοὺς Ἕλληνας μετὰ μίαν τριήρη, νὰ φανερώσῃ τὴν κύκλωσιν. Ταυτην

δι' τὴν εὐεργεσίαν τῶν Τηνίων ἔγραφον οἱ Ἕλλη-
 λους ὑπερὸν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τρίποδα. Μὴ
 αὐτῇ δὲ τῇ τρίτῃ, καὶ μὲ τὴν Λημίαν,
 ἣτις ἤτομόλασεν εἰς τὸ Ἀρτεμῖαιον, ἐγένου-
 το αἱ τρίτης τῶν Ἑλλήνων τριακόνται ὀγ-
 δοῦκοντα. Πιστεύσαντες τοῖσιν τοῖς λόγοις τοῦ
 Παναίτιου, ἀπερῆσαν πρὸς τὸ πρῶτον τὴν ναυ-
 μαχίαν, θείουτες καὶ μὴ θείουτες. Ὅθιεν λυ-
 σαντες τὸ σινδριον, παρεσκευάζοντο. Ἐπρε-
 πεν ὅμως νὰ κυριεύσῃ πρῶτον τὴν Ψυτά-
 λειαν, καὶ ἐπεμψεν τὸν Ἀρισεῖδην μὲ στρα-
 τευμα ἑκακτὸν, ὅστις φρουρῆσας τοὺς ἐκεῖ Πέρ-
 σας, ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ τὴν ἐκρατήσῃ μέχρι
 τέλους τῆς μάχης, ὅθιεν ἔβλαψε πολὺ τοὺς
 Πέρσας· ἐπειδὴ ὁ μέγιστος ἀγὼν τῆς ναυμα-
 χίας ἐγένετο περὶ τὴν νῆσον ταύτην. Ἐλαβε
 καὶ αἰχμαλώτους ἐπισήμους ὁ Ἀρισεῖδης ἐκεῖ-
 θεν, ἐν οἷς ἦσαν καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ τῆς Σανδαύ-
 κης ἀδελφῆς τοῦ Ξέρξου, καὶ ἐπεμψεν αὐτοὺς
 πρὸς τὸν Θεμιστοκλῆα.

§. β'. Οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγὸν συνάξαντες
 τοὺς ἐπιστάτας αὐτῶν ἕκαστος, ἐδημηγόρησαν
 ὡς ἔπρεπε· μάλιστα δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐδημη-
 γόρησε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους δημηγορίαν ἐπὶ

σοτάτην, καὶ ἀρμόδιωτάτην εἰς τὴν περίεσσαν, ἑπαρρημύσας πάντα τὰ ἐκ τῆς ἀρετῆς γενόμενα καλὰ, καὶ τὰ ἐκ τῆς κακίας κακὰ, καὶ παρακινήσας αὐτούς, νὰ προτιμῆσῃσι τὰ βέλτετα. Νὰ προτιμῆσῃσι τὴν δόξαν καὶ ἐλευθερίαν, νὰ φανώσῃσι ἀξιοὶ τῶν πραγμάτων, καὶ φοβεροὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους. Ταῦτα πάντα κριμαυται, ἔλεγεν, ἐκ ταύτης τῆς ναυμαχίας, ἧτις εἶναι ὀλίγων ὤρων ἔργον. Καὶ ἂν ἀγνώσθῃσι πρόθυμως καὶ πισῶς, ἐκίρθησαν τὸ παν· οὐ σῆμας δειλιάσῃσι τῶν κινδύνων, ἢ ἀπίσῃσιν, γίνονται δοῖλοι, καὶ ἀνδρόποδα τῶν βαρβάρων. Ἐπειτα δὲ ἐκίλευσε, νὰ ἐμδῶσιν εἰς τὰς τριήρεις. Αὐτὸς δὲ ἐθυσίαζε, καὶ τότε ἤλθον οἱ ρηθέντες αἰχμασῶται, καὶ ἐθυσίασε καὶ αὐτούς εἰς τὸν Διόνυσον, κατὰ τὸν λόγον τοῦ μόντεως. Ἐπειτα δὲ περιέμενε τῶν συνήθη πελάγιον σκευον, ὅστις ἦτον ὠφέλιμος πρὸς αὐτούς, καὶ βλαβερὸς πρὸς τοὺς Πέρσας. Τότε ἐπέστρεψε καὶ ἡ τριήρης ἐκ τῆς Ἀιγίης. ἧτις ἐκόμισε τὴν θυσίαν πρὸς τοὺς Αἰακίδας, διαπεράσασα διὰ τοῦ βαρβαρικοῦ εὐόλου.

§. γ'. Μετὰ δὲ ταῦτα παρετάχθησαν εἰς

μάχην ἀπὸ τοῦ ἐσωτέρου μέρους τε ἡμίονος
 ἀκρωτηρίου τῆς Σαλαμίως, κατὰ πλοῦτος τοῦ
 ζευγῆ, μέχρι τῆς Ἀττικῆς. Ἀντιπροεταχθῆ-
 σαν δὲ καὶ οἱ Πέρσαι ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέρους
 τοῦ ἀκρωτηρίου μέχρι τῆς Ἀττικῆς, καὶ
 μεταξὺ αὐτῶν εἶχον τὴν Ψυτάλειαν. Ἐν ταύ-
 τη δὲ τῇ παρατάξει, τῶν μὲν Περσῶν αἱ τριή-
 ρεις ἦσαν χίλιαι διακόσαι ἑπτά· ἢ μόνου χί-
 λιαὶ κατ' ἄλλους. Τῶν δὲ Ἑλλήνων τριακόσαι
 ὀφθαλκῶντα. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ἦσαν ἑτε-
 ῶν ὀλιγώτεροι τῶν Ἑλλήνων, καὶ αἱ διακόσαι
 αὐτῶν ἦσαν τῶν Ἀθηναίων. Τὸ μὲν δεξιὸν κέ-
 ρας εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι, τὸ δ' ἄριστερον οἱ
 Λακεδαιμόνιοι. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐτοξάν προς μὲν
 τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς Φοίνικας· προς τοὺς
 Λακεδαιμονίους δὲ, τοὺς Ἴωνας, οἰκνο-
 μοῦντες τὸ πρῶμα· διότι ἦτον ὑπεψία, ὅτι
 οἱ Ἴωνες, ἀπέγνον τῶν Ἀθηναίων ὄντες, ἀττι-
 κίζουσιν. Ἐτι δὲ μόνον οἱ Φοίνικες ἦσαν ὑπω-
 σοῦν ἱκανοί, νὰ παραταχθῶσι προς τοὺς Ἀθη-
 ναίους. Ἐφώρμησαν τοίνυν οἱ Πέρσαι πρῶτον
 προς τοὺς Ἑλλήνας· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐτραπήσαν
 προς τὴν ξηρὸν, ἴσως, ἵνα ἐλκύσωσιν αὐτοὺς
 προς τὸ ζευγίτερον. Τότε ἤκουσαν φωνὴν γυ-

ναϊκὸς λέγουσαν· ὡς δαιμόνιοι, μέχρι τίνος ἔτι
 πρόμαχον ἀνακρούετε. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἰκλευσίδος
 χεῖροιο ἄλλος θάρυθος σοβαρὸς πολλῶν μυ-
 ριαθῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐγίνετο ἐν τῇ πομπῇ
 τοῦ μουσικοῦ Ἰάκχου. Ταῦτα δὲ καὶ ἄλλα πάλ-
 λα τοιαῦτα ἦσαν θαύματα τῶν στρατηγῶν εἰς
 ἐγκαρδίωσιν τοῦ στρατοῦ.

§. ιδ'. Πρῶτος δὲ ἤρξατο τῆς μάχης Ἀ-
 μεινίας ὁ Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Λισχυλοῦ τοῦ
 πολεμικοῦ, ὅστις προχωρήσας πρὸς τὴν ναυαρχί-
 δα τριήρη τοῦ Ἀριαμένους, ἤλθει εἰς χεῖ-
 ρας. Ἦεν δὲ μεγίστη ἡ τριήρης αὕτη τοῦ
 Ἀριαμένους, καὶ εἰδίην, προχωροῦντες οἱ
 Πέρσαι, ἐτόξευον ὡς ἀπὸ τινος πυργοῦ πρὸς
 τὴν ναυαρχίδα τοῦ Θεμιστοκλέους. Περιπλα-
 κείς οὖν ὁ Ἀμεινίας μὲ αὐτὴν, εἶν ἐδύνατο,
 οὔτε νὰ λάβῃ αὐτὴν, οὔτε νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐ-
 τῆς. Ὁ δὲ Ναυαρχος Ἀριαμένης ὁ ἀδελφὸς
 τοῦ Ξέρξου, ἀνδρείος καὶ τολμηρὸς ὢν, ἐπή-
 δεσεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τριήρη, ἵνα ἦεν
 ὁ Ἀμεινίας, καὶ Σωσιλῆς ὁ Πεζεὺς, εὐτίμως
 ἀκοντίζοντες, ἔρριψαν τὸν Ἀριαμένην εἰς τὴν
 θάλασσαν. Ἡ δὲ Ἀρτεμισία εὐρούσα ὕστερον
 τὸ σῶμα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἐκόμισεν

αὐτὸ πρὸς τὸν Ξέρξην. Ὁρῶντες οὖν οἱ Ἕλλη-
 λητες τὴν περιπλοκὴν ταύτην, ὠρμησάντες εἰς
 βροχίαιον τοῦ Ἀμεινίου, καὶ οὕτως ἤρξαντο ἡ
 ναυμαχία. Οἱ δὲ Λίγυες ἐλεγαν, ὅτι ἡ ἐκ
 τῆς Λίγυος ἐπιρροίφασα τριήρης, ἤρξατο τῆς
 μάχης.

§. γ'. Τὰ πλεῖστα τῶν Περσῶν ἦσαν μὲν
 πολλὰ, ἀλλὰ οὐκ ἔδυναντο νὰ ἐνεργῶσιν ἅλα,
 διὰ τὴν ἐνότητά τοῦ πορθίου, καὶ ἐμάχοντο
 ἴσα πρὸς ἴσα, ὀτακτα πρὸς ὀτακτα, καὶ ἀ-
 ματίεροι πρὸς ἐμπειροτέρους. Ἔτι δὲ κατε-
 τάρσθη, καὶ ἔβλαπτεν αὐτὰ καὶ ὁ ρηθίς αὐμορῆ,
 ἐπειδὴ ἦσαν βρῖα καὶ δυσκόθεκτα, ὡς ἐπι-
 πτεν πλόγια πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ ἀντίπρωρα ὄν-
 τα, καὶ αἰεὶ ἐν τάξει καὶ ἀρμουσίᾳ εἰς τὰ ἐμπορ-
 σθῆν χωροῦντα, καὶ μόνον εἰς τὰς παραγγιλίας
 τοῦ Θεμιστοκλέους προσέχοντα. Τούτοις δὲ τῶν
 Ἰωνῶν ἐδίχθησαν τὰ γράμματα τοῦ Θεμιστο-
 κλέους, καὶ κατ' ἐκείνην ἐπολιέμευ. Ἐπειδὴ
 ἔγραψεν, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἔδυναντο νὰ φύγῃσι πρὸς
 τοὺς Ἕλληνας, καὶ νὰ βλάπτωσι τοὺς βαρ-
 βάρους εἰς τὰς μάχας. Οἱ πλείστοι ὅμως ἔλα-
 βον καὶ τριήρεις Ἑλληνικὰς, ὡς καὶ ὁ Θεμισ-
 τὸρ καὶ Φυλακὸς, οἱ Σάμιοι. Διὰ τοῦτο ὕστε-

ρου τὴν μὲν Θιμύτωνα κατέστησαν οἱ Πέρσαι
 τύρουνον τῆς Σάμου· τὸν δὲ Φύλακον ἔγρα-
 ψαν εὐεργέτην τοῦ βασιλέως, ἔδωκαν αὐτῷ
 καὶ γῆν ἰκαρῆν εἰς τὴν Περσίαν. Οὕτω τοῖσιν
 μαχόμενοι εὐτάκτως καὶ εὐκόσμως οἱ Ἕλλη-
 νες, ἔτρεψαν τὴν πρώτην τάξιν τῶν Περσῶν.
 Τότε ἐγένετο ὁ μίγας ὀλιθρος· ἐπειδὴ ἡ πρώ-
 τη τάξις φεύγουσα, ἐπιπτεν εἰς τὰς ἄλλας,
 τὰς ἐπισθεν ἰσημίας, καὶ κατετύραττεν αὐ-
 τὰς. Ἐκείτοι δὲ ἐσπεύδον, νὰ περάσωσιν εἰς τὸν
 τόπον τῆς πρώτης τάξεως, εἰς ἐπιόκειν, ἢ
 διὰ τὴν φρέου. Ἐπειδὴ ὁ Ξέρξης εἰθέυρει τὸν
 ἀγῶνα, καθημένος ἐπὶ θρόνου πρὸς τοὺς πρό-
 ποδας τοῦ ὄρου τῆς Ἀττικῆς Περουδύλου καὶ
 Αἰγιάλεω καλουμένου, ἐπὶ τινος λόφου παρα-
 θαλασσίου. Ἐτι δὲ εἶχε παρ' αὐτῷ καὶ τινα
 Σάμιον ὄξυδερκέστου, Δράκοντα καλούμενον,
 ὅστις ἐέλεπεν εἴκοσι ράδια μακρὰν. Ὄθεν ἔδω-
 κεν αὐτῷ χέλια τάλαντα μισθῶν, καὶ τὸν με-
 τεχειρίζετο ὡς τηλεσκοπίου. Ἐκεῖ τοῖσιν συνε-
 τρίζοντο, καὶ διεφθειρόντο ὑπ' ἀλλήλων οἱ
 Πέρσαι, μεταξὺ τοῦ τροσούτου θρόνου καὶ
 τοραχτῆς τῶν κυμάτων καὶ τῆς ἀταξίας.

§. ιε'. Οἱ δὲ Ἕλληνας διώκοντες οὐταῦς

ἐν τοιαύτῃ ἀταξίᾳ οὕτως, συνέτριβον, ἐρό-
 νευον, ἐθύθηζον, καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο ἐθύναυτο
 ἐπρωτοῦ μεταξὺ τοῦ κυκείουος θεύου, ἰπτα-
 μενοι ἐπὶ τῆς θαλάσσης ὡς οἱ ἀετοί, καὶ πλέου-
 τες ἐπὶ τῶν κυμάτων ὡς οἱ Δελφίους. Ἐκεῖ
 ἤτου θεάμα, καὶ βλίπη, τοὺς Ἀθηναίους καὶ
 Αἰγυπτίους τότε, τοὺς εὐπειροτάτους τῆς ναυ-
 τικῆς, εὐώκους ὡς ἰπταμένους, ὠρμῶντας
 ὡς Δελφίους, καὶ βυθίζοντας καὶ συντρέδοντας
 τὰ πλάγια τῶν βαρδάρων. Ταῦτα τὰ δύο ἀντι-
 ζήλα εἶνε, ἐφιλοτιμήθησαν, καὶ εὐρίψαι τότε
 κατὰ βαρδάρων τῆν ὑπεροχὴν αὐτῶν, καὶ ἐ-
 νήρησαν τῆν μεγίστην φθόρον τῶν Περσῶν.
 Ἐν ταύτῃ τῇ ταραχῇ εὐρίψαι τῆν Ἀρτε-
 μισίαν μετὰ τριήρης ἀστεικῆ. Ἐμτροσθεὺ δὲ
 αὐτῆς εὐρίθη ἡ ναυσογίς τῶν Χαλυθίων, ἐν
 ἣ ἤταν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Δαμασίθυμος. Ἀναγ-
 καζομένη δὲ ἡ Ἀρτεμισία, ἐπέπεσε καὶ ἐθύθη-
 σεν ἀνενδύρου ταύτην τῆν τριήρη. Ὁ μὲν σκθ-
 πρὸς αὐτῆς εἰμειεν ἀδήλας· πλὴν ὡς ἐκ τῶν
 περιτάσιων, προκίπτουσι τρεῖς ὑποψίαι. Ἢ
 κατὰ τῆν συνείδη τὸ πρᾶγμα· ἢ εἰμειε τὸν
 Δαμασίθυμον· ἢ ἠθέλησε, καὶ ἀπατάσῃ τοῦ
 Ἀθηναίου, ὅπερ καὶ ἐπέτυχε, καὶ εἶτε ἐν ἄλλαι

Ἐπειδὴ ὁ δειώκων αὐτήν Ἀθηναῖος, εἶδεν, ὅτι
 εὐθύσιε τριήρη τῶν ἑλλήνων, εὐθόμισεν, ὅτι ἡ-
 του τοιήρης συμμαχική, μὴ γυνοῖζων αὐτήν
 ἀκριβῶς μακρόθεν· ἢ εὐθόμισεν ὅτι βραχέει τοὺς
 Ἑλλήνας, Ἑλλήνις εὐσα ἢ Ἀρτεμισία. Ὄθιν
 ἀφῆκε αὐτήν, καὶ εἰδὼκεν ἀλλήν. Εὐτεῦθεν
 δὲ γίνεται δῆλον, εἰς ποῖαν ταραχὴν καὶ σκορ-
 πισμὸν κατήντησεν ὁ στόλος τῶν Περσῶν. Ὁ
 δὲ Ξέρξης καὶ οἱ περὶ αὐτῶν, εὐθόμισον Ἑλ-
 ληνικήν τὴν βυθισθείσαν τριήρη. Τότε εἶπεν ὁ
 Ξέρξης· σήμερον ἐγίνοντο αἱ γυναῖκες ἄνδρες,
 καὶ οἱ ἄνδρες γυναῖκες. Δὲν εἰσῆθη καὶ ψυχὴ
 ἐκ τῆς τοιήρους ελεΐνης, γὰρ μαρτυρήθη τὴν
 ἀληθείαν. Ἐπειτα δὲ εἰλαβεν εἰς πλείονα ὑπόλη-
 ψιν τὴν Ἀρτεμισίαν, εἰδὼκεν αὐτὴν καὶ τὸ σκι-
 ροῦ τῆς ναυμαχίας· τῷ δὲ ναυόρχῳ εἰδὼκεν
 ἡλακότην. Ὁ δὲ Πολύαιτος λέγει, ὅτι εἶχε
 σημασίαν Ἑλληνικήν καὶ Περσικὴν, καὶ μετε-
 χειρίζετο αὐτὸς κατὰ τὰς περιστάσεις. καὶ διὰ
 ταύτης ἐξηπάτησε τοὺς Ἀθηναίους.

§. ιζ. Φαίνεται δὲ ἐκ τῶν ἑξῆς, ὅτι καὶ
 οἱ Ἴωνες συνηγόρησαν πολλὴν φθορὰν τῶν Περ-
 σῶν, μετὰ τὸν ἀρμόδιωτάτου Θερύδου.
 Ἐπειδὴ τινὲς Φοίνικες κατηγορήσαν αὐτοὺς

πρὸς τὸν Ξέρξην, ὡς ἐπισβούλους· καὶ ὅτι ἐξ αἰτίας αὐτῶν, ἐξθάρασαν πολλὰ τριήρεις τῶν Φοινίκων. Κατὰ τύχην ἐγένετο παρὸν ὁ Ἄρραραμης, ὅστις ἦτορ φίλος τῶν Ἰωνῶν, καὶ ἐβουλήθησεν αὐτούς. Ἐν τούτοις δὲ εἶδον μίαν τριήρα τῶν Σαμοθρακῶν, βυθίζουσαν μὲν Ἰατρικὴν. Ἐπελθεῦσα δὲ μία τῶν Αἰγινήτων, ἐβύζισε τὴν τῶν Σαμοθρακῶν. Οἱ δὲ Σαμοθρακῆς ἀκουτίσαι ἔμπειροι οὗτες, ἐσθθήσαν ἐπὶ τῆς βυθισθείσης τριήρους, καὶ ἀκουτίζοντες, εἰδῶξαν τοὺς Αἰγινήτας, καὶ ἔλαβον τὴν τριήρα αὐτῶν. Τοῦτο τὸ ἔργον τῶν Σαμοθρακῶν, ἔσωσε τοὺς Ἴωνας, ἐκ τοῦ κινδύνου, καὶ ἀπεκεφάλισε τοὺς κατηγοροὺς ὁ Ξέρξης. Διότι καὶ οἱ Σαμοθρακῆς ἐνομιζοντο Ἴωνες. Τέλος δὲ ἐφυγον δὲ ὅλου οἱ Πέρσαι πρὸς τὸν Φαληγεῖα, ἔπου ἦλθεν αὐτοὺς καὶ τὸ πῆζον, εἰς προφυλάξιν αὐτῶν. Οἱ δὲ Ἕλληνας ἐπέμφαν τοὺς Αἰγινήτας ἔμπροσθεν, νὰ φυλάττωσι τὸν πορθμῆν. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καταδιώκοντες ὀπίσθεν, ἐβυθίζου καὶ ἐφόνευον πάλιν· καὶ ὅσοι ἀπέφυγον τοὺς Ἀθηναίους, ἐνέπιπτον εἰς τοὺς Αἰγινήτας. Ὅθεν ἐγένετο καὶ τότε πάλιν ἡ φθορὰ ἐξαίσιος. Τότε ἐν ᾧ εἰδῶκεν ὁ Θεμι-

εοχλής μίση τριήρη, ἔδωκε καὶ ὁ Πολύκριτος
 ὁ Αἰγυπῆτης ἄλλην. Γνωρίσας δὲ τὸν Θεμισ-
 σοκλῆα ἐκ τῆς ναυαρχίδος τῶν παρασήμων,
 ὠνείδεσεν αὐτῷ τρίπεν τετὰ, κράζας μεγαλο-
 οὔρους. Οὕτω μὴδίζουσι, Θεμισσοκλείς, οἱ
 Αἰγυπῆται. Ἐπειδὴ κατηγορήθησαν εἰς τοῦτο,
 ὡς εἴρηται, οἱ Αἰγυπῆται. Λαβὼν δὲ ὁ Πολύ-
 κριτος ταῦτ' ἐκ τῆς τριήρης, ἣτις ἦσαν Σιδουῖα,
 εἴσεν ἐν αὐτῇ καὶ τὸν Αἰγυπῆτην Πυθίαν, ὃν
 ἔλασεν, ὡς εἴρηται, αὐτῇ γ' τριήρης κατατε-
 τοιμῆσεν εἰς τὴν Σκύαθον. Καὶ οὕτως ἐλευθε-
 ρώθεις καὶ ἐκείνας, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Αἴγυπον.

§. ιη'. Τέλος δὲ, συνέφυγον εἰς τὸν Φα-
 ληρία οἱ λαίπαι τριήρεις τῶν Περσῶν, ὅσαι
 ἐδυνήθησαν, καὶ οὕτως ἔπαυσεν ἡ μάχη αὕτη
 ἢ περιδόχτος, ἣτις ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα, συνερ-
 γία τῶν Ἀθηναίων, καὶ προνήσει τοῦ Θεμι-
 σοκλέους. Ἐπειδὴ ἂν ἐμὴδίζον καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
 διὰ τὸν φόβον· ἢ ἂν ἔφρουρον διὰ τὴν ἰσχυ-
 ρογνωμίαν τοῦ Εὐρουδίαδου, καὶ τὴν κατοφρο-
 νησιν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὅστις ἐξέτεινε
 καὶ τὴν ράβδον, νὰ πατάῃ τὸν Θεμισσοκλῆα
 ἔμπροσθεν τῶν ἄλλων ροστιηγῶν, οἱ ἄλλοι
 οὐκ ἦσαν ἱκανοὶ μήτε διὰ ναυμαχίαν, μήτε

διὰ πειρομαχίαν (α). Εἰς τί ἄρα ἐγχεσόμευεν ὁ τειχισμός τοῦ Ἰσίου, ὃν ἔμενεν ἢ Πελοπόννητος ἢ οὐκ ἔμενεν ναυτικῆς δυνάμεως; Ὁ Θειμιστοκλῆς ἄμικτος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέφερον ταῦτα τὰ λακωνικὰ βαρβαρίσματα, καὶ τότε καὶ ἄλλοι τε, ἀκουσάμενοι τὸ πρῶτον, διὰ τὴν σικτηρίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐφρονεύθησαν τοίνυν καὶ πολλοὶ ἐπίσημοι Πέρσαι καὶ Μηδαί, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ἐν οἷς καὶ ὁ ναύαρχος, Ἄρταβης καὶ Ἡρόδοτος, καὶ Ἀρισμένης κατὰ Πλούταρχον, καλούμενος. Ἕλληνας δὲ ἐφρονεύθησαν ἄλλοι· ἐπειδὴ ὅσοι ἐπιπτον εἰς τὴν θάλασσαν, ἐξήρχοντο καλυμθῶντες εἰς τὴν Σαλαμίνα. Τῶν δὲ Περσῶν οἱ πλείστοι ἐπείνεον, ἀγνοοῦντες τὸ καλύμθημα. Τὰ δὲ ναυάγια τῶν Περσῶν ἐξέβαλεν ὁ Ξέρξης κατὰ τὴν Κωλυιάδα ἀκρὰν τῆς Ἀττικῆς, ἀπίναντι τοῦ Φαληγοῦς.

§. 19. Ἠδρόσογάνθησαν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ κραιώως μὲν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ἀγινῆται. Ἰδέως δὲ, τῶν μὲν Ἀθηναίων ὁ Θειμιστοκλῆς, Κυμανῆς ὁ Ἀναγογυρασιος, ὁ Ἀμειβίας ὁ φρονεύσας

(α) Ὅρα περὶ τούτων ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θειμιστοκλέους.

του ναύαρχου, και ὁ Σωσικλής· οὗτοι ἰδίω-
 ρου και την Ἀρτεμισίαν ἐπιτόνως, πλην ἠπατῶ-
 νησαν, ὡς εἶρηται· ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι ὑπεσχέ-
 νησαν χεῖρας δραχμὰς βραβείου τῷ τριηράρχῳ
 κείνῳ, ὅστις λατῆ αὐτὴν ζώσαν, νομίζοντες με-
 γαλὴν κατασχύνῃ, να πλοεμῆ γυνὴ ἐνοστιον
 ὦν Ἑλλήνων. Ἐτι δὲ ἠρίστουσε και ὁ Ἀριστιδης,
 στις ἐφόνευσε τριακροσίους Πέρσας εἰς τὴν Ψοτ-
 ὄλειαν, ἔλαβε και τοὺς ρηθέντας ἀρχμαλώτους.
 καί τις Λυκομηδης, λαβὼν πρῶτος τριηρη
 Ιερσικην. Τῶν δὲ Λεγεινητῶν, ὁ ρηθείς Πο-
 ῦκοιτος. Ὁ δὲ Ἀδείμαντος ὁ ναύαρχος τῶν
 Κορινητῶν φοδῆθείς, ἔφυγεν, ὅτε ἤρξατο ἡ
 ἀγῆ. Ἰδόντες και οἱ ἄλλοι Κορινητοὶ τοῦ
 ρατηγῶν φεύγοντα, ἔφυγον ἅπαντες. Ἐλθὼν
 κως κατα τὸ μέρος κείνου τῆς Σαλαμίνος.
 κου ἦτον ὁ ναὺς τῆς Σπράδος Ἀθηνας, ἠ-
 ρουσε φωνὴν ἀπὸ τευος πλοετηρίου, ἐνειδίξου-
 νου αὐτόν. Ὅθιν αἰσχυνθείς, ἐπέσειψε πυλιν.
 αὐτα μὲν ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι. Οἱ δὲ Κορι-
 νῶι ἔλεγον, ὅτι ἠρίστουσαν μάλις, και ἐγένου-
 νου αἵτιοι τῆς νίκης. Αναφέρει και Δίων ὁ Χρυ-
 ζαμος δύο ἐπιγράμματα τοῦ Σιμωνίδου, τὸ
 ἰν κοινὸν τῶν Κορινητῶν, τὸ δὲ ἰδιαίτερον

τοῦ Ἀδριανῆος (α). Ταῦτα λέγει καὶ ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ Ἡροδότου κακοηθείας. Τοιοῦτον τέλος ἔλαβεν ἡ ναυμαχία αὕτη, ἥτις ἐγένετο τῇ εἰκοστῇ Ὀκτωβρίου, πρ. χ. 480.

§. κ. Οἱ μὲν Ἕλληες πρῶτον μὲν συνηθρυσαν τὰ ναύαγα· ἔπειτα δὲ ἐπισκεψάμενοι εἰς τὴν Σαλαμίνα, παρεσκευάζοντο ὅλην τὴν νύκτα, νομιζόντες, ὅτι ὁ Περσὴς ἔχει σκοπὸν εὐδοκίαν καὶ ἄλλην μάχην· ἐπειδὴ ἔβλεπον τὸ περὶ τὸν ἑσπέρουμα παραταταγμένον ἔτι εἰς τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἀττικῆς, ὡς ἦτον καὶ πρότερον. Ὁ δὲ Φαληρεὺς, ὅπου ἦτον ὁ εὐλοῦς, οὐκ ἐφάνητο ἐκείθιν, ἵνα βλέπωσι καὶ τὸν εὐλοῦν, ὅστις ἐφυγε τὴν νύκτα. Ὄθιν τὴν πρώτην, ἔντες ἑτοιμοὶ εἰς μάχην, καὶ ὀρώμενοι πάλιν τὸ περὶ τὸν ἑσπέρουμα, ἤλπιζον, ὅτι ἦτον καὶ ὁ εὐλοῦς. Μαθόντες δὲ μετ' ὀλίγου, ὅτι ἐφύγε, ἐδέωξαν αὐτὸν μέχρι τῆς Ἀγέρου, πληρὴ δὲν τοῦ ἐφθασάν. Τότε εἶπεν ὁ Θερμοκυκλῆς, νῦν διώξωσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου, ἵ-

(α) λέγ. Ἀξ. ἑ. Ἡρόδοτ. Πολύμν. καὶ Οὐραν. Πλούτ. τ. α. Ἀρκεθ. §. Διδ. Ια — κς. Πausan. Ἀττικ. Δ'. Μεταμ. Ἡρακλ. Γ'. Πολύμν. η. κγ.

πειτα γὰ κοψῶσι τὴν γέφυραν, ἵνα λαθῶσι ζῶν-
 τα τοῦ Ξέρξην, καὶ νὰ κυριεύσωσι τὴν Ἀσίαν
 εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλ' ὁ Εὐρυβιάδης, ἢ ὁ
 Ἀριτείδης, δὲν ἠθέλησε, κατὰ τὴν κοινὴν γνώ-
 μην. Ὄθεν ἔγραψεν ὑβέρου πρὸς τοῦ Ξέρξην,
 νὰ φύγῃ, ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἐτοιμάζονται, νὰ
 κοψῶσι τὴν γέφυραν. Ἐπειτα δὲ ἐπολιόρχηται
 τὴν Ἀυδρον διὰ τὸν μηδισμὸν, περιγλθῆν· καὶ
 τὰς ἄλλας ὑψους ἀργυρολογούντες, διὰ τὴν
 αὐτὴν αἰτίαν, ὡς εἶρηται ἐν τῷ βίβλῳ τοῦ Θε-
 μισοκλέους. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Σα-
 λαμίνα, καὶ ἐπεμψαν εἰς τοὺς θεοὺς τὰ ἀρο-
 θείνια ἐκ τῶν λαφύρων. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀ-
 φείρωσαν καὶ τρεῖς τριῆρεις τῶν Φοινίκων· τὴν
 μὲν μίαν ἐν τῷ ἐν Σαλαμῖνι Ἰερῷ τοῦ Ἀθνα-
 τος· τὴν δὲ ἄλλην ἐν τῷ Ἰσθμῷ τοῦ Προσι-
 δῶνος· τὴν δὲ τρίτην ἐν τῷ Σουσίῳ τῆς Ἀθη-
 νᾶς. Εἰς τοὺς Δελφοὺς δὲ ἐπεμψαν ἄλλα πολ-
 λά, ἐξ ὧν κατεσκευάσαν ἀνδριάντα δωδεκά-
 πηχυν, ἔχοντα εἰς τὴν χεῖρα τμήμα πλοίου. Οἱ
 δὲ Αἰγυπτῆται ἀφείρωσαν ἰδίως τρεῖς χουσοὺς
 ἀείρας. Ἐπειδὴ ἠρώτησαν τὸν Ἀπόλλωνα,
 ἂν εἶναι ἱκανὰ τὰ ἀφειρώματα, καὶ ἐζήτησε
 καὶ ἰδιαιτέρως παρ' αὐτῶν, δεικνύων, ὅτι αὐτῆ

τοὶ ἤρξενυσαν πρὸ πάντων. Μετὰ δὲ ταῦτα ἦλθον εἰς τὸν Ἴσθμὸν, ὅπου ἦτον τὸ κοινὸν συνέδριον τῶν Ἑλλήνων, ἵνα διακρίνωσιν ἐν τῷ βωμῷ τοῦ Ποσειδῶνος, τοὺς ἀνδραγαθήσαντας, καὶ νὰ τιμώσωσιν αὐτοὺς κατ' ἀξίαν. Ἐκρίθη δὲ πρῶτος ὁ Θέμιστοκλῆς, ὅμως εἰς ἐτίμησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι οὔτε αὐτὸν, οὔτε τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὸν φθόνον (α). Οἱ Ἀθηναῖοι ὅμως ὑπέφερον ἀταράχως καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ὁ ἐχθρὸς ἦτον εἰς ἐκείν.

(α) Ὅρα καὶ περὶ τούτων ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θεμιστοκλέους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Ἀναχώρησις τοῦ Ξέρξου ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν Θρᾷα.

§. α'. Ὁ δὲ Ξέρξης μετὰ τὴν δυσυχίαν ταύτην, ἐφοβήθη μήπως κόψωσιν οἱ Ἕλληες τὴν γέφυραν τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ κατακλιέωσιν αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ. Ἴνα μὴ εὐνοήσῃσι δὲ οἱ Ἕλληες τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, ἐκέλευσε, νὰ κατασκευάσῃσι γέφυραν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἵνα διαβιᾷ τὸ πεζὸν στρατεύμα ἐκεῖ παρεσκευάζετο καὶ εἰς ναυμαχίαν πάλιν. ὡς ἐπίστουον ἄπαντες, ἐκτὸς τοῦ Μαρδονίου, ὅτι ταῦτα εἶναι ἀληθινὰ. Ἐπεμψεν εὐθύς καὶ ἀγγελοῦ εἰς τὰ Σούσα, μηνύων τὴν δυσυχίαν αὐτοῦ (α).

(α) Ἐπεμψεν τὰς ἀγγελίας οἱ Πέρσαι, οἳ οἱ εὖν τουρκικαὶ, ἄχραντοι ἵπποις ταχυδρομοῦς κατὰ διαδοχὴν ἀπὸ καθμοῦ εἰς καθμόν. Ὁ δὲ καθμὸς ἦτον μίαι ἡμέραις δρόμοις. Πρῶτος δὲ ἐπενόησεν τὸν τρόπον τούτον ὁ Κῦρος, ὡς λέγει ὁ Ξενοφῶν. Κῦρος Παιδείη Η΄. ε΄. 9.

Οἱ δὲ Πέρσαι, ὅτε εἶθον ἢ πρώτη σγγελία τῆς ἀλώσεως τῶν Ἀθηναίων, ἐβρωσαν τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως μὲ μυστήριον· ἐπειτα εὐνοσίαζον, εὐνοχοῦντο καὶ εὐφραίνοντο διὰ τὴν εὐτυχίαν. Ἦδη δὲ ἐσχίζον τὰ φορέματα αὐτῶν, θρηνησάμενοι καὶ ὀλοφύρομενοι μετὰ ἄλλοις διὰ τὸν Ξέρξην, μήπως ἀφθὴ ἀγχιμάλωτος, ἢ φουεῖθη. Καὶ τότε μόνον ἔπαυσεν ὁ θρήνος, καὶ ὁ κοπιετός, ὅτε εἶδον τὸν Ξέρξην εἰς τὰ Σούσα. Ἐξέλεον καὶ ἀπείρους κατόρας κατὰ τὸν Μαρδοκίου, τοῦ αἰτίου τῆς ἐκτραπέιας ταύτης. Ὁ δὲ Μαρδοκίος ἐννοῶν τὴν προσπάθειαν τοῦ Ξέρξου, καὶ φοβούμενος μήπως τιμωρῆσθαι αὐτὸν, ὡς αἰτίου, εἶπε, νὰ μὴ λυπῆται, ἀλλὰ νὰ συναχωρῆσθαι εἰς τὴν Περσίαν, καὶ νὰ ἀγάσῃ αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τριακοσίας χιλιάδας στρατεύματα ἐλευκτῶν, ἵνα κυριεύσῃ αὐτήν. Ταῦτα δὲ ἀκούσας, συνεβουλεύθη καὶ τοὺς ἀλλοίους, καὶ μάλιστα τὴν Ἀρτεμισίαν, καὶ ἐπέκρυψε τὴν γνώμην τοῦ Μαρδοκίου. Ἐπεμψε τὴν Ἀρτεμισίαν, νὰ ἀγάσῃ τοὺς παῖδας αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑβρῶν· ἐπεὶ δὲ εἶχε τινὰς νόθους υἱοὺς εἰς τὸ στρατοπέδον, καὶ παιδαγωγῶν τούτων εἶχε τινὰ εὐνοῦχον Ἕλληνα Μυρ

λασσία, Ἐρωτότιμον καλούμενον. Ταῦτα δὲ ἐγένοντο τῆν αὐτὴν νύκτα μετὰ τὴν μάχην. Ἐπειτα ἐκέλευσε, νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ εὐλος εὐθύς εἰς τὸν Ἑλλάσποντον. Ὅτε δὲ ἀνεχώρει ὁ εὐλος, εἶδον οἱ ἐν αὐτῷ Πέρσαι τὴν νύκτα μακρόθεν τοὺς σκοπέλους τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Ἀττικῆς Ξωστήρου καλουμένου, καὶ ἐνόμισαν, ὅτι ἦσαν τοιχοῖς Ἑλληνοκαί· ὅθεν ἐπέστρεψαν ὀπίσω πάλιν πρὸς τὸν Φαληρέα, φεύγοντες ἐν ἀταξίᾳ. Τίλος δὲ πληροφορηθεὶς, ὅτι ἦσαν πέτραι τὰ φαινόμενα, ἐπέστρεψαν πάλιν, καὶ συνελθόντες, ἐπλευσαν εἰς τὸν Ἑλλάσποντον.

§. β. Μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας, ἀνελθόντε καὶ ὁ Ξέρξης παν-ρατὶα διὰ τῆς Βοιωτίας εἰς τὴν Θεσσαλίαν, διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ὅθεν ἦλθεν· ἐπειδὴ ὁ Μαρδόνιος ἤθελε, νὰ προπέμψῃ αὐτὸν μέχρι τῆς Θεσσαλίας, καὶ νὰ χειμάσῃ ἐκεῖ· ἔπειτα νὰ στρατεύσῃ τὴν ἀνοιξίαν, ἵνα κυριεύσῃ τὴν Πελοπόννησον. Ἐν τούτοις δὲ ἰδοῦθη γοησμός πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα ζητήσωσιν ἐκδίκησιν παρὰ τῶν Περσῶν, διὰ τὸν θάνατον τοῦ Λεωνίδου· ὅθεν ἐπεμφαν κήρυκα, ὅστις φθάσας τὸν Ξέρξην εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἶπε πρὸς αὐτὸν τὸ ζήτημα, πα-

ρόντος καὶ τοῦ Μαρδονίου. Ὁ Ξέρξης ὁμοίως
 γελοῦσας, εἶπεν· οὗτος δὴ ὡς εἴη ἐκάνη πρὸς
 τοὺς Λακεδαιμονίους, δεικνύων τὸν Μαρδόνι-
 ον. Ὁ δὲ κήρυξ δεξιόμενος τῆν ὑπόσχεσιν,
 ἀνεχώρησεν. Ὁ μὲν Μαρδόνιος ἐκλίξας τρια-
 κοῖτα μυριάδας κράτευμα Περσῶν, Μηδῶν,
 Σακῶν, Ἰνδῶν, Βακτριῶν καὶ ἄλλων τινῶν
 ἐλίγων, ἔμεινεν εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Ὁ δὲ Ξέρ-
 ξης λαθῶν τὸ λοιπὸν, τὸ ὄπισθεν ἦτον πολὺ
 ὑλγιώτερον, ἀνεχώρησεν. Ἐπεμψεν ὁμοίως ὁ
 Μαρδόνιος καὶ τὸν Ἀρτάβαζον μετ' ἐξήκοντα
 χιλιάδας, νὰ τὸν προπέμψῃ μέχρι τοῦ Ἑλλη-
 σπόντου. Οὗτος δὲ ὁ Ἀρτάβαζος προσέλεπεν τὰ
 πράγματα, καὶ δυσαρκετούμενος μάλιστα, διό-
 τι ἔλαβεν ὁ Μαρδόνιος τὴν κρατηγίαν, δὲν ἦτον
 τόσον πρόθυμος εἰς τὸν πόλεμον. Ἐδοκίμασεν
 ὁμοίως τοῦτο τὸ κράτευμα μεγάλῃ δυσκολίᾳ
 καθ' ὁδὸν διὰ τὴν ἐλλείψιν τῶν ἀναγκαίων.
 Ἐπειδὴ ἦτον πανταχοῦ ἐλλείψεις, διεσθαρμέ-
 νης καὶ κατερημωμένης οὐσης τῆς χώρας ὑπὸ
 τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ὥς ἐτρωγον χόρτα,
 φύλλα, φλοιούς καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐκ τούτου
 εἰ συνέβη καὶ δυσευτερία εἰς τὸ κράτευμα,
 καὶ ἀπεθνήσκον σωρηδὸν εἰς τὸν δρόμον, ἀλ-

λοι μὲν ὑπὸ τῆς πείνης, ἄλλοι δὲ ὑπὸ τῆς ἀσθενείας. Ἀφῆκε καὶ πολλοὺς ἀσθενεῖς εἰς τὴν Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν, καὶ Παιονίαν. Ἀφῆκε δὲ εἰς τὴν Σύριον πόλιν τῆς Παιονίας πρότερον τὸ ἱερὸν ἄρμα τοῦ Διὸς, καὶ ἤδη ἐπιστρέφον, ἐξῆτησιν αὐτὸ. Ἀλλ' οἱ Παίονες εἶπον, ὅτι ἤρπασαν αὐτὸ οἱ Θραῖκες. Τούτων δὲ τῶν Πισσαλτῶν Θρακῶν ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἐξ υἱοῦς, καὶ ὅτε κατέβηκεν ὁ Ξέρξης, αὐτὸς μὲν ἐβουγεν εἰς τὰ ὄρη, οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ἐστράτευσαν μὲ τὸν Ξέρξην εἰς τὴν Ἑλλάδα, αὐτοῦ τῆς γνώμης αὐτοῦ. Ὅθεν ἐτύρλωσεν αὐτοὺς πάντας, ὅτε ἐπέστρεψαν. Ὅτι δὲ ἦλθον κατὰ τὸν Ἑλλησποντον οἱ Πέρσαι, εὖρον τροφὰς ἀγρίων, καὶ τρώγοντες ἀτάκτως καὶ κατακόρως, ἀπέθνησκον πολλοί· καὶ ἐκ τούτου. Τέλος δὲ ἔφθασεν ὁ Ξέρξης εἰς τὸν Ἑλλησποντον, εἰς τεσσαρσκαυτὰ πέντε ἡμέρας ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας. Εὖρον ὁμῶς τὴν γέφυραν διεσθαρμένην, καὶ ἐπέρασε μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὰς Σάρδεις. Ὁ δὲ κόλος κατέβη εἰς τὴν Κύμην, καὶ ἐκεῖ ἐχειμάσεν.

§. γ'. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλη τις γνώμη, τὴν ὁποίαν δὲν πιστεύει ὁ Ἡρόδοτος. Ὅτι ὁ

Ξέρξης ὄφηκε στρατηγὸν τοῦ περσικοῦ τῶν Ἰδάρων, νὰ φέρῃ αὐτὸ εἰς τὸν Ἑλλησποντον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Αὐτὸς δὲ ἐμῆς ἀπὸ τῆς Πέρσας εἰς ἓν πλοῖον τῶν Φορσίων, ἔχων καὶ πολλὴν θρασύτητα, διέβαινεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Συνεῖδη ὅμως τοικυμῖα, καὶ ἐκινδύνευεν τὸ πλοῖον διὰ τὸ πολὺ βῆρος τῶν ἀνθρώπων. Ὁ δὲ κυβερνήτης εἶπε πρὸς αὐτὸν, νὰ ρίψῃ τοὺς Πέρσας εἰς τὴν θάλασσαν, ἢν θείῃ νὰ σὺνῇ αὐτός. Ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Πέρσαι, καὶ προσκυνήσαντες τὸν Ξέρξην, ἔπιπτον ἐκυσίως εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα σὺνῇ ὁ βασιλεὺς. Ἐξελθὼν οὖν εἰς τὴν Ἀσίαν, πρῶτον μὲν ἐχάρισε χρυσοῦν εἶφονεν τῷ κυβερνήτῃ, ἀμοιβὴν τῆς σωτηρίας, ἔπειτα δὲ ἐκύψε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἐγένετο αἰτίας, νὰ πυγῶσι τοσοῦτοι ἐπίσημοι Πέρσαι τῆς συνεδίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ Ἀθήνηται ἔλιγον, ὅτι εἰδέθη ἐκεῖθεν ὁ Ξέρξης, ὅτι ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καὶ συνεφώνησε φίλιαν μὲ αὐτούς* ἔδωκε πρὸς αὐτοὺς καὶ δῶρα τισῶν καὶ χρυσοῦν ἀκινάκην. Μάλιστα δὲ ἔλιγον, ἔτι ἀφ' οὗ ἔφυγεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, μένον ἐκεῖ ἔλασε τὴν ζώνην αὐτοῦ, ἐν ἀρσείᾳ ὀπωσοῦν γενομένου. Καὶ οὕτως

κέν τεισάυτα ἔλεγεν. Ὁ δὲ Ξέρξης αὖ οὐ ἤλ-
θεν εἰς τὰς Σαρδεῖς, εὐθύς ἐπέειλεν ἐξίγκουτα
χιλιάδας στρατεύμα, νὰ φυλάτῃ τὴν Ἰωνίαν,
ἵνα μὴ ἀποστατήσῃ.

§. δ'. Ὁ δὲ Ἀρτάβαζος ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ
Ἑλλησπόντου, ἔμαθεν, ὅτι ἀπετάτησαν οἱ
Ποτιδαῖοι καὶ ἅπανα ἡ Παλλήνη. Ὅθεν ἤλ-
θε καὶ ἐπολιόρησε τὴν Ποτιδαίαν. Ὑποπευό-
μενος δὲ καὶ τοὺς Ὀλυθίους, ἐπολιόρησε
καὶ τὴν Ὀλυθον, τὴν ὁποῖαν εἶχον τότε οἱ
Βαττιαῖοι, οἱ ἀιωχθέντες πρότερον ἐκ τῆς
Βαττιαίας ὑπὸ τῶν Μακεδόνων. Λαβὼν αὖν
τὴν πόλιν, συνήθροισε τοὺς ἐγκαταίκοις πλη-
σίον τινὸς λίμνης, καὶ ἐσφαζεν αὐτοῖς ἅπαν-
τας. Ἀρῆκεν ἔπειτα ἐπίτροπον τῆς πόλεως Ἱρι-
τόδουλον τὸν Γερωναῖον ἐκ τοῦ Χαλκιδικῆ γέ-
νους οὗτα. Καὶ οὕτως ἔλαβον οἱ Χαλκιδεῖς τὴν
Ὀλυθον. Ἐνώσας δὲ ὑερον τὰς δυναμείας αὐ-
τοῦ, ἐπολιόρηκε αὐτηγεῖς τὴν Ποτιδαίαν. Ἐ-
πεμψαν ὁμῶς ἕλαι αἱ πόλεις τῆς Παλλήνης τοὺς
στρατηγούς αὐτῶν εἰς βνήθειον τῶν Ποτιδαί-
ων. Ὁ δὲ Τιμόξενος στρατηγὸς τῶν Σικωναίων
ὑπεσχέθη, νὰ προδώσῃ τὴν πόλιν πρὸς τοῦ
Ἀρτάβαζου. Ὅθεν προεδιορίσαντες τούτους,

ἔρριπτον ἐκεί τὰ ἵματα μὲ τὰ βέλη ἐσω-
 θεν καὶ ἐξῆθεν. Κατὰ τύχην δὲ ἔπεσεν ἐν τοι-
 οῦτον βέλος εἰς τοὺς ὤμους τινὸς Ποτιδαιάτου,
 καὶ ἐφανερῶθη ἡ προδοσία. Ὅμως οἱ ἄλλοι
 στρατηγοὶ ἀπειρώπησαν τὸ πρᾶγμα, ἵνα μὴ
 καταφρουγήενται οἱ Σικωνοῖσι. Ἐπολιόρακος δὲ
 αὐτοὺς τοῖς μῆνας συνυφελῶς, καὶ πρὸς τὸ
 τέλος τοῦτον συνέδη παλίερα, ὥστε ὠρμη-
 σαν οἱ Πέρσαι, νὰ περάσωσι πίζοι εἰς τὴν
 Πυλλήνην. Ἀλλ' εὐθὺς ἦλθε πάλιν ἡ πλῆμμύ-
 ρα, καὶ ἐπύριξε πάντας τοὺς ἀγυροῦντας τὸ κο-
 λυμβῶν· τοὺς δὲ κολυμβῶντας ἐφάνευσεν οἱ
 Ποτιδαιάται, ὁρμήσαντες μὲ πλοίαρα. Τοῦτο
 τὸ συμβεβηκὸς ἐφθίερε πολὺ κράτειμα τοῦ Ἀρ-
 ταβαζου. Ὅθεν ἐπέσρεψεν εὐθὺς εἰς τὴν Θισ-
 σαλίαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ξέρξου οἱ
 Ἀθηναῖοι συνηθροίσθησαν πάλιν εἰς τὰς Ἀθή-
 νας, ἐκόμισαν καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα
 αὐτῶν. Ἦσαν ὅμως εἰς ἄκρον περίλυποι, ἐπει-
 ᾶ δὲ ἔν ἐτίμησαν αὐτοὺς οἱ σύμμαχοι χάριν
 τῶν Λακεδαιμονίων. Εἶχον γὰρ οἱ Λακεδαι-
 μονικοὶ τότε τὸ πᾶν κράτος ἐν τῷ συνεδρίῳ,
 ἔχοντες φίλους πάντας τοὺς Πελοποννησίους,
 ἄρ' οὐ ἐταράχθη ἡ ἰσοσταθμία τῆς Ἑλλάδος;

μετὰ τὸν μηδισμὸν τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν ἀλ-
λων ὡς εἶρηται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου ἐκ τῆς
Θεσσαλίας πρὸς τὴν Ἀττικὴν.

§. α. Ἐπιχειμᾶζον τοίνυν ὁ Μαρδόνιος
τὸν χειμῶνα ἐπέσεν ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ, ἐπεμ-
ψεν εἰς πάντα τὰ μαντεῖα τῆς Ἑλλάδος Δω-
ρῶν τινα Μῦν ἐναμαζόμενον, καὶ ἐκ τῆς Κισρίας
ὄντα, ἵνα ἐρωτήσει, πῶς νὰ κυριεύσῃ τὴν Ἑλ-
λαδα. Τὰ δὲ μαντεῖα εἶπον, νὰ ἐλκύσῃ τοὺς
Ἀθηναίους εἰς συμμαχίαν. Βλέπων δὲ καὶ αὐ-
τὸς, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι ἡ δύναμις τῆς Ἑλ-
λαδος, καὶ ἀκούων, ὅτι ἦσαν συγχυσμένοι μὲ
τοὺς ἄλλους συμμαχοὺς, καὶ μόλις μὲ τοὺς
Λακεδαιμονίους διὰ τὴν ρηθείστην αἰτίαν, ἐνό-
μισεν, ὅτι δύναται νὰ τοὺς ἐλκύσῃ. Ὅθεν
ἐπέμψεν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν ἀνοιξὴν πρέσβυν
τῶν Μακεδόνων Ἀλέξανδρον, τὸν ὁποῖον ἐνό-
μιζε συγγενὴ καὶ φίλον τῶν Περσῶν· ἐπειδὴ
ὡς εἶρηται ἔλαβε τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ γυναῖκα

ὁ Βουδάρης, καὶ ἐγένετο ἐξ αὐτῆς υἱός, ὃν
 αἰετομασεν Ἀκύνταν ἀπὸ τοῦ μητροπάππου. Ὁ
 δὲ Ξέρξης ἔδωκε πρὸς αὐτὸν τὸν Μακεδονο-
 πέρην τῆν πόλιν τῆς Φρυγίας Ἀλάβανδα (α).
 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς Ἀθη-
 ναίους, εἶπε τὰς παραγγελίας τοῦ Μαρδονίου·
 ὅτι ἡ ἀνακτις τοῦ βασιλέως εἶναι μεγάλη, καὶ
 ἀνάγκη, καὶ νὰ μὴ ἀπατώνται εἰς τοῦτο. Ἐτι
 δὲ συγχωρεῖ αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ πρότε-
 ρον ἁμαρτήματα, ἂν συμμαχήσωσι μὲ αὐτόν·
 εἰδὲι τὴν χώραν αὐτῶν ὑπίσω, καὶ ἄλλην ὅ-
 σην, καὶ ὅποιαν θελήσωσιν· ἀνακτιζέει τὰ κτή-
 ρια, ὅσα ἐκόνησαν, πληροῦσι καὶ πᾶσαν τὴν
 ἄλλην ἔνμειαν· καὶ τέλος, νὰ τοὺς καταστήσῃ
 κοί κυρίους τῆς Ἑλλάδος. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
 γνωσκόντες, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι πρέπει νὰ
 πέμψωσι πρέσβεις, ἀγ' οὐ μάθωσι τοῦτο, ἀνέ-
 βαλον τὴν ἀπόκρισιν, ἕως νὰ ἐλθῶσι καὶ ἐκείνοι.

§. β'. Ἀκούσαντες οὖν ταῦτα οἱ Λακεδαι-
 μόνιοι, ἐφοδῆθησαν, μήπως δεχθῶσιν οἱ Ἀ-
 θηναῖοι τὸ πρόβλημα τοῦ Μαρδονίου. Ὅθεν

(α) Τοῦτον τὸν Ἀλέξανδρον ἀναφέρει ὁ Δημοσθέ-
 νης ἐν τῷ κατὰ Φιλίππον λόγῳ.

ἤπεμψαν εὐθύς πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐγένετο τοίνυν πάλιν συνέδριον, καὶ εἶπεν οἱ πρέσβεις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, παρῆντος καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου. νὰ μὴ δέχωνται τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ νὰ ὑποφέρωσι ἕως νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ Ἑλλάς, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ἐγένοντο αἰτίαι τοῦ πολέμου· καὶ ἐπειδὴ ἐξήσθη ἡ πόλις καὶ ἡ χώρα αὐτῶν, οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι τρέφουσι τὰς γυναῖκας, τὰ τέκνα καὶ τοὺς δούλους αὐτῶν, ἕως νὰ παύσῃ ὁ πόλεμος· καὶ νὰ μὴ ἀκούωσι τῶν παρακινήσεων τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπειδὴ ὁ τύραννος τῶν τυραννῶν βοήθει. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς μὲν τὸν Ἀλέξανδρον ἀπεκρίθησαν ταῦτα. Γνωρίζομεν καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἔχει πολλὴν δύναμιν ὁ βασιλεὺς, ὅμως ἀγαπῶμεν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ὅθιεν εἶπε πρὸς τὸν Μισθόφιλον, ὅτι ἐν ἔσω ὁ ἥλιος περιπατεῖ τὸν αὐτὸν δρόμον, οἱ Ἀθηναῖοι δὲν πείθονται εἰς τὸν βασιλέα. Πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους δὲ εἶπεν τὰ ἑξῆς. Δὲν εὐαίσκεται ἐν τῷ κόσμῳ οὔτε τόπος τοιοῦτος, οὔτε γούσῃ τοσοῦτον, ὥστε νὰ καταπίσῃ τοὺς Ἀθηναίους, ἵνα προδώσωσι τὸ Ἑλληνικὸν γένος πρὸς τὸν βαρβάρων. Καὶ νὰ εἰσθε

βέβαιον, ὅτι ἂν μείνῃ καὶ μένουσιν εἰς Ἀθηναίους, οὔτε εἰς τὸν βάρβαρον ὑποτάσσεται, οὔτε ἄλλου Ἑλλήνα προδίδει. Χαίρομεν δὲ βλιπόντες, ὅτι φρονεῖτε καὶ ἐσθίς τὰ αὐτὰ· καὶ μάλας, ὅτι ὑποσχέθητε, νὰ θρηψήτε τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Πρέπει ὅμως νὰ πέμψητε στρατεύμα ὅσον τάχιστα, νὰ ὀπαντήσωμεν τοῦ βάρβαρου εἰς τὴν Βοιωτίαν, πρὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ταῦτα δὲ εἰπόντες, ἔλυσαν τὸ συνέδριον.

β. γ. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Μαρδόνιος, ἐστράτευσεν εὐθύς πρὸς τὰς Ἀθήνας, ἔχων πάλιν ὄχητοὺς τοὺς Θεσσαλοὺς. Ἐβασίλευσεν δὲ τότε εἰς τὴν Λαρίσσαν τῆς Θεσσαλίας οἱ ῥηθίντες Ἀλευάδαι, υἱοὶ τοῦ Ἀλευά εἰ μηδολάτραι, ὁ Θώραξ, Κυρύπυλος καὶ Θρασυδείας. ἔρχεν ὅμως τὸ πᾶν κράτος ὁ Θώραξ, καὶ ἀφῆκεν ἐλευθέρην τὴν πρὸς τὴν Βοιωτίαν διάβασιν τοῦ Μαρδόνιου. Οὗτος ὁ Θώραξ συνῶδισε καὶ τὸν Ξέρξην φεύγοντα ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Βοιωτίαν ὁ Μαρδόνιος, εὗρε καὶ τοὺς Θηβαίους ταυροτότους φίλους, οἵτινες ἔλεγον πρὸς αὐτὸν, νὰ μείνῃ ἐκεῖ, καὶ ἐκεῖθεν νὰ διαβύειρῃ μὲ χροῖματα

τούς δυνατούς τῶν Ἑλλήνων, ἵνα κυριεύσῃ σπιύως τὴν Ἑλλάδα. Ἐκεῖνος ὁμως ἐφιλοτιμήτο, νὰ κυριεύσῃ πόλιν τὰς Ἀθήνας, καὶ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν νύκτα τὴν ἀλώσειν πρὸς τὸν Ξερόην εἰς τὰς Σάρδεϊς διὰ τῆς πυρσαγγελίας, ἀπὸ νῆσου εἰς νῆσον (α). Ὅθιν ἐστράτευσε πρὸς τὴν Ἀττικὴν.

δ. δ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι προϊέμενοι τὸ στρατεύμα τῶν Λακεδαιμονίων, κατὰ τὴν συμφωνίαν, καὶ ἐν ταῦταις ἔμαθον, ὅτι ὁ Μαρδόνιος ἦλθεν εἰς τὴν Βοιωτίαν. Ἐνόησαν μὲν, ὅτι ἠπατηθήσαν πάλιν, πλὴν ὁ θεῖος χαρακτήρ τῶν Ἀθηναίων ὑπέφερε γενναίως καὶ ταῦτο, καὶ ἐφυγον παυδήμει πάλιν εἰς τὴν Σαλαμίνα. Ἐπεμψαν ὁμως καὶ πρεσβείας εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, καὶ ὠνείδισαν αὐτοὺς, ὅτι διὸν ἦλθον κατὰ τὴν συμφωνίαν. Ἐρχόμενοι τοίνυν οἱ πρεσβείας, ἔλαβον καὶ ἄλλους ἐκ τῶν Μεγάρων

(α) Τοῦτο τὸ εἶδος τῆς ἀγγελιαφορίας τῆτον, ὅς οἱ νῆον Τηλέμαρχον τῆς Κύρωπης· ἐπειδὴ ἴσαντο ἀνθρώποι κατὰ διαδοχὴν εἰς τόπους ἀνοδοδείκτες, κρατούντες πυρσούς, λαμπάδας· καὶ διὰ τίνων συμβολικῶν σημάτων, ἢ κινήματων, εἰδείκνυντο εἰς πρὸς τὸν ἄλλον τὴν ἀγγελίαν.

καὶ Πλαταιῶν, καὶ ἔλθοντες εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, εἶπον πρὸς τοὺς ἄλλοις, ὅτι ἂν δὲν πέμψωσι κράτευμα εὐθύς, οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἔχουσι αἰδίου, οὔτε καταγρηῖαν, ἂν δεχθῶσι τὰ προβλήματα τῶν Μαρδονίου. Οἱ Ἐφοροὶ ὁμῶς ἀνίσταλον τὴν ἀποκρίσιν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, μέχρι δέκα ἡμερῶν. Ἐν τούτοις δὲ ἑώραζον τὰ Ἰακύνθια, ἐτείχιζον καὶ τὸν Ἰσθμὸν μετὰ μεγάλην ταχύτητα ἅπαντες οἱ Πελοποννήσιοι. Ὅθεν ἀνίσταλον τὴν ἀποκρίσιν, ἕως νὰ τετελεσθῇ ὁ Ἰσθμὸς, ἔχοντες γνώμην, νὰ ἀφήσωσι τοὺς Ἀθηναίους ἔξω, εἰς τὴν διακρίσιν τῶν Περσῶν. Ὁ δὲ Διοδωρὸς λέγει, ὅτι ὁ Μαρδόνιος ἐπέμψεν καὶ χρήματα πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας. Εὐρέθη ὁμῶς ἐκεῖ ὁ Τεγεάτης Χίλειος, φίλος τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ πολιτικός ἐπίσημος (α). Οὗτος τοίνυν μαθὼν τοὺς σκοποὺς αὐτῶν, εἶπε πρὸς τοὺς Ἐφόρους Ἐφοροὶ, προσέχετε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ οὐχὶ εἰς τὸ τεῖχος. Ἐπειδὴ ἂν συμμαχῆσασιν ἐκείνος μετὰ τὸν Μαρδόνιον, ἢ Πελοποννήσου

(α) Τούτων ἀναφέρει καὶ ὁ Πλούταχος ἐν τῇ βίῃ τοῦ Θεμιστοκλέους.

ἔχει πολλὰς πύλας. Ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Ἑφόροι, ἐπεμφάν τὴν αὐτὴν νύκτα πέντε χιλιάδας Σπαρτιάτας, καὶ ἑπτὰ εἰλωτας πρὸς ἑκάστου Σπαρτιάτην, καὶ τὸν Πausonίαν στρατηγόν. Οἱ Σπαρτιῶται εἶχον δύο βασιλεῖς, καὶ ὅτι ἦεν πόλεμος, ἐστράτευεν ὁ εἰς στρατηγὸς τοῦ στρατοῦ. Ἐπειτα ἐστράτευε πάλιν ὁ ἄλλος. Τότε δὲ ἐστράτευεν ὁ Πausonίας υἱὸς τοῦ Κλεομόρτου, καὶ ὁ Πλειζάρχος υἱὸς τοῦ Λεωνίδου, καὶ ἡ στρατηγία αὐτὴ ἦτορ τοῦ Πλειζάρχου. Ἐπειδὴ ἕμως ἐκεῖνος ἦτορ ἀνηλικός, ἐπεμφάν τὸν Πausonίαν ἀντ' αὐτοῦ. Οἱ δὲ Κλεομόρτος καὶ Λεωνίδας ἦσαν ἀδελφοί. Ἐλαθε οὖν ὁ Πausonίας ὑπασπιστὴν τὸν Ἀνακτα υἱὸν τοῦ Δωριέως ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκίας. Οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀγνοοῦντες τὴν ἐκστρατεῖαν, ἦεν εἰς ἄκραν ἀθημονίαν τὴν νύκτα ταύτην, διὰ τὴν ἀναβολὴν. Μισθόντες δὲ τὸ πρῶτὸ τὸ γεγονὸς, ἔδρομον καὶ αὐτοὶ κατὰ πῦν τοῦ στρατεύματος. Οἱ δὲ Ἑφόροι ἐπεμφάν εἰς πέντε χιλιάδας ὀπλίτας Λακεδαιμονίους ἐκλεκτοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους ἤρχοντο καὶ οἱ πρέσβεις. Καὶ οὗτοι μὲν ἀνίσταντο πρὸς τὸν Ἰσθμῶν. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, οἵτινες ὑπεσχέθησαν

πρὸς τὸν Μαρδόνειον, νὰ μὴ ἀφῆσται τοὺς Λακεδαιμονίους νὰ ἐξέλθωσι εἰς βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων, ἐπεμψαν εὐθύς πρὸς αὐτὸν τὸν ταχύτατον ἡμεροδρόμον, μενύουτες, ὅτι ἐστράτευσαν πάντες οἱ υἱοὶ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ αὐτοὶ οὖν εἶναι ἱκανοὶ νὰ τοὺς ἐμποδίσωσι, ὅλλα νὰ φροντίσῃ εὐκρινὸς τὸ συμφέρον.

§. ε'. Ὁ δὲ Μαρδόνιος ἐλθὼν εἰς τὴν Ἀττικὴν, εὖριον ἐρήμους τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐστρατοπέδευσεν ἐκεῖ. Ἡαὶ οὕτως ἐκινεῖσθαι αἱ Ἀθῆναι τὸ δεύτερον δῖκα μῆνας μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ξέρξου ἀλώσειν. Ἀκούσας δὲ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐψυχρῶνθαι πάλιν κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ νομίζων νὰ καταπέσῃ αὐτοὺς τότε, ἐπέμψεν εἰς τὴν Σαλαμίνα τινα Ἑλλησπόντιον Μοριχίδην καλούμενον, νὰ εἰπῇ πάλιν τὰ αὐτὰ, ἅπερ εἶπε καὶ ὁ Ἀλάξανδρος. Λυκίτης δὲ τις Ἀθηναῖος εἰς τῶν βουλευτῶν, ἀκούσας ταῦτα, εἶπεν, ὅτι συμφέρει, νὰ διεγθῶσι τοὺς λόγους τοῦ Μαρδονίου, ἢ διεφθαρμένων, ἢ οὕτως εὐκρινὸς συμφέρον. Ἄλλ' οἱ Ἀθηναῖοι ἐλίθευθῶσαν αὐτῶν εὐθύς· τὸν δὲ Μοριχίδην ἀπέπεμψαν ἀδόλοβη. Ὁρωδίου δὲ γενομένου, ἔμαθον αἱ γυναῖκες τῶν Ἀθηναίων

τὸ συμβῆναι. Ὅθεν ἰδόντων εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Λυκίδαου, καὶ ἐλιθοβόλησαν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ. Ἔως τότε ὁ Μαρδόνιος δὲν ἔβλαψε τὰς Ἀθήνας, οὔτε τὴν γῶραν, καὶ ἡ πόλις ἦτον ἔτι σώα, ἐκτὸς τῆς ἀκροπόλεως, τῶν Ἱερῶν, καὶ τινῶν ἀγαλμάτων, τὰ ὅποια ἐπερψεν ὁ Ξέρξης εἰς τὰς Σάρδεεις. Μαθῶν δὲ τότε τὴν γνώμην τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὴν πανδημεῖ ἐκστρατείαν τῶν Λακεδαιμονίων, ἔκρουσε καὶ κατίσκαψε πρῶτον τῆς Ἀθήνας, ὥστε οὐκ εἰμύσαν τοῖχοι ὄρθοι, οὔτε οἶκου, οὔτε ἱεροῦ· καὶ Ἀθηναῖοι ἐγένοντο σωρὸς λίθων καὶ ἱερειπίων· ἔπειτα ἀναζεύξας, ἀνέβαινε πρὸς τὴν Βοιωτίαν, ἵνα διεχθῆ ἐκεῖ τὴν μάχην εἰς γῶραν οὐλίαν, καὶ ἱππασίμου, διὰ τὰς κινήσεις τοῦ ἱππικοῦ.

§. 5. Ἀναβαίνον οὖν οὕτω, καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἔτι ὦν, ἔμαθον, ὅτι ἦλθον εἰς τὰ Μεγαρά οὗο χιλιάδες Λακεδαιμόνιοι. Ὅθεν ἐπέστρεψε πρὸς τὰ ἐκείσι, καὶ λάβῃ αὐτοὺς αἰχμαλώτους, ἢ καὶ τοὺς καταπατήσῃ ὅλους, καὶ ἡ προφυλακὴ τοῦ ἱππικοῦ ἦλθε μέχρι τῆς Μεγαρίδας. Μέχρι τούτου ταῦτον τοῦ μέρους τῆς Ἑλλάδος ἐπάτησαν οἱ Πέρσαι. Ἐλθὼν δὲ μί-

χρι τῆς Μεγαρίδος τότε ὁ Μαρδόνιος, καὶ
 μαθὼν, ὅτι οἱ Ἕλληες ἦσαν συνηθροισμένοι
 εἰς τὸν Ἴσθμὸν, ἐπέστρεψε διὰ τῆς Δελφείας
 Οἱ δὲ Βοιωτάρχαι ἐπεμψάν ὁδηγούς τοὺς περὶ
 τὸν Ἄσωπον κατοικοῦντας Βοιωτοὺς, καὶ ὠ-
 δήγησαν αὐτοὺς εἰς τὴν Σφενδάλῃ πόλιν τῆς
 Ἀττικῆς. Ἐπειτα εἰς τὴν Τουσάραν τῆς Βοιω-
 τίας, ὅπου ἐνοικτερεύουσι, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέ-
 ραν ἦλθον εἰς τὸν Σκῶλον, πόλιν τῆς Βοιω-
 τίας, καὶ ἐκεῖ ἐκρατοπέδουσαν εἰς τὰς πεδιά-
 δας τῶν Θησῶν μεταξὺ τοῦ Σκῶλου καὶ τῶν
 Πλαταιῶν, ἀνωθεν τῶν Ἐρυθρῶν, καὶ ὀρισε-
 ράβειν τοῦ Ἄσωπου ποταμοῦ· δεξιῶθεν δὲ τοῦ
 ποταμοῦ τοῦτου εἶναι οἱ πρόποδες τοῦ Κιθαι-
 ρῶνος. Κατίσκαψε τοίνυν χάρακας, καὶ κατέ-
 φθιρε τὴν χώραν τῶν συμμάχων αὐτοῦ, ἵνα
 ὀχυρώσῃ τὸ κρατοπέδον, τὸ ὅποιον ἐγένετο
 τετραγώνου ὡς πόλις μὲ τείχος ξύλινον, καὶ μὲ
 πύργους καὶ προμαχώνας. Ἐκόςῃ δὲ πλευρὰ
 εἶχε δέκα σταδίων μῆκος. Διὲν ἦτον ὁμως ὁ σκο-
 πὸς, ἵνα κατακλεισθῇ εἰς αὐτὸ, ἀλλ' ἵνα κατα-
 φύγῃ, ἂν ἀναγκασθῇ.

§. ζ. Ἐν ᾧ δὲ κατεγίνετο εἰς τὴν κα-
 τασκευὴν τοῦ κρατοπέδου, ἐκόλισεν αὐτὸν εἰς

τὸ δεῖπνον τὴν Θηβαίων Ἀτταγίνοσ καλούμε-
 νος, καὶ σὺν αὐτῇ πεντήκοντα ἐπίσημους τῶν
 Περσῶν. Καλέσας δὲ καὶ πεντήκοντα ἐπίση-
 μους τῶν Θηβαίων, ἐκάθισεν αὐτοὺς μεγα-
 μύτους εἰς τὴν τροπέζον, ἓνα Πέρσῃν, καὶ ἓνα
 Θηβαίου, καὶ ἐφίλευσεν αὐτοὺς μεγαλοπροπέσα-
 τα εἰς τὰς Θηβας. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον εἰς Πέρ-
 σης εἶπε πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ Θηβαίου, Θέρ-
 σαυδρον καλούμενον, ὅτι προβλέπει τὴν φθορὰν
 τοῦ Περσικοῦ κράτους, ὅμως νὰ μὴ ἀκούσῃ
 τοῦτο, οὔτε ὁ Μαρδόνιος, οὔτε ἄλλοσ τις
 τοῦ Περσῶν. Καὶ ταῦτα λέγων, ἰδὲάκρως δυ-
 σασασχετῶν, ὅτι γνωρίζουσι μὲν τοῦτο πολ-
 λοὶ Πέρσαι, ὅμως ἀκολουθοῦσιν ἐξ ἀνάγκης
 ὡσ διδεδεμένοι. Ἐἶχε δὲ ὁ Μαρδόνιος τότε συμ-
 μάχους τοὺσ Θετταλλοὺσ, Βοιωτοὺσ, καὶ πάν-
 τασ τοὺσ ὑποτεταγμένουσ Ἑλληνας, ἐκτὸσ τῶν
 Φωκείων. Τέλοσ δὲ ἀναγκασθέντεσ καὶ οἱ Φωκεῖσ,
 ἱπεμψαν χιλίοσσ ὑπλάτασ, καὶ στρατηγὸν τούτων
 τὸν Ἀρμοκύδην, πολέτην ἐπίσημον. Ὁ δὲ Μαρ-
 δόνιος εἶπε, νὰ σταθῶσιν οὗτοι ἰδιαιτέρωσ εἰς
 τὴν πεδιάδα, καὶ μετ' ὀλίγον ἐκύκλωσεν αὐ-
 τοὺσ μακρῶσ τὸ ἵππικόν τῶν Περσῶν. Τού-
 του δὲ γνωμίσου, διεδάθη λόγος, ὅτι εἶχε

σκοπὸν, νὰ φουεῖτῃ τοὺς Φωκεῖς. Ταῦτα δὲ βλέπων καὶ ἀκούων ὁ Ἀρμοκιδης, εἶπε πρὸς τοὺς πύλατας αὐτοῦ· ὦ Φωκεῖς, τὸ τέλος ἡμῶν ἐφθασεν· καὶ ὡς νομίζω, οἱ Οἰσσαλοὶ μᾶς διέδολον πρὸς τὸν Μαρδόνειον. Ἡ ἡμεῖς ἔμμεν νὰ οὐκ θάναμεν ἐνδρόως ὡς ἄνδρες, καὶ οὐχὶ ὡς γυναῖκες, θάνατον ἐπενειδίζου. Ἰνα μὴ θῶμαι οἱ βάρβαροι, ὅτι ἐπεχείρησαν νὰ φανεύσωμεν Ἑλλήνας ἐολλίως. Ἐν τούτοις εἰ ὤρμησαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ ἰππεῖς, καὶ ἠτοιμάζου τὰ τόξα, ἐτάξουσιν καὶ τ. κ. αὐτῶν. Οἱ δὲ Φωκεῖς στήμασι σθένειτες εἰς τέτρογανον ἐσφιγμένον, παρεσκευάζοντο εἰς ἀντίσσειν. Ταῦτα εἰ ἰδόντες οἱ ἰππεῖς, ἐφυγον, ἢ φρονηθέντες, ἢ διὰ δοκιμῆν μόνον ἐγένετο τοῦτο· ἐπειδὴ δὲν ἰφανερώθη ἡ αἰτία. Ὁ δὲ Μαρδόνειος πέμψας κήρυκα, εἶπε πρὸς αὐτοὺς· μὴ φρονησθε, Φωκεῖς, διότι εἰσθε ἄνδρες ὀγαθοί· νὰ φανῆτε ὁμως καὶ εἰς τὸ εἶξῃ τοιούτοι, καὶ εἴξετε τὰ βραβεῖα παρὰ τοῦ βασιλέως. Οἱ δὲ ἄλλοι Φωκεῖς συνέφυγον πόνιες πρὸς τὸν Παρνασσόν, καὶ ἐκεῖθεν κατερχόμενοι ληστρικῶς, ἐόλαπτος, καὶ κατετάρατον τὸ κράτεμα τοῦ Μαρδονίου.

§. η'. Οὗτος μὲν τοιαῦτα ἐπρατε μέχρι

τούτοις. Οἱ δὲ Πελοπονησίαι, συναχθέντες ἄ-
 παιτες εἰς τὸν Ἴσθμὸν, ἐθυσίασαν, ἔπειτα ἐ-
 ρράτευσαν εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῆς Ἀττικῆς, ἃ-
 που ἔπιψαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Σαλαμι-
 νος ὁπλῶ χιλιάδας ὀπίστας, καὶ στρατηγὸν
 ταύτων τὸν Ἄριστιδην. Ἐνυθέυτες τοῖνυν ἄ-
 παιτες οἱ Ἕλληες ἐκεῖ, ἐθυσίασαν πάλιν, καὶ
 καλλιεργήσαντες, ἐρράτευσαν εἰς τὰς Ἐρυθράς,
 καὶ ἐκεῖ ἐπᾶνον περὶ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Μαρ-
 δονίου. Ἐστρατοπέδευσαν τοῖνυν καὶ αὐτοὶ δι-
 ξιόθεντοῦ Ἄσωπου ποταμοῦ, πρὸς τὰς ὑψο-
 ρείας τοῦ Κιθαιρώνας, μεταξὺ Ἐρυθρῶν καὶ τῶν
 ὑπὸρρειῶν, πλησίον τῆς ἀπὸ τῶν Μεγάρων πρὸς
 τὰς Θήβας ὁδοῦ, καὶ ἀπαντικρὺ τοῦ στρατο-
 πέδου τοῦ Μαρδονίου. Καὶ ἐκεῖ παρετάχθη-
 σαν εἰς τὸ περὶ λαφωθῆ καὶ πετρωθῆ ἐν τῇ χώ-
 ρᾳ τῶν Βοιωτῶν, ἵνα μὴ ἐνεργῆ τὸ ἵππικὸν
 τοῦ Μαρδονίου. Ἐπειτα ὤμοσαν τὸν κοινὸν
 ὄρκον, ὅστις ἦτον ὁ ἐξῆς. Ὀμνύω, ἢ προτι-
 μῶσω τὴν ἐλευθερίαν τῆς ζωῆς· ἢ μὴ ἀρή-
 τω τοὺς στρατηγούς οὔτε ζῶντας, οὔτε τεθνη-
 κῶτος· ἢ θάψω ἕλους τοὺς ἐν τῇ μάχῃ ἀ-
 πεθνήσκοντας συμμάχους. Καὶ ἀφ' οὗ νικήσω
 τὸν βάρβαρον, ἢ μὴ βλάψω οὐδέμου πόλιον

εἰς συμμάχων· να δεκατεύσω ὅλας τὰς πό-
λεις, ὅσαι συνέμαχισαν μετὰ τοῦ βαρβάρου· να
μη ἀνακτίσω τὰ ἱερά, ὅσα ἔκαυσεν, ἢ κατη-
σάρισεν ὁ βάρβαρος, ἵνα μείνωσιν εἰς εὐθύνη-
σιν τῆς ἀσθεΐας τοῦ βαρβάρου. Τινὲς δὲ λεί-
γουσιν, ὅτι ἐν τῷ Ἰσθμῷ ἐγένετο ὁ ὄρκος· ἀλλ'
οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἦσαν ἐκεῖ. Στρατηγοὶ τοῦτον
τῆς κρατικῆς ἦσαν ὁ Πausanias καὶ Ἀριστιδης.
Ἐγένετο ὁμως ὁ Πausanias τὴν ἡγεμονίαν, ὡς
καὶ ὁ Ευρυδισθης τοῦ ναυτικῆς. Τούτων δὲ
γενομένων, γούραρον (α).

**Μάχη ἐν Πλαταιαῖς, καὶ στρατηγοὶ
τῶν Ἑλλήνων ὁ Πausanias καὶ
Ἀριστιδης.**

§. 5. Ὅρων δὲ ὁ Μαρδόνιος, ὅτι ἐκεί-
νοι δὲν καταβαίνουσιν εἰς τὴν πεδιάδα, ἐπιμ-
ψεν ἐπ' αὐτοὺς τὸν ἐκπαρχὸν Μασισίων μετὰ
τὸ ἵππικόν. Ὁ δὲ Μασισίος ἦτον Πέρσης
ἐπισημώτατος, καὶ δεύτερος μετὰ τὸν Μαρ-

(α) Ἡρόδοτος. Αὐτόθι. καὶ Καλλιόσ. Λυκούργ. κατὰ
Λεωνότ. 5. Διόδ. 15. κβ'.

βένιον κατα τὴν τιμὴν καὶ ἀξίαν παρὰ τῷ Ξέρ-
 ξῃ· ἤτις καὶ ἀξιολάτος κατα τὸ μέγεθος καὶ
 κάλλος, τὸν ὀπλισμὸν, καὶ τὴν πολυτελεῆ με-
 γαλοπρέπειαν. ἔχει καὶ ἵππου Νυσαίου χρυσο-
 χάλινον, καὶ λαμπρῶς κεκοσμημένον (α). Ἐλ-
 θόντες οὖν οὗτοι ἐν τάξει, ἔδραπιν πολὺ
 τοὺς Ἕλληνας, ἀποκαλοῦντες αὐτοὺς καὶ γυ-
 νοπικας· ἐπειδὴ ἐφοβούντο, νὰ καταδῶσιν εἰς
 τὸ πεδίον. Ἐτυχον δὲ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο
 τὸ ἐπιμαχώτατον καὶ κινδυνώδεστατον οἱ Με-
 γαρεῖς παρατεταγμένοι, καὶ ἐξυποχωρήθησαν
 πολὺ, ὥστε ἐπεμψαν κήρυκα εἰς τὸ κρατῶπε-
 δον, ἵνα ἔλθωσιν ἄλλοι, νὰ φυλάξωσιν ἐκεῖ,
 διότι αὐτοὶ ἀπέκαμον, ἐναντιούμενοι πρὸς τὸ
 τρῶον ἐπικόν. Ὁ δὲ Πausanias ἠρώτησε,
 ποῖοι φιλοτιμοῦνται νὰ φυλάξωσι τὸ μέρος
 ἐκεῖνο. Καὶ ἐπειδὴ οὐκ ἀπεκρίθη ἄλλος, ἐξε-
 χθη ὁ Ἄριστιδης τὴν πρόσκλησιν, καὶ ἐπεμψε
 τὸν λοχαγὸν Ὀλυμπιόδωρον τοῦ Λάμπωνος,
 τὸν προθυμώτατον πάντων, με τοὺς τριακο-

(α) Οἱ Νυσαῖοι ἵπποι ἦσαν οἱ κάλλιστοι καὶ πολυτι-
 μώτατοι τῆς Ἀσίας, κατα τὸ Νυσαῖον πεδίον
 γετόμενοι.

αἰῶς ἐκλεκτοὺς τῶν Ἀθηναίων, ἐν οἷς ἦσαν καὶ τοξόται. Ἐλθόντων τοίνυν τούτων ἐκεῖ, ἐγένετο ὁ ἀγὼν σφοδρὸς, καὶ ἐκράτησε πολλὴν ὥραν, ἕως οὗ ἐτοξεύθη ὁ Ἴππος τοῦ Μασισίου εἰς τὴν πλιυραν, καὶ παραχθείς, ἐρρίψε τὸν Μασισίου εἰς τὴν γῆν. Τοῦτο ὁμῶς δὲν τὸ παρετήρησαν οἱ Πέρσαι μεταξὺ τοῦ τοσούτου θορύβου. Οἱ μὲν παρευρεθέντες Ἀθηναῖοι, ἐκύκλωσαν αὐτὸν, ἀκίνητον οὕτως διὰ τὸ βᾶρος τοῦ ὑπλισμοῦ, καὶ ἐβουτιοῦμενον. Τοξεύοντες οὖν, καὶ ἀκουτιζούτες, δὲν ἤδυναντο νὰ τὸν φρονεῦσῶσιν· ἐπειδὴ ἦτον ὅλος σιθηροῦδεῖδυμῆνος, καὶ ἄτρωτος. Τέλος δὲ ἀκουτίσαντες εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, ὅπου ἦσαν αἰὸφθαλμίτις τῆς περικεφαλαίας, ἐφρόνευσαν αὐτὸν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν, ἀγυροῦντες τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ἀναχωροῦντες δὲ, καὶ μὴ ἀκούοντες παραγγέλματα, μὴ τι βλέποντες κρατηγόν, ἐνόησαν τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐπίτρεψαν, ἵνα λάθῃσι τὸν νεκρὸν. Τότε πάλιν ἐγένετο μάχη σφοδρὰ, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀναγκασθέντες, ἀφῆκαν μὲν τὸν νεκρὸν, ἀλλὰ κρούοντες καὶ ἄλλους εἰς βοήθειον, ἐτρέψαν τοὺς Πέρσας, καὶ ἔλαβον πάλιν οὕτως. Ἐρο-

νεύθησαν καὶ τότε πολλοὶ Πέρσαι, διὰ τοῦ νεκροῦ τοῦ Μασισίου.

§. ι. Τοῦτο τὸ κατορθώμα ἐφύνη μέγα πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ πολλῆς τόλμης καὶ θάρρους πρῆξενον, οὐχὶ διὰ τοὺς φρονεού-
 τας Πέρσας· ἐπειδὴ εἰς ἐφορευθήσαν τέσσα
 πολλοί· ἀλλὰ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Μασισίου,
 καὶ διὰ τὸν θρήνον καὶ ἀθυμίαν τῶν Περσῶν.
 Ἐπειδὴ ἐπίεθησαν μέγα πένθος· ἐκούρευσαν
 ἅπαντες τὴν κόμην αὐτῶν, καὶ τὴν χαίτην καὶ
 οὐρὸν τῶν ὑποζυγίων, κατὰ τὴν περσικὴν συ-
 νήθειαν, ὅτις ἐγένετο εἰς τὰς μεγάλας δυσ-
 χίας, καὶ εἰς τὰ πένθη τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.
 Ἐπειτα ἔλαιον, κράζοντες γοερώς, ὀλοφυρό-
 μνοι καὶ τυπτόμενοι, ὥς ἐνέπλησαν κραυγῆς
 καὶ ταραχῆς πᾶσαν τὴν Βοιωτίαν. Ταῦτα δὲ
 φέρουσι πολλὴν ἀθυμίαν εἰς τὸ κράτευμα. Οἱ
 δὲ Ἕλληνες ἐγένοντο τολμηρότεροι, ἐπαίρο-
 μνοι, ὅτι μόνον τριακῶσι·οἱ Ἀθηναῖοι ἔτριψαν
 τοσοῦτον ἵππικόν, ἐφένυσαν καὶ τὸν Ἰππαρ-
 χον. Ὄθιν λαβόντες εἰς ὄμαξαν τοῦ νεκροῦ,
 περ.έφερον αὐτὸν εἰς τὰς τάξεις τοῦ κρατεύμα-
 τος, ὡς θεῖον θεῖας ἀξίον διὰ τὸ μέγεθος
 καὶ κάλλος τοῦ ἀνδρός, καὶ διὰ τὸν πολυτελε-

ζατον ἐπισημῶν. Οἱ δὲ κρατιώτατοι ἔτριχον
 σπηραδὸν πρὸς τὴν θίαν ταύτην. Οἱ μὲν οὖν
 Πέρσαι τότε οὕτω δειτρίδου, περθεύοντες τοῦ
 Μαιζίου.

§. ια'. Οἱ δὲ Ἕλληες μετέβηλον τὸ κρα-
 τίοπεδον μετὰ ταῦτα, εἰς τὴν χώραν τῶν Πλα-
 ταιῶν, εἰς τόπον ἀρμόδιώτερον, κατὰ τοῦ
 χοχτηῶν, ἵνα μὴ ἐνοχλήσονται τὸ ἱππικόν.
 Ὁ γὰρ Ἀριστείδης, πέμψας εἰς τοὺς Δελφοὺς,
 ἔλαθε χρησμῶν, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι νικήσουσιν,
 ἂν ἐνγηθῶσιν εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὴν Κεβαίρω-
 νίαν Ἥραν, εἰς τὸν Πανά, καὶ εἰς τὰς Σφρα-
 γιτίδας Νυμφᾶς· καὶ ἂν θυσιάσωσιν εἰς τοὺς
 Ἥρας, Ἀδρόκρατην, Ἰψίωνα, Ἀχταίωνα,
 Λευκῶνα, Πείσανδρον, Δημοκράτην, καὶ Πο-
 λυίδου· καὶ ἂν πολυεύσωσιν εἰς τόπον ἴδιον
 κατὰ τὸ πείδιον τῆς Ἐλευσίνας Δημητρος.
 Ὁ μὲν χοχτηῶν ἦτον οἰκιστικὸς, ἵνα μετα-
 κομίσωσιν ἐκεῖ εὐκέρως τὸ κρατιόπεδον, ἔπου-
 ἦταν τόπος ἀρμόδιος, καὶ ὕδατα καλά. Οἱ δὲ
 ρηθέντες Ἥρωες ἦσαν πρόγονοι τῶν Πλαταιέ-
 ων, καὶ εἶχον ἐκεῖ Ἥρων· ἐκεῖ ἦτον καὶ τὸ
 αὐτρεν τῶν Σφραγιτιδῶν Νυμφῶν, καὶ τὰ ἱε-
 ρὰ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας. Ἐβρίθη ἐκεῖ καὶ

Ἱερὸν τῆς Ἐλευσιεύας Δήμητρος ἀρχαιότατον. Τόπος ὁμῶς ἴδιος τῶν Ἀθηναίων δὲν ἦτον. Ὅθεν οἱ Πλαταιεῖς ἐπέκωσαν τὰ πρὸς τὴν Ἀττικὴν σύνορα, καὶ ἤνωσαν τὴν Ἀττικὴν μὲ τὴν χώραν αὐτῶν, ἵνα πληρωθῇ ὁ χρῆσμός. Αὕτη δὲ ἡ προθυμία καὶ φιλοτιμία τῶν Πλαταιέων ἐπὴνέθη, καὶ ἐκήρυξεν αὐτὴν ὕψερου καὶ ὁ μίγας Ἀλέξανδρος εἰς τὴν πανήγυριν τῶν Ὀλυμπέων ἀγώνων. Παρετάχθησαν τοίνυν μεταξύ τῶν Ἐρυθρῶν καὶ Πλαταιῶν ἐν τῇ ὁδῷ, δεξιόθεν καὶ πλησίον τινὸς μικροῦ ποταμοῦ Μολοευτος καλουμένου, καὶ τοῦ Ἱεροῦ τῆς Δήμητρος, ἔχοντες δεξιόθεν μὲν τὴν Γαργαρίου πηγὴν, ἀριστερόθεν δὲ τὸ Ἱερὸν τῆς Κιβαιρωνίας Ἥρας, καὶ ἔμπροσθεν τὸ Ἡρώων τοῦ Ἀνδροκράτους, ὅπου ἦτον καὶ τίμενος δειδρωῶδες ὡς προπύργιον. Ὅλον δὲ τὸ στρατόπεδον ἦτον εἰς τόπον ἀπειδον, λοφώδη καὶ σφόδρα στενὸν διὰ τὸ ἰππικόν. Καὶ αὕτη ἦτο ἡ δευτέρα θύσις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου.

§. β'. Τὸ μὲν δεξιὸν κέρασ τῆς παρατάξεως εἶλαβον οἱ Λακιδαιμόνιοι, ἔχοντες αὐτοὶ τὴν ἡγεμονίαν· περὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ ἐπιλοβεύκησαν σφοδρῶς οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Τεγεαταί,

ἐπαιρούμενοι ἀμφοτέροισι εἰς τὰς ἀρετὰς τῶν προγόνων, καὶ ἐγένετο πολὺς ὠθισμὸς, ὥστε συνηθροίσθησαν οἱ στρατηγοί, νὰ καταπαύσωσι τὸ κακόν. Οἱ μὲν Τρυφάται εἶπαν, ὅτι· ἄφ' οὗ ἐφορεύουσιν ὁ πρόγονος αὐτῶν Ἔχθεμος τὸν Ἡρακλεῖδην Ἐλλαν (α) εἰς μονομαχίαν, ἰδῶσαν αὐτοῖς οἱ σύμμαχοι τὸ ἐν κέρως τῆς παρατάξεως εἰς πᾶσαν μάχην. Ὁ δὲ Ἀριστείδης πρὸς μὲν τοὺς Τρυφάτας οὐδὲν ἀπεκρίνατο, πρὸς τοὺς ἄλλους δὲ σύμμαχους εἶπε ταῦτα. Ἦλθομεν νὰ πολεμήσωμεν περὶ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ οὐχὶ νὰ ρασιάζωμεν πρὸς τοὺς συμμάχους περὶ τῆς παρατάξεως, ἐπαιρούμενοι εἰς τὴν ἀρετὴν τῶν προγόνων. Εὐγένειαν προγόνων ἔχομεν καὶ ἡμεῖς, ὅμως οὐκ εἶναι καιρὸς νὰ ἐπαινώμεν ἐκείνους, ἀλλὰ νὰ νομιζώμεν, ὅτι οὗτος ὁ σὺν μέλλει νὰ δεῖξῃ τοὺς ἀξίους τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν προγόνων. Διαρίσατε τοίνυν, ὦ σύμμαχοι, τὴν τάξιν τῶν Ἀθηναίων, ὁποῖον θέλετε, καὶ ἐκείνοι θηροῦσι πῶς νὰ φυλάξωσιν αὐτὴν, ἵνα μὴ κατασχευθῶσι τοὺς προγόνους αὐτῶν. Ταῦτα

(α) Ὅρα περὶ τούτων ἐν τῇ Ἐπιτομῇ.

ταύτων εἰπόντος τοῦ Ἀριστίδου, ἀντικρίνασθαι
 ἅπαν τὸ στρατόπεδον· οἱ Ἀθηναῖοι ἔσ' ἄλῳσαι
 τὸ κέρας.

§. γ'. Παρετάχθησαν οὖν, οἱ μὲν οἴκα χι-
 λιάδες τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὸ δεξιὸν κέ-
 ρας, ὧν αἱ πέντε χιλιάδες ἦσαν Σπαρτιάται,
 ἔχοντες ἀνά ἑπτὰ εἰλωτας ἕκαστος ψιλῶς ἐνω-
 πλισμένους. Μετὰ δὲ τούτους ἐτάχθησαν ἐξῆς
 οἱ χίλιοι πεντακῶσοι ὀπλίται τῶν Τεγεατῶν.
 Καὶ οὕτω καθεξῆς οἱ πέντε χιλιάδες τῶν Κο-
 ρινθίων, οἱ τριακῶσοι Ποτιδαῖται, οἱ ἑξακῶ-
 σοι Ὀρχομένιοι τῆς Ἀρκαδίας, οἱ τρισχίλιοι
 Σικυωνιοί, οἱ ἑκτακῶσοι Ἐπιδαύριοι, οἱ χί-
 λιοι Τροιζήνιοι, οἱ διακῶσοι Ασπρεῖται, οἱ
 τετρακῶσοι Μυκηναῖοι καὶ Τιρυνθιοί, οἱ χί-
 λιοι Φλυάσιοι, οἱ τριακῶσοι Ἑρμιονεῖς, οἱ
 ἑξακῶσοι Ἐρετριεῖς καὶ Στυρεῖς, οἱ τετρακῶ-
 σοι Χολκιδεῖς, οἱ πεντακῶσοι Ἀμβρακιῶται,
 οἱ ἑκτακῶσοι Λευκάδιοι καὶ Ἀνακτόριοι, οἱ
 διακῶσοι Πολεῖς τῆς Κεφαλληνίας, οἱ πεντα-
 κῶσοι Αἰγιυῖται, οἱ τρισχίλιοι Μεγαρεῖς, οἱ
 ἑξακῶσοι Πλαταιεῖς, ἔπειτα οἱ ἑκτὴ χιλιάδες
 Ἀθηναῖοι. Ἦτον ὅρα τὸ κράτευμα τοῦτο ἑκα-
 τὸν ἑκτὴ χιλιάδες, καὶ διακῶσοι ἄνθρωποι·

ὧν δὲ οἱ μὲν ὄπλιται ἦσαν τριάκοντα ἑκτὼ
 χιλιάδες· τῶν δὲ ψιλῶν τριάκοντα πέντε χιλιά-
 δες ἦσαν οἱ Εἰλωτες, καὶ τὴν ἑξήκοντα τέσσαρες χι-
 λιάδες καὶ πεντακόσιαι τῶν ἄλλων, ἐπειδὴ ἕ-
 καστος ὄπλιτης εἶχε καὶ ἓνα ψιλόν. Ἦλθον δὲ
 καὶ χεῖροι ὀκτακόσιαι Θεσπιεῖς ἄσπλοι, ἐπειδὴ
 οὐκ εἶχον ὄπλα, καὶ μὲ αὐτοὺς συμπληροῦται
 ὁ ρηθεὶς ἀριθμὸς. Τοσοῦτον κράτευμα ποτὲ
 οὐκ εἶχε παρὰ τὴν μάχην ἢ Ἑλλάς. Ἴσως εἰς
 τὴν Τρωάδα. Εἶχεν ὅμως καὶ Ἕλληνας ἐναν-
 τίους, Βοιωτοὺς καὶ Θεσσαλοὺς, καὶ ἄλλους,
 καὶ οὐκ ἴσμεν βαρβάρους. Παραταχθῆντες οὖν
 οὕτως, ἠσύχαζον. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καταστάσει
 οὐκ ἔστιν ἔτι τῶν πραγμάτων, ἐφύνη τις συννομία
 τῶν ἐπιστῆμων Ἀθηναίων εἰς τὰς Πλαταιάς·
 ἐπειδὴ τὸ Περσικὸν χρυσίον ἔρρεν. Ἐβρυγον
 ὅμως αἱ δύο πρωταίτιαι, Διοχίτης ὁ Λαμ-
 πριεύς, καὶ Ἀγχισίας ὁ Ἀχαρνεύς. Τούτους δὲ
 λοιποὺς ἀφήκειν ἀτιμωρήτους ὁ Ἀριστίδης, διὰ
 τὰς περιστάσεις.

§. εἰδ'. Ὁ δὲ Μαρδόνιος μαθὼν τὴν μετὰ-
 θειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ κρατοπέδου, ἐστρατεπέ-
 δευσε καὶ αὐτὸς ἀπέναντι ἐκείνων οὕτω. Πρὸς
 μὲν τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ Τρυγιάτας πορεύε-
 ται

τοὺς Πέρσας, τοὺς μὲν συνατοὺς πρὸς τοὺς
 Λακεδαιμονίους, τοὺς δ' ἀσθενεστέρους πρὸς
 τοὺς Τρυάτας, διδασκόμενος ὑπὸ τῶν Θη-
 βαίων, τῶν συμβούλων καὶ κατασκόπων αὐτοῦ.
 Πρὸς δὲ τοὺς Κορινθίους, Ποτιδαίους, Ὀρ-
 χομενίους καὶ Σικυωνίους, παρέταξε τοὺς Μή-
 δους. Πρὸς τοὺς Ἐπιδαυρίους, Τρυιζηνίους,
 Λεπρεάτας, Μυκηναίους, Τίρυνθίους καὶ Φλια-
 σίους, παρέταξε τοὺς Βακτρίους. Πρὸς δὲ
 τοὺς Ἑρμιονεῖς, Ἐρετριεῖς, Στυρῆς καὶ Χαλ-
 κιδεῖς, τοὺς Ἰουδαίους. Πρὸς δὲ τοὺς Ἀμβρα-
 κιώτας, Ἀνακτορίους, Λευκαδίους, Παλιεῖς
 καὶ Αἰγινητάς, τοὺς Σάκας. Πρὸς τοὺς Με-
 γαρεῖς δὲ, Πλαταιεῖς καὶ Ἀθηναίους, παρί-
 ταξε τοὺς Μακεδόνας, Θεσσαλοὺς, Βοιωτοὺς,
 Λοκροὺς, Μηλιεῖς καὶ τοὺς Φωκεῖς. Ταῦτα
 ἦσαν τὰ ἐπισημότερα ἔθνη τῆς γῆρατιᾶς τοῦ
 Μαρδονίου· διότι ἦσαν καὶ ἄλλα σπουδαίως
 ἢ ὡς οἱ Φρύγες, Θρακῆς, Παίονες, Μυτοί,
 Αἰθίοπες, καὶ Αἰγύπτιοι. Καὶ τούτων μὲν ὁ
 ἀριθμὸς ἦτον τριακοσίων χιλιάδων, ὡς εἶρη-
 ται· τῶν δὲ συμμάχων αὐτοῦ Ἑλλήνων ὁ ἀριθ-
 μὸς ἀγνοεῖται. Λέγει ὁμῶς κατὰ συμπέρασμα

ὁ Ἡρόδοτος, ὅτι ἦσαν ὡς πενήκοντα χιλιάδες. Τὸ εἰς ἱππικὸν παρετάχθη ἰσοα:τέρως.

§. ιε. Παραταχθέντες δὲ οὕτως, ἐμαντεύοντο ἀμφοτέρω τὴν δευτέραν ἡμέραν περὶ τῆς μάχης, ἔχοντες μάντις, οἱ μὲν Ἕλληνας Τισαμενῶν τῶν Ἡλείου, ὁ δὲ Μαρδόνιος Ἠγησίερατον τῶν Ἡλείου. Ἀμφοτέρων δὲ οἱ μάντις εἶπον, νὰ μὴ προσβάλωσιν, ἀλλὰ νὰ δεχθῶσι τὴν μάχην, ἂν θέλωσι τὴν νίκην. Ὅθεν ἐκάθητό ὅκτω ἡμέρας, περιμένοντες ὁ εἰς παρὰ τοῦ ἄλλου τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης. Ἐν ταῦταις δὲ ἤρχοντο κατ' ἐκείνην καὶ ἄλλοι πολλοὶ Ἕλληνας εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον. Τῆν δὲ ἐγδοίην ἡμέραν εἶπε πρὸς τὸν Μαρδόνιον ὁ Θηβαῖος Τιμοκλειδῆς, νὰ κλείσῃ τὰς παρόδους τοῦ Κιθαιρώνας, ἵνα μὴ ἔρχωνται οἱ Ἕλληνας εἰς τὸ στρατόπεδον. Ὅθεν ἔπεμψε τὸ ἱππικὸν πρὸς τὸν δρόμον τὸν ἐρχόμενον ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ εἰς τὰς Πλαταιάς, πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Ἀσωποῦ. Τοῦτου δὲ τῶν δρόμωνων ὠνόμαζον οἱ μὲν Βοιωτοὶ τρεῖς κεφαλὰς, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι Δρυὸς κεφαλὰς κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἐλάβον τοίνυν οἱ ἱππεῖς ἐκεῖθεν πεντακόσια ὑποζύγια, καὶ τὰς ἀμάξας καὶ τοὺς ἀνθρώ-

πους, τοὺς κομίζοντας τὰς τροφὰς ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου. Καὶ τοὺς μὲν ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα ἔσφαζον ἀντιλειῶς, ἀπ' οὗ ἐκόμισαν τὰς τροφὰς εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἠσυχάσαν ἄλλας δύο ἡμέρας, καὶ ἤρχοντο οἱ Πέρσαι μέχρι τοῦ ποταμοῦ μύου, ἐρριζύοντες αὐτοὺς εἰς μάχην· ἐπειδὴ ὡς εἴρηται ὁ ποταμὸς ἦτον μεταξὺ αὐτῶν, καὶ μέχρι τούτου οὐκ ἐπέρασεν αὐτὸν οὔτε τὸ ἔν, οὔτε τὸ ἄλλο μέρος, ἐκτὸς τοῦ ἵππικοῦ, τὸ ὁποῖον ἔθλιψε πολὺ τοὺς Ἕλληνας, ὀδηγούμενον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν.

§. ις. Τὴν δὲ ἐνδεκάτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Ἀρτιάδαζος πρὸς τὸν Μαρδόνιον, νὰ φέρωσι τὸ στρατεύμα εἰς τὰς Θύβας, ὅπου ἔχουσι καὶ τεῖχος καὶ τροφὰς, καὶ ἐκείθεν νὰ διαφθέρωσι τοὺς Ἕλληνας μὲ χρίματα, πρὶν βλάψωσι τὸ ἑαυτῶν στρατεύμα. Ὁ δὲ Μαρδόνιος ἐδυσχέρασε μὲν διὰ τὴν βραδύτητα, εἶτι δὲ ἀκούων καὶ τοὺς Ἕλληνας καθ' ἑκάστην αὐξανόμενους, ὅμως δὲν ἤθιλε νὰ ταραξῆ τὸ στρατόπεδον. Εἶπε δὲ, νὰ μεταχειρισθῶσι τοὺς Περσικοὺς νόμους, καὶ νὰ μὴ πιστεύωσι τοὺς μύθους τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀξάνουσι καθ' ἑ-

κάστην οἱ Ἕλληνας. Ἐπειτα καλέσας τοὺς στρατηγούς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ταξισάρχους τῶν συμμάχων αὐτοῦ Ἑλλήνων, ἠρώτησεν, ὅν ἤκουσαν τινος χρησίου, ὅστις λέγει, ὅτι οἱ Πέρσαι φθαρῶσονται εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἐπειδὴ οὖν ἀπεκρατήσαν ἐκεῖνοι, εἶπεν αὐτός, ὅτι εἶναι μὲν τριούτος χρησιμὸς, πλὴν λέγει, ὅτι ἀφ' οὗ λεηλοτήσωσιν οἱ Πέρσαι τὸν ἐν Δελφοῖς ναόν. Ἡμεῖς δὲ γνώσαντες τοῦτο, οὐκ ἐλεηλατήσωμεν τὸν ναόν ἐκεῖνον, ἵνα ἀποφυγῶμεν τὴν φθοράν. Ταῦτα εἰπὼν, παρηγγείλε, νὰ ἐτοιμασθῶσι τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς μάχην· ἐπειδὴ ἀπεφασίαι νὰ συχροτήσῃ τὴν ἐπαύριον τὴν μάχην. Καὶ οὕτω μὲν παρασκευάζοντο.

§. ιζ. Ταύτην εἰς τὴν νύκτα ἔρχεται ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰς προφυλακὰς τῶν Ἀθηναίων, καὶ καλέσας τὸν Ἀριστιδῆν, εἶπε ταῦτα. Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος, Ἕλληλιν τὸ γένος, καὶ ἀκολουθῶ ἐξ ἀνάγκης τῶν βάρβαρον. Ὅθεν δὲν θέλω νὰ δουλωθῶσιν εἰς τοὺς βαρβάρους οἱ ὁμογενεῖς μου Ἕλληνας. Διὰ τοῦτο ἀρῆκα τὴν τάξιν μου, καὶ ἦλθον μεταξὺ τοσοῦτου κινδύνου, νὰ σοὶ φανερώσω, ὅτι ὁ Μαρδόνιος παρασκευάζεται, νὰ συχρο-

τήσῃ τὴν μάχην αὐτοῦ; ἀναγκαζόμενος διὰ τὴν ἔλληψιν τῶν τροφῶν, καὶ διὰ τὴν αὐξάνουσαν τῶν Ἑλλήνων. Καὶ οἱ μὲν μάντιες εἰδῶσαν αὐτῷ κακὰς ἐλπίδας· τὸ δὲ κράτευμα εἶναι εἰς ἄκοσμον ἀθυμίαν. Ἔχεται ἄρα τὴν εἰδήσειν, ἵνα μὴ σὺς καταπλήξῃ ἢ αἰφνίδιος ὕρη, ἀλλὰ νὰ τὴν δεχθῆτε γενναίως καὶ ἀρόβως. Καὶ σὺ μὲν, ὡς Ἄρκειδης, ἔχε τούτο μουσικόν, καὶ εὐθυμοῦ τὴν χάριν· ἐγὼ δὲ ἀπέρχομαι εἰς τὴν τάξιν μου. Ὁ δὲ Ἄρκειδης ἦλθεν εὐθύς καὶ εἶπε τούτο μόνον πρὸς τὸν Πουσανίαν.

§. ιη'. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Πουσανίας ἐρροδύθη, καὶ εἶπε, νὰ μεταβάλωσι τὴν τάξιν, ἵνα σταθῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὸ δεξιὸν κέρας πρὸς τοὺς Πέρσας, ἐπειδὴ γνωρίζουσι αὐτοὺς ἐκ τοῦ Μαραθῶνος. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, οἵτινες δὲν ἐπρόλιμῃσαν ἔτι μὲν τοὺς Πέρσας, νὰ ταχθῶσιν εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας, πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Θεσσαλοὺς, τοὺς ὁποῖους ἐνέκησαν πρότερον πολλὰκις. Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι εἰδέχθησαν τούτο προθύμως, καὶ μετεβλήθη ἡ τάξις. Ὁ δὲ Μαρδόνιος μαθὼν ταῦτα παρὰ τῶν Βοιωτῶν, μετέβαλε τὴν τάξιν αὐτοῦ, καὶ ἦτον πάλιν οἱ Πέρσαι πρὸς τοὺς Λακεδαιμό-

υίους. Ὁ δὲ Πausouίας μετέβαλε πάλιν τοὺς
 Λακεδαιμονίους εἰς τὸ δεξιὸν κέρασ. Μετέβα-
 λε καὶ ὁ Μαρδόνιος τοὺς Πέρσας ἐκεῖ, καὶ
 ἐγένοντο αἱ παρατάξεις, ὡς καὶ τὸ πρῶτον.
 Ἔπειτα πέμψας κήρυκα πρὸς τὸν Πausouίαν,
 εἶπε ταῦτα· ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἡμεῖς ἠκούο-
 μεν, ὅτι εἰσθε οἱ ἀνδριώτατοι πάντων τῶν
 Ἑλλήνων, καὶ πολεμικώτατοι· καὶ ὅτι οὐδὲν
 φεύγετε ποτὲ ἐκ τῆς μάχης, ἕως ἢν φονευθῆ-
 τε, ἢ ἢν νικήσητε. Τοῦτο ὅμως οὐδὲν εἶναι ἀλη-
 θινόν, ὡς βλέπομεν· ἐπειδὴ ἀφῆκατε τὴν τα-
 ξιν σας, πρὶν εἰς χεῖρας εἰθῶμεν, καὶ πρὸς
 ἡμᾶς μὲν τάττετε τοὺς Ἀθηναίους· τοὺς δὲ
 Λακεδαιμονίους πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Θισ-
 σαλοὺς, τοὺς ἡμετέρους δούλους. Ἐτι δὲ ἡ-
 μεῖς ἠλπίζομεν, ἢν προσκαλέσητε τοὺς Πέρ-
 σας εἰς μάχην, ἢν πολεμήσητε μὲν αὐτοὺς μόν-
 ον ἑαυτοῖς. Τοῦτο ὅμως οὐδὲν ἐγένετο, ὅθεν εἰς
 προσκαλοῦσιν ἤδη οἱ Πέρσαι, ἢν πολεμήσητε
 μὲν αὐτοὺς μόνον· διότι εἰσὶν νομίζεσθε οἱ ἀν-
 δριώτατοι τῶν Ἑλλήνων, ὡς καὶ οἱ Πέρσαι
 μεταξὺ τῶν βαρβάρων. Ὅθεν, ἢν πολεμήσω-
 μεν ἴσοι πρὸς ἴσους, καὶ ἢν κρίνωμεν ἡμεῖς
 τὸν πόλεμον. Καὶ ἢν θέλητε, ἢν πολεμήσωσι

καὶ οἱ ἄλλοι ὕστερον. Ταῦτα δὲ εἶπὼν ὁ κήρυξ,
 ἐστάθη ὀλίγου· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀπεκρίθησαν οἱ
 Λακεδαιμόνιοι, ἀνεχώρησεν. Ἀκούσας δὲ ὁ
 Μαρδόνιος, ὅτι δὲν ἐδέχθησαν τὴν πρὸς κλη-
 σιν, καὶ περιχαρῆς γινόμενος, ἐπέμφε τὸ ἵπ-
 πικὸν ἐπ' αὐτούς.

§. 19. Οἱ δὲ Ἕλλητες ἐτεροχώρηθησαν
 πολὺ τότε· ἐπειδὴ κατέβλεψεν αὐτούς τὸ ἵπ-
 πικόν, καὶ αὐτοὶ δὲν ἰδύναυτο νὰ πλησιάσωσι
 πρὸς τοὺς ἵππεῖς, οἵτινες τοξέουεντες ἀπὸ τῶν
 ἵππων, ἔφρουγον, καὶ πάλιν ἐπέστρεφον· ὡς
 καὶ τὰρ αὐτοὺς ἀκαταπαύτως. Ἔτι δὲ οἱ
 Λακεδαιμόνιοι εἰς τὸ οἰξίου κέρας ὄντες, ἐ-
 λάμβανον ὕδωρ ἀπὸ τῆς Γαργαρίας πηγῆς· οἱ
 δ' ἄλλοι οἱ πρὸς τὸ ὀριστερὸν κέρας, ἐλάμβανον
 ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ. Τότε ὁμως ἐμπόδιζεν
 αὐτούς τὸ ἵππικόν, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ λαμ-
 βάνωσι καὶ αὐτοὶ μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀπὸ
 τῆς ῥηθείσης πηγῆς. Ἐπεὶτα δὲ οἱ ἵππεῖς κα-
 τέσκαψαν καὶ τὴν πηγὴν ταύτην τῆν μόνην
 παρηγορίου. Πρὸς τοῦτοις δὲν εἶχον καὶ τρο-
 φός· ἐπειδὴ οἱ ἵππεῖς ἐφύλαττον καὶ τὰς πα-
 ρόδους ὡς εἴρηται, καὶ οἱ πεμφθέντες εἰς τὴν
 Πελοπόννησον περὶ τροφῶν, δὲν ἰδύναυτο νὰ

ἐπερὶψωσιν· ἐπειδὴ ἀπεκόπη εἰς ὄλου ἢ ἐκεί-
 θευ κοινονία. Ὅθεν ἀπεφάσισαν οἱ στρατηγοί,
 νὰ μεταβάλλωσι τὸ στρατόπεδον εἰς τὴν ἀντι-
 περὶαν τῶν Πλαταιῶν νῆσον, Οἰρόνην καλυμμέ-
 νην, τῆν ὁποίαν σχηματίζει ὁ Ἄσωπος, σχι-
 ζόμενος ὀρθῶς τῶν Πλαταιῶν, καὶ κατωτέρω
 πάλιν ἐνούμενος. Ἐπειδὴ ἐκείθεν ἐθύσαντο νὰ
 λάβωσι τὴν νύκτα τὰς τροφὰς ἐκ τοῦ Κιθαι-
 ρῶνος· εἶχον καὶ ὕδωρ ἀφθονον, δὲν ἐτόρα-
 τεν αὐτοὺς καὶ τὸ ἰππικόν.

§. κ'. Ταῦτα δὲ διασκεψόμενοι τὴν ἡμέ-
 ραν, διέταξαν, νὰ παρεύχεται τὸ στρατεύμα τὴν
 νύκτα εἰς τὴν νῆσον, κατὰ τάξιν, ἀπὸ τοῦ
 ἀριστεροῦ κέρως ἀρχόμενον, ὡς ἔτυχε παρα-
 τιταγμένον. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπορεύοντο·
 τινὲς δὲ αὐτῶν, μὴ ὑπακούοντες εἰς τοὺς στρα-
 τηγόνους, ἐστρατοπέδισαν πρὸ τῶν Πλαταιῶν
 ἐν τῇ Ἰερῇ τῆς Κιθαιρωνίας Ἠρας, ἐνθα ἐγί-
 νητο πολὺ ταραχὴ καὶ θόρυβος, εἰδότες ἐστρα-
 τοπέδισαν ἀτάκτως καὶ διεσκορπισμένοι. Οἱ
 δὲ Ἀθηναῖοι γνωρίζοντες τὴν παλιμβουλίαν
 τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπεμφάν τινα ἰππία πρὸς
 αὐτοὺς, ἵνα παρατηρήσωσιν, ἂν κινῶνται καὶ
 ἐκεῖνοι· ἐπειδὴ ἦσαν εἰς τελευταῖοι. Ἐὗρε δ'

αὐτοὺς ὁ ἵππεὺς εἰς φιλοτιμίαν, καὶ ἀκινησίαν.
 Ἐπειδὴ λοχαγὸς τις Ἀμφοφάρετος καλούμετος,
 ἀγνοῶν τὴν ἀπόφασιν τῶν στρατηγῶν, οὐκ ἤ-
 θελε νὰ κινηθῆ, λέγων, ὅτι ἐδάρθη τὰς με-
 τατοπίσεις τοῦ κρατοπέδου, καὶ τὴν βραδυ-
 εἴα πρὸς τὴν μάχην. Ὁ δὲ Πausanίας καὶ
 Ἐύρυανας παρακινουῦντες αὐτὸν ἔλεγον, νὰ
 ὑπακούσῃ εἰς τὴν κριτὴν ψῆφον τῶν Ἑλλήνων.
 Ἐπειὸς οἱ λαῶν λίθον μέγα μὲ τὰς δύο χεῖ-
 ρας, καὶ βαλὼν αὐτὸν ἐμπροσθεν τοῦ Πausa-
 νίου, εἶπε· μὲ αὐτὴν τὴν ψῆφον ψηφίζω
 ἐγὼ, ὅτι δὲν φεύγω διὰ τὸν φόβον τῶν βαρ-
 βάρων. Ἐπειτα σπεκῶλε αὐτοὺς δειλοὺς καὶ
 ἀνδρόφους, καὶ ὅτι φοβουῦνται τοὺς βαρβάρους,
 καὶ διὰ τοῦτο φεύγουσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.
 Ὅθεν ὁ Πausanίας ἦλθεν εἰς ὀπορίαν καὶ ἀ-
 μηχανίαν· διότι ἂν τὸν ἀγνοῖ ἐκεῖ, ἀπώλετο
 αὐτὸς τε καὶ ὁ λόγος ὅλος, ὅστις ὠνομαζέτοι λό-
 γος Πιτανήτης. Ἄν πάλιν μείνῃ αὐτὸς δι' ἐκείνου,
 καὶ διαιρεθῆ τὸ κράτευμα, ἀπώλετο ἡ Ἑλλάς.
 Ταῦτα δὲ πάντα θεωρήσας ὁ ἵππεὺς τῶν Ἀ-
 θηναίων, ἀνεχώρησεν. Παρήγγειλεν ἕμως ὁ
 Πausanίας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, νὰ παρα-
 μεύωσιν ὀλίγον. Ἐν ταῦτοις δὲ ἐγένετο καὶ ἡ-

μίσος, καὶ ὁ Πausανίας ἀναγκασόμενος, παρήγγειλε τὴν ἀναχώρησιν, νομίζων, ὅτι ὅταν ἀναχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι, ἀναχωρήσῃ καὶ ἐκεῖνος, ὅπου καὶ ἔγενετο. Ἔμειναν ὁμῶς καὶ οἱ Τεργιάται μὲ τῶν Λακεδαιμονίων. Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι καταβάντες εἰς τὸ πεδίου, ἐπαρτίοντο ἐν τάξει, φυλάττοντες τὴν χώραν αὐτῶν. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι φοβούμενοι τὸ ἱππικὸν τοῦ ἐχθροῦ, ἀνεχώρουν μεταξὺ τῶν λόφων πρὸς τὰς ὑπώρειας τοῦ Κιθαιρώνος. Ἐλθόντες δὲ εἰς τὸν Μολύβια ποταμὸν, ὅπου ἦτον τὸ Ἱερόν τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος, ἐν τόπῳ τῷ Ἀργιοπίῳ καλουμένῳ, ἐσάθησαν, καὶ περιέμμενον τὸν Ἀμφοφάρητον· ἐπειδὴ εἶδον, ὅτι ἤρχετο καὶ ἐκεῖνος.

§. καί. Κατὰ δὲ τὸ πρῶτ' ἐπέρασεν πάλιν οἱ ἱππεῖς τοῦ Μαρδονίου τὸν ποταμὸν κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν, καὶ μὴ εὐρόντες τοὺς Ἕλληνας ἐκεῖ, εἰδῶκον αὐτοὺς κατὰ πόδας, καὶ ἔφθασαν τοὺς Λακεδαιμονίους. Μαθὼν δὲ τοῦτο καὶ ὁ Μαρδόνιος, ἐπέρασε τὸν Ἀσωπὸν πανστρατῖα, καὶ ἔτριχε κατόπιον σπουδαίως, οὐχὶ ὡς εἰς μάχην, ἀλλὰ νὰ κατακόψῃ πάντας τοὺς Ἕλληνας φεύγοντας. Ὅθιεν ἔ-

ἔρχε τὸ κράτευμα ἀτάκτως μὴ κραυγῆς καὶ ἀλαλαγμῶν, πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. Τοὺς δὲ Ἀθηναίους δὲν ἔδλεπεν, ὀπίσθιεν τῶν λόφων καὶ μακρὰν ἔντας. Ὁ δὲ Πausανίας, ὡς εἶδε πρῶτον τὸ ἱππικόν, εὐθὺς ἐπαμύσε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἵνα ἔλθωσιν εἰς βοήθειαν, οἵτινες ἐπέσρψαν μὲ μεγάλην προθυμίαν. Οἱ δ' ἄλλοι Ἕλληες, ὅσοι ἐστρατοπέδειον εἰς τὸ Ἡραῖον, ὡς εἶρηται, δὲν εἶχον εἰδῆσεν τούτων, δέκα ράδια μακρὰν οὔτες. Ἰδὼν δὲ μετ' ἐλίγην καὶ τὸν Μαρδόνιον παυσρατῖα ἐπερχόμενον, παρήταξε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ Τεγεάτας εἰς μάχην, οἵτινες ἦσαν ἅπαντες πεντήκοντα τρεῖς χιλιάδες. Ἐπειτα δὲ περιμένων τὴν προσβολὴν, ἐθυσίαζε, καὶ τὰ ἱερά δὲν ἐγίνοντο καλά. Ὅθεν ἔδωκε προσοχὴν, να καθῆσθαι τὸ κράτευμα, καὶ ἐθυσίαζε πάλιν. Ἐν τούτοις δὲ ἐφθασον οἱ Πέρσαι, καὶ τοξεύοντες μακρόθεν ἐφόντευον καὶ ἐτραυμάτιζον πολλοὺς, ἐκνήτους καθήμενους. Τότε ἔτρωθη θανασίμως ὁ Σπαρτιάτης Καλλιμάτης καθήμενος, οὐκ εὐειδέστατος πάντων τῶν Ἑλλήτων τῆς στρατῆς ἐκείνης, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος πρῶτις. Ἀποθνήσκων δὲ μετ' ἐλίγην, ἐλίγει δὲν

λυπούμαι διὰ τὸν θάνατον· οἷός τι ἦλλον ἐπι-
 τοῦτω, ἵνα ἀποθάνω ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Λυ-
 πούμαι δὲ, ἐπειδὴ μὲ ἐφόνευσαν οἱ βάρβαροι
 καθύμεινον, πρὶν δεῖξω πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας
 καὶ τὰ ὄπλα μου. Ἐν ᾧ δὲ ἐθυσιάζεν ὁ Παυ-
 σανίας ἐξω τῆς παρατάξεως, καὶ προσήχετο,
 ὤρμησάν τινες τῶν Λυδῶν, καὶ διασκόρπιζον
 τὰ ἱερά. Οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ὀπλοὶ ὄντες, ἐτυ-
 πτον αὐτοὺς μὲ μάστιγας καὶ ράβδους, καὶ οὕ-
 τω τοὺς εἰδίωξαν. Τότε ὁ Πausanias ἐν ἀκρᾷ
 ἀθυμῖα καὶ ἀμνηχανία γινόμενος, ἐσάφη πρὸς
 τὸ Ἱερὸν τῆς Ἥρας, καὶ ἰκτεῖνας τὰς χεῖρας,
 προσήχετο θακρῶν, καὶ λίγων· ὦ θεοί, ἂν
 οἷν εἶναι πεπρωμένον, νὰ νικῆσωσιν οἱ Ἑλ-
 λῆνες, καὶ νὰ μεταχειρισθῶσι τὰ ὄπλα αὐτῶν,
 καὶ νὰ δεῖξωσι πρὸς τοὺς βαρβάρους, ὅτι εἶ-
 ναι ἄνδρες ἀγαθοί, ὥστε νὰ γνωρίσωσι καὶ ἐ-
 κείνοι, πρὸς ποίους ἄνδρας ἐσφάτευσαν. Ἐτι
 δὲ προσευχομένου τοῦ Πausanias, ἐβάνησαν
 κατὰ τὰ ἱερά, καὶ οἱ μάλιστα ἐκηρυκτοῦν ἕλην.
 Ὅθεν ἐπέμθη εὐθὺς τὸ παράγγελμα τῆς μά-
 χης εἰς πάσον τὴν παρατάξιν, καὶ ἤρξαντο
 μάχεσθαι μὲ προθυμίαν ἀπερίγραπτον.

§. αβ'. Πρῶτον δὲ ἐχώρησαν οἱ Τρυαταῖς

πρὸς τοὺς Πέρσας, ἔπειτα καὶ ὅλη ἡ φάλαγγ
 τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ συνεκροτήθη μάχη
 φρικτὴ καὶ κρατερὰ περὶ τὸ Ἱερόν τῆς Ἐλευ-
 σινίας Δημητρος. Ἐπειδὴ οἱ μὲν Λακεδαιμό-
 νιοι ἐξηγριωμένοι ὄντες, καὶ ἐρεθισμένοι εἰς
 ἐκδίκησιν, ὤρμησαν ἀκρατήτως ὡς οἱ λίον-
 τες (α). Οἱ δὲ Πέρσαι ἀνθιστάμενοι ἰσχυρῶς,
 συνεφράττοντο μὲ τὰ γύρρα, καὶ ἐτόξενον πρὸς
 αὐτοὺς. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι συνασπιζόμενοι
 ὡμοίως, ἐχώρουν πλησίον, καὶ ἐξωθοῦντες
 τὰ γύρρα, κατηκόντιζον αὐτοῖς εἰς τὰ πρό-
 σωπα καὶ εἰς τὰ σῆθη, ὡς τοὺς ἐφόντιον
 σωρηθόν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐλάμβανον τὰ δόρατα
 αὐτῶν, καὶ τὰ συνέτριβον. Οὕτως οὖν πλη-
 αῖον ἦλθεν, ὡς ἐγένετο ὠθισμὸς πολλὸς, καὶ
 μέγας ἀναδρασμὸς περὶ τὸ Ἱερόν. Ἄνδρϊας
 μὲν καὶ τόλμην εἰδείξαν πολλὰν καὶ οἱ Πέρσαι,
 ὡς καὶ εἰς τὰς προτέρας μάχας· ἀντισημίως
 δὲ ὄντες, καὶ ψιλῶς ἐνοπλισμένοι, ἐφίροντο
 ἀτόκτως συσσεφόμενοι, πρὸς ἐπιστήμονας, ἐυ-

(α) Τοῦτον τὸν σκοπὸν εἶχον οἱ κρατηγῶς προφασι-
 ζόμενοι εἰς τὰ Ἱερά, ἵνα ἐρεθισθῇ πρῶτον τὸ κρα-
 τυμα.

τάκτους, καὶ βαρέως ἐνωπλισμένους· καὶ οὕτως εἰσπίπτουτες, ἐφρονέοντο σωρηδέν. Ὁ δὲ Μαρδόνιος ἔχων ἵππου λευκόν, καὶ χιλίους ἵππους ἐκλεκτοὺς περὶ αὐτὸν, ἐμάχητο γενναίως, καὶ κατ' ἐκείνο τὸ μέρος ἐστυχωρήθησαν αἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἐφρονέοντο πολλοί. Σπαρτιάτης δὲ τις Ἀρίμνηςος κλοῦμιμος, παρατηρήσας τὸν Μαρδόνιον, καὶ ρίψας λίθον, ἔτυχεν αὐτὸν εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ οὕτως ἀπέθανεν ὁ Μαρδόνιος. Ἄφ' οὗ δὲ ἔπειθεν ὁ Μαρδόνιος, ἐφρονέθη καὶ τὸ περὶ αὐτὸν στρατεύμα, τὸ ἰσχυρώτατον. Ὄθεν ἐτράπησαν καὶ οἱ ἄλλοι εἰς φυγὴν ὀτακτον, καὶ περσάντες τὸν Ἄσωπον, κατεκλείσθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἀρτάβαζος ἔχων τριάκοντα χιλιάδας στρατεύμα ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ, ἐστάθη μακρὰν παρατεταγμένος, προσμύνων τὴν φθορὰν τῶν Περσῶν. Ἐπιτιθὴ προϊέλαπε τὰ πράγματα, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς εἴρηται, δὲν ἠθέλει, νὰ μείνῃ ὁ Μαρδόνιος εἰς τὴν Ἑλλάδα, μῆτε εἰς μάχην νὰ καθυστερήσῃ, ἀφ' οὗ ἔμεινεν. Ὄθεν ἰδὼν τὸ προσδοκώμενον τέλος, ἀνεχώρησεν εὐθύς πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον.

§. κγ. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐπιστρέφοντες διὰ
 τῆς παιδείας, ἤκουον σχεδὸν τὴν κραυγὴν καὶ
 ταραχὴν τῆς μάχης, καὶ ἔτρεχον, ἵνα προφθά-
 σωσιν. Ἄλλ' εὐθύς εἶδον ἔπροσθεν αὐτῶν τοὺς
 Βοιωτοὺς, Θησαλοὺς, καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλ-
 ληνας παρατεταγμένους, καὶ ὁρμαδὴν ἔπερ-
 χομένους. Ὄθεν ἠναγκάσθησαν, νὰ ἀντιτα-
 χθῶσι καὶ αὐτοὶ, εἰς ἄκρον λυπούμενοι καὶ ἀ-
 δημονοῦντες. Πρῶτον δὲ εἰς χεῖρας ἔλθωσιν,
 προῆλθεν ὁ Ἀριστείδης ἔμπροσθεν τῆς φάλαγγος,
 κράζων μεγαλοφώνως, ἐξορκίζων αὐτοὺς εἰς
 τοὺς Ἑλληνίους θεοὺς, καὶ λέγων· Ἄνδρες
 Ἕλλησις, νὰ μὴ ὀντισαθῆτε, καὶ ἐμποδίσθητε
 τοὺς Ἀθηναίους, διότι τρέχουσιν εἰς βοήθειαν
 τῶν Λακεδαιμονίων, οἵτινες κινδυνεύουσιν ἀ-
 γωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλ' ἐκείνοι
 μηδὲως προσέχοντες εἰς ταῦτα, ἔχώρουν
 πρὸς τὸ ἔργον. Καὶ οὕτως ἦλθον εἰς χεῖρας
 πεντήκοντα χιλιάδες Ἕλλησις μηδίζουσαι, πρὸς
 ὅκτω χιλιάδας Ἀθηναίους. Προθυμώτατοι δὲ
 πάντων ἦσαν οἱ Θηβαῖοι. Ἄλλ' οἱ Ἀθηναῖοι
 ἐφάνησαν εἰς προθυμώτεροι, ἀδηγούμενοι ὑπὸ
 τοῦ Ἀριστείδου, ὡς ἔπισαν εὐθύς τριακόσια,
 οἱ πρῶτοι καὶ ἄριστοι τῶν Θηβαίων, καὶ οἱ

ἄλλοι ἐτροπήσου εἰς φυγὴν κατ' εὐθείαν πρὸς τὰς Θηβάς. Ὀμοίως ἔφυγον καὶ οἱ λοιποὶ, ἄλλοι μὲν πρότερον, ἄλλοι δὲ ὑστερότερον, ἀπ' οὗ ἔμαθον τὴν φθορὰν τῶν Περσῶν. Ἐπειδὴ ἡ τροπή τῶν Περσῶν ἐγένετο αἰετοῦ τι πρότερον, ὥστε ἐδίωκον συγχρόνως, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τοὺς Ἕλληνας, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Πέρσας, φρουρούτες ἑσθους ἔφθανον. Ἠρέλησεν ὁμῶς αὐτοὺς πάλυ τὸ ἱππικόν, τῶν Θηβαίων μάλιστα, ὀπισθεὺ ἐρχόμενον, καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀθήταμενον.

§. κδ. Τούτων εἰν οὕτω γιναιμένου, ἔμαθον οἱ Κορινθιοὶ, Μεγαρεῖς, Φλιασιοὶ, καὶ οἱ ἄλλοι, ἔσοι ἐκρατοπέδουσιν πρὸς τὸ Ἰραῖον, ὡς εἶρηται, ὅτι ἐγένετο ἡ μάχη, καὶ ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνας. Ὄθεν ὤρμησαν καὶ αὐτοὶ ἀτακτως, καὶ ὡς ἔτυχεν, εἶα προσθάσῃσι μέρος τοῦ ἀγῶνος. Καὶ οἱ μὲν Κορινθιοὶ ὤρμησαν οἰα μέσου τῶν λόφων κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ βῆθιν Ἰερῶν τῆς Δημητρός, ὅπου ἴμαθον, ὅτι ἐγένετο ἡ κατὰ Περσῶν μάχη. Οἱ δὲ ἄλλοι ἔδραμον πρὸς τὴν πεδιάδα, ὅπου ἐγένετο ἡ κατὰ τῶν μηδίζοντων Ἑλλήνων μάχη, καὶ ἔφθασαν τοὺς Θηβαίους σιγῶντας. Οἱ δὲ Ἀθη-

ταῖς ἑξέουσιν τοὺς ἄλλους. Ἴδὼν δὲ ὁ Ἄσω-
πόδωρος Ἱππορχος τῶν Θηβαίων τοὺς Με-
γαρεῖς καὶ Φλιασίους ἀτάκτως δεῶκοντας, ἔ-
τραψε τὸ ἵππικόν, καὶ ἐπιπετῶν, ἐφύευσεν
ὡς ἑξακοσίους· τοὺς δὲ ἄλλους ἐξεδέωξε πρὸς
τὴν Κιθαιρῶνα.

§ καί. Οἱ δὲ Πέρσαι διωκόμενοι καὶ φεύ-
γοντες, εἰσῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν, τὸ
ὅποισιν εἶχε τεῖχος ξυλινῶν καὶ πύργους, ὡς
εἴρηται, καὶ κατακλιθεῖντες, πρὶν φθασῶσιν
οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀπέβησαν εἰς τοὺς πύργους,
καὶ ἦσαν ἔτοιμοι εἰς ἀντίστασιν, ὅτε ἦλθεν ἑ-
κεῖνοι. Ὅθεν ἐγένετο τεῖχομαχία σφοδρὰ μὲν,
ἀνυφελής δέ· διότι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἦσαν ἄ-
πειροι τῆς τεῖχομαχίας. Ἰμπεριοὶ δὲ ταύτης
ἦσαν τότε οἱ Ἀθηναῖοι· διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν
αὐτοὺς. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐδέωκον ἔτι τοὺς Θη-
βαίους, ὅτε ἦλθεν αὕτη ἡ ἀγγελία. Ὅμως
καταλεπόντες ἐκεῖνους, ἔδραμον εἰς τὸ τεῖχος,
ἐνθα συνέβη πάλιν σφοδροτέρα καὶ διαρκετέρα
ἢ τεῖχομαχία. Τέλος δὲ διέρρηξαν τὸ τεῖχος
οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ εἰσῆλθον ἐκείθεν σωρηδὸν οἱ
Ἕλληες εἰς τὸ στρατόπεδον. Πρῶτοι δὲ πάν-
των εἰσῆλθον οἱ Τεγεαταί, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ

ἄλλοι. Διὰ τοῦτο διέσπασαν οἱ Τυγιάται· τὴν
 σκηνὴν τοῦ Μαρδονίου, ἐκεῖ ὄρμησαντες πρῶ-
 του· καὶ τὰ μὲν ἄλλα λάφυρα ἰδῶκαν εἰς τὸ
 κοινόν· τὴν δὲ φατῆν τῶν ἵππων, χαλκὴν
 καὶ θίας ἀξίαν οὖσαν, ἀμίρωσαν εἰς τοῦ ναοῦ
 τῆς Ἀλίας Ἀθηνᾶς. Οἱ δὲ Πέρσαι, ἀφ' οὗ
 ἔπεσε τὸ τείχος, δὴν ἐφρόντισαν πλείον περὶ
 ἀντιτάσεως, καὶ ὑπερασπίσεως αὐτῶν· ἀλλ'
 εὐτρομοὶ γενόμενοι, καὶ συστροφόμενοι εἰς τό-
 πουν ξενώτατον πολλῶν μυριάδων ἀνθρώποι,
 ἐφρουροῦντο εὐκολώτατα· ὥς ἐκ τῶν τριακο-
 σίων χιλιάδων, δὴν ἐσώθησαν μῆτε τρεῖς χι-
 λιάδες πλήρεις, ἐκτὸς τῶν τεσσαράκοντα χι-
 λιάδων, μεθ' ὧν ἔφυγεν ὁ Ἀρτάβαζος. Ὁ δὲ
 Διοδωρος λέγει, ὅτι οἱ Πέρσαι ἐζήτουν ἴλιος·
 ἀλλ' ὁ Πausanias, εἶπε, νὰ μὴ λάβωσιν οὐ-
 δένα ζῶντα, ἀλλὰ νὰ τοὺς κόψωσιν ὅλους,
 ἵπειδὴ ἐφοβεῖτο, νὰ λάσῃ ζῶντας τοσοῦτους
 αἰχμαλώτους, πλείονας τοῦ Ἑλληνικοῦ στρα-
 τοῦ. Καὶ οὕτως ἐκόψον εἰς τὸ τείχος ὡς ἑκα-
 τὸν χιλιάδας. Τῶν δὲ Ἑλλήνων ἐφρουρήθησαν
 μόνον ἑκατὸν πεντήκοντα ἑνεία· πεντήκοντα
 δύο τῶν Ἀθηναίων· εἰς καὶ ἑννευήκοντα τῶν
 Λακεδαιμονίων, καὶ δεκάξ τῶν Τυγιατῶν.

Ὡς κς'. Οὕτως ἄρα περιγράφει τὴν μάχην ταύτην ὁ Ἡρόδοτος, ὅτι ἐπολέμησαν μόνου οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Τρυαταί, πρῶτον μὲν ἰδιαίτερώς, ἔπειτα δὲ πάντες ὁμοῦ εἰς τὸ τεῖχος. Ὁ δὲ Πλούταρχος λέγει μὲν, ὅτι οἱ ἄλλοι ἐτρατοπίδυσαν εἰς τὸ Ἰσραίου, καὶ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολέμησαν, ὡς εἴρηται, ἰδιαίτερώς, ἀλλ' ἐπολέμησαν καὶ ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ Ἰσραίου ἰδιαίτερώς, καὶ ἐγένετο σπορὶδὴν ἢ μάχη, καὶ οὐχὶ εἰς μίαν παρατάξιν, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐκ συνθήματος, ἀλλ' ὡς ἔτυχε, καὶ ὅπως ἐδυνήθη ἕκαστος στρατηγός. Καὶ τοῦτο τὸ λάθος, τὸ ὁποῖον, ὀλίγου ἔλειπε, νὰ ἀπολείσῃ τὴν Ἑλλάδα, ἦτον τοῦ Πausανίου. Ἐπειδὴ ἦτον τετραγμῆνος διὰ τὸν Ἀμφοράρετον, ἔπειτα ἐθορύβησεν αὐτὸν καὶ ἡ αἰφνηθὴς ἐφοδὸς τῶν βαρβάρων, καὶ δὲν ἔδωκε σὺνθημα εἰς τὸ στρατεύμα, ἀλλ' ἤρξατο τὴν μάχην ἀντι συνθήματος. Ὅθεν οἱ ἄλλοι δὲν ἦσαν πλείον στρατεύμα τῆς αὐτῆς παρατάξεως, ἀποχωρισθέντες, καὶ μὴ γινώσκοντες μῆτε ποῦ νὰ σταθῶσι, μῆτε πῶς καὶ πότε νὰ πολεμήσωσιν, ἀγνοοῦντες τὸν σκοπὸν τοῦ στρατηγοῦ. Ὅμως ἢ ἔμφυτος τῶν

Ἑλλήνων πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ὑπακοή, τὸ μὲν
 τὰ τῶν βαρβάρων ἀσπενδον μίσος, καὶ ἡ ἐπι-
 κήμη τῶν κρατηγῶν, διωρθῶσαι τὸ λάθος, καὶ
 ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα. Τὰ αὐτὰ σκεῶν λέγει
 καὶ ὁ Διόδωρος· καὶ ὁ Πausanias ἀναφέρει
 πολλῶν πόλεων ὑνόματα γεγραμμένα εἰς τὸ
 ἄγαλμα τοῦ Διός. Ἐπειδὴ ἐκτίσαν βωμὸν τοῦ
 Ἐλευθερίου Διός, κατασκευάσαν καὶ ἄγαλμα
 αὐτοῦ ἐκ τῶν λαφύρων, καὶ εἰς αὐτὸ ἔγραψαν
 τὰ ὑνόματα τῶν πόλεων, ὧν οἱ πολῖται ἐπο-
 λέμησαν τὸν βαρβάρου. Εἰς τοῦ βωμοῦ δὲ ἔ-
 γραψαν τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα.

„Τὸν δὲ ποθ' Ἑλλήνας νίκης κράτει ἔργου
 „ Ἄρτος,

„ Πέσασ· ἐξέλασαντες, εἰλευτέρα Ἑλλάδι κοινῶν
 „ ἰδρύσαντο Διὸς βωμὸν ἰλευθερίου.“

Ἔτι δὲ λέγει, ὅτι ἐφρουρήθησαν χίλιοι τρια-
 κῆσαι ἐξήκοντα Ἑλλήνες. Οἱ δὲ ἐπὶ θέντες ἤ-
 σον μόνου τῶν Ἀθηναίων, Τεγαιῶν καὶ Λα-
 κεδαιωνίων. Ὁ δὲ Διόδωρος λέγει, ὅτι ἐπε-
 σεν ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας Ἑλλήνες, καὶ ὅτι
 ἡ μάχη ἐγένετο κοινῆ ἐκ συνθήματος, ὅλλ'
 εἰς τόπῳ ρινῶν καὶ λαφῶδη, εὐθα δὲν ἐδύ-
 νατο εὐὰ ἐνερῆ οὔτε τὸ ἵππικόν τοῦ Μαρδο-

οὔτε τὸ πείζου. Καὶ ἐμάχοντο μὲν γυναικῶς οἱ Πέρσαι, ἀλλὰ μετὰ τοῦ θανάτου τοῦ Μαρδονίου, ἐτάπησαν εἰς τρία μέρη διχομήναι. Καὶ τὸ μὲν ἔφυγε πρὸς τὴν Βασιλίαν· οἱ Βασιῶται δὲ γλαυότι, καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνας. Ἐὖ ἂν ἄλλο εἰς τὸ τεῖχος, καὶ μετὰ τὸ τρίτον ἔφυγεν ὁ Ἀρτάβαζος. Ὅθεν διηρέθησαν καὶ οἱ Ἕλληνας εἰς τρία μέρη, καὶ ἐδώκεν αὐτοῦς. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, οἱ Πλαταιεῖς καὶ Θεσπιεῖς ἐδώκεν τοὺς Θηβαίους. Οἱ δὲ Κορινθιοί, Σικυώνιοι, Φλιαῖοι, καὶ ἄλλοι τιμῆς, ἐδώκεν τοῦ Ἀρτάβαζου. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, τοὺς φυγόντας εἰς τὸ τεῖχος. Ἐπέσειψαν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν τεῖχομαχίαν ὡς εἶρηται, ὅπου ἦλθον καὶ οἱ Θηβαῖοι, καὶ ἐγένετο μάχη κρατερὰ μὲν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθησαν, οὔτε οἱ Θηβαῖοι ἐξώθεν, οὔτε τὸ τεῖχος, οὔτε τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων, νὰ κρατήσῃ τὴν ἀρμυντῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων, ἕως οὗ διεῖρρηξαν τὸ τεῖχος, καὶ συνείδησαν τὰ ρηθέντα.

δ. κζ. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος λέγει, ὅτι ἐν ᾧ ἔσπαζον εἶτε τοὺς Πέρσας, ἦλθε τις γυνὴ λαμπρῶς εὐδιδυμένη, καὶ καταβῆσα ἐκ τῆς ἀρμαμάχης μετὰ τὰς δούλας αὐτῆς, ἐπίσταν εἰς τὰ

γύνατα τοῦ Πausανίου, λέγουσι ὅτι ἔγεν
 ἀπὸ τῆς Πω θυγάτηρ Ἠγητορίδου τῆς Ἀυτα-
 γόρου, καὶ ὁ Φαραυδάτης τοῦ Τεάσπρωσ ἔλα-
 βαν αὐτὴν βίβως. Ἐτυχε δὲ νὰ εἶναι γυνώρι-
 μος τοῦ Πausανίου ὁ πατὴρ αὐτῆς. Ὅθεν τό-
 τε μὲν περιδῶκεν αὐτὴν πρὸς τινα τῶν ἐκεῖ
 παρευρισθέντων ἑφόρων. Ἐπειτα δὲ ἐπεμφεν
 αὐτὴν εἰς τὴν Αἴγιον, κατὰ τὴν ζήτησιν αὐ-
 τῆς. Μετὰ δὲ τὴν γυναῖκα ἦλθον οἱ Μαντι-
 νεῖς σφόδρα λυπούμενοι, ἐπειδὴ δὲν εὐτυχον εἰς
 τὴν μάχην, καὶ ἠθέλου νὰ διώξωσι τὸν Ἀρ-
 τάβαζον μέχρι τῆς Θεσσαλίας· ἀλλ' ὁ Πaus-
 ανίας δὲν ἠθέλησε. Οἱ δὲ Μαντινεῖς ἐξώρισαν
 τοὺς στρατηγοὺς τούτων ἐκ τῆς πόλεως. Μετὰ
 δὲ τούτους ἦλθον οἱ Ἥλειοι. Ὅθεν ἐξώρισαν
 ὑπερον καὶ οἱ Ἥλειοι τοὺς στρατηγοὺς τούτους.

§. κη'. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔδειξε πολλὴν
 ἀνδραγαθίαν τὸ πικρὸν τῶν Περσῶν, καὶ τὸ
 ἱππικὸν τῶν Σακῶν. Μάλιστα αὐτὸς ὁ Μαρδόν-
 νιος, καὶ οἱ περὶ αὐτοῦ ἱπτεῖς, οἵτινες ἐφρονεῦ-
 θησαν ἅπαντες περὶ αὐτόν. Τῶν δὲ Ἑλλήνων
 κοινῶς μὲν ἠρίστεισαν οἱ Ἀθηναῖοι, Λακεδαι-
 μόνιοι καὶ Τυρραῖοι. Ἰδίως δὲ, τῶν μὲν Λα-
 κειδαίων, ὁ τρεῖσας Ἀριστόδημος, ὅστις

ὤψατο εἰς τὸν κίνδυνον, ἵνα φο-
 νευθῆ. Ἐφύευσεν μὲν πολλοὺς, ἔπειτα ἐφο-
 νεύθη, ὅμως δὲν ἐτιμήθη. Ἐπειδὴ ἡ ἀνδρα-
 γαθία αὐτοῦ ἐγένετο εἰς ἐξάλειψιν τῆς προτέ-
 ρας ἀτιμίας, καὶ οὐχὶ εἰς ἀπόλαυσιν δόξης.
 Ἔτι δὲ καί τις Προσειδώνιος, καὶ ὁ Φιλοκύων,
 ὁ ρηθεις Καλλικράτης, διὰ τὴν προθυμίαν, καὶ
 ὁ δυσροπος Ἀμφοφάρετος· οὗτοι ἐτιμήθησαν
 πάντες, δείξαντες ἔργα ὄξια τῆς Ἑλλάδος.
 Τῶν δὲ Ἀθηναίων ἠρίστουσι ὁ Σωφάνης τοῦ
 Εὐτυχίδου ὁ Δικελεύς, ὁ ἀκίνητος. Οὗτος
 εἶχεν ὄγκυραν σιδηρᾶν μὲ ὄλυσον χαλκῆν ἐκ
 τοῦ ζωστήρος δεδεμένην· καὶ ὅτε προσέπιπτον
 οἱ ἐχθροί, ἔρριπτεν αὐτὴν εἰς τὴν γῆν, καὶ
 ἴσατο ἀκίνητος, ὡς πλοίου εἰς τὸν λιμένα,
 ἵνα μὴ ἐξωθησθῆ, καὶ παρεκτραπῆ ἐκ τῆς τά-
 ξεως. Ὅτε δὲ ἐφύεγον οἱ ἐχθροί, ἐλάμβανεν
 αὐτήν, καὶ ἔστρεχε κατὰ τὴν χρείαν. Τινὲς δὲ
 εἶπον, ὅτι εἰς τὴν ἀσπίδα εἶχεν ὄγκυραν ἐγ-
 κεχαραγμένην. Ὅτε δὲ ἐπολιόρκουσι οἱ Ἀθηναῖοι
 τὴν Αἴγιαν, ἐφύευσεν εἰς μονομαχίαν τὸν
 Εὐρυδάτην, τὸν Ἀργεῖον ἀθλητὴν. Τέλος δὲ
 ἐγένετο κρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων μὲ τὸν Λία-
 γρον κατὰ τῶν Ἠδωνῶν, ὅτε ἰδυζύχησαν αἱ

Ἄθηναίσι, πολιιορκούντες τὸ Δάτυν, ἐνθ' ἑ-
φουεύθη καὶ αὐτός.

§. κθ'. Μετὰ δὲ τὴν μάχην, ἔρχεται πρὸς
τὸν Παντανάου ὁ Λάμπων, ὁ πρῶτος τῶν
Λίγειων (α), καὶ λέγει, νὰ κερῆ τὴν κεφα-
λήν τοῦ Μαρδονίου, καὶ νὰ κρεμάσῃ αὐτὴν
εἰς ἐκδίκασιν τοῦ Λεωνίδου. Ἐπειδὴ ὁ Ξέρξης
οὕτως ἐκρέμασε τὴν κεφαλὴν τοῦ Λεωνίδου.
Ὁ δὲ Παντανάου ἀπεκρίθη ταῦτα· Ἐκεῖνα εἰ-
παι ἰδὲ αὐτῶν βαρβάρων, οὕτως νομιζούσιν ἐκ-
δίκασιν καὶ θριάμβου τὴν τιμωρίαν τῶν νε-
κρῶν σωματίων. Ἦς πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὁμῶς,
ἐκείνην δίκην εἶδον αἱ ψυχαὶ τῶν ἐνταῦθα
κειμένων Περσῶν. Ἐπειτα δὲ ἐκήρυξε, νὰ μὴ
λάβῃ ἄλλοστις λάφυρα, ἀλλὰ νὰ τὰ συναξω-
σιν αἱ Εἰλωται; εἰς τὸ στρατόπεδον. Ὅθεν οἱ
Εἰλωται; ἐξερευνῶντες τὰς σκηνάς, καὶ τοὺς
νεκρούς, εὗρον ἀπείρα πλούτη. Σκηνὰς εὐα-

(α) Οὗτος ὁ Λάμπων εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Πυθίου, ὃν
ὠνοῦσι ὁ Πίνδαρος ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν Νεμεῶν.
Ἐγένοντο δὲ πάντες ἀθληταὶ τῆς οἰκίας ταύτης.
Ἡλικόνιος, εὐ Λάμπων ὁ πρῶτος· εὐ Πυθίας,
εὐ Λάμπων ὁ δεύτερος, καὶ ὁ Φυλακίδης ἀδελ-
φός τοῦ πρώτου Λάμπωνος.

χρυσούς καὶ ἑλαργύρους· κλίτας καὶ σκεύη
 πουτιδοπαῖα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ· ἱμάτια, ψέλια
 καὶ κροπτοῦς τῶν νεκρῶν, καὶ ἄλλα ἄπειρα
 καὶ πολλὰς τιμῆς ὄξια. Ἐφῆρουν ὅμως εἰς τὸ
 κρατόπεδον, ὅσα δὲν εἴδοναυτο εὐὰ κρύψωσιν.
 Ὅσα δὲ ἐκρούπτοιο, τὰ ἐπωλήθησαν εἰς τοὺς
 Ἀγιοῦτας, μὴ γνωρίζουτες τὴν τιμὴν αὐτῶν,
 καὶ εἰδούτες τὸν χρυσὸν ἀντὶ χαλκοῦ (α). Ἐκεί-
 θεν ἐγένοντο ὑπὲρπλουτοὶ οἱ Ἀγιοῦται, εἰδη-
 μοιέστεροι τοῦ ἐμπορίου αὐτοῖς. Ἐύρου δὲ καὶ
 οἱ Πλαταιεῖς πολλοὺς θησαυροὺς ὑπερον, οἱ-
 τινες σουάγουτες τὰ ὅσα εἰς ἓν μέρος, εἴχον
 μίαν κεφαλὴν μουσκόκαλου ἀνευ ραφῆς· καὶ
 εἰς σιαγῶνας ἐχούσας τὴν ὀδύνην μουσχοειῆς
 ἐξ ἐνὸς κοκάλου· καὶ ἐν σῶμα πέυτε πηχῶν.
 Τὴν δὲ δευτέρου ἡμέραν μετὰ τὴν μάχην, ἐξη-
 τήθη τὸ σῶμα τοῦ Μαρδοίου, καὶ δὲν εὐρί-
 θη· ἐπειδὴ εἴθαψαν αὐτὸ τινες τὴν νύκτα. Δὲν
 ἐφανερῶθη ὅμως οὔτε ὁ τόπος ποῦ τὸ εἴθαψαν,

(α) Τριακτὰ συνείδησαν καὶ ἐπὶ νεκρῶν. Ἐπειδὴ
 οἱ Ἑλβετοὶ μετὰ τὴν ἐν Γρασσῶν ἤτταν τοῦ Κα-
 ρόλου, εἰλαδον οἱ χαλκὰ τὰ ἀργυρὰ σκεύη αὐτοῦ.
 Ὁ δὲ Ἀδάμης αὐτοῦ ὁ μέγιστος καὶ καλλιστος τῆτο
 τῆς Εὐρώπης, ἐπωλήθη διὰ ἓν φορτίον.

οὔτε πρὸς τὸ εἶθαι. Ἐποψίω δὲ ἦσαν εἰς πολλοὺς, καὶ τινες ἔλαβον καὶ δῶρα παρὰ τοῦ Ἀρτάβου υἱοῦ τοῦ Μαρδοκίου, λέγοντες, ὅτι εἶθαι αὐτό. Τινὲς δὲ εἶπον, ὅτι εἶθαι αὐτό τις Ἐφέσιος Διονυσιοφάνης καλούμενος.

§. λ'. Συντηθέντων δὲ τῶν λαγύρων, ἐχώρισαν πρῶτον τὸ δέκατον τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐξ οὗ κατασκευάσασιν τρεῖς ποδὰ χρυσοῦν, καὶ ἀγάλμα, ὡς εἴρηται, τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς χαλκοῦν δεκάπυγρον ὡσαύτως καὶ τοῦ Ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἐπτάπυγρον. Ἐπειτα ἔδωκαν τῷ Πausανίᾳ τὸ δέκατον τῶν λοιπῶν, κατὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς νόμους. Τὰ δὲ λοιπὰ χρήματα, πάλλακιδας, ἀμάξας, ὑποζύγια, καὶ τὰ τοιαῦτα, διεισοράσθησαν αὐτοὶ κατὰ τὴν οἰκίαν ἑκάστου. Λέγεται δὲ, ὅτι ὁ Ξέρξης ἀρῆκε τῷ Μαρδοκίῳ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Πausανίας ἰδὼν ταῦτην, εἶπε πρὸς τοὺς μαγείρους τοῦ Μαρδοκίου, νὰ παρασκευάσωσιν αὐτῷ δεῖπνον τοῦ Μαρδοκίου. Ἐπειτα εἶπε, νὰ ἐτοιμάσωσι καὶ οἱ μάγειροι αὐτοῦ δεῖπνον Λακωνικόν. Ἰδὼν οὖν τὴν Περτικὴν πολυτέλειαν, τὰς χρυσᾶς κλίνας καὶ ἀργυρᾶς, τὰς τραπέζας, τὰ σκεύη καὶ λοιπὰ, ἐθαύμασεν καὶ κα-

λίθους τοὺς κρατηγούς τῶν Ἑλλήνων, εἶπε, εἰκνύων ἀμφότερα τὰ δειπνα· Ἄνδρες Ἕλληνας, βλέπετε τὴν ἀνομοσίαν τοῦ Πέρσου; Τοιαῦτα γὰρ ἔχων, ἐπέθυμῃσα νὰ λάβῃ ταῦτα.

§. λα. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔθαψαν τοὺς νεκροὺς ἰδιαιτέρως. Καὶ οἱ μὲν Λακκεδαιμόνιοι κατεσκεύασαν τρεῖς τάφους. Εἰς μὲν τὸν ἕνα ἔθαψαν τοὺς Ἑφήβους, τοὺς ὁποίους ἔλεγον καὶ Ἰρίνας· καὶ ἐκ τούτων ἦσαν ὁ Προσιδῶνιος, Ἄμφοφάρετος, Φιλοκίων καὶ Καλλικράτης. Εἰς τὸν ἄλλον δὲ ἔθαψαν τοὺς ἄλλους Λακκεδαιμονίους, καὶ εἰς τὸν τρίτον τοὺς Κιλωτας. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἔθαψαν τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἅπαντας εἰς ἕνα τάφον. Ὀμοίως καὶ οἱ Τριγυῖται, Μεγαρεῖς, καὶ οἱ Φλαῖσιοι τοὺς φονευθέντας ὑπὸ τοῦ ἰππικοῦ τῶν Θηβαίων. Εἶχον μὲν καὶ οἱ ἄλλοι τάφους ἐκεῖ, ὅμως κατ' Ἡρόδοτον, κατεσκεύασαν αὐτοὺς ὑστερον, ὡς καὶ οἱ Αἰγυνηταὶ μετὰ δέκα χρόνους παρεκάλεσαν τινα Πλαταιέα φίλον αὐτῶν, Αὐτοδικεον καλούμενον, καὶ κατεσκεύασε τάφον κενῶν τῶν Αἰγυνητῶν, ἵνα φανῇ πρὸς τοὺς μετογενετέρους, ὅτι ἔλαβον καὶ αὐτοὶ μέρος τῆς δόξης ἐκείνης.

§. λβ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐγένετο ἡ ἐξέτα-

σις, πρῶτα πόλις ἤρξεντοσὶ κατὰ τὴν μάχην ταύτην, ἵνα γραψῶσιν αὐτὴν εἰς τὸ τρώπαιον κατὰ τὴν συνθήκην, καὶ τῆσθῃ τοιαύτη φιλονικία καὶ θόρυβος μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων, ὥστε ὀλίγον ἔλειπε, νὰ καταστήσῃ τὸ πρῶγμα εἰς τὸ ὄπλον. Καὶ ἰσως ἦτον ἀνευκτος ἐκ τούτου ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἂν ἔλειπεν ἡ φρονήσις τοῦ Ἀριστοῦ. Ἐπειδὴ ἐξήτησαν τὸ ἀριστεῖον οἱ Σπαρτιάται· ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι κατεταράχθησαν, καὶ μόλις αὐτοὶ στρατηγοὶ ὁ Λισσάκρης καὶ Μυρμιδῆς, ἐξηγρησθησαν ὡς Λέοντες. Ὁ δὲ Ἀριστοῦς εἰπὺν καὶ συμβουλεύσας ἄλλα τε πολλὰ, ὁπίδειξεν, ὅτι οὐκ εἶναι δίκαιον νὰ ἀποφασίζουσιν αὐτοὶ ὑπὲρ αὐτῶν, οὔτε οἱ Ἀθηναῖοι, οὔτε οἱ Σπαρτιάται, ὥστε νὰ λύσῃσι διὰ τῶν ὀπλων τὴν διαφοράν· ἀλλὰ νὰ κρίνωσι τὸ πρῶγμα οἱ στρατηγοὶ τῶν συμμαχῶν. Ἐπειδὴθησαν τοίνυν εἰς τούτο, καὶ ἐγένετο συνέδριον τῶν στρατηγῶν. Πρῶτος δὲ εἶπε Θεογεύτων ὁ Μεγαροῦς, νὰ δώσωσιν ἄλλη πάλαι τὸ ἀριστεῖον, ἂν θύλωσι νὰ μὴ κινήσωσιν ἐμφύλιον πόλεμον. Μετὰ δὲ τούτου αἰσῶς ὁ Κορίνθιος Κλεόκρητος, εἶπεν ὑποψίον, ὅτι ἔχει σκοπόν, νὰ ζητήσῃ

ἐπὶ τοὺς Κορινθίους τὸ ἄριτεον. Ἄλλ' ἵκενος
 εἰδείξει γυνήμην σοφωτάτην, ἀπαθεςάτην καὶ
 ἀρμεδιωτάτην πρὸς τὴν περίρασον, εἰπὼν, να
 λάθωσιν οἱ Πλαταιεῖς τὸ ἄριτεον, ὡς οὕτε
 ἀπεκρίθη ἄλλοσ τις, οὕτε ἐρώσ πρὸς τινα θυ-
 σάρτεσ ἢ ἀπίσασις, ἀλλ' εὐθύσ ἀπαφάσασιν
 ὁ Ἄριτείδεσ ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, ἔπειτα καὶ
 ὁ Πausανίασ ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων. Ἐπει-
 δὴ οἱ Πλαταιεῖσ μικροπολίταισ οὕτεσ, εἶν ἤ-
 σασ ἀντιζήλοσ οὕτε τοῦ εἰὸσ, οὕτε τοῦ ἀλ-
 λοῦ μέρουσ· οὕτε φθεουμένουσ, οὕτε ὑποπτευό-
 μενουσ. Ἔτε οἱ ἐγένετο ἡ μάχη εἰσ τὴν χεῖραν
 αὐτῶν. Ἐδῶκαν τείνουσ πρὸσ τοὺσ Πλαταιεῖσ
 ὀγδοήκοντα τάλαντα ἐκ τῶν κοινῶν λαφύρουσ,
 ἀνίκησαν καὶ τοῦ ναοῦ τῆσ Ἀθηνᾶσ. Ἐπειτα
 ἐσησαν τρέπασα ἰδισίτερα οἱ Ἀθηναίοσ καὶ Λα-
 κεδαιμονίοσ.

§. λγ'. Ἐπειδὴ δὲ ἔπρεπε να θυσιάζωσι
 τὰ χαριστήρια, ἠρώτησαν τὸν Ἀπόλλωνα, ποῦ
 καὶ πῶσ να θυσιάζωσι· καὶ εἶλαθον χρησμόν,
 να κτίσωσι βωμόν τοῦ Ἐλευθερίου Διεῖσ, να
 ἀθύρωσι καὶ τὸ μεμισασμένον ὑπὸ τῶν βαρβα-
 ρων πῦρ. Ὄθιν, τοῦτων γενομένουσ, ἐπιμψαν
 τὸν Εὐχίδαν, να φέρῃ πῦρ ἀπὸ τῶν Δελφῶν

ἀπὸ τῆς κοινῆς Ἑξίας τῶν Ἑλλήνων. Ὁ δὲ ἀν-
 χίδας εἰδὼς τὸ πρῶτον, καὶ λαβὼν τὸ πῦρ ἀπὸ τῶν
 Δελφῶν, ἔβησε τὸ ἐπίπρασ τρέχων εἰς τὰς Πλα-
 ταιάς, καὶ ἀσπασόμενος τοὺς φίλους καὶ πο-
 λίτας αὐτοῦ, ἔπεσε καὶ ἀπέθανεν. Οἱ δὲ Πλα-
 ταιεῖς εἶθ' ἄψου αὐτὸν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Εὐκλείας
 Ἀρτέμιδος. Γνωσμένης δὲ ὑπερον κοινῆς ἐκ-
 κλησίας, ἔγραψε ψήφισμα ὁ Ἀριστείδης, νὰ
 πέμπωσιν οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς Πλαταιάς πρίσ-
 θεις κατ' ἐνᾶαυτὸν, ἢ αὖθυσιάζωσιν εἰς τιμὴν
 τῶν ἀποθανόντων ἐκεῖ· νὰ ἐφορτάζωσι καὶ ἀ-
 γῶνα κατὰ πενταετίαν Ἐλευθερία καλούμενον.
 Οἱ δὲ Πλαταιεῖς νὰ εἶναι ἄστυλοι, καὶ νὰ θυ-
 σιάζωσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Τοῦτο τὸ ψή-
 φισμα εἶχε καὶ ἐν ἀρθρῶν περὶ συμμοχλίας πάλιν
 κατὰ τῶν βαρβάρων. Ὅθεν ἐπέμπον οἱ
 Ἕλληνες κατ' ἕτος θεωροὺς εἰς τὰς πλαταιάς
 τῇ δεκάτῃ ἑκτῇ τοῦ Μαιμακτηριῶνος.

§. λδ'. Οἱ δὲ Πλαταιεῖς ἤρχοντο εἰς τὰ
 μνημῆματα μὲ πρυμνήν τοιαύτην τὸ πρῶτον. Προ-
 ἐπορεύετο ὁ σαλπικτικῆς σαλπίζων τὸ πολεμι-
 κόν. Ἐπειτα ἤρχοντο αἱ ἄμαξαι, ἔχουσαι σε-
 φάρους καὶ κλύνας μισθῆς. Μετὰ δὲ ταῦ-
 τα ἠκολούθη ταῦρος μέλας διὰ τὴν θυσίαν.

Ἐπειτα ἤρχοντο πολλοὶ υἱοὶ ἐλευθέρων γο-
υῖων, βασιάζοντες τὰ ὄγγια τοῦ οἴνου, ἐ-
λαιίου, μέλιτος καὶ γάλακτος, καὶ τὰ ὀρώ-
ματα. Μετὰ δὲ ταῦτα ἠκολούθη ὁ ἄρχων τῶν
Πλαταιῶν ἔνδυμα ἐρυθροῦν φορῶν, καὶ ξίφος
εἰς τὰς χεῖρας κρατῶν, τότε μόνον· ἐπειδὴ
ἄλλο τι δὲν εἶχεν ἄδειαν νὰ ψαύσῃ σίδηρου,
μητὲ ἄλλου χρώματος ἔνδυμα νὰ φορίσῃ, ἐκ-
τός λευκοῦ. Τότε δὲ ἐλάμβανεν αὐτὰ ἐκ τοῦ
γραμματοφυλακίου. Οὕτω τοῖσι διαβαίνον-
τες διὰ τῆς ἀγορᾶς, ἤρχοντο εἰς τὰ μνήμα-
τα. Καὶ πρῶτον ἐλάμβανεν ὕδωρ ἀπὸ τῆς κρή-
νης, καὶ ἐπλυνε τὰς σῆλας· ἔπειτα ἔχρειεν αὐ-
τὰς μὲ τὰ μύρα, τὰς ἑτερε μὲ τοὺς σερφόνους·
εἶτα ἐθυσίαζε τὸν ταῦρον, προσεύχεται εἰς τὸν
Δία καὶ εἰς τὸν Χθόνιον Ἑρμῆν, ἐκάλει εἰς
τὸ συμπόσιον τοῦτο καὶ ἐκείνους τοὺς ἀγαθοὺς
ἄνδρας, τοὺς ἀποθανόντας μὲ τῆσάυτην προ-
θυμίαν καὶ φιλοτιμίαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· καὶ
τέλος ἔσπειθε τὴν σπουδὴν εἰς τοὺς τάφους,
λέγων· σπείδω εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους, τοὺς
ἀποθανόντας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλη-
νων. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐγένοντο κατ' ἔτος.

§. λβ'. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων τό-

τε ἐξράτευσαν κατ' εὐθείαν εἰς τὰς Θήβας ἐκ τῶν Πλαταιῶν τῇ ἐνδεκάτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην, καὶ πολιορκήσαντες αὐτάς, ἐζήτησαν τοὺς πρωταίτους τοῦ μηδισμού. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐδοκίμαζον νὰ συμβιβάσωσι τὸ πρᾶγμα μὲ χρήματα, μὴ θέλοντες νὰ παραδώσωσιν αὐτούς. Ὅθεν διήρμησεν ἡ πολιορκία εἰκοσι ἡμέρας, καὶ οἱ πολιορκηταὶ ἐληλάτουσιν τὴν Βαιωτίου. Τέλος δὲ ἀναγκασθέντες, παρέδωκαν αὐτούς. Ἐπισημότεροι δὲ τούτων ἦσαν δύο, ὁ Ἴτιμογενεΐδης καὶ Ἄτταγιμος· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἄτταγιμος προλοθῶν ἔφυγεν, παρέδωκαν τοὺς παῖδας αὐτοῦ αὐτῷ ἱκένου. Ὅμως ὁ Πausανίας ἀρῆκεν αὐτούς, ἀναιτίους ὄντας. Τούτους δὲ ἄλλους ἐβόρευσαν εἰς τὴν Κόρυμβον κοινῇ ψήρω τῶν Ἑλλήνων. Καὶ οὕτω διελύθη ἡ στρατιὰ αὕτη, ἡ θριαμβεύουσα θριάμβουσιν ἀθηκόντων κατὰ Περσῶν· ἐπειδὴ ὡς εἴρηται ἐσωθῆ μόνον ὁ Ἀρταβάζος μὲ τεσσαρακοντα χιλιάδας Πόρθεις καὶ Λορασμίους μόνον, ὅστις οὖν ἐκλείσθη εἰς τὸ πείλος.

§. λς. Φεύγων οἶν ὅσον τάχις ἐδύνατο ὁ Ἀρταβάζος εἰς τῆς Φωκίδος, ἔλθεν εἰς τὴν

Θεσσαλίαν, καὶ ἐφιλοξένησαν αὐτὸν φιλοφρό-
 νως οἱ Θεσσαλοί. Ἀγνοοῦντες δὲ εἶτι τὸ γε-
 νομένα, ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ τοῦ ἄλλου στρα-
 τεύματος. Ἄλλ' ἐκεῖνος φοβούμενος εὐλόγως,
 ἔκρυπτε τὴν ἀλήθειαν, προσποιούμενος, ὅτι
 ἐπέμφθη εἰς τὴν Θράκην, διὰ τινα βασιλικὴν
 ὑπόθεσιν, καὶ λέγων, να ἐτομάσῃσι τὰ ἀ-
 ναγκαῖα τοῦ στρατεύματος, εἴοτι ἔρχεται καὶ
 ὁ Μαρδόνιος. Τοιαῦτα δὲ λέγων παυτοχοῦ,
 θιέβαινε μὲ πολλὴν βίαν. Ἀναξυξας δὲ ἐκ
 τῆς Θεσσαλίας, ἐπέρασε κατ' εὐθείαν διὰ τῆς
 Μακεδονίας καὶ Θράκης εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ
 ἐκείθεν εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐγένετο αὐτὸς μη-
 ουτῆς τῆς οὐσυχίας. Ὄθεν λέγουσιν, ὅτι καὶ
 ἐτιμήθη μάλις, διαβαλὼν ἰσως τὸν Μαρδό-
 νιον. Ἐφάνευσαν ὁμως πελὺ κράτευμα αὐτοῦ
 καθ' ὁδὸν οἱ Θράκες καὶ Μακεδόνες· εἶτι δὲ
 ἐφθάρη πελὺ καὶ ὑπὸ τῆς νόσου καὶ κακοπαθείας.
 Τοιοῦτον τέλος ἔλαβε καὶ ἡ ἐν Πλαταιοῖς μά-
 χη, ἣτις ἐγένετο τῇ εἰκοτῇ δευτέρᾳ Σεπτεμ-
 βρίου, 479 πρ. χρ., καὶ ἡ δευτέρα ἐκστρατεία
 τοῦ Μαρδονίου. Ἐπειδὴ τὸ πρῶτον ἦλθε μί-
 χρι τοῦ Ἄθωνος· ἔπειτα μίχρι τῶν Πλαταιῶν,

καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ (α). Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ἐγένετο καὶ ἡ ἐν Μυκάλη μάχη. Ὅθεν λέγομεν ἐξῆς καὶ περὶ αὐτῆς.

Μάχη ἐν Μυκάλη καὶ στρατηγὸς τῶν μὲν Ἀθηναίων ὁ Ξανθίππος, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ὁ Λεωτυχίδης. Καὶ ἐλευθέρωσις τῆς Ἰωνίας, καὶ τῆς Σησοῦ.

§. λζ'. Εἴρηται, ὅτι τὰ λείψανα τοῦ Περσικοῦ στόλου εἰσέμασαν εἰς τὴν Κύμην. Τὴν αὖτε ἡμεῖς ὅμως ἦλθεν εἰς τὴν Σάμον, καὶ ἐκεῖ συνηθροῦντο ἡ ναυτικὴ δύναμις τῶν Περσῶν. Ἀρ' οὐ τοίνυν συνηθροῦσαν, ἔσθη δύναμιν ἐδυνάθησαν, ἐγένετο ὁ στόλος τριακοσίων τριηρῶν, καὶ ἐντεῦθεν γνωρίζεται πόσῃν φθόρᾳ ἔπαθον εἰς τὴν Σαλαμίνα. Ἐπιστάται μὲν ἦσαν Μῆδοι καὶ Πέρσαι οἱ πλείστοι· Ναύαρχοι δὲ ἦλθον δύο, ὁ Μαρδόντης τοῦ Βαγαίου, καὶ ὁ Ἀρταῦντης τοῦ Ἀρταχάτου, ὅστις ἔλαθε

(α) Ἡρόδοτος, Καίλιπ. Πλεῦταρχ. Ἀριστιδ. Διόσωρ. 14.

συστρατηγόν καὶ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Ἰθαμίττην.
 Δ. Ἐτόλμησαν ὁμῶς νὰ ἐλθῶσι πάλιν εἰς
 τὴν Ἑλλάδα, πρὸς βοήθειαν τοῦ Μαρδο-
 υίου, ἀλλ' ἐκάθηντο εἰς τὴν Σάμῳ, φυλάτ-
 τουτες τὴν Ἰωνίαν μόνον, ἵνα μὴ ἀπορατήσῃ
 καὶ αὕτη. Ἐπειδὴ ἡ κυρίεσις τῆς Ἑλλάδος
 ἀπελπίσθη εἰς τὴν Σαλαμίνα· ἡ δὲ ἐκστρατεία
 τοῦ Μαρδοῦίου ἦτον, ἵνα ἀκεπαζῇ τὸ μέγε-
 θος τῆς δυσυχίας ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ νὰ κρατῇ
 καὶ τὴν προσοχὴν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα, ἵνα μὴ ὀρμήσωσιν εὐθὺς εἰς τὴν Ἀσίαν.
 Ὄθην καὶ ἐνθιμίζου, ὅτι ἐν ὅτῳ ὁ Μαρδόνιος
 εἶναι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ φόλος τῶν Ἑλλή-
 νων οὐκ ἐργεῖται εἰς τὴν Ἀσίαν· καὶ τὸ συμ-
 πέρασμα ἐφαίνεται πιθανόν, διότι δὲν ἐδίωξαν
 τὸν φόλον αὐτῶν οἱ Ἕλληνας μέχρι τῆς Ἀσίας,
 μετὰ τὴν τσσαύτην ἐν Σαλαμῖνι δυσυχίαν. Καί
 οὕτω τότε ἅπασα ἡ ἐλπίς ἦτον εἰς τὰ ἀπηλ-
 πισμένα ἐπιχειρήματα τοῦ Μαρδοῦίου.

§. λη'. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι μάχην
 δεσλύθη σχεδὸν καὶ ὁ Ἑλληνικὸς φόλος, καὶ
 κατὰ τὴν ἀνοιξίαν μόλις συνήθροισαν ἑκατὸν
 δέκα τριήρεις εἰς τὴν Αἴγωνα. Μετήλλαξαν δὲ
 καὶ τοὺς ναυάρχους· καὶ τῶν μὲν Ἀθηναίων

ναύαρχος ἦτον ὁ Ξάνθικπος τοῦ Ἀρίφρονος, ὁ
 ἐχθρὸς τοῦ Μιλτιάδου καὶ τοῦ Θεμιστοκλείους·
 τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ὁ Λεωτυγίδης, ὃν ὁ
 Ἡρόδοτος λέγει Λεωτυγίδην. Ἡ δυστυχία τοῦ
 Πέρσου ἐνεψύχωσε τοὺς Ἴωνας πάλιν, καὶ τι-
 νες Χίωι συνομόσαστες, νὰ φονεύσωσι τὸν τυ-
 ραννον αὐτῶν, τὸν Στράτην, καὶ φωραθέντες,
 ἔφυγον εἰς τὴν Σπάρτην ζητοῦντες βοήθειαν.
 Ἦσαν δὲ οὗτοι ἕξ, καὶ εἰς αὐτῶν ὠνομάζετο
 Ἡρόδοτος υἱὸς τινὸς Βασιλείδου. Οἱ δὲ Ἐφο-
 ροὶ ἐπεμφαν αὐτοὺς εἰς τὴν Αἴγιμον πρὸς τοὺς
 ναύαρχους. Ἐλθούτες οὖν ἐκεῖ, εἶπον ἄλλα τε
 πολλὰ, καὶ ὅτι ἤδη εἶναι εὐκταλον νὰ ἐλευθε-
 ρωθῇ ἡ Ἰωνία. Πεισθέντες δὲ οἱ ναύαρχοι ἤλ-
 θον μέχρι τῆς Δήλου, καὶ ἔμειναν ἐκεῖ, νο-
 μίζοντες, ὅτι οἱ Πέρσαι ἔχουσι μεγάλας δυ-
 ναμεις εἰς τὴν Ἰωνίαν· ἐπειδὴ ὡς φαίνεται,
 δὲν ἐπίστευον τοὺς λόγους τῶν Χίων. Δὲν ἐ-
 γνώριζον τότε ἀκριβῶς καὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα.
 Ὅθεν οὗτοι μὲν ἐκάθητο εἰς τὴν Δήλον, μὴ
 τολμῶντες νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν Ἀσίαν· οἱ
 δὲ Πέρσαι εἰς τὴν Σάμον, μὴ τολμῶντες, νὰ
 ἔλθωσι πρὸς τὴν Ἑλλάδα· αἱ δὲ μεταξὺ Δήλου

καὶ Σάμου νῆσοι ἦσαν ανεξάρτητοι, καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου φυλαττόμεναι.

§. 29. Μετ' ὀλίγου δὲ ἐπεμψαν καὶ οἱ Σάμιοι τρεῖς πρίσβεις πρὸς αὐτοὺς, τὸν Λάμπωνα τοῦ Θρασυκλέους, Ἀθηναγόραν τοῦ Ἀρχιερρατίδου, καὶ Ἠγησίερατον τοῦ Ἀρισταγόρου, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, κομφίως τῶν Περσῶν καὶ τοῦ τυράννου αὐτῶν Θεομήτορος τοῦ Ἀνδροδάμαντος. Ἐλθόντες ταῖσιν εἰς τὴν Δῆλον, εἶπον καὶ αὐτοὶ τὰ αὐτά. Πρῶτος δὲ εἶπεν ὁ Ἠγησίερατος, ὅτι γὰρ εἶναι καιρὸς νὰ ἐλευθερώσῃσι τὴν Ἰωνίαν· εἰπεδὴ ὁ σολὸς τῶν Περσῶν εἶναι κακῶς παρεσκευασμένος, καὶ εἶναι πολλοὶ Ἕλληνες ἐν αὐτῷ, οἷτινες ἀποστατοῦσιν εὐθὺς, ὅταν ἰδοῦσι πάλιν σολὸν Ἑλληνικὸν ἐν τῇ Ἰωνίᾳ. Οἱ δὲ Πέρσαι ἄνευ τῶν Ἑλλήνων, μάχην δύνανται δεχόμενοι· καὶ ἂν δεχθῶσι, νικῶνται εὐκόλως. Ἔτι δὲ ἡμεῖς γνωρίζομεν τοὺς τόπους, ποῦ νὰ ὁδηγήσωμεν τὸν σολόν· καὶ ἂν δύνανται πιεσθῆναι, κρατήσατε ὅσους θίλετε ἐνέχυρα. Ὁ δὲ Λεωτυχίδης ἠρώτησεν αὐτὸν πῶς ὠνομάζεται· εἰπόντος δ' εἰσεύου, Ἠγησίερατος· Ἀγαθὴ τύχη, εἶπε, φίλε Σάμιε, καὶ δεχομαι τὸν οἶκόν σου τοῦ Ἠγη-

ειςράτου (α). Ἐπειτα δὲ συμφωνήσαντες οἱ πρῶτοις συμφάχῃσιν ἑορκον, ἀπεχώρησαν οἱ δύο. Ὁ δὲ Ἠγασίαςτος ἔμεινεν ὡς εἰσὺς εἰς τὸν ζόλον. Οἱ δὲ ναύαρχοι θυσιάζοντες τὴν δευτέραν ἡμέραν, καὶ καλλιερήσας, ἔπλευσαν εἰς τὴν Σάμον, καὶ προσορμισθέντες εἰς τόπον τινὶ τῆς νήσου Καλάμους καλούμενον, πλησίον τοῦ Ἰερῶ τῆς Ἡρας, παρεσκευάζοντο εἰς ναυμαχίαν.

δ. μ. Ἀντίπεραν δὲ τῆς Σάμου εἰς τὸ παραθαλάσσιον τῆς Ἰωνίας εἶπαι τὸ ὄρος Μυκάλη καλούμενον, καὶ ἐκεῖ ἦτον τότε ἐςρατοπεδευμένοι τὸ ἐξήκοντα χιλιάδων στρατομα, ὅπερ ἔπεμψεν ὁ Πέρξης εἰς φύλαξιν τῆς Ἰωνίας. Στρατηγὸς δὲ τούτου ἦτον ὁ Τερράνης, Πέρξης ἑπαινητός, ὠραίος καὶ μέγιστος θαυμασίως ἔχων. Οἱ δὲ ναύαρχοι τῶν Περσῶν μαθηταί, ὅτι ἦλθον ἐκεῖ ὁ Ἑλληνηκὸς ζόλος, καὶ συμβουλευθέντες, ἀπεράσισαν, καὶ μὴ ναυμαχήσωσαν, ἐθυμώμενοι τὸ πάθος τῆς Σαλαμίως. Ὅθεν τὸν μὲν ζόλον τῶν Φοινίκων ἔπεμψαν εἰς τὴν Φοινίκην, τὸν δὲ λοιπὸν εἰ-

(α) Ὅρα περὶ τούτων Ὁγγ. τόμ. Δ'. σελ. 198.

φερον εις την Μυκάλην, ὅπου ἦτον καὶ τὸ πε-
ζικὸν ἐσάτευμα. Καθελκίσαντες δὲ τὰ πλοῖα
εις τὴν γῆν, ἔκτισαν τείχος, καὶ ἔσραξαν αὐ-
τά τε καὶ τὸ ἐσάτευμα, καὶ ἤτοιμάζοντο ὡς
εις πολιορκίαν. Τοῦτο δὲ τὸ ἐσρατόπεδον ἐγί-
νετο μεταξὺ δύο μικρῶν ποταμῶν, τοῦ Γαί-
σωνος καὶ Σκελοπόεντος, ὅπου ἦτον τὸ Ἴερον
τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος.

§. μα'. Μοθόντες δὲ οἱ Ἕλληες, ὅτι ἐ-
φυγεν ὁ ἐσὸς τῶν Περσῶν, ἐλυπηθήσαν·
ἐπειδὴ ἐνόμιζον, ὅτι εἶχον αὐτὰν ἀνὰ χεῖρας,
ἔν ναυμαχίῃ. Ὅθεν συνεβουλεύοντο, ἢ ἐ-
πιερέψωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἢ ἢ πλεύσωσιν
εἰς τὸν Ἑλλησποντον. Τελευταῖον δὲ ἀπερά-
σισαν, ἢ διώξωσι τὸν βερβαρικὸν ἐσὸν, καὶ
ἔπλευσαν εἰς τὴν Μυκάλην, παρασκευασμένοι
εἰς ναυμαχίαν. Παραπλιούτες δὲ πλησίον τοῦ
ἐσρατοπέδου αὐτῶν, εἶδον τὰ πλοῖα εἰς τὴν
γῆν καὶ τὸ ἐσρατόπεδον, καὶ τὸ ἐσάτευμα
παρατεταγμένον εἰς τὸ παραθαλάσσιον· ἐπι-
χείρησιν δὲ καὶ παρασκευὴν ναυμαχίας δὲν ἔ-
βλεπον. Τότε ὁ Λεωτυχίδης ἔχων κήρυκα με-
γαλθρωνότατον, ἐκήρυξε δὲ αὐτοῦ πρὸς τοὺς
Ἴωνας ταῦτα. Ἀκούσατε, ἄνδρες Ἴωνες, ὅσα

είδε ἐνταῦθα, καὶ εἶπεν αὐτὰ καὶ πρὸς τοὺς μὴ παρίους. Ὅταν συγκροτήσωμεν τὴν μάχην, εὐα θυμῆσθε πρῶτον τὴν ἐλευθερίαν, ἔπειτα καὶ τὸ σὺνθημα, Ἦθην. Ὁ δὲ σκοπὸς αὐτοῦ ἦεν ὡς καὶ τοῦ Θερμοκλείους πρότερον. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξῆλθον εἰς τὴν γῆν, καὶ παρτάχθησαν εἰς μάχην.

§. μβ'. Οἱ δὲ Πέρσαι ἰδόντες ταῦτα, ἀκούσαντες καὶ τὰ πρὸς τοὺς Ἴωνας κηρυχθέντα, ἔλαβον τὰ ὄπλα τῶν Σαμίων, ὑποπευόμενοι αὐτοῖς εἶτι πρότερον. Ἐπειδὴ ὁ εὐλος τοῦ Ξέρξου ἔφερεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς πεντακισίους αἰχμαλώτους, τῶς ἰσίοις εὐρον διεσπαρμένους εἰς τοὺς ἀγρούς. Οἱ δὲ Σάμιοι ἐλευθερώσαντες αὐτοὺς κρυφίως, τοὺς ἐπεμψαν ὅλους εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ τὰ ἐφόδια αὐτῶν. Ἐφανερῶθῃ ὁμῶς τὸ πρᾶγμα, καὶ γίνοντα ὑπόπτοι οἱ Σάμιοι. Τοὺς δὲ Μιλησίους ἐπεμψαν εἰς τὰς κορυφαὶς τῆς Μυκάλης, λόγῳ μὲν, εὐα φυλάττωσαι τὰς παρόδους, εἰδόμενες τῆς χώρας αὐτῆς, ἔργῳ δὲ, εὐα ἀπομακρύνωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου. Διὰ τοῦτο ἴσως ἀπέπεμψαν καὶ τοὺς Φοίνικας πρότερον, ἵνα μὴ ἔχωσιν ἀλλοτριεῖς καὶ ὑπόπτους μεταξὺ αὐτῶν. Τῶντων

δι' γενομένων, παρετόχθησαν αὐτοὶ εἰς μάχην
 πεποικνωμένοι ὡς τεῖχος, καὶ συνασπιζόμενοι.
 Ὡς μὲν. Παροικησάντες δὲ καὶ οἱ Ἕλ-
 ληνες ἰσχυροῦντο ἐπ' αὐτοὺς ἐν παρατάξει.
 Οὕτως οὖν πορευόμενοι, εἶδον πρὸς τὸ παρα-
 θαλάσσιον ἐν κηρύκειον κείμενον, ἤκουον καὶ
 βοήν εἰς ὅλον τὸ στρατόπεδον, λέγουσαν, ὅτι
 οἱ Ἕλληνες μάχονται ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ νι-
 κῶσι τὸν Μαρθόνιον. Ἐγένετο δὲ τὴν αὐτὴν
 ἡμέραν τὸ πρῶτ' ἢ ἐν Πλαταιαῖς μάχη, καὶ
 μετὰ τὴν μεσημέριαν ἢ ἐν Μυκάλῃ. Συνέβη
 δὲ καὶ ἐκείνη καὶ αὐτὴ περὶ τὰ Ἱερὰ τῆς Ἐλευ-
 σιάδας Δημητρός. Ὅθεν ἐνομήθη θαῦμα τὸ
 πρᾶγμα, καὶ μάλιχα ἢ φήμη, περὶ τῆς μά-
 χης καὶ νίκης ἐν Βοιωτίᾳ. Πρῶτον μὲν ἦ-
 τον ἄθυμον τὸ στρατεύμα, καὶ εἰς φόβον μάλι-
 χα, μὴ πως νικήσῃ ἐκεῖ ὁ Μαρθόνιος· διότι
 ὑπερον ἦτον σωφελῆς ἢ νίκη, ἂν νικήσωσιν
 αὐτοὶ εἰς τὴν Ἰώναν. Τοῦτο ἄρα βλέποντες
 οἱ στρατηγοί, ἐξιδῶσαν τὴν φήμην. Ὁ δὲ Διό-
 δωρος λέγει, ὅτι ὁ κήρυξ λέγων τὰ ἄλλα πρὸς
 τοὺς Ἴωνας, ἔλεγε καὶ τοῦτο. Ἄλλ' ἔπειθε
 καὶ ἂν ἦτον, ἦτον στρατήγημα τῶν στρατη-
 γῶν, αἵτινες ἐγίνωσκον, ὅτι ἦσαν ἐν τῇ Βοιω-

τία υἱ Πέρσαι, καὶ ἐσράτευσαν ἐκεῖ καὶ οἱ Ἕλληνας. Ὄθεν καὶ ἡ φήμη δῖον εἶπεν, ὅτι ἐγίνετο, καὶ πότε ἐγίνετο, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐκεῖ μάχη, καὶ νικῶσι. Αὐτὴ δὲ ἡ φήμη ἐνεψύχωσε τὸ σράτευμα, καὶ ἤρξατο εὐθύς νὰ κλονῆται ζυηρότερον ἢ φάλαγξ, προχωροῦσα πρὸς τὸν ἰχθρῶν. Τὸ μὲν ἐν κέρας εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι, τὸ ἄριστον δηλοῦσι· καὶ καθ' ἑξῆς ἦσαν οἱ Κορινθιοὶ, Σικωνιοὶ, Τροιζηνιοὶ, καὶ οἱ Λαιπῶν. Τὸ δ' ἄλλο εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι. Οἱ δὲ Πέρσαι ἔχοντες ἑκατὸν χιλιάδας σράτευμα, ἐχώρουν τολμηρότερον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, βλέποντες αὐτοὺς πάνυ ολίγους. Ἐτε δὲ ἐκήρυττον, ὅτι ἔρχεται καὶ ὁ Ξέρξης μὴ ἄλλο σράτευμα εἰς βοῦθῆσαν. Καὶ τοῦτο ἐτάραξε πολὺ τοὺς Ἕλληνας.

§. μδ'. Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ῥηθίντες ἄλλοι, ὅτινες ἐσχημάτιζον τὸ ἡμισυ τῆς παρατάξεως, πορευόμενοι παρὰ τὴν θάλασσαν εἰς τόπου ὀμαλῶν, ἀπήντησαν πρότερον τὸ δεξιὸν κέρας τῶν βαρβάρων, καὶ ἐμάχοντο, ὅτε οἱ Λακεδαιμόνιοι ἦσαν ἐτι μαρὰν ὀπισθεν, ἐρχόμενοι διὰ λόφων καὶ χαραδρῶν. Ἐμάχοντο δὲ οἱ Πέρσαι γυναιῶς, καὶ ἐγίνετο ἡ μάχη

εφοδρωτάτη. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι, βλείπουντες, ὅτι δὴν ἤλθον εἰς οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἶπον πρὸς ἀλλήλους, νὰ νικῆσωσιν αὐτοὶ, πρὶν εἰλῶσιν ἐκεῖνοι. Ὅθεν παρακινήθητε, ἐμάχοντο προθυμώτερον, καὶ μετ' ὀλίγου ἔτριψαν τοὺς Πέρσας, οἵτινες ἔφρουγον εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. Ἐκεῖνοι δὲ διώκοντες αὐτοὺς κατὰ πύλας, εἰσῆλθον μετ' αὐτοὺς εἰς τὸ τεῖχος. ὥς δὴν ἔφθασαν, νὰ κλείσωσιν αὐτό. Τότε οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐστράφησαν εἰς φυγὴν, καὶ οὐχὶ εἰς ἀντίστασιν· οἱ δὲ Πέρσαι, ἔμειναν μὲν ὀλίγοι, ἀλλ' ἐμάχοντο ἰσχυρῶς μετὰ τοὺς εἰσέρχομένους, καὶ ἐφρουεύθησαν πολλοὶ, καὶ οἱ δύο στρατηγοί, ὁ Τυγράνης καὶ Μαρζούτης. Οἱ δὲ ἄλλοι δύο τοῦ ναυτικοῦ, ὁ Ἰθαμίτρης καὶ Ἀρταύτης, ἐξέφυγον. Ἐπεὶ δὲ μαχομένων τούτων, ἤλθον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληες, καὶ ὥρμησαν εἰς τὴν σφαγὴν. Ἐφρουεύθησαν ὅμως ἐνταῦθα καὶ πολλοὶ Ἕλληες, καὶ μάλιστα Σικυώνιοι, καὶ ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Περίλαος.

θ. μὲ. Συνήργησαν ἐνταῦθα καὶ οἱ Ἴωνες εἰς τὴν φθορὰν τῶν Περσῶν. Ἐπειδὴ, οἱ μὲν Σάμιοι ἦσαν μὲν ἀσπλοὶ, ὅμως κατὰ

τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης, ἐβλαπτεν αὐτὸν ὡς
 εἰδόμενον. Ἰδόντες δὲ τοὺτους καὶ οἱ ἄλλοι
 Ἴωνες καὶ Αἰολεῖς, ἐτρεψαν ἀναφαιδὸν κατὰ
 Περσῶν τὰ ἔπλα. Τινὲς δὲ ἀπεστάνησαν μετὰ
 τὴν κρίσιν τῆς μάχης. Οἱ δὲ λοιποὶ Πέρσαι
 φεύγοντες, καὶ ἀγνοοῦντες τὴν χώραν, ἔλα-
 βον ὁδηγοὺς τοὺς Μιλησίους, οἵτινες ἐφύλατ-
 του τὰς παραδούς εἰς τὸ ὄρος. Οἱ δὲ Μιλή-
 σιοι ᾤδηγησαν αὐτοὺς δι' ἄλλης ὁδοῦ πάλιν
 πρὸς τοὺς Ἑλληνας. Ἐφύνευσον δὲ καὶ αὐτοὶ
 ὄσους εἰδυήθησαν. Ὅθιν ἐφρονεῦθησαν ἐν ταύ-
 τη τῇ μάχῃ ὑπὲρ τῶν τεσσαράκοντα χιλιάδας
 Πέρσαι. Οἱ δὲ ἄλλοι ἔφυγον εἰς τὰς Σαρ-
 οῦεις, ὅπου ἐκαθήητο ἔτι ὁ Ξέρξης. Ἀπαντήσας
 δὲ ὁ Μασίσης ὀδὸν τοῦ Ξέρξεως τὸν Ἄρ-
 ταύτην, ᾤνειδίσαι αὐτὸν πολὺ, ἀποκαλῶν
 αὐτοῦ καὶ γυναῖκα, ὅπερ ἐνκαίριζοτο μεγίστη
 ἀτιμία· ἔθιν ἐλάσας τὸ ξίφος ὁ Ἄρταύτης,
 ᾤρηκε πρὸς αὐτοῦ. Κυρίῳ δὲ ἐκεῖ τις Ξενα-
 γόρας Ἀλικαρνασσέως, καὶ εἶπαι τὸν Μασίσην,
 ρίψας τὸν Ἄρταύτην κατὰ γῆς. Ὅθιν ὁ Ξέρ-
 ξης κατέστησε τὸν Ξεναγόραν τυράννου τῆς Κι-
 λικίας. Μαθὼν οὖν καὶ ταύτην τὴν δουρίαν ὁ
 Ξέρξης, οὐκ ἔχων τεθρονημένος εἰς τὰ Ἑκ-

ἑτάρα· ἢ καὶ ἄλλους εἰς τὴ Σοῦσα. Ἀφῆκεν ἕκως μέρος τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς Σάρδεις, ἵνα προσελθῇ τὴν Ἰωνίαν.

§. μς'. Ἠρέτισσαν δὲ αὐταῦθα οἱ Ἀθηναῖοι κοινῶς, καὶ ἰδίως ὁ ἀθλητὴς Ἑρμολύκος, ὁ φονευθεὶς ἕσπερον ἐν τῇ Καρίῳ, καὶ ταρεῖς ἐν Γεραίῳ, ὅτι ἐπυλοῦντο τοῦ Κορυθίου οἱ Ἀθηναῖοι. Ἔτι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι, Τροιζήτιοι καὶ Σικυώνιοι. Συναξάντες δὲ τὰ λάφυρα, εὗρα εὖρον καὶ πολλοὺς θησαυροὺς, ἔκασαν τὸ τεῖχος τοῦ στρατοπέδου τῶν Περσῶν, τὸ ὅποιον ἦτον ξύλινον, καὶ τὰ πλοῖα αὐτῶν, τὰ ὅποια ἔκεινον ὅλα ἔξω εἰς τὴν γῆν ὡς εἰρηται. Μετὰ δὲ ταῦτα ἦλθον εἰς τὴν Σάμον, ὅπου ἐγένετο συνέλευσις τῶν Ἰωνῶν, καὶ συνειργάσαντο συμμαχίαν. Οὕτω τοῖσιν ἐπανεστάτησε πάλιν κατὰ Περσῶν ἡ Ἰωνία, καὶ ἠλευθερώθη ἐκ τοῦ ζυγοῦ αὐτῶν. Ἐξέλειπον ὁμοῦς, ὅτι εἶναι ἀδύνατον, νὰ μείνῃ πάλιν κατὰ τὸν ἐλευθέρην ἡ Ἰωνία, πλησίον τῶν Περσῶν οὕσα. Ὅθεν ἐγένετο συμβούλιον περὶ τούτου, καὶ ἀπεφάσισαν, νὰ μετακίωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἤθελον, νὰ δειξοῦσαν ἑκείνους, αἵτινες ἐμῆδον, καὶ νὰ

κατοικήσωσιν εἰς Ἴωνες εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι δὴν ἠθέλησαν, λέγοντες, ὅτι οἱ Ἴωνες εἶναι ἀποικοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνοι φρονεῖν οὖσι οἱ αὐτοὺς. Ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τῆν Πελοποννησίου ἦτο, καὶ ὑποσπῶσιν τὴν ἀποικίαν ταύτην ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. Ὅθεν συνέβη Σιχωνία, καὶ ἀνεχώρησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ πάντες οἱ Πελοποννησῖοι εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὡς λέγει ὁ Διόδωρος. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος λέγει, ὅτι ἦλθον μετὰ τοῖς Ἀθηναίοις μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ ἐκείθεν ἀναχώρησαν.

§. μζ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι λαβόντες τοὺς Ἴωνας καὶ Αἰολεῖς, ἦλθον πρῶτον εἰς τὸ σαρπητηριον Λακτίον, καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Σησον, ἵνα λύσωσι τὰς γειφύσας τοῦ Σιρξου, τὰς ὁποίας εἶχεν εἰς τὸν Ἑλλησπόντον. Ἐξῆρον ὅμως αὐτὰς λελυμένας, τὴν δὲ ἀποσκευὴν αὐτῶν ἔφερεν ὁ Οἰόβαζος εἰς τὴν Σησον, ὃ ἐπιστάτης τῆς πόλεως Κορθίας. Ὁ δὲ Ἀρταύκτης ἦτο ἑπαρχὸς τῆς Χερσονήσου τῆς Θράκης. Οὗτοι δὲ καὶ πάντες οἱ ἐκεῖ Πέρσαι, μαθόντες, ὅτι ἐργάζεται ὁ Ἑλληναῖος κόλος, ἐκλείσθησαν εἰς τὴν Σησον. Ὁθεν καθύσαντες ἐκεῖ οἱ Ἀθηναῖοι ὅλον τὸν χει-

μῶνα, ἐξευχώρησαν αὐτοῦ διὰ τῆς πελοποννησιακῆς, ὡς ἐφυγον ἐκ τῆς πόλεως τὴν νύκτα. Οἱ δὲ ἐγκάτοικοι ἀνείξαντες τὰς πύλας τὸ πρῶτον, ἐδέχθησαν τοὺς Ἀθηναίους. Ἐπειτα οἱ φθάσαντες τοὺς Πέρσας κατὰ τοὺς Αἰγυῖος ποταμούς, ἐρόντυσαν πολλοὺς ἀθηναμίους* τοὺς δὲ λοιποὺς, καὶ τὸν Ἀρταύκτην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔφερον δεδωμένους εἰς τὴν Σησίον. Οὗτος ὁ Ἀρταύκτης ἐσύλησε πρότερον τὸν ἐκεῖ ναῦν τοῦ Πρωτσίλαου (α). Ὅθεν ὑπεσχίθη τότε διακόσια τάλαντα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους λύτρα δι' ἑαυτὸν, καὶ διὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Οἱ Χερσονησίται ὅμως ἔλεγον πρὸς τὸν Ξάνθιππον, ναὶ τὸν φουεύσῃ. Ὅθεν ἔφερον αὐτὸν κατὰ τὴν πόλιν Μάδυτον, καὶ ἐκεῖ ἐλιθοβύλησαν πρῶτον τὸν υἱὸν ἐνώπιον τοῦ πατρὸς, ἔπειτα ἐσαύρωσαν καὶ αὐτὸν. Τοῦ δὲ Οἰόδαξου ἔλαβον οἱ Ἀψίνθιοι Θράκες φεύγοντα, καὶ τὸν ἐθύσαν εἰς τὸν θεὸν αὐτῶν Πλείστορα. Ἐπειτα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι κατέβησαν φρουρὰν εἰς τὴν Σησίον.

(α) Ὅρα Ἀγυγία ἐν Βίῳ Πρωτσίλαου* καὶ ἐν Πλείστορι, ὅπου εἴρηται κατὰ λάθος, ὅτι ἀθύσαν τὸν Ἀρταύκτην.

καὶ λαβόντες τὰ λάφυρα, καὶ πῶσαν τὴν ἀπὸ
 σκευῶν τῶν γεφυρῶν, ἐπιστρέψαν τὴν ἀνοιξίαν
 εἰς τὰς Ἀθήνας. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Πλαταιαῖς
 μάχην ἔφερον οἱ Ἀθηναῖοι τὰς γυναῖκας καὶ
 τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐκτιζον
 κατ' ὀλίγον τὴν πόλιν καὶ τὰ τείχη, ὡς εἴρη-
 ται ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θερμοκλείους.

§. μη'. Τοιοῦτον τέλος ἔλαβεν ἡ ἐκκρατεία
 τοῦ Ξέρξου, καὶ τοιαῦτα τροπαια ἀνδρείας
 καὶ ἀρετῆς ἔζησαν οἱ Ἕλληες, ὀλίγοι πρὸς
 ἀπείρους, καὶ πένητες χρημάτων πρὸς πλου-
 σιωτάτους ὄντες, ὡς ἀπέκοψαν δι' ὅλου τὴν
 περὶ ὁλῶσεως τῆς Ἑλλάδος ἐλπίδα τῶν Περ-
 σῶν. Ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα οὐκ ἔδοκίμασαν, μη-
 τε εὐνοηθῆσαν, οὐκ ἐρατεύσασιν εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα, ἀλλ' ἐσράτευον οἱ Ἕλληες εἰς τὴν
 Ἀσίαν. καὶ ὁ πόλεμος ἐγένετο ὑπὲρ τῆς Ἀ-
 σίας, καὶ οὐχὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ἐδοκίμα-
 σαν μὲν καὶ ὑπερον, ἀλλ' οὐχὶ δι' ὀπλων καὶ
 ἀρετῆς, εἰμὴ διὰ δουλιότητος καὶ προδοσίας,
 μεταχειρίζουσι ὄργανον τῶν Πausανίας. Ἐ-
 φανερώθη ὅμως ἡ ἐπιβουλή, καὶ ὁ μὲν Πau-
 σανίας ἔλαβε τὸν μισθὸν τῆς προδοσίας, οἱ δὲ
 Πέρσαι ἀηλιπίσθησαν πάλιν. Ἰδόντες δὲ μετ'

εὐλογίαν τὸν Θεμιστοκλῆα ἐκέτην εἰς τὴν Περσίαν
ἀνεξωπύρησαν πάλιν τὴν ἑλπίδα, νομίζοντες,
ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπιθυμῆι, να ὑποτάξῃ τὴν
Ἑλλάδα εἰς τοὺς Πέρσας, ὅστις ἴσῳσεν αὐτὴν
πρὸ ὀλίγου. Ἀπελπίσθησαν ὁμῶς καὶ ταύτης
τῆς ἑλπίδος, καὶ τὰ μετὰ ταῦτα ἐγένοντο
περὶ τῆς Ἰωνίας μόνον (α).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Ἐξακολουθήσεις τοῦ πολέμου, καὶ
ἐκστρατεία τοῦ Κίμωνος καὶ
Ἄριστιδου.

§. α'. Οἱ Πέρσαι ἐνικήθησαν καὶ κατε-
κλείσθησαν πάλιν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, εἰρήνην ὅμως
δὲν ἐζήτησαν οὔτε αὐτοί, οὔτε οἱ Ἕλληες,
καὶ ὁ πόλεμος παρεσκευάζετο πάλιν. Ἐπειδὴ
οἱ μὲν Πέρσαι εἶχον ἐτι τὴν Θράκην, τὴν Πα-
ρρίαν, καὶ τινὰς νήσους, καὶ ἤθελον να κρα-
τήσωσι καὶ αὐτοὺς τοὺς τόπους. Οἱ δὲ Ἕλ-
ληες ἐβουλεύοντο, πῶς να θιώξωσιν αὐτοὺς

(α) Ἡρόδοτ. Αὐτόθ. Διόδωρ. Ια'. ιζ'. Θουκυδίδ. Α'.
πδ'. Πολύαιν. Α', λγ'.

καὶ ἐκείθην, καὶ νὰ ἐλευθερώσωσιν ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἐκ τῆς βαρβαρικῆς δουλείας. Ὄθιν ἐπέψαν τὸλον τῶν δευτέρου χορίου, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τριάκοντα τριήρεις, καὶ δύο στρατηγούς τὸν Κίμωννα καὶ Ἀριστείδην. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι εἴκοσι, καὶ τριάκοντα οἱ ἄλλοι Πελοποννήσιοι. Ἔδουκαν καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι πλοῖα ἱκανά. Ναύαρχος δὲ τοῦ στόλου παντὸς ἀπεδείχθη ὁ Πausanίας, ὁ στρατηγὸς εἰς τὰς Πλάταιας* ἐπειδὴ εἶχον εἶτι τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ἐπλευσαν τοῖσιν πρῶτον εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐδίωξαν ἐκ τῶν περισσοτέρων πόλεων τὰς φρουράς τῶν Περσῶν. Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ ἔλαβον αὐτὸ μὴ πολιορκίαν (α), εὐθὰ ἡχμαλωτίσαν παλῶς ἐπιστάτους καὶ πλουσίους Πέρσας. Τούτους δὲ πάντας παρέδωκεν ὁ Πausanίας πρὸς τινα Ἑρετριέα Γογγύλου καλούμενον, νὰ τοὺς πέμψῃ μουσικῶς εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ νὰ εἰπῇ, ὅτι ἔφυγον. Ἐπειδὴ τότε ἐκεῖ εἰς τὸ Βυζάντιον καθήμενος, ἐπραγματεύετο μουσικῶς μὲ τὸν Ξέρξην, νὰ λάβῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ γυναῖκα, καὶ ἀντὶ τούτου νὰ προ-

(α) Μρ. χρ. 476.

δύση τὴν Ἑλλάδα. Ἐτε δὲ μετεχειρίζετο τυ-
 ραννικῶς καὶ τοὺς συμμάχους Ἕλληνας, καὶ
 μάλιστα τοὺς Ἴωνας. Ὅθεν ἐξήτουν τοὺς Ἀθη-
 ναίους ἡγεμόνας, διὰ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Ἀρι-
 στίδου. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι μαθόντες ταῦτα,
 ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς κρίσιν, καὶ ἐπέμψον αὐτὸν
 αὐτοῦ τὸν Δόρυκιν, καὶ ἄλλους τινας· ἀλλ' οἱ
 σύμμαχοι δὲν ἐδέχθησαν αὐτοὺς, καὶ ἐπέσο-
 ψαν ἐπίσω. Καὶ οὕτως ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι
 τὴν ἡγεμονίαν.

§. β'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι εὐθὺς διατάξον φέ-
 ρον εἰς τοὺς συμμάχους τετρακίσιαι ἐξήκοντα
 τάλαντα· ἑτε δὲ τὰ δύοωσι καὶ τριήρεις, ἵνα
 ἔχωσι δύναμιν, νὰ ἐλθὺν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν καὶ τοὺς λοιποὺς
 Ἕλληνας, νὰ βλέπωσι καὶ τὴν χώραν τῶν
 Περωῶν. Προσδιώρισαν καὶ τὴν Δήλυν Ἑλλ-
 ληνοταμίῳ (α), ἵνα συναγῆται ὁ φόρος ἐν τῷ
 Ἱερῷ τοῦ Ἀπολλωνίου· ἐκεῖ νὰ γίνωνται καὶ αἱ
 συνελεύσεις. Καὶ πρῶτοι ἐγένοντο οἱ Ἀθηναῖοι
 Ἑλληνοταμίαι· πρῶτος δὲ τούτων ἦεν ὁ
 Ἀριστέδης· ἐπειδὴ ὁ φόρος οὗτος ὠνομάσθη
 Ἑλληνοταμίον. Ἐκτοτε τοίνυν ἤρξατο ἡ δι-

(α) Πρ. κρ. 475.

ναμς καὶ ἡ ἐπεροχὴ τῶν Ἀθηναίων. Τούτων
 δὲ οὕτω γενομένων, εἰρηροτ ἔχσαν ναύαρχον
 τὸν Κίμωνα τοῦ υἱοῦ τοῦ Μιλτιάδου. Παρα-
 λαθῶν οὖν ὁ Κίμων τοῦ ρέλου, ἐπλευσε πρῶ-
 του μὲν εἰς τὴν Θρῆακὴν τότε, ἔπειτα δὲ Μα-
 κεδονίῳ καλομετῆρ, καὶ ἐπολιόρησε τὴν
 Πίσνα, πάλιν ὄχουραν πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ
 Στρυμόνου ποταμοῦ, ἐν ἧ ἔσαν πολλοὶ πλου-
 σιοι· καὶ ἐπιφανεῖς Πέρσαι, καὶ συγγενεῖς τοῦ
 Ξέρξου μάλας. Ταύτην τὴν πόλιν εἶχον ἔτε
 οἱ Πέρσαι ἐν τῇ Εὐρώπῃ τότε. Ἀναγκασθέν-
 τες οὖν οἱ Πέρσαι αὐσηρῶς πολιορκούμενοι,
 ἐκάησαν αὐτοῖ τε καὶ οἱ Θησαυροὶ αὐτῶν, ἵνα
 μὴ ληρῆωσιν αἰχμαλωτοί. Οὕτω λίγει καὶ τὸ
 ἐπέγραμμα, ὅπερ ἀναγέρει ὁ Αἰσχίνης κατὰ
 Κτησιερῶντι. Καὶ οὕτως ἐκυρίευσαν οἱ Ἀ-
 θηναῖοι τὴν Πίσνα, μετ' ὀλίγου καὶ τὴν Ἀμ-
 φίπολιν ἐκεῖ πλησίον οὔσαν, καὶ εἶχον αὐτὰς
 ὕστερον μέχρι Φιλίππου τοῦ Μακεδόνου. Ἐκεί-
 θεν δὲ ἐπιστρέψας ὁ Κίμων, ἐκυρίευσεν τὴν Σκυ-
 ρον, διώξας τοὺς Πελασγοὺς καὶ Δόλοπας ἐ-
 κείθεν. Τότε ἔγυρεν ἐκεῖ καὶ τὰ ὄσα τοῦ Θη-
 σίως, καὶ ἐκόμισεν αὐτὰ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐν
 δὲ τῆς Σκυροῦ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Πειρεῖα, ἵνα

παρασκευασθῆ καλῆτερον, καὶ ἔπειτα νὰ πλεύσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν.

§. γ'. Ἐτοιμασθεὶς οὖν ἀπέπλευσε μὲ διακοσίας τριήρεις. Ἦτιον δὲ τότε τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων εἰς οὐμαζούσαν κατέσσει, ἐπειδὴν ἐπιμιλήθη αὐτὸ πάλῃ ὁ Θεμιστοκλῆς, ἔπειτα καὶ ὁ Κίμων. Πορροπλεύσας δὲ τὴν Ἰωνίαν, ἔλαβε καὶ ἐκεῖθεν ἑκατὸν τριήρεις τῶν Ἰώνων. Ἐπειτα δὲ πορροπλέων τὴν Κασρίαν, καὶ διαίκων ἐκ τῶν πόλεων τὰς θροῦρας τῶν Περσῶν, ἔλαβανεν εἰς συμμαχίαν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. Καθαρίσας οὖν τὰ παραθαλάσσια τῆς Κασρίας, ἐπλευσεν εἰς τὴν Λυκίαν, τὰ αὐτὰ ποιῶν καὶ ἐκεῖ, καὶ ἀθροίζων συμμαχοῦς, ὥστε συνεχρότησε εὐλοῦν τριακοσίων πεντήκοντα τριηρῶν.

§. δ'. Ἐν τούτοις δὲ συνήθροισεν καὶ οἱ Πέρσαι πάλιν δύναμιν πολλὴν ναυτικὴν καὶ πεζικὴν. Σταλοῦ μὲν εἶχον Φοινίκων καὶ ἱελίκων ἑξακοσίων, ἢ κατ' ἄλλους, τριακοσίων πεντήκοντα τριηρῶν, καὶ ναύαρχον τὸν Θεραύτην, υἱὸν νόθου τοῦ Ξέρξου. Παρίπλεε δὲ τότε ὁ εὐλοῦς περὶ τὴν Κύπρον καὶ Παμφυλίαν. Τὸ δὲ πεζικὸν ἦτον ἐσρατοπιδιευμένον περὶ τὸν Κύρουμεδοντα ποταμὸν τῆς Παμφιλίας, καὶ

στρατηγός τούτου ἦτον ὁ Φερειδάτης, ἀνεψιός
 τοῦ Ξέρξου. Ὡς δὲ λέγουσιν ἄλλοι, ὁ Ἄρια-
 μάδης ἦτον ἀρχιστρατηγός ὅλης τῆς δυναμείως.

**Ναυμαχία καὶ πεζομαχία περὶ τῆν
 Κύπρου καὶ ἐν Εὐρυμέδουτι, καὶ
 στρατηγός ὁ Κίμων.**

β. ε. Ταύτας τὰς μάχας ἰσοροῦσι διαφό-
 ρως καὶ ἀτυμωμένως οἱ ἱστορικοὶ, καὶ τρόπον
 τινα κατὰ δύο τρόπους. Ὁ μὲν γὰρ Διόδωρος
 λέγει, ὅτι, ἐπειδὴ ἔμαθεν ὁ Κίμων, ὅτι ὁ
 εὐλογος τῶν Περσῶν διέτριβε περὶ τῆν Κύπρον,
 ἐπλευσεν ἐπ' αὐτὸν μὲ διακοσίας πεντήκοντα
 τριήρεις, καὶ συγκροτήσας ναυμαχίαν κρατε-
 ραὺν, ἐμόχετο λαμπρῶς πολλὴν ὥραν, μαχο-
 μένων ὡσαύτως καὶ τῶν Περσῶν. Τέλος δὲ
 ὑπερτερήσαντες οἱ Ἕλληες, ἔλαβον ὑπὲρ τὰς
 ἑκατὸν τριήρεις τῶν Περσῶν αὐτανδρους· κα-
 τεπόντισαν, καὶ συνέτριψαν καὶ ἄλλας πολλὰς.
 Τὰς δὲ λοιπὰς συνεδίωξαν εἰς τὴν Κύπρον, ὅ-
 που οἱ μὲν ἄνθρωποι ἔφυγον εἰς τὴν νῆσον,
 τὰς δὲ τριήρεις ἔλαβον οἱ Ἕλληες.

β. ς. Ὁ δὲ Πλούταρχος λέγει, ὅτι ὁ

κόλος τῶν Περσῶν ἦτον προσηρμισμένος πρὸς τὰς ἰκθύλας τοῦ Εὐφρατιῶδους ποταμοῦ· δει-
 τι ὁ ναυάρχος αὐτῶν δὲν ᾔθελε νῆ ναυμαχίῃ,
 πρὶν ἔλθωσι καὶ ἄλλαι ὑγρόκηρυτα τριήρεις τῶν
 Φοινίκων ἐκ τῆς Κύπρου. Ὁ δὲ Κίμων θεί-
 λων ἐξουσιᾶς ἐὰ ναυμαχίῃ πρὶν ἔλθωσι
 εἰσεῖναι, ἀνέχθη παρεσκευασμένος, ἵνα ἀναγ-
 κῆσθαι αὐτὸν εἰς ναυμαχίαν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἀπο-
 φεύγοντες τὴν μάχην, εἰσεπλευσαν εἰς τοῦ πο-
 ταμοῦ. Βλέποντες δὲ καὶ τοὺς Ἕλληνας κατὰ
 πύδας ἐπερχομένους, καὶ φοβηθέντες, ἵνα μὴ
 κατακλεισθῶσιν εἰς τοῦ ποταμοῦ, οὐτανήχθη-
 σαν ἐξ ἀνάγκης. Δὲν ἰδοῖξαν ὁμῶς γενομένη
 ἀντίστασις, ἀλλ' εὐθύς ἐτραπήσαν πρὸς τὴν
 γῆν· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι προηέσαντες, ἔφυ-
 γον εἰς τὸ πεζικὸν στρατόπεδον· οἱ δὲ ἄλλοι
 καταλαμβανόμενοι, ἐφθείροντο μὲ τὰς τριή-
 ρεις αὐτῶν. Ἐλαβον δὲ οἱ Ἕλληνες διακοσίας
 τριήρεις. Οὕτως ἄρα ἰσχυροῦσι τὴν ναυμα-
 χίαν.

§. ζ'. Τὴν δὲ πεζομαχίαν ὁ μὲν Διόδω-
 ρος λέγει οὕτως. Ὁ Κίμων μετὰ τὴν ναυμα-
 χίαν θέλων νὰ πολεμήσῃ εὐθύς καὶ τὸ πεζικὸν
 ἐξείρνης, ἐνέδυσσε τοὺς ἀρίστους Ἀθηναίους τὰ

ἐκ τῶν ἀγχιολύτων Περσικῶν εἰδύματα. Ἐπει-
 τα ἐκδιδάσας αὐτοὺς εἰς τοὺς Περσικὰς τριή-
 ρεις, τοὺς ἐπέσθε πρὸς τὸ κρατόπεδον τῶν
 Περσῶν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἀγνοοῦντες εἶτι τὴν
 νομισμασίαν, καὶ τὴν φθορὰν τοῦ νόλου, καὶ
 νομιζοῦντες, ὅτι παροπίει· ἐκεῖ ὁ νόλος αὐ-
 τῶν, εὐμενεὺς ἤσυχος. Τὴν δὲ νύκτα ταύτην
 ἔλθων καὶ ὁ Κίμων ἐκεῖ μὲ ὄλον τὴν νόλον,
 καὶ ἐκβαλὼν τὸ κρατούμα εἰς τὴν γῆν, ἐπέ-
 πσειν ἐξείργης καὶ ὀπρῶσεδέκῃτης εἰς τὸ κρα-
 τόπεδον αὐτῶν, ὥς ἐκίνησεν θόρυβον καὶ τα-
 ραχὴν ἀπεργραπτῶν. Ἐπειδὴ οἱ Πέρσαι γινώ-
 σκοντες, ὅτι οἱ Ἕλληες εἶν ἔχουσιν ἐκεῖ κρα-
 τούμα περσικόν, ἐφρευοῦντο, ἀγνοοῦντες ὑπὸ
 πείθων ἐχθρῶν φρουροῦνται, καὶ πείθων καὶ πῶς
 ἦλθε τὸ κακόν. Τέλος δὲ ἐνόμισαν, ὅτι οἱ Πε-
 σινούνητοι, οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, ὤρμησαν ἐκ τῆς ζή-
 ρος καὶ φουεῖουσιν αὐτοὺς. Διὰ τοῦτο ἐφρευαν
 πρὸς τὴν θάλασσαν, ὅσαι ἐδύναντο, ὅπου ἐ-
 νομιζόν, ὅτι ἦεν ὁ νόλος αὐτῶν. Καὶ οὕτως
 ἐπέπιπτον πάλιν εἰς ἐχθρούς. Ὅθεν ἐγένετο
 μεγάλη ἡ φθορά· ἐφρευθή καὶ ὁ Φερειδάτης
 ἐν τῇ σακῆνῃ αὐτοῦ. Τέλος δὲ φοβηθεὶς ὁ Κίμων,
 μὴ συμβῆ ἄλλο τι ἐναντίον, ἐπειδὴ διεισχωρ-

πλοῖα τὸ κράτειμα τὴν νύκτα εἰς φόνους καὶ ἰσχυρὸς, ἔδωκε προσαγγῆν, νὰ συναχθῆ, καὶ οὕτως ἐπύρασαν ἢ σφαγή. Τὸ δὲ πρῶτον ἐγένεσαν τρεῖς τρεῖς, καὶ λαβύοντες τὰ λαφύρα, ἀνέχοντο εἰς τὴν Κύπρον.

§. γ'. Ὁ δὲ Πλευστάρχος λέγει, ὅτι μετὰ τὴν ναυμαχίαν, παρετάχθη τὸ περσικὸν κράτειμα τῶν Περσῶν εἰς τὸ παραθαλάσσιον. Ὁ δὲ Πέρσης ἤθελε μὴ νὰ πελεμήσῃ καὶ τοῦτο, ὅμως ἐφάνετο δυσκόλως καὶ κινδυνώδης ἢ ἀπόβασις· πρὸς τοῦτοις τὸ κράτειμα ἤτον ἐτι θεομῶν καὶ κυρασμῆτον ἀπὸ τῆς ναυμαχίας. Ἐὐὲν δὲ κράτειμα ἐπαιρόμετον εἰς τὴν νύκτα, ἐξήτει προθύμως καὶ τὴν πεζομαχίαν. Ταύτην οὖν τὴν προθυμίαν ὄρων ὁ Πέρσης, ἐπέδωκε τοὺς ἀπλίτας, αἵτινες ὤρμησαν μετὰ κραυγῆς καὶ ἀλαλαγμοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας, ὅπου συνεκροτήθη μάχη κρατερά, καὶ ἔπεσον πολλοὶ ἐπίσημοι Ἀθηναῖοι. Τίλος δὲ τρεῖς τοὺς Πέρσας, καὶ φονεύσαντες πολλοὺς, ἔλαβον τὸ κράτερον αὐτῶν, καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους. Ἐπιστρέψαντες δὲ εἰς τὴν Κύπρον, εὗρον τὰς ἐρηθίσας ἐγδοήκουσα τριήρεις τῶν Φοινίκων, καὶ ἐφθίρασαν καὶ αὐτάς, αἱ ὅποιαι ἀντετάχθη-

σου εἰς μάχην, μὴ γειώσκουσαι τὴν φθορὰν τοῦ γόλου καὶ τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ. Ἴσως ταύτην τὴν ναυμαχίαν συνέγραψε μὲ τὴν ἄλλην ὁ Διόδωρος* διότι λέγει καὶ ὁ Θουκυδίδης, ὅτι παρὰ τῶν Ἐβρουκίδουτα ποταμῶν ἐγένετο καὶ ἡ ναυμαχία καὶ ἡ πεζομαχία. Ὁ δὲ Πολύβιος λέγει, ὅτι μετὰ τὴν νίκην ὁ Κίμων ἐπέδουσε τοὺς Ἕλληνας Περσικὴν γαλήνην, καὶ ἔλθων οὕτως εἰς τὴν Κύπρον, ἐξηπάτησε τοὺς Κυπρίους

β. 9. Αὕτη δὲ ἡ ἐκστρατεία, καὶ ἡ ἐν μεγάλῃσι γειωμένη ναυμαχία καὶ πεζομαχία (α), ἐταπεινώσει μὲν καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ τὴν δύναμιν τοῦ Ξέρξου, ἀλλ' εἰρήνη δὲν ἐγένετο, ὡς λέγουσι τοιοῦτοι. Ἐπειδὴ ἡ μὲν Κύπρος ἔμεινε μεγάλουσα* εἰ δὲ Πέρσαι παρεσκευάζον γόλους, φοβούμενοι τὴν δύναμιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὴν θαλασσοκρασίαν τοῦ Κίμωνος. Ὁ δὲ Κίμων λαθῶν τριακοσίας τοιχόεις τῶν Περσῶν κατὰ Διόδωρον, τεσσαράκοντα ἄλλα πλοῖα, ὑπὲρ τὰς εἰκοσι χιλιάδας ἀγματούτους, καὶ ὄππαιρα πλούτη, καὶ λάρυρα, ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀ-

(*) Πρ. κρ. 470.

θήνας, ἐξ ὧν ἐγένοντο ὑπέρπλουτοι οἱ Ἀθη-
ναῖοι, κατεσκεύαζον καὶ τὰ μακρὰ τείχη, καὶ
ἄλλους πολλοὺς καλλωπισμοὺς τῆς πόλεως,
ἕνα ἰδούλευον εἰς τὰς οἰκιστάδας οἱ ἀρχμαύω-
ται Πέρσαι. Ἐφθίρει δὲ καὶ διακροσίας τριήρης
τῶν Περσῶν κατὰ Θουκυδίδην ἐν τῇ ἐκτρα-
τείᾳ ταύτῃ.

§. ι'. Ἐμειναν δὲ τρεῖς Πέρσαι εἰτε κατὰ
τὴν Χερσονήσου τῆς Θράκης, περιπλέοντες μὲν
τόλῳ, καὶ ληστεύοντες. Ὄθεν λαβῶν ὁ Πέρμων
τέσσαρας τριήρεις μόνου, ἐπλευσε ἐκ τῶν Ἀ-
θηνῶν, ἕνα καταπέσει αὐτοὺς, ἢ ἀφύγασιν εἰ-
ρηνικῶς ἐκείθεν. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἰδόντες αὐτὸν μὲν
ὀλίγην δύναμιν, ἀνθίσταντο, κράζοντες καὶ τοὺς
Θράκας εἰς βυθήθειαν. Ἐπιπλοῶν δὲ ὁ Πέρμων
μόνου μὲν τὰς τέσσαρας τριήρεις, ἔλαβε δεκα-
τορεῖς τριήρεις αὐτῶν. Καὶ οὕτω δυνάξας καὶ
αὐτοὺς, καὶ καθαρίας τὴν Χερσονήσον, ὑπέ-
ταξεν αὐτὴν πάλιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Μετὰ
δὲ ταῦτα κατεσκεύασαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀφείρωμα
τὸ δέκατον τῶν λαφύρων, καὶ ἐπέγραψαν τὸ
ἐξῆς ἐπίγραμμα.

„Ἐξ οὗ γ' Ἐκρύπην Ἀσίης δίχα πόντος ἔννεμα,
„καὶ πόλειος θυγίων θούρος Ἄρης ἐπέχει,

„Οὐδὲν πω τοιοῦτον ἐπιχθονίων γίνετ' ἀνδρῶν

„Ἔργον, ἐν ἡπείρῳ καὶ κατὰ πάντων ἄγχα.

„Οἶδε γὰρ ἐν Κύπρῳ Μήδους πολλοὺς ἀλί-
σαντες,

„Φοινίκων ἑκατὸν ναῦς ἔλασεν ἐν πελάγει,

„Ἀνδρῶν πληθούτας· μίγα ἔστυεν Ἀσίη ὑπ'
αὐτῶν.

„Πηγεῖς ἀμφοτέραις χερσὶ, κρατεῖ πολέμοιο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Κίμων ἔκτισε τὰ μακρὰ τε-
χνη. Ταῦτα δὲ ἐτάραττον τοὺς Λακεδαιμονίους,
καὶ μόλις αἰ ἠγεγευία, καὶ ἡ Θαλασσοκρατία
τῶν Ἀθηναίων. Ὅθιεν καὶ συνέδησαν τότε διά-
φοροι πόλεμοι εἰς τὴν Ἑλλάδα.

**Ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν
Αἴγυπτον.**

§. ια'. Μετὰ δὲ τοῦ θάνατου τοῦ Ξέρ-
ξου (α) ἐδασάλευσεν εἰς τὴν Περσίαν Ἀρτα-
ξέρξης ὁ Μακρόχειρ. Μεταξὺ ταύτης τῆς με-
ταβολῆς, ἀπεσάτησαν οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐκῆ-
ρυξαν βασιλεία τῶν Ἰναρον. Ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο

(α) Πρ. κρ. 463.

μεγάλαι ἐτοιμασίαι τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπιμνήη σχεδὸν ὁ Ἀχαιμένης υἱὸς τοῦ Δαρείου μὲ τριακοσίας χιλιάδας στρατευμα, ἐπεμψεν ὁ Ἴναρος πρέσβεις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐζήτησε βοήθειαν παρὰ τῶν Ἑλλήνων, ὑποσχόμενος οὐχὶ μόνου συμμαχίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν βασιλείαν τῆς Αἰγύπτου κοινὴν. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι βλέποντες ἀρμαδίαν τὴν περίρασιν, ἵνα ἀδυνατίσωσι καὶ ἐκείθιν τὴν Περσίαν, ἐπεμψαν διακοσίας τριήρεις (α). Ὁ δὲ Ἀχαιμένης ἐλθὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐστρατοπίδευσεν πλησίον τοῦ Νεῖλου, ὅπου ἦσαν καὶ οἱ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ εὐρεθέντες Πέρσαι, καὶ πολλοὶ Αἰγύπτιοι, οἵτινες ἦσαν πρὸς τὸ μέρος αὐτῶν. Ἐλθόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐνωθέντες μὲ τοὺς Αἰγυπτίους, συνέπλευσαν εἰς τὸν Νεῖλου, ὅπου ἐγένετο μεγάλη μάχη, καὶ τέλος ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνας, καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς Πέρσας. Οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον, καὶ κατακλιείσθησαν πλησίον τῆς Μάμφως εἰς τόπον ὀχυρὸν Λευκῶν τείχος καλούμενον. Καὶ ἐκεῖ ἐπολιόρησαν αὐτοῦ, οἱ Ἕλληνες.

(α) Πρ. χρ. 462.

§. εβ'. Ταῦτα δὲ μάθων ὁ Ἀρταξέρξης, ἐπειψε τὸν Ἀρτάβαζον εἰς τὴν Λακεδαιμόνα μὲ χρήματα, ἵνα καταπίσῃ τοὺς Λακεδαιμόνιους, νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὡς νὰ ἀναγκασθῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι, ἵνα ἀνακαλίσουσι τὰ στρατεύματα αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅμως δὲν ἐδέχθησαν τὸ πρότελλημα, καὶ ὁ Ἀρτάβαζος κατηνόησε ματαίως ἄπειρα χρήματα εἰς τὴν Λακεδαιμόνα. Οἶόν ὁ Ἀρταξέρξης ἀπέλπισθῆναι τούτης τῆς ἐλπίδος, ἐπέμψεν ἄλλα στρατεύματα τοισκοσίην χιλιάδων, καὶ σὺν τριακοσίων τριηρῶν Φοινίκων καὶ Κιλικίων, καὶ δύο στρατηγούς, τὸν ρηθύντα Ἀρτάβαζον, καὶ τὸν Μεγίσθον τοῦ διαβόητου Ψυπύρου. Τούτων δὲ τὸν σὺν ἐτοιμάσαντες, ἐγύμναζον ἕνα χρόνον τοὺς ἐπιβάτας ἐν τῇ Κιλικίᾳ καὶ Φοινίᾳ εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῆς ναυμαχίας. Ἐλθόντες οὖν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὸ μὲν περὶκὸν διὰ ξηρῶς, τὸ δὲ ναυτικὸν διὰ τοῦ Νείλου, ἔλαβον εἰς τὸ μέσον τοὺς Ἀθηναίους. Καὶ κατὰ μὲν Θουκυδίδην ἐνίκησαν αὐτοὺς εἰς μάχην, καὶ ἔλασαν τὴν πόλιν αὐτῶν τοῦ Λευκοῦ τείχους. Κατὰ Διόδωρον δὲ, οἱ Ἀθηναῖοι καὶ

Αἰγύπτιοι ἰδόντες τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἀφῆκαν τὴν πολιορκίαν, καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Πρωσωπίτιδα νῆσου τοῦ Νείλου, ἐπειδὴ ὁ Νεῖλος ἦτον κεκλεισμένος.

§. γ'. Ἐν ταύτῃ τῇ νύκτι, ἐπελίσσονται οἱ Πέρσαι τοὺς Ἀθηναίους εἰς χρίουσι καὶ μύνας ἕξ, μὴ τολμῶντες εὐὰ πλοισιάσασθαι, ὅτι εὐὰ προσδολῶσιν, ἀλλ' ἑσκαψοῦ μακροῦθεν ἐπιρρυγας, καὶ ἐτρέψαν ἀλλαγῶν τὸ ὕδωρ ἐκείνου τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἡ μὲν νῆσος ἐγένετο ὑπεῖρος, τὰ δὲ πλοῖα τῶν Ἀθηναίων ἔμεινον καθήμενα εἰς στερεάν γῆν, καὶ ἀκίνητα. Ὅθεν φοβηθέντες οἱ Αἰγύπτιοι, ἀφῆκαν τοὺς Ἀθηναίους μόνους, καὶ ὑπετάχθησαν πάλιν εἰς τοὺς Πέρσας. Ἐμείναν τούτων οἱ Ἕλληγες ἔχθροὶ τῶν Περσῶν καὶ Αἰγυπτίων, εἰς ἐχθροικτὴν χώραν, ἀνευ πλοίων καὶ ἐρυθίου, καὶ ἀπανταχόθεν κεκλεισμένοι. Δίον ἐξέπληξεν ὅμως αὐτοὺς οὔτε τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, οὔτε ἡ προέδοσις τῶν Αἰγυπτίων, οὔτε ὁ ἐπ' ὄψιν αἰευκτος θάνατος, ἔχοντας εἰς ὄπλα σὺνὰ χεῖρας· ἀλλ' ἔκτισον πρῶτον τὰ πλοῖα αὐτῶν, ἵνα μὴ λασῶσιν αὐτὰ λάφυρα οἱ βάρβαροι, ἔπειτα παρετόχθησαν εἰς μάχην, μὲ ἀπόρασιν, ἵνα αποθόνωσιν ὡς

Ἕλληνας. Οἱ δὲ Πέρσαι ὄρωντες τὴν τοιαύτην τόλμην, καὶ ἐθυμούμενοι τοῦ Μαραθῶνα, τὰς Θερμοπύλας, τὸ Ἀρτεμίσιον, τὴν Σαλαμίνα, τὸς Πλάταιας, τὴν Μυκάλην, καὶ τὸν Εἰδουμίδοντα, ἀγκυλῶν αὐτοὺς ὑποσπόνδους· οἷον, ἐδῶκαν αὐτοῖς ἑναρκῶν ἐγγύχαιον, ἵνα μὴ τοὺς ἐπιβουλεύουσιν ὑπερὸν ὀφείωσι, ἀλλὰ εὐὰ εἰσθῶσι ὅσα τῆς Κυρκυῆς ἀσφαλῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοιούτους κινδύνους ἀπεφείχε ἡ ἀριτή, ἢ μεγαλοψυχία, καὶ ἡ καταφρόνησις τοῦ θανάτου. Ὅτι καὶ μένον οἱ καταφρονεῖντες τοῦ θανάτου εἶναι ἄτιοι ζωῆς. Ἐφρουρήσαν ὁμῶς πολλοὶ εἰς τὴν πελοποννήσον, καὶ εἰς ἄλλας μάχας. Καὶ οὕτως ἐδυστύχησεν οὗτος ὁ σῆλος, ὅστις ἐπολέμησεν ἐξ χρόνου ἐν τῇ Διγύπτῳ. Ἐν ταῦτοις δὲ ἦλθον καὶ ἄλλαι πεντήκοντα τριήρεις τῶν Ἀθηναίων· εἰς βοήθειαν, καὶ προσωμίσθησαν ἀμερίμως κατὰ τὸ Μινδοθαῖον σῆμα τοῦ Νεῖλου, ἀγνοοῦντες τὴν συμφορὰν τοῦ σῆλου. Ἐκεῖ δὲ ἐπιπεσόντες οἱ Φοίνικες ἐξαιφῆς, καὶ ἄλλο κράτευμα ἐκ τῆς ξηρῆς, ἔφθειραν τὰς πλείους· αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπέσρεψαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Δευτέρα ἐσρατεία τοῦ Κίμωνος
εἰς τὴν Κύπρου, καὶ τῶν Ἑλλήνων
εἰς τὴν Αἴγυπτου, καὶ εἰς τὴν ἡ.

δ. εἰ. Οἱ μὲν Πέρσαι· καθυποτάξαντες πολλὴν
τὴν Αἴγυπτου, ἔλαβον διὰ προδουσίας καὶ τοῦ
Ἰουρῶν, καὶ ἐσαύρωσαν αὐτὸν. ἤμεινον ὅμως
εἰς ἐπανάστασιν ἄλλοις τῆς βασιλείας, ἔχον μέρος
τῆς Αἴγυπτου περὶ τὰ ἐλευθέρωτα, Ἀκυρταῖος
καλούμενος, καὶ θυσμώγητος διὰ τὰ ἔλη. Ὁ-
θεν ἀφῆκαν ἐκεῖ ὀλίγου κράτευσμα μένου, ἵνα
πολεμῇ αὐτῶν. Συναθροίσαντες δὲ τὴν ἄλλην
δύναμιν, ἀνέβησαν εἰς τὴν Κιλικίαν, σφροδίζου-
τες καὶ ἄλλο κράτευσμα, καὶ ἐτρατοπέδευσαν·
ὁ μὲν Μεγαβύζης ἐν τῇ Κιλικίᾳ, ἔχων τρια-
κασίων χιλιῶν περὶ τὸν ὄρειον· ὁ δὲ Ἀρταβάζης
διέτριψε περὶ τὴν Κύπρου, ἔχων ἑξήκον τρια-
κασίων τριηρών. Καὶ οὕτως ἐπαπηλείτο πάλιν
ἡ Ἰωνία, ἐπειδὴ ἐθάσσησαν πάλιν οἱ
Πέρσαι, διὰ τὴν δυσυχίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ
κόλου, διὰ τοὺς εὐφυλίους πολέμους τῶν
Ἑλλήνων, καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν τοῦ Κίμωνος.
Οὗτοι οἱ πολέμοι ἦσαν τὰ ποσοῖμα τοῦ Πελο-
ποννησιακοῦ πολέμου, ὡς λέγει ὁ Θουκυδίδης:

Ὅθεν ἀνέκουσιν εἰς τὴν ἰσθμὸν ἐκεῖνοσ τοῦ
π.λέμου.

§. 16. Ἐν ταῦτοις δὲ ἐπέσρεξεν ὁ Κίμ-
ῆκ τῆς ἐξουσίας, ὥστεις ὄρῶν τὴν ἔπαρσιν τῶν
Περσῶν, ἐλάσειν εἰρήνην πειταστὴν μεταξὺ
Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. Μετὰ δὲ ταῦ-
τα ἐπέμψθη ναύαρχος πάλιν εἰς τὴν Κύπρον
μὲ ὀικασίας τριήρεις (α), καὶ ἔλασε δύο πό-
λεις, τὸ Κίτιον καὶ Μυλῶν δια πολιουρκίας.
Ἐπειδὴ δὲ ἐξήγησε καὶ ὁ Ἀμυρταῖος βροχίσιον
πασά τῶν Ἀθηναίων, ἐπέμψαν πάλιν ἐκ τῆς
Κύπρου εἰρηνοτά τριήρεις εἰς τὴν Αἴγυπτον.
Ἀποστῆσας δὲ ὁ Κίμων τὸν Περσικὸν εἶλεν
περὶ τὴν Κύπρον, καὶ κυμαγήσας, ἔλασεν
ἑκατὸν τριήρεις αὐτοῦθους, τὰς δὲ λοιπὰς κα-
τεκρόπειαι, καὶ ἄλλας μὲν κατεπόνεισαι, ἄλ-
λας δὲ ἐδίαξε μίγρι τῆς Φουκίας. Ταῖς δὲ
Πέρσαι ἐφυγον μὲ ἄλλας τριήρεις εἰς τὴν γῆν,
πρὸς τὸ στρατόπεδον τοῦ Μεγαβύζου. Ὅθεν ὁ
Κίμων ἀποδιδύσας τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν
γῆν, καὶ κρατήσας μάχην, ἐνίκησε, καὶ ἐ-
φύενυσε πολλοὺς. Τότε ἐφρονεῦθη Ἀνοξικράτης

(α) Πρ. κρ. 450.

ὁ αὐσράτης τοῦ Κίμωνος, λαμπρῶς ἀγωνιζόμενος. Ἐξου δὲ εἶτε οἱ Πέρσαι φρουρὰς εἰς πλάσας πόλεις τῆς Κύπρου, καὶ ἐνόμιζον, ὅτι οὐ ἔχουσι τὴν Κύπρον, ἐβουλοῦντο γὰρ βλάπτουσι πάλιν τοὺς Ἕλληνας, καὶ γὰρ ἔχουσι εἰσεροῆν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ δὲ Κίμων δὲ αὐτὸ τοῦτο ἤθελε γὰρ διώξῃ αὐτοὺς ἐκεῖθεν. Ὄθεν θολασσοκροστήσας, καὶ ἀποκόψας τὴν μετὰ τῆς Ἀσίας κρουωνίαν τῆς Κύπρου, ἐλάβουσι τὰς πόλεις διὰ πολιρχίας, καὶ τέλος ἐπολιόρχησιν αὐσηρῶς τὴν Σαλαμίνα, ἣτις ἔπρεπε γὰρ κοῦν τὰ πράγματα.

§. ις'. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Ἀρταξέρξης, ἔγραψε πρὸς τοὺς Σατραπᾶς τῆς Κύπρου, καὶ πρὸς τοὺς στρατηγούς, γὰρ ζητήσασιν εἰρήνην, ὅπως δυναθῶσιν. Ὄθεν ὁ Μεγάστυχος καὶ Ἀρταβάζος ἐπεμψαν πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐδείχθησαν τοῦτον τοῦτο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπεμψαν ἐκεῖ πρέσβεις, γὰρ πραγματεύσασιν τὴν εἰρήνην, ὡν πρῶτος ἦτον Καλλίας ὁ Ἀθηναῖος, ὅστις ἐκλείσιν ἐκεῖνην τὴν ἐπιτελεσάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας εἰρήνην, τοῦ Καλλίου καὶ τοῦ Κίμωνος καλουμένην. Εἰς τοιαύτην δὲ κατάστασιν ἦλθε τὸ τέλος τοῦ τοιούτου καὶ τασούτου πρ-

λίμου, ὡς ἡ εἰρήνη περιτκλείσθῃ μόνον εἰς
 τίσσαρα κεφαλαία.

α. Αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις τῶν Ἑλλήνων,
 νὰ εἶναι ἐλευθεραὶ καὶ ἀξέτινόμεναι.

β. Τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως, νὰ σταθου-
 νται τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν μακρὰν τῆς θαλάσσης.

γ. Οἱ εὐνοὶ τοῦ βασιλέως, νὰ μὴ πλιώ-
 σιν ἐντεύθεν τῶν Χελιδόντων νησῶν τῆς Παμ-
 φυλίας, καὶ τῶν Κυανίων πετρῶν.

δ. Οἱ Ἀθηναῖοι, νὰ μὴ στρατεύωσιν εἰς
 τοὺς τόπους τοῦ βασιλέως.

Τούτων οὖν ἐπικυρωθέντων, συγχώρησαν οἱ
 μὲν Πέρσαι εἰς τὴν Περσίαν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι
 εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἦλθε καὶ ὁ ἐκ τῆς Αἰγύπτου
 εὐνός εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐνωθεὶς μετὰ τὸν
 ἐκεῖ εὐνόν, ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ Κίμων
 ὁμῶς ἀπέθανεν ἐν τῇ Κύπρῳ, ὅτε ἦτον ἔτι
 ἐκεῖ ὁ εὐνός.

ζ. ιζ. Ταύτην τὴν εἰρήνην καὶ τὸν θάνα-
 τον τοῦ Κίμωνος λέγουσι διαφάρως. Ἐπι-
 δὴ ὁ Ἀρισίδης καὶ Λυκούργος, οἱ ῥήτορες, καὶ
 ὁ Πλούταρχος καὶ Σουΐδας, λέγουσιν, ὅτι ἐγι-
 νετο μετὰ τὴν ἐν Ευρυμείδουτι μάχην. Ἀλλ'
 ἂν ἐγένετο ἡ εἰρήνη, πῶς περιφέρουσα εἶ-

Πέρσαι εἰς τὴν Θράκην μετὰ ταῦτα; Διὰ τί
 ἐγένετο ἡ ἐκστρατεία εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ εἰς
 τὴν Κύπρον πάλιν; Διὰ τί δὲν ἔπαυσεν ὁ πό-
 λεμος; Διὰ τί ἀφῆκαν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Πέρ-
 σας εἰς τὴν Κύπρον, νικηταὶ οὗτοι; Ὁ δὲ
 Διοδώρος γράφων χρονολογικῶς τὰ συμβεβη-
 κότεα, ἀναφέρει ὡς ἴσθεται τὴν εἰρήνην. Ὁ
 δὲ Κορυλλίος ὁ Νεπωσ τὰ ἄνω κάτω σρέφει,
 λέγει, ὅτι ἐν τῇ Μυκάλῃ ἐναυμάχησε καὶ ἐ-
 πιζομάχησεν ὁ Κίμων. Ὁ δὲ Θεουκιδίδης δὲν
 ἀναφέρει παντελῶς τὴν εἰρήνην· ἀλλὰ λέγει,
 ὅτι ἐπολιόρκουν τὸ Κίτιον οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτε
 ἀπέθανεν ὁ Κίμων. Καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχεν τρα-
 φῆς, ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ Κιτίου. Ἀπαντήσαντες
 δὲ κατὰ τὴν Σαλαμίνα τῆς Κύπρου τοὺς Φοί-
 νικας, Κυπρίους καὶ Κίλικας, ἐναυμάχησαν,
 καὶ ἐπιζομάχησαν· καὶ νικήσαντες ἀμφοτέρω,
 ἐπιχώρησαν ὑπ' οἴκου. Τινὲς δὲ πάλιν λήγου-
 σιν, ὅτι δὲν ἐγένετο τελείως εἰρήνη, ἀλλὰ
 διὰ τὸν φόβον δὲν κατέβαινον οἱ Πέρσαι πρὸς
 δεῖνα τὰ μέρη. Ὁ Πλούταρχος ὁμῶς καὶ ὁ
 Πausανίας λήγουσιν, ὅτι διὰ ταύτην τὴν ὠφι-
 λιμον εἰρήνην ἔκτισαν οἱ Ἀθηναῖοι βωμὸν τῆς
 Ἐξέλης, ἔστησαν παρ' αὐτῷ καὶ ἀνδριάντα τεῦ

Καλλίου· ἔτι δὲ ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ψηφισμά-
των καὶ συνθηκῶν, τὴν ὑπόσταν συνθήροισιν
ὑπερὸν ὁ Κρατερός, ἀνεγίρετο καὶ ἡ εἰρήνη
αὕτη (α).

§ γι. Ἐνταῦθα ἄρα, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν
τρόπον ἐπαύειν ὁ Πρῶτος Περσικὸς Πόλε-
μος (β), ὅστις καταπλοῦτισα τοὺς Ἕλληνας,
καὶ μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐκτοτε ἤρ-
ξοντο αἱ μάχαι καὶ τέχναι νὰ προβαίνωσι
γυμνασίαις βήμασι, διὰ τὴν εὐπορίαν, καὶ φι-
λοτιμίαν. Ἐδόξαα καὶ τοὺς Ἕλληνας καὶ τὴν
Ἑλλάδα τόσον, ὅσων ἦταν τὸ μέγεθος τοῦ
κινδύνου, Ἐλαμψαν καὶ τέσσαρες μεγάλοι ἄν-
δρες τῶν Ἀθηναίων ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ. Ὁ
Μιλτιάδης, Θμισσοκλῆς, Ἀριστίδης καὶ Κί-
μων. Καὶ δύο τῶν Λακωνοαἰμαῶν· ὁ Λεωνί-
δας καὶ Πουσαίας, ὅστις ἠμαύρωσιν ὕπερ
τὸ κάλλιστον ἔργον ἐν Πλάταιαις διὰ τῆς προ-
δοσίας. Οὗτος ὁ πόλεμος ὅμως ἐγένετο αἰτία
τῶν μετὰ ταῦτα τοσοῦτων ἐμφυλίων πολέμων
τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῆς πτώσεως τῆς Ἑλλά-
δος, ὡς ρηθῆσεται ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πα-
λέμῳ, ὅστις ἤρξατο Μετ' ὀλίγου.

(α) Διόδωρ. Ια'. 19'. Ἀρκεσθ. Περσικῶν. Λυκοστρ.
κατ. Λεοκράτ. Πλουτάρχ. καὶ Σουίδ. ἐν Κίμων.
Θουκυδίδ. Α'. 116. Πλάουτῶν, Ἀττικ. Β. 3.

(β) Πρ. κρ. 449.

Π Ι Ν Α Ξ

τῶν ἐμπεριεχομένων κεφαλαίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Σελ.

Περὶ τῶν πρώτων αἰτιῶν μετὰ τῶν
Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ἔχθρας, καὶ τι-
νου δοκιμῶν αὐτῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων. 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ἐπιχείρησι πρώτη τῶν Περσῶν κατὰ τῆς
Ἑλλάδος, καὶ στρατηγὸς ὁ Μυγάδαξος. 32

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Ἐπανάστασις τῆς Ἰωνίας. 42
Μάχη ἐν Λαδῆ, θῆρα τοῦ Ἑλληνικοῦ
κόλου, καὶ ὄλωσις τῆς Μιλήτου, καὶ
πάσης τῆς Ἰωνίας. 63

- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Δευτέρα ἐπιχείρησις τῶν Περσῶν κατὰ

τῆς Ἑλλάδος, καὶ στρατηγὸς ὁ Μαρ- δόκιος.	73
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Τρίτη ἐπιχείρησις καὶ ἐκστρατεία τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ στρα- τηγοὶ οὗοι, ὁ Δάτις καὶ Ἀρταφέρνης.	77
Μάχη ἐν Μαραθῶνι καὶ στρατηγὸς ὁ Μι- τιάδης ὁ Μηδοκτόνος.	83

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Τετάρτη, μεγίστη καὶ τελευταία ἐκστρα- τεία τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ στρατηγὸς ὁ Ξέρξης βασιλεὺς τῆς Περσίας.	92
Μάχη ἐν Θερμοπύλαις, καὶ στρατηγὸς ὁ Λεωνίδαο βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμο- νίων.	122
Ναυμαχία ἐν Ἀρτεμισίῳ, καὶ ναύαρχος τῶν Ἑλλήνων ὁ Θειμιστοκλῆς.	140

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Ἄλωσις τῆς Βοιωτίας, Φωκίδος καὶ Ἀτ- τικῆς.	151
--	-----

- Μάχη ἐν Σαλομίνι, καὶ στρατηγὸς τῶν
Ἑλλήνων ὁ Θερμιστοκλής. 163

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

- Ἀναχώρησις τοῦ Ξέρξου ἀπὸ τῆς Ἑλ-
λάδος, καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἀπὸ
τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν Θεσσαλίαν. 181

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

- Ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου ἐκ τῆς Θεσ-
σαλίας πρὸς τὴν Ἀττικὴν. 189
- Μάχη ἐν Πλαταιαῖς, καὶ στρατηγοὶ τῶν
Ἑλλήνων ὁ Πausanίας καὶ Ἀριστείδης. 202
- Μάχη ἐν Μικαίῃ, καὶ στρατηγὸς τῶν μὲν
Ἀθηναίων ὁ Ξάνθιππος, τῶν δὲ Λα-
κεδαιμονίων ὁ Λεωτυχίδης. Καὶ ἐλευ-
θέρωσις τῆς Ἰωβίας καὶ τῆς Σησοῦ. 244

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

- Ἐξακολούθησις τοῦ πολέμου, καὶ ἐκστρα-
τεία τοῦ Κίμωνος καὶ Ἀριστείδου. 259
- Ναυμαχία καὶ πεζομαχία περὶ τὴν Κύ-
προν καὶ ἐν Εὐρυμέδοντι, καὶ στρα-
τηγὸς ὁ Κίμων. 264

Ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Αἴ- γυπτον.	270
Δευτέρα ἐκστρατεία τοῦ Κίμωνος εἰς τὴν Κύπρον, καὶ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ εἰρήνη.	275

Π α ρ ο ρ ά μ α τ α .

Ἑλλήνων	7
Μερμεράδων	7
Ἀνεχώρησεν	10
Ἐγένεσεν	16
Κατασκοπεύσασαι	21
Δεκαπτά	30
Καταισχύνην	36
Ἰβυγία Σχολ.	47
Θείωσι	47
Ἀθηναίους	54
Ἐπειτα	74
Πρὸ χρισ. 492.	75
Ἐπύκνωσε	84
Σπάρτην	98
Προτέρων	100
Κρότου	153
Ἰσθμοῦ	176
Ἡμεκύκλιον ἀντί κύκλου	144
Πύθην	175
Αἱ Ἀθήναι	197
Κέρως	215
Λόχος	219
Ἐξωθισθῆ	233